

BOSNA I HERCEGOVINA
AGENCIJA ZA STATISTIKU
BOSNE I HERCEGOVINE

REPUBLIKA SRPSKA
REPUBLIČKI ZAVOD ZA
STATISTIKU RS

**FEDERACIJA BOSNE I
HERCEGOVINE**
FEDERALNI ZAVOD ZA STATISTIKU

U P U T S T V O

**ZA PRIKUPLJANJE PODATAKA I POPUNJAVANJE UPITNIKA
ZA ANKETU O RADNOJ SNAZI
ARS**

Sarajevo, 2025. godine

SADRŽAJ

UVOD	5
POGLAVLJE I: Kratka metodološka objašnjenja	7
1.1 Cilj Ankete	7
1.2 Jedinica posmatranja i jedinica anketiranja	7
1.3 Referentni period	9
1.4 Radna aktivnost	10
1.5 Instrumenti za provođenje Ankete	11
POGLAVLJE II: Organizacija i provođenje Ankete	12
2.1 Prvo anketiranje domaćinstva	12
2.2 Ponovljeno anketiranje domaćinstva	12
2.3 Ponovljeno anketiranje domaćinstva putem laptopa (CAPI – computer assisted personal interviewing)	13
2.4 Ponovljeno anketiranje domaćinstva putem telefona (CATI – computer assisted telephone interviewing)	14
2.5 Zadaci i obaveze anketara	15
2.6 Zadaci i obaveze operatera za telefonsko anketiranje	17
2.7 Zadaci i obaveze šifranata	20
PAPI METODA	22
POGLAVLJE III: Tehnički izgled papirnog Upitnika	23
3.1 Tehnički izgled papirnog upitnika	23
POGLAVLJE IV: Uputstvo za popunjavanje papirnog Upitnika	25
4.1 Popunjavanje naslovne/identifikacione i posljednje stranice papirnog Upitnika	25
4.2 Popunjavanje papirnog Upitnika ARS1a - DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE	29
4.3 Popunjavanje Upitnika ARS1b	39
RADNI STATUS	40
GLAVNI POSAO	49
DRUGI DODATNI POSAO	68
PRETHODNI POSAO	72
TRAŽENJE POSLA	76
OBRAZOVANJE	85
4.4 Popunjavanje Upitnika o neodzivu (ARS2)	89
CAPI/CATI METODA	94
POGLAVLJE V: Tehnički izgled Upitnika u aplikaciji	95
5.1 Tehnički izgled upitnika u aplikaciji	95
POGLAVLJE VI: Uputstvo za popunjavanje Upitnika u aplikaciji	97
6.1 Popunjavanje naslovne/identifikacione i posljednje stranice Upitnika u aplikaciji za unos podataka	97
6.2 Popunjavanje Upitnika ARS1a u aplikaciji -- DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE	101
6.3 Popunjavanje Upitnika ARS1b	111
6.4 Popunjavanje Upitnika o neodzivu (ARS2)	113
PRILOZI:	118
PRILOG 2: ŠIFARNIK GRADOVA I OPĆINA	128
PRILOG 3: KLASIFIKACIJA DJELATNOSTI BiH – KDBiH 2010 (NACE Rev.2)	129
PRILOG 4: KLASIFIKACIJA ZANIMANJA - KZ BiH (ISCO 08)	139
PRILOG 5: KLASIFIKACIJA PODRUČJA OBRAZOVANJA (FOET 2013)	149
5.1. Srednje obrazovanje	149
5.2. Visoko obrazovanje	153

UVOD

Statističke institucije u Bosni i Hercegovini (Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku i Republički zavod za statistiku RS) od 2020. godine samostalno provode kontinuiranu Anketu o radnoj snazi (ARS).

Anketa se provodila od 2006. do 2019. godine jedanput godišnje u proljeće i njeno provođenje na terenu je trajalo dvije sedmice. Od 01. 01. 2020. Anketa se provodi kontinuirano tokom cijele godine. Rezultati se objavljuju kvartalno u formi saopćenja.

Anketom o radnoj snazi, pored demografskih, obrazovnih i drugih karakteristika stanovništva, prikupljaju se podaci o zaposlenosti, nezaposlenosti, podzaposlenosti, kao i podaci o zanimanju, radnom vremenu, trajanju radnog odnosa, dodatnom zaposlenju, školovanju i daljem usavršavanju, traženju posla itd. Prikupljeni podaci će omogućiti izračunavanje stope aktivnosti, zaposlenosti i nezaposlenosti koje su značajan pokazatelj ekonomskog stanja u zemlji.

Za provođenja ovog istraživanja pripremljeni su Upitnik i Uputstvo koji sadrže neophodna metodološka objašnjenja, uputstvo za prikupljanje podataka, kao i obaveze svih učesnika u ovom istraživanju.

Prilikom pripreme Upitnika i Uputstva korištene su statističke norme sadržane u metodološkim uputstvima, preporukama i objašnjenjima Međunarodne organizacije rada (MOR) i Eurostata, sa ciljem dobijanja međunarodno uporedivih podataka.

Od 2021. godine u primjeni je Upitnik za kontinuiranu Anketu o radnoj snazi (ARS) usklađen sa novom IESS regulativom EU 2019/1700 i Provedbenom regulativom Komisije (EU) 2019/2240 koje se primjenjuje od januara 2021. godine.

Definicijski kriteriji, koji su osnova uporedivosti, utvrđeni su u osnovnim smjernicama Međunarodne organizacije rada (MOR). Definicije i broj zaposlenih i nezaposlenih prema ovom konceptu radne snage (Labour Force koncept) značajno se razlikuju od broja zaposlenih i nezaposlenih utvrđenih prema tradicionalnom načinu prikupljanja ovih podataka (administrativni izvori).

POGLAVLJE I: Kratka metodološka objašnjenja

1.1 Cilj Ankete

Anketa o radnoj snazi je statističko istraživanje usmjereno na domaćinstvo i dizajnirano tako da se njime prikupljaju informacije o tržištu rada i karakteristikama radne snage. Osnovni cilj Ankete o radnoj snazi je dobijanje podataka o osnovnim radnim karakteristikama stanovništva i procjena ukupne radne snage u zemlji prema preporukama i definicijama Međunarodne organizacije rada (MOR). Na ovaj način osigurana je uporedivost dobijenih podataka sa drugim zemljama. Prema ovim definicijama radnu snagu (aktivno stanovništvo) čine sve osobe koje rade barem jedan sat sedmično u cilju sticanja sredstava za život ili aktivno traže posao.

Osnovne kategorije koje se istražuju su ukupna zaposlenost i nezaposlenost, neaktivnost, kao i demografske, socioekonomske, obrazovne i druge karakteristike stanovništva. Na osnovu podataka iz Ankete o radnoj snazi osigurati će se informacije o ponašanju pojedinih kategorija stanovništva na tržištu rada.

1.2 Jedinica posmatranja i jedinica anketiranja

Jedinica posmatranja u Anketi je domaćinstvo izabrano u uzorak metodom slučajnog izbora.

Domaćinstvom se smatra svaka porodična ili druga zajednica osoba koje se izjasne da zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba, bez obzira da li se svi članovi stalno nalaze u mjestu gdje je nastanjeno domaćinstvo ili neki od njih boravi duže vrijeme u drugom naselju, odnosno stranoj državi zbog rada, školovanja ili iz drugih razloga.

Domaćinstvo može biti:

- **Jednočlano privatno domaćinstvo** - privatno domaćinstvo u kojem osoba obično živi sama u odvojenoj stambenoj jedinici ili kao podstanar nastanjuje odvojenu prostoriju (ili prostorije) stambene jedinice, ali se ne udružuje s drugim stanarima stambene jedinice s ciljem formiranja višečlanog domaćinstva i
- **Višečlano privatno domaćinstvo** - privatno domaćinstvo u kojem grupa od dvije ili više osoba koje obično zajedno borave u stambenoj jedinici ili dijelu stambene jedinice te dijele dohodak ili troškove domaćinstva s drugim članovima domaćinstva.

Anketom se ne obuhvataju kolektivna domaćinstva (dom ili hotel za samce, studentski, đачki dom, dom za djecu i omladinu ometenu u razvoju, dom za socijalno ugroženu djecu, dom za penzionere, stare i iznemogle, drugi domovi za zbrinjavanje i njegu, samostani, manastiri, internati i sl.).

Stan ili stambena jedinica znači zgrada, dio zgrade, druge prostorije ili stambeni prostori koji se koriste za stanovanje ljudi, a uključuje konvencionalne stanove i druge stambene jedinice.

Jedinica anketiranja je član izabranog domaćinstva.

Član domaćinstva znači osoba koja uobičajeno boravi u privatnom domaćinstvu.

Porodični dom znači stambena jedinica koju nastanjuju članovi višečlanog domaćinstva te osoba koja određeno vrijeme provodi drugdje, ali održava bliske veze s članovima višečlanog privatnog domaćinstva, posebno u okviru porodičnih odnosa ili redovnih boravaka.

Dijeljenje dohotka domaćinstva znači doprinos dohotku privatnog domaćinstva ili ostvarivanje koristi od dohotka privatnog domaćinstva ili oboje.

Troškovi domaćinstva znači troškovi koji nastaju članovima privatnog domaćinstva u vezi s nabavkom osnovnih životnih potreština. Obuhvataju troškove povezane sa stanovanjem (odnosno stanarinu, režije za kuću ili stan i stambeno osiguranje) te druge svakodnevne troškove, uključujući potrebe kao što su hrana, odjeća, sanitarni proizvodi, namještaj, oprema i pribor, putovanje na posao i drugi prijevoz, zdravstvenu zaštitu i osiguranje, obrazovanje i osposobljavanje, rekreacijske i sportske aktivnosti te godišnji odmor.

Ustanova znači tijelo ili ustanova s javnim ovlastima koja grupi osoba pruža dugoročni smještaj te infrastrukturu i usluge potrebne za svakodnevni život. Većina ustanova obuhvaćena je sljedećim kategorijama:

- bolnice, hospiciji, domovi za njegu i rehabilitaciju nakon bolesti, ustanove za osobe s invaliditetom, psihijatrijske ustanove, domovi za starije i nemoćne osobe.
- centri za pružanje pomoći u kući i ustanove socijalne zaštite, uključujući ustanove za beskućnike, tražitelje azila ili izbjeglice.
- vojni logori i kasarne.
- popravne i kaznene ustanove, centri za prihvrat ili pritvor, zatvori.
- vjerske ustanove.
- studentski domovi (ovisno o konkretnim aranžmanima).

Ako osoba redovno živi u više stanova, uobičajenim boravištem smatra se stan u kojem ta osoba provodi većinu godine, neovisno o tome nalazi li se stan negdje drugdje u zemlji ili u inostranstvu.

Osobe koje uobičajeno borave u hotelima u načelu se isključuju iz populacije privatnih domaćinstava.

Privatna domaćinstva mogu isključivati osobe čiju potrebu za skloništem i uzdržavanjem ispunjava ustanova i koje su na referentni datum u toj ustanovi živjele ili će u njoj vjerojatno živjeti 12 mjeseci ili duže.

Sve osobe koje uobičajeno borave u privatnom domaćinstvu, neovisno o tome jesu li u rodu s drugim članovima tog privatnog domaćinstva, smatraju se članovima višečlanog privatnog domaćinstva ako dijele dohodak ili troškove domaćinstva s drugim članovima. Sutanari koji nastanjuju stambenu jedinicu tako da dijele stan ili kuću i dijele samo troškove povezane sa stanovanjem, ali ne i dohodak domaćinstva, ne smatraju se članovima višečlanog privatnog domaćinstva koji nastanjuju tu stambenu jedinicu, čak ni ako dijele neke druge dodatne troškove domaćinstva.

Ako nije izvedivo utvrditi jesu li ispunjeni kriteriji za privatno domaćinstvo koje čini jedna osoba ili višečlano privatno domaćinstvo, u obzir se uzimaju stavovi ispitanika o njegovoj situaciji u odnosu na druge osobe koje borave u stanu.

Posebni slučajevi primjene pojma uobičajenog boravišta

Uobičajeno boravište znači mjesto na kojem osoba uobičajeno provodi period dnevnog odmora, bez obzira na privremenu odsutnost za potrebe rekreacije, praznika, posjeta prijateljima i rodbini, posla, liječenja ili vjerskog hodočašća. Samo se sljedeće osobe smatraju osobama s uobičajenim boravištem na određenom geografskom području:

- a) one koje su živjele u svom mjestu uobičajenog boravišta u neprekinutom periodu od barem 12 mjeseci prije referentnog perioda; ili
- b) one koje su stigle u svoje mjesto uobičajenog boravišta tokom 12 mjeseci prije referentnog trenutka s namjerom da ondje ostanu barem jednu godinu.

Osoba koja je tokom sedmice odsutna iz porodičnog doma zbog posla i koja se vikendom obično vraća u porodični dom svojim uobičajenim boravištem smatra porodični dom, neovisno o tome nalazi li se mjesto rada drugdje u zemlji ili u inostranstvu.

Učenici osnovnih i srednjih škola koji su tokom školske godine odsutni iz porodičnog doma svojim uobičajenim boravištem smatraju porodični dom, neovisno o tome školuju li se drugdje u zemlji ili u inozemstvu.

Ako uzdržavano dijete ima dva naizmjenična boravišta, mjesto gdje dijete provodi većinu vremena smatra se njegovim uobičajenim boravištem.

Ako dijete provodi jednaku količinu vremena s oba zakonska skrbnika ili roditelja, uobičajeno boravište tog djeteta jest boravište zakonskog skrbnika ili roditelja koji prima doplatak za djecu odnosno boravište zakonskog skrbnika ili roditelja koji više doprinosi troškovima povezanim s djetetom.

Ako se ništa od prethodno navedenog ne primjenjuje, uobičajenim boravištem smatra se mjesto gdje se dijete nalazi na referentni datum (utvrđen za konkretno prikupljanje podataka).

U slučaju prikupljanja longitudinalnih podataka, za djecu s dva naizmjenična boravišta u različitim valovima prikupljanja podataka uzima se u obzir isto boravište, osim ako je došlo do promjene u životnoj situaciji.

Na prikupljanja podataka organizirana u području dohotka i životnih uslova te u području potrošnje primjenjuju se sljedeća dodatna posebna pravila:

- a) osobe koje tokom dužeg perioda odsustvuju iz porodičnog doma zbog posla, neovisno o tome jesu li drugdje u zemlji ili u inostranstvu, porodični dom smatraju svojim uobičajenim boravištem ako znatno doprinose dohotku domaćinstva i nemaju uobičajeno boravište u drugom privatnom domaćinstvu.
- b) studenti u tercijarnom obrazovanju koji tokom studija na visokoj školi ili univerzitetu odsustvuju iz porodičnog doma, neovisno o tome jesu li drugdje u zemlji ili u inostranstvu, porodični dom smatraju svojim uobičajenim boravištem ako ostvaruju korist od dohotka domaćinstva i nemaju uobičajeno boravište u drugom privatnom domaćinstvu.

Članom domaćinstva ne smatra se osoba koja je rođena nakon referentne sedmice u godini kada se provodi anketa. Međutim, članom domaćinstva se smatra osoba koja je bila živa tokom referentne sedmice, a koja je nakon toga perioda preminula.

U prvom dijelu Upitnika ARS1a popunjavaju se podaci o demografskim karakteristikama svih članova domaćinstva, a u drugom dijelu Upitnika ARS1b daju se podaci samo o članovima domaćinstva od 15 do 89 godina.

Za djecu, nesposobne i trenutno odsutne osobe odgovore daje drugi član domaćinstva ili neka druga odrasla osoba koja dobro poznaje podatke o anketiranom domaćinstvu.

1.3 Referentni period

Pitanja u Anketi o radnoj aktivnosti se odnose na ekonomsku aktivnost osoba uglavnom u konkretnoj kalendarskoj sedmici, od ponedjeljka do nedjelje, koja se naziva **referentnom sedmicom**. Pitanja iz ostalih poglavlja odnose se na druge periode koji su u poglavljima jasno naznačeni.

Referentna sedmica za svako domaćinstvo iz Ankete o radnoj snazi će biti navedena na spisku domaćinstava ARS4.

1.4 Radna aktivnost

Na osnovu pravila za praćenje radne snage, a za potrebe mjerenja ekonomski aktivnog stanovništva u određenom periodu, stanovništvo iznad 15 godina starosti razvrstava se u tri međusobno isključive kategorije i to: zaposlene, nezaposlene i osobe van radne snage.

Princip aktivnosti za praćenje radne snage pretpostavlja da se položaj osobe u okviru radne snage treba odrediti na osnovu rada koji je osoba stvarno obavljala tokom referentne sedmice. Na taj način, za uključanje u radnu snagu dolaze u obzir samo osobe koje su se bavile nekom privrednom aktivnošću ili koje su tražile posao i bile raspoložive za rad. Ima vrlo malo izuzetaka od ovog pravila, npr. zaposlenima se smatraju osobe koje su bile privremeno odsutne sa posla, isto kao što se i nezaposlenima smatraju osobe koje nisu tražile posao u referentnoj sedmici iz razloga što su već našle posao koji će početi raditi.

Ekonomski aktivno stanovništvo (radna snaga) obuhvata zaposlene i nezaposlene osobe.

Zaposlenost se veže za termin rad (posao) koji može imati različite pojavne oblike poput rada za plaću, rada za novčanu naknadu, rada za profit ili porodičnu dobit, rada na poljoprivrednom imanju itd.

U Anketi se ne uzima u obzir formalni status osobe koja se anketira, nego se njen radni status određuje na osnovu rada koji je osoba obavljala u referentnoj sedmici.

Zaposlene osobe obuhvataju osobe starosti od 15 do 89 godina (u navršenim godinama na kraju referentne sedmice) koje su tokom referentne sedmice pripadale jednoj od slijedećih kategorija:

- (a) osobe koje su tokom referentne sedmice radile najmanje jedan sat za plaću ili dobit, uključujući pomažuće članove domaćinstva;
- (b) osobe s poslom ili poslovanjem koje tokom referentne sedmice privremeno nisu radile, ali su povezane sa svojim poslom, pri čemu su sljedeće grupe povezane s poslom:
 - osobe koje ne rade zbog godišnjeg odmora ili praznika, odredbi o radnom vremenu, bolovanja, roditeljskog ili očinskog dopusta,
 - osobe koje učestvuju u osposobljavanju povezanom s poslom,
 - osobe na roditeljskom dopustu koje primaju i/ili imaju pravo na dohodak ili naknadu povezanu s poslom ili čiji bi roditeljski dopust trebao trajati tri mjeseca ili kraće,
 - sezonski radnici izvan sezone koji su nastavili redovno obavljati zadaće i dužnosti za posao ili poslovanje, isključujući ispunjavanje pravnih ili administrativnih obaveza,
 - osobe koje privremeno ne rade iz drugih razloga ako je očekivano trajanje odsutnosti tri mjeseca ili kraće
- (c) osobe koje proizvode poljoprivredne proizvode većinom namijenjene prodaji ili razmjeni.

Osobe koje sudjeluju u proizvodnji za vlastite potrebe, volonteri, neplaćeni pripravnici i pojedinci koji sudjeluju u drugim oblicima rada (6), nisu uključeni u zaposlenost na temelju tih aktivnosti;

Nezaposlene osobe obuhvataju osobe u dobi od 15 do 74 godine (u navršenim godinama na kraju referentne sedmice) koje su tokom referentne sedmice pripadale jednoj od slijedećih kategorija:

- (a) koje tokom referentne sedmice nisu bile zaposlene u skladu s definicijom zaposlenosti;
- (b) koje su trenutno raspoložive za rad, odnosno bile su raspoložive za plaćeni rad kao zaposlenici ili samozaposlene osobe u periodu od dvije sedmice nakon referentne sedmice; i
- (c) koje aktivno traže posao, odnosno ili su u periodu od četiri sedmice koji završava referentnom sedmice poduzele aktivnosti kako bi se zaposlile ili samozaposlile ili su pronašle posao na kojem će početi raditi najkasnije u roku od tri mjeseca od kraja referentne sedmice.

Za potrebe utvrđivanja aktivnog traženja posla te aktivnosti uključuju:

- praćenje oglasa za posao,

- objavljivanje oglasa ili javljanje na oglase,
- objavu ili ažuriranje biografije(CV) na internetu,
- direktno stupanje u kontakt s poslodavcima,
- raspitivanje kod prijatelja, rodbine ili poznanika,
- stupanje u kontakt s javnom službom za zapošljavanje,
- stupanje u kontakt s privatnom agencijom za zapošljavanje,
- sudjelovanje u testiranju, razgovoru ili ispitivanju kao dio postupka zapošljavanja, i
- pripreme za osnivanje poduzeća.

Za sezonske radnike koji ne rade tokom referentne sedmice (razdoblje izvan sezone), ali očekuju da će se vratiti na svoj sezonski posao treba smatrati da su „pronašli posao”.

Osobe izvan radne snage čine osobe koje su pripadale jednoj od sljedećih kategorija:

- (a) osobe mlađe od 15 godina (u navršenim godinama na kraju referentne sedmice);
- (b) osobe starije od 89 godina (u navršenim godinama na kraju referentne sedmice); ili
- (c) osobe starosti od 15 do 89 godina (u navršenim godinama na kraju referentne sedmice) koje tokom referentne sedmice nisu ni zaposlene ni nezaposlene u skladu s definicijama zaposlenosti i nezaposlenosti.

Anketom se obuhvataju svi zaposlenici, samozaposlenici i vlasnici preduzeća i samostalnog obrta sa zaposlenicima, kao i osobe koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom, ribarstvom, lovom ili sakupljanjem biljaka čiji su proizvodi namijenjeni za prodaju ili robnu razmjenu i pomažući članovi domaćinstva na poljoprivrednom imanju ili u vlastitom biznisu nekog od članova domaćinstva, odnosno svi oni koji su radili barem jedan sat u referentnoj sedmici i tim radom stekli sredstva za život.

Kao zaposlena osoba u Anketi, pored osobe koja ima posao, može se pojaviti i osoba koja je formalno bez zaposlenja, ako je u referentnoj sedmici obavljala neki posao najmanje jedan sat u cilju sticanja sredstava za život.

Formalno nezaposlena osoba (prijavljena zavodu za zapošljavanje), koja u periodu koji se odnosi na četiri posljednje sedmice, nije poduzimala aktivne korake u cilju traženja posla i nije u mogućnosti da počne raditi u roku od dvije sedmice, u Anketi se smatra neaktivnom osobom. U drugom slučaju, formalno nezaposlena ili neaktivna osoba (osoba bez posla, penzioner, student, domaćica i dr.), koja je u referentnoj sedmici obavljala neki plaćeni posao, smatrat će se zaposlenom, bez obzira na njen formalni status. Znači ukoliko je osoba penzioner, a radila je najmanje 1 sat u referentnoj sedmici takva osoba će u anketi dobiti status aktivne, zaposlene osobe iako je formalno neaktivna-penzioner.

1.5 Instrumenti za provođenje Ankete

Za provođenje Ankete o radnoj snazi koristiti će se slijedeći metodološki instrumenti:

- Upitnik za Anketu o radnoj snazi (ARS1)
- Upitnik o neodzivu za Anketu o radnoj snazi (ARS2)
- Spisak domaćinstava u stambenim jedinicama izabranim u uzorak (ARS4)
- Izvještaji o toku anketiranja (ARS5 i ARS5a)
- Uputstvo za prikupljanje podataka i popunjavanje Upitnika za Anketu o radnoj snazi (ARS3) sa slijedećim priložima:
 - Šifranik država
 - Šifarnik općina
 - Klasifikacija djelatnosti (KD BiH 2010)
 - Klasifikacija zanimanja (KZ BiH – ISCO 08)
 - Klasifikacija područja obrazovanja (FOET 2013)

- Upitnik za Anketu o radnoj snazi – ARS1
- Upitnik o neodzivu za Anketu o radnoj snazi - ARS2

POGLAVLJE II: Organizacija i provođenje Ankete

Prema Programu statističkih istraživanja, statističke institucije u BiH vrše pripreme, organizaciju i provođenje statističkih istraživanja, te publikovanje prikupljenih podataka.

Neposredni izvršioci Ankete su anketari, operateri za telefonsko anketiranje i šifranti.

Za sve učesnike u Anketi važno je naglasiti da su individualni podaci koji se dobiju Anketom službena tajna i da su obavezni da poštuju pravila kojima će se ta tajnost osigurati.

Prilikom izbora domaćinstva različito je postupanje kod prvog i ponovljenog anketiranja.

2.1 Prvo anketiranje domaćinstva

Domaćinstva se prvi put anketiraju direktnim kontaktom sa domaćinstvom, koje provode anketari putem laptopa (CAPI – computer assisted personal interviewing) ili u izuzetnim slučajem putem papirnih upitnika (PAPI- paper and pencil interviewing).

Domaćinstvo koje anketar treba da anketira navedeno je u Spisku ARS 4. U slučaju da u navedenoj stambenoj jedinici žive dva ili više domaćinstava anketira se ono navedeno u spisku ARS4. Ukoliko ni jedno nije na spisku, anketira se ono koje duže stanuje na datoj adresi ili ono koje pristane da se anketira, a pod Indikator domaćinstva se upiše šifra 2 – Novo domaćinstvo na datoj adresi.

Ako anketar u izabranoj stambenoj jedinici ne pronađe nikoga kod kuće ili pronađe samo osobu koja ne može davati odgovore za ostale članove domaćinstva, mora još dva puta doći i nastojati ostvariti anketiranje, tj. ukupno tri puta dolaziti na istu adresu u toku perioda anketiranja. Dolaske mora evidentirati na prvoj stranici upitnika, u predviđenoj tabeli “Podaci o anketiranju”.

Ne može se anketirati domaćinstvo iz druge stambene jedinice (stana). Domaćinstvo navedeno na Spisku ARS 4 se u posebnim slučajevima može mijenjati, dok se stambena jedinica ne može mijenjati drugom.

Pri utvrđivanju broja domaćinstava u stambenoj jedinici anketar polazi od definicije domaćinstva i od objašnjenja koja su data u ovom uputstvu.

Kada se domaćinstvo anketira prvi put popisuju se svi članovi domaćinstva koji dobiju svoje redne brojeve. Jednom dodijeljeni redni brojevi osoba - članova domaćinstva se moraju slijediti do kraja (do četvrtog pojavljivanja).

2.2 Ponovljeno anketiranje domaćinstva

Domaćinstva se ponovljeno mogu anketirati na dva načina: direktnim kontaktom sa domaćinstvom (CAPI) ili telefonom (CATI).

Direktni kontakt sa domaćinstvom provode anketari putem laptopa (CAPI – computer assisted personal interviewing) i ovaj vid ponovljenog anketiranja se ostvaruje u slučajevima kada domaćinstvo ne

posjeduje telefon ili isti nije željelo staviti na raspolaganje anketaru iz različitih razloga i u slučaju popunjenog neodziva u prethodnom pojavljivanju.

Telefonsko ponovljeno anketiranje (CATI – computer assisted telephone interviewing) se provodi u slučajevima kada domaćinstvo posjeduje telefon i isto je dalo na raspolaganje anketaru i kada je u prethodnom pojavljivanju popunjen odziv.

2.3 Ponovljeno anketiranje domaćinstva putem laptopa (CAPI – computer assisted personal interviewing).

U ponovljenom intervjuu domaćinstva se anketiraju direktnim kontaktom sa domaćinstvom, koje provode anketari putem laptopa (CAPI – computer assisted personal interviewing).

Kod ponovljenog anketiranja mora se anketirati domaćinstvo koje se anketiralo prvi put. Ukoliko se ne pronađe već anketirano domaćinstvo, nego novo, tada se popunjava Upitnik o neodzivu (ARS 2). U tom slučaju pod razlog neizvršenog anketiranja se bira modalitet 5 - Novo domaćinstvo u ponovljenom anketiranju. Takođe, ukoliko je najmanje jedan član domaćinstva ostao u domaćinstvu od posljednjeg anketiranja smatra se da se radi o istom domaćinstvu. Npr. može se desiti situacija da je jedan član ostao u domaćinstvu, dva su se odselila, a pojavila su se dva nova člana domaćinstva. U ovom slučaju radi se o domaćinstvu sa spiska.

Ukoliko anketar u drugom, trećem ili četvrtom pojavljivanju ostvari kontakt sa istim domaćinstvom koje je anketirao u prvom pojavljivanju, tada pored uobičajenih pitanja sa naslovnice obrasca treba da popuni i dio pod naslovom "SAMO ZA PONOVLJENO ANKETIRANJE" u kome se utvrđuje da li je došlo do promjene u sastavu domaćinstva.

Kod ponovljenog anketiranja u aplikaciji za unos podataka, će biti stavljeni na raspolaganje svi podaci o domaćinstvu i njegovim članovima iz prethodnog anketiranja. Anketar prolazi kroz pitanja i ukoliko nije bilo izmjena enterom potvrđuje odgovore, a ukoliko je došlo do promjene u odgovorima u odnosu na prethodno anketiranje, te promjene evidentira u odgovarajuća polja pitanja. Međutim, ukoliko se u prvom talasu nije izvršilo anketiranje, popunio se upitnik o neodzivu ARS2 (zbog neostvarivanja kontakta sa domaćinstvom, domaćinstvo je odbilo saradnju ili nemogućnost odgovora domaćinstva), a u drugom talasu se popuni upitnik o odzivu (ostvari se kontakt sa domaćinstvom, domaćinstvo prihvati saradnju ili ne postoje drugi razlozi za neodgovor) u podlozi aplikacije neće biti podataka iz prethodnog anketiranja. U tom slučaju se domaćinstvo anketira prvi put, iako se radi o ponovljenom anketiranju. Takođe, ukoliko se u prvom talasu popuni upitnik o odzivu ARS1, u drugom talasu se popuni upitnik o neodzivu ARS1, u trećem talasu će biti stavljeni na raspolaganje podaci iz prvog talasa, odnosno iz zadnjeg uspješnog anketiranja.

Kod ponovljenog anketiranja može doći do promjene u sastavu domaćinstva. Anketar koji provodi ponovljeno anketiranje treba prvo utvrditi da li je došlo do promjene članova domaćinstva u odnosu na prethodno anketiranje. Na osnovu odgovora na pitanja "SAMO ZA PONOVLJENO ANKETIRANJE", ažurirati će se ranije evidentirani sastav domaćinstva.

Kod ponovljenog anketiranja članom domaćinstva se ne smatra više :

- član domaćinstva ne živi više u ovom domaćinstvu
- član domaćinstva koji je umro
- član domaćinstva koji trenutno živi u drugom domaćinstvu u BiH
- član domaćinstva koji trenutno živi u instituciji/kolektivnom smještaju
- član domaćinstva koji će u narednih 12 mjeseci živjeti u drugom domaćinstvu u BiH
- član domaćinstva koji će narednih 12 mjeseci živjeti u inostranstvu

Ukoliko se obilježi neki od ovih razloga, tada se njegov redni broj deaktivira. Ovaj redni broj se zadržava do kraja anketiranja i ne može se dodijeliti nekom drugom članu istog domaćinstva.

U slučaju kada je nosilac domaćinstva umro ili se ne smatra više članom anketiranog domaćinstava i kada se njegov redni broj deaktivira, potrebno je odrediti novog nosioca domaćinstva i odnose drugih članova domaćinstva prema njemu, odnosno ponovo rekonstruisati jezgro porodice.

Ukoliko se kod drugog, trećeg ili četvrtog pojavljivanja u domaćinstvu pojavi novi član, istom se daje novi redni broj koji ranije nije pripadao ni jednom članu tog domaćinstva. Dodjeljuje mu se novi broj koji slijedi nakon posljednjeg rednog broja koji je ranije korišten.

2.4 Ponovljeno anketiranje domaćinstva putem telefona (CATI – computer assisted telephone interviewing).

Ponovljeno anketiranje putem telefona se vrši iz centralnog statističkog ureda i provode ga operateri za telefonsko anketiranje (CATI – computer assisted telephone interviewing).

Međutim, ukoliko domaćinstvo koje je anketirano direktnim kontaktom sa domaćinstvom (CAPI metodom) ne posjeduje ili ne želi dati broj telefona ponovljeno anketiranje nije moguće obaviti putem CATI metode. U ovom slučaju ponovljeno anketiranje će se obaviti opet direktnim kontaktom sa domaćinstvom (CAPI metodom).

Kod ponovljenog anketiranja mora se anketirati domaćinstvo koje se anketiralo prvi put, pod uslovom da nije promijenilo adresu stanovanja.

Ukoliko se ponovljeno anketiranje obavlja telefonom, prilikom ostvarivanja kontakta sa domaćinstvom potrebno je provjeriti sljedeće:

1. Da li se radi o istom domaćinstvu?
2. Da li navedeno domaćinstvo živi na istoj adresi?

Samo ukoliko su ispunjena oba uslova popunjava se upitnik o odzivu ARS 1.

Ukoliko se kod ponovljenog anketiranja utvrdi da se ne radi o prethodno anketiranom domaćinstvu, nego novom, tada se popunjava Upitnik o neodzivu (ARS 2). U tom slučaju pod razlog neizvršenog anketiranja se bira modalitet 5 - Novo domaćinstvo u ponovljenom anketiranju. Takođe, ukoliko je najmanje jedan član domaćinstva ostao u domaćinstvu od posljednjeg anketiranja smatra se da se radi o istom domaćinstvu. Npr. može se desiti situacija da je jedan član ostao u domaćinstvu, dva su se odselila, a pojavila su se dva nova člana domaćinstva. U ovom slučaju radi se o domaćinstvu sa spiska.

Ukoliko se utvrdi da se radi o istom domaćinstvu koje se preselilo na drugu adresu, također se popunjava Upitnik o neodzivu ARS2. U tom slučaju pod razlog neizvršenog anketiranja se bira modalitet 6 - Domaćinstvo se preselilo na novu adresu.

Ukoliko operater u drugom, trećem ili četvrtom pojavljivanju ostvari kontakt sa istim domaćinstvom koje je anketirao u prvom pojavljivanju, tada pored uobičajenih pitanja sa naslovnice obrasca treba da popuni i dio pod naslovom "SAMO ZA PONOVLJENO ANKETIRANJE" u kome se utvrđuje da li je došlo do promjene u sastavu domaćinstva.

Kod ponovljenog anketiranja u aplikaciji za unos podataka, operateru će biti stavljeni na raspolaganje svi podaci o domaćinstvu i njegovim članovima iz prethodnog anketiranja. Operater prolazi kroz pitanja i enterom potvrđuje odgovore ukoliko nije bilo izmjena, a ukoliko je došlo do promjene u odgovorima u odnosu na prethodno anketiranje, te promjene evidentira u odgovarajuća polja pitanja. Takođe, ukoliko

se u prvom talasu popuni upitnik o odzivu ARS1, u drugom talasu se popuni upitnik o neodzivu ARS2, u trećem talasu će biti stavljeni na raspolaganje podaci iz prvog talasa, odnosno iz zadnjeg uspješnog anketiranja.

Kod ponovljenog anketiranja može doći do promjene u sastavu domaćinstva. Operater koji provodi ponovljeno anketiranje će prvo utvrditi da li je došlo do promjene članova domaćinstva u odnosu na prethodno anketiranje. Na osnovu odgovora na pitanja "SAMO ZA PONOVLJENO ANKETIRANJE", ažurirati će se ranije evidentirani sastav domaćinstva.

Kod ponovljenog anketiranja članom domaćinstva se ne smatra više :

- član domaćinstva koji ne živi više u ovom domaćinstvu
- član domaćinstva koji je umro
- član domaćinstva koji trenutno živi u drugom domaćinstvu u BiH
- član domaćinstva koji trenutno živi u instituciji/kolektivnom smještaju
- član domaćinstva koji će u narednih 12 mjeseci živjeti u drugom domaćinstvu u BiH
- član domaćinstva koji će narednih 12 mjeseci živjeti u inostranstvu

Ukoliko se obilježi neki od ovih razloga, tada se njegov redni broj deaktivira. Ovaj redni broj se zadržava do kraja anketiranja i ne može se dodijeliti nekom drugom članu istog domaćinstva.

U slučaju kada je nosilac domaćinstva umro ili se ne smatra više članom anketiranog domaćinstva i kada se njegov redni broj deaktivira, potrebno je odrediti novog nosioca domaćinstva i odnose drugih članova domaćinstva prema njemu, odnosno ponovo rekonstruisati jezgro porodice.

Ukoliko se kod drugog, trećeg ili četvrtog pojavljivanja u domaćinstvu pojavi novi član, istom se daje novi redni broj koji ranije nije pripadao ni jednom članu tog domaćinstva. Dodjeljuje mu se novi broj koji slijedi nakon posljednjeg rednog broja koji je ranije korišten.

2.5 Zadaci i obaveze anketara

Anketari su osobe koje su odgovorne za pronalaženje izabranih stambenih jedinica i anketiranje domaćinstava koja u njima žive, u cilju dobijanja informacija od svih članova domaćinstva, a u skladu sa pravilima, procedurama i uputstvima sadržanim u ovom Uputstvu.

Anketari provode anketiranje domaćinstva upotrebom laptopa (CAPI metodom) i u posebnim slučajevima (npr. kvara laptopa i slično) popunjavanjem papirnog Upitnika (PAPI). Nakon otklanjanja kvara, potrebno je podatke iz papirnog upitnika unijeti u aplikaciju.

Rad anketara je jedan od najznačajnijih u Anketi. Obuhvatnost, kvalitet i preciznost informacija u najvećoj mjeri zavise od toga da li anketar profesionalno obavlja svoj posao.

Obzirom da se prvo anketiranje obavlja direktnim kontaktom sa domaćinstvom putem laptopa (CAPI metodom), a kod drugog, trećeg i četvrtog ponavljanja anketiranja se obavljaju pored CAPI i CATI metodom, od kvaliteta podataka koje prikupi anketar putem direktnog kontakta sa domaćinstvom u velikoj mjeri zavisi i kvalitet podataka koji će se kasnije prikupljati putem telefona, u ponovljenim anketiranjima.

Zbog ponovljenog anketiranja, koje se provodi telefonom, od velike važnosti je da anketari upišu ispravne brojeve telefona domaćinstva i/ili osoba članova domaćinstva. Poželjan je unos što više brojeva telefona, fiksnih i mobilnih, sa pozivnim brojem.

Anketar se treba ponašati u skladu sa slijedećim pravilima:

- aktivno učestvovati na obuci za Anketu,

- pažljivo proučiti Uputstvo za popunjavanje Upitnika i Upitnike neophodne za provođenje Ankete,
- pridržavati se svih uputstava koje dobije od osoblja odgovornog za Anketu,
- pridržavati se svih uputstva datih za upotrebu aplikacije za unos podataka,
- obavezno obavljati prvo anketiranje putem ličnih posjeta domaćinstvima u cilju prikupljanja informacija,
- obavljati kompletan razgovor sa svim članovima domaćinstva ili sa osobom u domaćinstvu koja može pružiti sve relevantne informacije za druge članove domaćinstva. Osoba koja daje odgovore ne smije biti mlađa od 15 godina. Posjetiti će domaćinstvo ako je potrebno više puta (najviše tri puta),
- dužan je odgovorno i na vrijeme obaviti sve poslove koji su mu povjereni, izvršiti postavljeni zadatak i ispunjavati u potpunosti postavljenu normu u pogledu broja domaćinstava koje treba anketirati i vremenskog perioda kada treba anketirati domaćinstvo,
- odlaziti u posjete domaćinstvima pristojno odjeven i ponašati se maksimalno profesionalno i pristojno, jer je to značajan aspekt za osiguranje saradnje domaćinstva i osiguravanje kvalitetnih podataka,
- ne smije promijeniti niti jednu informaciju koju dobije od ispitanika,
- informacije koje pruža ispitanik su povjerljive i ne smiju se komentarisati niti pokazivati drugima, izuzev osoblju angažovanom na Anketi,
- kada se obavljaju razgovori sa ispitanicima ne treba voditi druge osobe koje nisu članovi radnog tima Ankete,
- ne vršiti pritisak na ispitanike, niti ih navoditi da odgovaraju davanjem lažnih obećanja i informacija,
- za vrijeme trajanja Ankete ne smije obavljati niti jedan drugi posao,
- jedanput sedmično slati prikupljene podatke,
- dužan je za svaku nejasnoću u pogledu postupka, metodologije ili nepredviđenih slučajeva na terenu obratiti se osoblju angažovanom na Anketi,
- mora anketirati domaćinstvo koje živi u izabranoj stambenoj jedinici, a ne smije anketirati domaćinstvo u drugoj stambenoj jedinici.
- vršiti mjesečno/kvartalno preuzimanje novog uzorka i listi ARS4 kao i ostalog materijala sa FTP servera,
- redovno pratiti nove informacije i obavještenja o anketi na FTP serveru,
- redovno sarađivati sa načelnikom službe za statistiku u kantonu/opštini gdje je angažovan.

U cilju adekvatnog osiguranja odvijanja aktivnosti na provođenju Ankete, anketari su u obavezi da poštuju utvrđene procedure za obavljanje razgovora u domaćinstvu.

Prilikom dolaska u domaćinstvo anketar treba da se ponaša u skladu sa sljedećim pravilima:

- Predstaviti se imenom i prezimenom i pokazati akreditaciju i ovlaštenje za rad na anketi izdato od strane Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine/Federalnog zavoda za statistiku/Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske.
- Objasniti da je riječ o istraživanju o ekonomskoj aktivnosti stanovništva koje su statističke institucije u Bosni i Hercegovini provodila od 2006. do 2019. godine jedanput godišnje u proljeće i njeno provođenje na terenu je trajalo dvije sedmice. Od 01. 01. 2020. Anketa se provodi kontinuirano tokom cijele godine, te ukratko reći svrhu i značaj Ankete o radnoj snazi;
- Objasniti da će anketiranje trajati kratko.

Mogući način predstavljanja anketara i Ankete može biti sljedeći:

«Dobar dan, radim za Agenciju za statistiku BiH/Federalni zavod za statistiku/Republički zavod za statistiku Republike Srpske, koja provodi Anketu o radnoj snazi u BiH. Vaša saradnja i odgovori članova Vašeg domaćinstva su veoma značajni za uspjeh ove Ankete. Cilj ovog istraživanja je dobijanje informacija o radnoj aktivnosti članova Vašeg domaćinstva».

Anketar treba ukratko objasniti ostale ciljeve Ankete i obavezno naglasiti da su podaci koji se prikupljaju povjerljivi. Ovo isticanje povjerljivosti je od ključne važnosti kako bi se izbjegao svaki strah od zloupotrebe datih odgovora. Svi se podaci isključivo koriste u statističke svrhe, podaci koji bi na bilo koji način pojedinačno identifikovali bilo koju osobu ili domaćinstvo se ne koriste. Treba naglasiti da je ovo regulisano i postojećim zakonima o statistici na nivou BiH i entiteta.

Kada počne anketiranje treba se pridržavati slijedećih uputstava:

- odvojiti dovoljno vremena za anketiranje,
- izbjegavati svaki razgovor ili stav koji bi mogao voditi u diskusiju sa sagovornikom, odnosno držati se samo teme iz Ankete,
- izbjegavati što je više moguće anketiranje u prisustvu osobe koja nije član domaćinstva, jer bi ispitanik mogao dati drugačije odgovore u prisustvu druge osobe,
- ne nalaziti se iznenađenim bilo kojim odgovorom ispitanika,
- čitati pitanja bez ikakvog vršenja uticaja na ispitanika i sugerisanja mogućih odgovora (npr. «Jel' tako da ste prošle sedmice radili?»),
- uvijek ostavite ispitaniku dovoljno vremena da vam odgovori na postavljeno pitanje,
- pitanja obavezno čitati onako kako su napisana u Upitniku. Ako ispitanik ne razumije, objasniti mu pažljivo koji je cilj pitanja, pazeći pri tome da se ni na koji način ne izmijeni smisao pitanja,
- čitati ispitaniku ponuđene modalitete odgovora u pitanjima radi lakšeg razumijevanja od strane ispitanika,
- anketiranje završiti zahvalom svim ispitanicima za pružene informacije, za vrijeme koje su odvojili i trud koji su uložili, imajući u vidu moguću potrebu ponovnog dolaska u domaćinstvo.

Na početku provođenja Ankete anketarima će biti uručena slijedeća dokumenta i materijali:

- Laptop sa instaliranom aplikacijom za unos podataka,
- Akreditacija i ovlaštenje izdato od strane Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine/ Federalnog zavoda za statistiku/Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske,
- Određeni broj Upitnika za Anketu o radnoj snazi (ARS1),
- Određeni broj Upitnika o neodzivu za Anketu o radnoj snazi (ARS2),
- Uputstvo za prikupljanje podataka i popunjavanje Upitnika za Anketu o radnoj snazi (ARS3) sa slijedećim prilogima:
 - Klasifikacija djelatnosti (KD BiH 2010),
 - Klasifikacija zanimanja (KZ BiH – ISCO 08),
 - Klasifikacija područja obrazovanja (FOET 2013),
 - Upitnik o odzivu za Anketu o radnoj snazi (ARS1),
 - Upitnik o neodzivu za Anketu o radnoj snazi (ARS2),
- Spisak domaćinstava u stambenim jedinicama izabranim u uzorak (ARS4) sa naznačenim sedmicama anketiranja,
- Obavještenje o ponovnom dolasku anketara,
- Pismo za domaćinstvo sa kojim se traži saradnja.

2.6 Zadaci i obaveze operatera za telefonsko anketiranje

Ukoliko se ponovljeno anketiranje obavlja putem telefona (CATI metodom), operateri su osobe odgovorne za obavljanje anketiranja domaćinstava za koja su ranije već prikupljeni podaci putem CAPI metode.

Rad operatera je pored anketara jedan od najznačajnijih u Anketi. Obuhvatnost, kvalitet i preciznost informacija u najvećoj mjeri zavise od toga da li operater profesionalno obavlja svoj posao.

Operateri će dobiti liste domaćinstava ARS4, sa njihovim rasporedom po sedmicama kada ih treba anketirati telefonski. Na listama ARS4 će biti naznačeni brojevi telefona domaćinstava sa imenima nosioca domaćinstva, te ostali podaci koji se unose kao identifikacioni podaci o domaćinstvu.

Operateri će prozivati domaćinstva sa spiskova domaćinstava i kroz aplikaciju za unos podataka će imati na raspolaganju već unesene podatke o domaćinstvu iz posljednjeg uspješnog kruga anketiranja. Operateri će provjeravati da li je došlo do promjena u domaćinstvu i eventualne promjene će bilježiti kroz aplikaciju.

Prilikom uspostavljanja kontakta sa domaćinstvom operater prvo mora da utvrdi da li je kontaktirano isto domaćinstvo i da li to domaćinstvo živi na istoj adresi. Ukoliko je kontaktirano isto domaćinstvo, mora da utvrdi da li je došlo do promjene u strukturi domaćinstva tj. da li se broj i sastav članova domaćinstva izmijenio u odnosu na prethodno anketiranje. Ovo će utvrditi odgovaranjem na set pitanja "SAMO ZA PONOVLJENO ANKETIRANJE". U zavisnosti od odgovora na ovaj set pitanja operater će potvrditi broj i strukturu članova domaćinstva ili unijeti izmjene ukoliko ih je bilo. Ako se utvrdi da se radi o drugom domaćinstvu ili o istom domaćinstvu koje se preselilo na novu adresu unosi se obrazac o neodzivu ARS2.

Ako operater prilikom pozivanja domaćinstva ne pronađe nikoga kod kuće ili pronađe samo osobu koja ne može davati odgovore za ostale članove domaćinstva, mora još dva puta pozivati domaćinstvo i nastojati ostvariti kontakt, tj. ukupno tri puta pozivati domaćinstvo u toku perioda anketiranja. Pozivanja se moraju evidentirati na prvoj stranici upitnika, u predviđenoj tabeli "Podaci o anketiranju".

Ako operater nakon više pozivanja ne ostvari kontakt sa domaćinstvom, ili ukoliko domaćinstvo ne prihvati anketiranje, unosi se odgovarajući razlog neprovedenog anketiranja u obrazac o neodzivu ARS2.

Operater se treba ponašati u skladu sa sljedećim pravilima:

- aktivno učestvovati na obuci za Anketu,
- pažljivo proučiti Uputstvo za popunjavanje Upitnika i Upitnike neophodne za provođenje Ankete,
- pridržavati se svih uputstava koje dobije od osoblja odgovornog za Anketu,
- pridržavati se svih uputstva datih za upotrebu aplikacije za unos podataka
- obavezno obavljati anketiranje putem telefona u cilju prikupljanja informacija,
- prilikom ostvarivanja kontakta sa domaćinstvom ponašati se maksimalno profesionalno i pristojno, jer je to značajan aspekt za osiguranje saradnje domaćinstva i osiguravanje kvalitetnih podataka,
- obavljati kompletan razgovor sa svim članovima domaćinstva ili sa osobom u domaćinstvu koja može pružiti sve relevantne informacije za druge članove domaćinstva. Osoba koja daje odgovore ne smije biti mlađa od 15 godina. Zvati će domaćinstvo ako je potrebno više puta (najviše tri puta),
- dužan je odgovorno i na vrijeme obaviti sve poslove koji su mu povjereni, izvršiti postavljeni zadatak i ispunjavati u potpunosti postavljenu normu u pogledu broja domaćinstava koje treba anketirati i vremenskog perioda kada treba anketirati domaćinstvo,
- ne smije promijeniti niti jednu informaciju koju dobije od ispitanika,
- informacije koje pruža ispitanik su povjerljive i ne smiju se komentarisati niti pokazivati drugima, izuzev osoblju angažovanom na Anketi,
- ne vršiti pritisak na ispitanike, niti ih navoditi da odgovaraju davanjem lažnih obećanja i informacija,
- za vrijeme trajanja Ankete ne smije obavljati niti jedan drugi posao,
- jedanput sedmično slati prikupljene podatke,
- dužan je za svaku nejasnoću u pogledu postupka, metodologije ili nepredviđenih slučajeva na terenu obratiti se osoblju angažovanom na Anketi
- mora anketirati domaćinstvo koje živi u izabranoj stambenoj jedinici, a ne smije anketirati domaćinstvo u drugoj stambenoj jedinici.

Prilikom pozivanja domaćinstva telefonom operater treba da se ponaša u skladu sa sljedećim pravilima:

- Predstaviti se imenom i prezimenom i reći da je angažovan od strane Agencije za statistiku BiH/ Federalnog zavoda za statistiku/Republičkog zavoda za statistiku RS kao operater za telefonsko anketiranje domaćinstava u Anketi o radnoj snazi;
- Objasniti da je riječ o istraživanju o ekonomskoj aktivnosti stanovništva koje su statističke institucije u Bosni i Hercegovini provodila od 2006. do 2019. godine jedanput godišnje u proljeće i njeno provođenje na terenu je trajalo dvije sedmice. Od 01. 01. 2020. Anketa se provodi kontinuirano tokom cijele godine, te ukratko reći svrhu i značaj Ankete o radnoj snazi;
- Objasniti da će anketiranje kratko trajati.

Mogući način predstavljanja operatera za telefonsko anketiranje može biti sljedeći:

“Dobar dan, radim za Agenciju za statistiku BiH/ Federalni zavod za statistiku/Republički zavod za statistiku RS, koja/i provodi Anketu o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini. Vaša saradnja i odgovori članova Vašeg domaćinstva su veoma značajni za uspjeh ove Ankete. Cilj ovog istraživanja je dobijanje informacija o radnoj aktivnosti članova Vašeg domaćinstva”.

Operater treba ukratko objasniti ostale ciljeve Ankete i obavezno naglasiti da su podaci koji se prikupljaju povjerljivi. Ovo isticanje povjerljivosti je od ključne važnosti kako bi se izbjegao svaki strah od zloupotrebe datih odgovora. Svi se podaci koriste isključivo u statističke svrhe. Podaci koji bi na bilo koji način pojedinačno identifikovali bilo koju osobu ili domaćinstvo se ne koriste. Treba naglasiti da je ovo regulisano i postojećim zakonima o statistici na nivou Bosne i Hercegovine i njenih entiteta.

Također, treba napomenuti da je već prethodno dolazio anketar koji je anketirao njihovo domaćinstvo i da će samo provjeriti da li je došlo do promjene informacija o njihovom domaćinstvu.

Kada počne anketiranje treba se pridržavati sljedećih pravila:

- odvojiti dovoljno vremena za anketiranje,
- izbjegavati svaki razgovor ili stav koji bi mogao voditi u diskusiju sa sagovornikom, odnosno držati se samo teme iz Ankete,
- ne nalaziti se iznenađenim bilo kojim odgovorom ispitanika,
- čitati pitanja bez ikakvog vršenja uticaja na ispitanika i sugerisanja mogućih odgovora (npr. “Jel tako da ste prošle sedmice radili?”),
- uvijek ostavite ispitaniku dovoljno vremena da vam odgovori na postavljeno pitanje,
- pitanja obavezno čitati onako kako su napisana u Upitniku. Ako ispitanik ne razumije, objasniti mu pažljivo koji je cilj pitanja, pazeći pri tome da se ni na koji način ne izmijeni smisao pitanja,
- čitati ispitaniku ponuđene modalitete odgovora u pitanjima radi lakšeg razumijevanja od strane ispitanika,
- anketiranje završiti zahvalom za pružene informacije, za vrijeme koje su odvojili i trud koji su uložili, imajući u vidu potrebu ponovnog kontaktiranja domaćinstva putem telefona, za treće i četvrto anketiranje.

Na početku provođenja Ankete operaterima će biti uručena slijedeća dokumenta i materijali:

- Određeni broj Upitnika za Anketu o radnoj snazi (ARS1),
- Određeni broj Upitnika o neodzivu za Anketu o radnoj snazi(ARS2),
- Spisak domaćinstava u stambenim jedinicama izabranim u uzorak (ARS4) sa naznačenim sedmicama,
- Uputstvo za prikupljanje podataka i popunjavanje Upitnika za Anketu o radnoj snazi (ARS3) sa sljedećim prilogima:
 - Klasifikacija djelatnosti (KD BiH 2010),
 - Klasifikacija zanimanja (KZ BiH – ISCO 08),

- Klasifikacija područja obrazovanja (FOET 2013),
- Upitnik o odzivu za Anketu o radnoj snazi (ARS1),
- Upitnik o neodzivu za Anketu o radnoj snazi (ARS2).

2.7 Zadaci i obaveze šifranata

Šifranti su osobe odgovorne za šifriranje zahtjevanih polja iz obrasca za koje su uneseni opisi. Šifriranje polja se odnosi na šifriranje djelatnosti, zanimanja i oblasti obrazovanja koje je najkompleksnije u obrascu.

Kako bi se šifriranje djelatnosti, zanimanja i oblasti obrazovanja što tačnije i uspješnije obavilo šifriranje ovih polja se neće vršiti automatski sa ponudom padajućeg menija ili tezaurusa. Šifriranje će se vršiti pretraživanjem ponuđenih šifarnika uz prethodnu obuku šifranata. Kao pomoć prilikom šifriranja u samoj aplikaciji će se nalaziti abecedni pregled klasifikacije zanimanja, klasifikacije djelatnosti i klasifikacije područja obrazovanja.

Šifriranje djelatnosti se vrši na osnovu šifarnika djelatnosti tj. Klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010, koja je usklađena sa Evropskom klasifikacijom NACE Rev.2.

Šifriranje zanimanja se vrši na osnovu šifarnika zanimanja tj. Klasifikacije zanimanja u BiH, koja je usklađena sa Evropskom klasifikacijom ISCO-08.

Šifriranje oblasti obrazovanja se vrši na osnovu šifarnika oblasti obrazovanja tj. Klasifikacije područja obrazovanja koja je usklađena sa Evropskom klasifikacijom FOET 2013.

Šifranti će imati na raspolaganju računare na kojima će biti instalirana aplikacija za šifriranje podataka. Kada se pokrene aplikacija otvoriti će se slijedeći prozor.

Nakon što se preuzmu podaci od anketara i operatera za jedan vremenski period, potrebno je izvući domaćinstva i polja za djelatnost, zanimanje i oblasti obrazovanja koje treba šifrirati. Ovo izdvajanje domaćinstva za šifriranje radi se pokretanjem programa priprema za šifriranje (**kliknuti na polje 01_Pripremi za šifriranje**). Poslije toga, pokrene se polje lista domaćinstava za šifriranje (**kliknuti na polje 01_Lista domaćinstava za šifriranje**) gdje se kreira lista svih domaćinstava za koje je potrebno izvršiti šifriranje. Nakon što se izlistaju domaćinstva za šifriranje pristupa se šifriranju (**kliknuti na polje 02_Šifriranje ARS**). Pokretanjem tog polja i izborom domaćinstva otvaraju se podaci za pojedinačna domaćinstva. Ovdje se nalaze samo identifikacioni podaci domaćinstva i podaci koji se odnose na opis zanimanja, djelatnosti i oblasti obrazovanja, za sve osobe iz ovog domaćinstva za koji postoje. Šifrant se pozicionira na šifru, a u opisu pitanja ima opis djelatnosti, zanimanja ili oblasti obrazovanja na kome je trenutno fokus i koje treba šifrirati. Ovdje su implementirane kontrole pa se ne može unijeti nepostojeća šifra djelatnosti, zanimanja ili oblasti obrazovanja. Na kraju svakog domaćinstva postoji pitanje jesu li podaci uspješno šifrirani za ovo domaćinstvo. Ukoliko jesu upiše se 1 i završi se šifriranje za to

domaćinstvo. Postoji i opcija djelimično šifrirano, pa šifrant u tom slučaju mora na kraju da upiše 0 i tako zna da li se mora opet vratiti na neko domaćinstvo.

Kada se završi šifriranje potrebno je vratiti šifrirano u bazu (**kliknuti na polje 03_Vratiti šifrirano u bazu**).

Ključno je da se ne radi priprema za šifriranje, nakon što se već krenulo raditi šifriranje, jer će to izbrisati prethodno urađeni posao.

Nakon što se vrati šifrirano, slobodno se može ponovo pokrenuti priprema za šifriranje, to je i poželjno, jer tako se provjerava da nije ostalo nešto nešifrirano.

Kada se na listi domaćinstava ne bude pojavljivalo ni jedno domaćinstvo za šifriranje znači da su svi podaci o zanimanju, djelatnosti ili oblasti obrazovanja šifrirani i da je tad posao šifriranja završen.

Polje IZVJEŠTAJI je polje koje koristi statističko osoblje za pravljenje izvještaja o anketiranju.

Šifrant se treba ponašati u skladu sa sljedećim pravilima:

- dužan je odgovorno i na vrijeme obaviti sve poslove koji su mu povjereni, izvršiti postavljeni zadatak i ispunjavati u potpunosti postavljenu normu u pogledu broja domaćinstava koje treba šifrirati i vremenskog perioda do kada treba završiti šifriranje,
- aktivno učestvovati na obuci-instruktaži za šifriranje,
- pridržavati se svih uputstava koje dobije od osoblja odgovornog za Anketu,
- šifrant je dužan za svaku nejasnoću u pogledu postupka ili nepredviđenih slučajeva prilikom šifriranja, obratiti se metodolozima Odsjeka za statistiku tržišta rada,
- ne smije promijeniti niti jednu informaciju kojoj pristupi kroz aplikaciju,
- informacije kojima šifrant ima pristup kroz aplikaciju su povjerljive i ne smiju se komentarisati niti pokazivati drugima, izuzev osoblju angažovanom na Anketi.

PAPI METODA

POGLAVLJE III: Tehnički izgled papirnog Upitnika

3.1 Tehnički izgled papirnog upitnika

Papirni Upitnik za Anketu o radnoj snazi (ARS1) se sastoji iz dva dijela i to: ARS1a koji se popunjava za sve članove domaćinstva i ARS1b koji se popunjava za sve osobe starosti od 15-89 godina koje su živjele ili namjeravaju živjeti u anketiranom domaćinstvu najmanje 12 mjeseci ili osobe starosti od 15-89 godina koje su odsutne iz domaćinstva, ali njihova odsutnost neće biti duža od godinu dana.

U ARS1a i ARS1b podaci se upisuju uspravno, jedna kolona za jednog člana domaćinstva.

Izgled i osnovni elementi pitanja iz ARS1b dati su na slici 1.

Slika 1. Elementi pitanja iz ARS1b

The diagram illustrates the layout of the ARS 1B questionnaire form. It is divided into several sections and contains specific input fields:

- ARS 1B**: The main title of the form.
- RADNI STATUS**: A section header for the employment status section.
- REDNI BROJ ČLANA DOMAĆINSTVA**: A label for the first row of the table, which contains five input boxes for digits 0, 1, 2, 3, 4, and 5.
- 1. DA LI STE U TOKU REFERENTNE SEDMICE - OD PONEDELJKA DO NEDELJE - RADILI, OBAVLJALI BILO KAKAV POSAO RADI STICANJA ZARADE ILI PRIHODA (U GOTOVINI, ROBI ILI USLUGAMA) U TRAJANJU OD NAJMANJE 1 SAT?**: The main question text.
- Napomena za anketara: Ukoliko je odgovor NE, treba pročitati:**: A note for the interviewer.
- Molim Vas uzmite u obzir:**: A request for the respondent to consider certain points.
- Šifra modaliteta**: A label for the response modalities section, which includes a list of activities and a set of checkboxes.
- 1 - Da >> 4**: A label for the first response option.
- 2 - Ne >> 1a**: A label for the second response option.
- Modaliteti odgovora**: A label for the response modalities section.
- Uputstvo za filter-skok na odgovarajuće**: A label for the instruction to skip to the appropriate response.
- Kuće za unos odgovarajuće šifre modaliteta za člana domaćinstva**: A label for the input boxes for the response modalities.

Redni broj pitanja (kolona): redoslijed pitanja u Upitniku je veoma važan, jer uspostavlja logičnu cjelinu definisanja ponašanja i statusa u aktivnosti anketiranih osoba.

Tekst pitanja: anketar čita tekst pitanja ispitaniku na osnovu koga dobija odgovarajuću informaciju iz Ankete.

Redni broj članova domaćinstva: svaki član domaćinstva na samom početku anketiranja dobija odgovarajući redni broj koji se određuje prema tačno utvrđenim kriterijima, koji su objašnjeni u samom Uputstvu za popunjavanje.

Modalitet odgovora: predstavlja moguće odgovore na postavljeno pitanje. U nekim pitanjima naveden je i modalitet "ostalo", koji treba da se koristi samo u slučaju kada se odgovor ne može svrstati ni u jedan od navedenih modaliteta.

Šifra modaliteta: je brojčana oznaka pored modaliteta koju anketar upisuje na predviđeno mjesto i predstavlja izabrani modalitet.

Filteri: uobičajeno, pitanja se postavljaju po redu. Međutim, u nekim slučajevima određeni odgovor na pitanje sugerise koje se pitanje postavlja slijedeće ili koje treba biti preskočeno.

U zavisnosti od datog odgovora, neka pitanja se postavljaju, a neka druga se preskaču. Da bi se to osiguralo, Upitnik se popunjava redom, idući naprijed i pravilno prateći filtere. To olakšava anketaru da obavlja ispitivanje bez vraćanja nazad i provjeravanja prethodnih odgovora.

U dijelu Upitnika ARS1a i ARS1b postoji samo jedna vrsta filtera koja je označena sa dvije strelice (>>) koje upućuju na koje pitanje treba da se pređe.

Kućice za unos odgovarajuće šifre modaliteta: to je mjesto predviđeno za upisivanje odgovarajuće šifre.

Tipovi podataka za upisivanje: većina podataka koji se evidentiraju na osnovu informacije je prijepis. To je slučaj kada pitanje ima unaprijed određene šifre za različite očekivane odgovore. Anketar treba identifikovati odgovarajuću šifru i upisati je u odgovarajuću kućicu. Na dio pitanja se odgovara upisivanjem odgovarajućeg teksta prema uputstvima.

Da bi se izbjegle greške u upisivanju šifara u kućice, anketar mora biti posebno pažljiv i voditi računa da upiše šifru odgovarajućeg modaliteta u kućicu za odgovor koja je predviđena za osobu koju ispituje ili za koju upisuje podatke na osnovu odgovora druge osobe iz domaćinstva. S obzirom da je kućica za odgovor koja se upisuje udaljena od identifikacione šifre osobe (tj. rednog broja) i udaljena od mjesta gdje su tekst i modaliteti pitanja, anketar mora paziti da proces upisivanja bude tačan. Kao pomoć pri tome služe osjenčene linije koje imaju za cilj da odvoje kolone koje pripadaju različitim članovima domaćinstva koji se anketiraju.

Prilikom popunjavanja Upitnika, obavezno je da se postavljaju sva pitanja prvo jednom članu domaćinstva. Nakon završetka upisivanja odgovarajućih podataka za tog člana domaćinstva pitanja se redom postavljaju ostalim članovima domaćinstva.

Jasno je da nijedna osoba ne odgovara na sva pitanja u Anketi, što je riješeno korištenjem filtera – skokova u pitanjima.

Većina pitanja u Anketi su **zatvorenog tipa** – znači čita se tekst pitanja i jedan po jedan modalitet odgovora.

Ispravljanje grešaka u Upitniku: Upitnik se popunjava hemijskom olovkom. U slučaju greške prekriziti podatak tako da se vidi prekriveni sadržaj, a zatim upisati ispravan odgovor iznad iste kućice.

Napomena: na neka pitanja u Anketi anketari unose opis, a odgovarajuće šifre upisuje statistika, tj. šifranti. To su pitanja o zanimanju, djelatnosti i oblasti obrazovanja i veoma je važno da se opis upiše što preciznije i konkretnije, kako bi se moglo što lakše izvršiti šifriranje.

POGLAVLJE IV: Uputstvo za popunjavanje papirnog Upitnika

4.1 Popunjavanje naslovne/identifikacione i posljednje stranice papirnog Upitnika

Za svako izabrano domaćinstvo potrebno je pravilno popuniti naslovnu stranicu na kojoj su sadržani osnovni identifikacioni podaci o domaćinstvu, a koji su neophodni za automatsku obradu podataka.

Slika 1. Naslovna stranica papirnog upitnika

Bosna i Hercegovina AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE				Upitnik o odzivu ARS 1	
REPUBLIKA SRPSKA REPUBLIČKI ZAVOD ZA STATISTIKU RS		FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE FEDERALNI ZAVOD ZA STATISTIKU			
ANKETA O RADNOJ SNAZI					
Godina provođenja:					
Referentna sedmica:					
Referentni mjesec:					
Sedmica anketiranja:					
Panel:					
Broj pojavljivanja panela:					
Entitet/Distrikt:					
Kanton/regija:					
Šifra općine:					
Šifra popisnog kruga:					
Redni broj domaćinstva:					
PODACI O ANKETIRANJU					
Broj dolaska	Datum dolaska		Vrijeme dolaska		
	dan	mjesec	sat	minuta	
1.					
2.					
3.					
Anketar:					
	ime i prezime				Šifra anketara
Da li domaćinstvo prihvata anketiranje?					
1 - DA >> naredno pitanje					
2 - NE >> Upitnik o neodzivu ARS 2					
Ukupan broj domaćinstava u stambenoj jedinici:					
Indikator domaćinstva:					
1 - Domaćinstvo sa Spiska ARS 4					
2 - Novo domaćinstvo na datoj adresi					
Broj telefona:					
Da li domaćinstvo živi na istoj adresi (samo za CATI)?					
1 - DA >> naredno pitanje					
2 - NE >> Upitnik o neodzivu ARS 2					
Ulica:					
Broj:				Dodatak:	
Broj stana:				Sprat:	
Vrijeme početka anketiranja:					
				sat	minuta
Broj osoba u anketiranom domaćinstvu:					

Naslovna stranica upitnika za anketiranje sadrži osnovne identifikacione podatke o domaćinstvu. Identifikacioni podaci o domaćinstvu su: godina provođenja, referentna sedmica, referentni mjesec, sedmica anketiranja, panel, broj pojavljivanja panela, entitet/Distrikt, kanton/regija, šifra općine, šifra popisnog kruga i redni broj domaćinstva.

Godina provođenja (*REFYEAR*)

Varijabla opisuje godinu na koju se odnose prikupljeni podaci. Varijabla se koristi za određivanje referentnog perioda, ostalih vremenskih perioda, za izračunavanje trajanja, a također je potrebna za upravljanje bazama podataka.

Referentna sedmica (*REFWEEK*)

Varijabla opisuje sedmicu na koju se odnose prikupljene informacije. To je sedmica koja počinje u ponedjeljak, a završava u nedjelju.

Broj referentne sedmice definiran je prema ISO 8601, što ukazuje da je prva sedmica u godini ona koja uključuje prvi četvrtak te godine. Primjeri:

- Prva sedmica 2021. godine počinje 4. januara 2021. godine
- Prva sedmica 2022. godine počinje 3. januara 2022. godine
- Prva sedmica 2023. godine počinje 2. januara 2023. godine
- Prva sedmica 2024. godine počinje 1. januara 2024. godine
- Prva sedmica 2025. godine počinje 30. decembra 2024. godine.

Varijabla se koristi za određivanje referentnog perioda, ostalih vremenskih perioda, za izračunavanje trajanja, a također je potrebna za upravljanje bazama podataka.

Referentni mjesec (*REFMONTH*)

Varijabla opisuje mjesec na koji se odnose prikupljene informacije. Varijabla je izvedena i definirana vrijednostima referentnog kvartala i referentne sedmice.

Referentni mjesec definiran je kao skup sedmica koje u cijelosti ili djelimično pripadaju kalendarskom mjesecu. Sve sedmice koje u potpunosti pripadaju kalendarskom mjesecu dodjeljuju se odgovarajućem referentnom mjesecu. Kada sedmica prijeđe dva kalendarska mjeseca, najmanje četiri dana u sedmici trebaju pripadati kalendarskom mjesecu koji će biti uključeni u odgovarajući referentni mjesec (pravilo četvrtka).

Varijabla se koristi za određivanje referentnog perioda, ostalih vremenskih perioda, za izračunavanje trajanja, a također je potrebna za upravljanje bazama podataka.

Sedmica anketiranja (*INTWEEK*)

Varijabla opisuje sedmicu u kojoj se provodi anketiranje. Radna sedmica započinje u ponedjeljak, a završava u nedjelju.

Broj pojavljivanja panela (*INTWAVE*)

Broj pojavljivanja panela ili redni broj anketnog vala trebao bi odgovarati broju odabira domaćinstva koji će biti u uzorku. Kvartali u kojima domaćinstvo nije odabrano da bude u uzorku treba isključiti iz brojanja. Primjer: ako je domaćinstvo anketirano u talasu 1, pa u talasu 2 nije anketirano jer nije izabrano u uzorak, ali je opet anketirano u talasu 3, tada će mu se dodijeliti broj 2 (broj pojavljivanja domaćinstva će biti 2). Varijablu su anketari dužni unijeti u aplikaciju za unos podataka, a informaciju preuzimaju sa Spiska domaćinstava (ARS4).

Entitet/Distrikt

Anketa o radnoj snazi se provodi u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Entiteti i distrikt imaju svoje šifre (1,2 i 3) koje se automatski upisuju u polje namijenjeno za upis entiteta/distrikta, u zavisnosti na kojoj teritoriji se anketiranje provodi.

Kanton/regija

Anketa o radnoj snazi se provodi u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Administrativne jedinice Federacije Bosne i Hercegovine su kantoni, a Republike Srpske regije. Svaki kanton odnosno regija ima svoju šifru koja se automatski upisuje u polje namijenjeno za upis šifre kantona/regije, u zavisnosti na kojoj teritoriji se anketiranje provodi. Za teritoriju Brčko distrikta BiH ovo polje će biti prazno.

Šifra općine

Varijabla će se automatski popunjavati prilikom upisa broja pojavljivanja panela i rednog broja domaćinstava. Svaka općina u Bosni i Hercegovini ima svoju šifru koja će se upisivati u polje namijenjeno za upis šifre općine, u zavisnosti u kojoj općini se provodi anketiranje.

Redni broj domaćinstva (HHNUM)

Varijabla je potrebna za identifikaciju domaćinstava u bazama podataka. Serijske brojeve dodjeljuju statističke institucije u Bosni i Hercegovini i ostaju isti za sve valove. Zapisi koji se odnose na različite članove istog domaćinstva nose isti serijski broj. Varijablu su anketari dužni upisati na naslovnu stranicu papirnog Upitnika, a informaciju preuzimaju sa Spiska domaćinstava (ARS4).

Na naslovnu stranicu papirnog Upitnika unose se podaci o identifikaciji domaćinstva, a to su:

- Redni broj domaćinstva,
- Broj pojavljivanja panela.

Identifikacioni podaci domaćinstva (godina provođenja, referentna sedmica, referentni mjesec, sedmica anketiranja, panel, entitet/Distrikt, kanton/regija, šifra općine, šifra popisnog kruga) su podaci koji se ne moraju popunjavati. S obzirom da se papirni Upitnik popunjava samo u slučaju kvara laptopa i da će se naknadno morati unijeti u aplikaciju ovi podaci će se nalaziti u podlozi aplikacije. Prilikom unosa podataka u aplikaciju za redni broj domaćinstva i broja pojavljivanja panela ovi identifikacioni podaci će se automatski povući.

Nakon unosa polja identifikacije popunjavaju se podaci o anketiranju tj. anketar bilježi svaki dolazak u domaćinstvo, kojeg datuma i u koje vrijeme je dolazio. Kod podataka o datumu dolaska popunjava se samo dan i mjesec, bez godine npr. 01. 01. Vrijeme dolaska popunjava se u satima i minutama (od 07 do 22 sata). Moguća su maksimalno tri dolaska anketara i tri bilješke o dolascima. Ukoliko anketar prilikom prvog dolaska ostvari kontakt sa domaćinstvom i provede anketiranje, imati će popunjene podatke samo o jednom dolasku. Obavezno je popunjavanje najmanje jednog dolaska anketara, te tabela o dolascima anketara se ne može ostaviti prazna.

Anketar obavezno popunjava svoje ime i prezime i šifru koja mu je dodijeljena za rad.

Kada se uspostavi kontakt sa domaćinstvom anketar će pokušati ubijediti domaćinstvo na saradnju. Ukoliko domaćinstvo prihvati anketiranje, anketar upisuje šifru 1 u kućicu za unos i popunjava naredno pitanje. Ukoliko domaćinstvo ne prihvati anketiranje, tada anketar popunjava Upitnik o neodzivu (ARS2). U tom slučaju treba da popuni razloge neizvršenog anketiranja.

Nakon što je domaćinstvo prihvatilo anketiranje popunjavaju se slijedeća pitanja sa naslovne stranice obrasca: ukupan broj domaćinstava u stambenoj jedinici, indikator domaćinstva, broj telefona, ulica i broj, broj stana i sprata, vrijeme početka anketiranja i broj osoba u anketiranom domaćinstvu.

Podaci o ukupnom broju domaćinstava u stambenoj jedinici, broju telefona, adresi i broju osoba se dobijaju od samog domaćinstva.

Anketar upisuje šifru 1 u kućicu „Indikator domaćinstva“ za domaćinstvo koje je na Spisku domaćinstava (ARS4), a ukoliko nije na Spisku upisuje šifru 2 (novo domaćinstvo na datoj adresi).

Prije popunjavanja podataka o domaćinstvu anketar će u razgovoru s osobom koja daje podatke utvrditi broj domaćinstava u stambenoj jedinici, pri čemu nije važan vlasnički odnos prema stambenoj jedinici. U ovom postupku anketar se pridržava definicije domaćinstva koja podrazumijeva zajednicu srodnika i/ili nesrodnika koji zajednički troše sredstva za život. Podstanarska domaćinstva, jednočlana ili višečlana, obuhvaćaju se anketom jednako kao i vlasnici ili stanari stambenih jedinica. Treba anketirati jedno domaćinstvo u izabranoj stambenoj jedinici.

U polje broj telefona potrebno je upisati najmanje jedan broj, a poželjno je da se upiše više brojeva.

Prilikom anketiranja putem PAPI metode pitanje da li domaćinstvo živi na istoj adresi se ne postavlja domaćinstvu, već ga anketar sam popunjava sa modalitetom 1(DA). Razlog tome je što se prilikom anketiranja određenog domaćinstva ide na adresu koja se nalazi u spisku ARS4.

Nakon toga popunjava se ulica i broj, zatim broj stana i sprata.

Vrijeme početka anketiranja unosi se u satima i minutama (od 07 do 22 sata). Vrijeme početka anketiranja su podaci koji se unose samo u slučaju popunjavanja odziva i na osnovu istih se računa prosječno vrijeme trajanja anketiranja.

Posljednje polje sa naslovne stranice obrasca odnosi se na broj osoba u anketiranom domaćinstvu koje je prihvatilo anketiranje. U zavisnosti od upisanog broja osoba, kod prvog pojavljivanja, za toliko članova domaćinstva će se upisivati podaci u prazne redove u dijelu ARS1a.

Kod prvog anketiranja, anketar neće popunjavati podatke pod naslovom "SAMO ZA PONOVLJENO ANKETIRANJE". Popunjavanje ovog dijela upitnika detaljno je objašnjeno u dijelu za ponovljeno anketiranje putem CAPI i CATI metode.

SAMO ZA PONOVLJENO ANKETIRANJE

Kada ste posljednji put bili anketirani, vaše domaćinstvo je imalo ____ član(ov)a.

1. Da li vaše domaćinstvo ima iste članove kao prije?

1 - DA >> Upitnik ARS 1a

2 - NE >> naredno pitanje

☐

2. Da li u vašem domaćinstvu ima novih članova?

Ako ima, upišite koliko ima novih članova.

Ako nema novih članova, upišite 0.

☐

3. Da li je neko od članova trajno napustio domaćinstvo bilo zbog preseljanja, drugih razloga ili je umro?

1 - DA >> Upitnik ARS 1a

2 - NE >> Upitnik ARS 1a

☐

Na kraju aplikacije ili na posljednjoj stranici Upitnika anketar/operator unosi sve primjedbe i komentare o saradnji domaćinstva, eventualne probleme koji su se javili prilikom anketiranja.

4.2 Popunjavanje papirnog Upitnika ARS1a - DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE

U dijelu Upitnika ARS1a, prikupljaju se podaci o demografskim karakteristikama svih članova domaćinstva, kao što su redni broj člana domaćinstva, ime i prezime člana domaćinstva, spol, datum rođenja, odnos prema nosiocu domaćinstva, redni broj oca i majke člana domaćinstva, državljanstvo člana domaćinstva, naziv države rođenja člana domaćinstva, naziv države rođenja majke i oca člana domaćinstva, razlog migracija, boravak izvan BiH itd.

Pitanje 1

REDNI BROJ ČLANA DOMAĆINSTVA (*HHSEQNUM*)

Redni broj člana domaćinstva pruža jedinstvenu identifikacijsku šifru osobe sa kojom je obavljen razgovor u njegovom/njenom domaćinstvu. Varijabla je potrebna za identifikaciju osobe tokom uzastopnih valova anketiranja. Dati redni broj člana domaćinstva treba da identifikuje jednu i samo jednu osobu u domaćinstvu. Ne bi trebalo da odgovara drugom sadašnjem ili bivšem članu domaćinstva. Redni broj osobe ostaje isti u svim valovima. Konkretno, osoba koja uđe u domaćinstvo ne može imati isti redni broj kao i osoba koja je napustila domaćinstvo. Osobe koje ponovo ulaze u domaćinstvo trebale bi zadržati originalni redni broj. Ako je domaćinstvo uključeno u uzorak domaćinstva, dodatni članovi domaćinstva trebali bi dobiti različite brojeve.

Ovaj red je šifriran rednim brojevima od 01 do 05 i predstavlja redni broj člana domaćinstva. **Pod rednim brojem 01 obavezno upisati nosioca domaćinstva, odnosno osobu na kojoj se vodi domaćinstvo ili za koju se izjasne članovi domaćinstva.** Ukoliko se domaćinstvo ne može izjasniti anketar treba predložiti da to bude osoba koja najviše doprinosi prihodima domaćinstva.

Ukoliko domaćinstvo ima više od pet članova domaćinstva potrebno je uzeti drugi Upitnik prepisati identifikacione podatke i upisivati redne brojeve članova domaćinstva počevši od 6 i dalje.

Na ovom mjestu dodijeljeni redni brojevi osoba – članova domaćinstva se slijede do kraja upitnika i do kraja pojavljivanja ovog domaćinstva. U popis članova domaćinstva evidentiraju se svi članovi bez obzira na to jesu li prisutni ili trenutno odsutni iz domaćinstva. Kada se domaćinstvo anketira prvi put popisuju se svi članovi domaćinstva koji dobiju svoje redne brojeve. Jednom dodijeljeni redni brojevi osoba – članova domaćinstva se moraju slijediti do kraja (do četvrtog pojavljivanja).

Ukoliko se kod drugog, trećeg ili četvrtog pojavljivanja u domaćinstvu pojavi novi član, istom se daje novi redni broj koji ranije nije pripadao ni jednom članu tog domaćinstva.

Pitanje 2

IME I PREZIME ČLANA DOMAĆINSTVA (*IMEPREZI*)

Prvo se upisuje imena, pa prezimena članova domaćinstva i pri tom je neophodno primijeniti slijedeći redoslijed: nosioc domaćinstva, bračni drug/partner nosioca, djeca nosioca, zet/snaha nosioca, unuča nosioca, roditelji nosioca, roditelji bračnog druga/partnera nosioca, djed/baka nosioca, brat/sestra nosioca, ostali srodnici i ostali nesrodnici.

Nakon toga od pitanja 3 do 24 postavlja se pitanja za svaku osobu koja je navedena u pitanju 2. Popunjavaju se sva pitanja zaključno sa pitanjem 24 za jednog člana, prije nego što se pređe na slijedećeg člana.

Za određivanje ciljanog stanovništva koriste se pitanja pod rednim brojevima 3, 4 i 5. Ciljano stanovništvo u Anketi je svo rezidentno stanovništvo, tj. ono koje boravi na teritoriji BiH 12 mjeseci i duže. Istraživanjem je obuhvaćeno samo stanovništvo koje živi u privatnim domaćinstvima. Privremeno odsutni članovi domaćinstva (kraće od 12 mjeseci), bez drugog uobičajenog boravišta i dalje pripadaju domaćinstvu tj. uključeni su u anketiranje. Osobe koje su odsutne iz domaćinstva više od 12 mjeseci ne

obuhvataju se tj. ne smatraju se članovima domaćinstva. Izuzetak su osobe koje su odsutne više od 12 mjeseci iz domaćinstva, ali su i dalje ekonomski vezane za domaćinstvo.

Pitanje 3

DA LI STE ŽIVJELI ILI NAMJERAVATE ŽIVJETI U OVOM DOMAĆINSTVU NAJMANJE 12 MJESECI? (ZIVIDOM)

Ovim pitanjem utvrđuje se da li je osoba živjela u domaćinstvu ili ne i da li ima namjeru da u njemu živi ili ne. Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da, u ovom domaćinstvu - osoba je živjela u domaćinstvu i namjerava i dalje da živi u njemu najmanje 12 mjeseci.

Šifra 2: Ne - osoba nije živjela u domaćinstvu i/ili ne namjerava da živi u njemu najmanje 12 mjeseci.

Šifra 3: Osoba ne živi više u ovom domaćinstvu - osoba je nekada živjela u ovom domaćinstvu, ali više tu ne živi. Ovaj modalitet se može odabrati samo u ponovljenom anketiranju.

Šifra 4: Osoba je umrla - osoba je preminula i nije više član domaćinstva. Ovaj modalitet se koristi samo u ponovljenom anketiranju.

Ukoliko osoba na ovome pitanju odgovori modalitetom 3 ili joj se dodjeli modalitet 4 (u ponovljenom anketiranju), onda ona završava anketiranje. Osobe koje su odgovorile modalitetom odgovora 1 ulaze u ciljano stanovništvo.

Pitanje 4

GDJE TRENUTNO ŽIVITE? (TRENUTNOZIVI)

Na ovo pitanje odgovaraju sve osobe koje su na prethodnom pitanju odgovorile sa modalitetom 2 – Ne (nije živjela u domaćinstvu i/ili ne namjerava da živi u njemu najmanje 12 mjeseci). Svrha pitanja je da se utvrdi gdje osoba koja se anketira trenutno živi. Ponuđeni modaliteti su:

Šifra 1: U drugom domaćinstvu u Bosni i Hercegovini - osoba je član nekog drugog domaćinstva, a ne domaćinstva u kome je anketirana.

Šifra 2: U instituciji/kolektivnom smještaju - osoba živi u nekoj instituciji ili kolektivnom domaćinstvu (studentski dom, đачki dom, sjemenište, manastir, dom za penzionere, stare ili iznemogle, internat, dom za djecu i omladinu ometenu u razvoju, dom za socijalno ugroženu djecu i omladinu itd.).

Šifra 3: U inostranstvu - osoba ne živi u BiH već u nekoj drugoj stranoj zemlji.

Osobe koje na ovom pitanju odgovore modalitetima odgovora 1 ili 2 završavaju anketiranje, budući da predmet anketiranja nisu osobe članovi drugog domaćinstva, te osobe koje žive u kolektivnim domaćinstvima. Anketiraju se samo osobe koje su članovi privatnih domaćinstava izabranih u uzorak.

Pitanje 5

DA LI NAMJERAVATE DA SE VRATITE I DA ŽIVITE U BiH U NAREDNIH 12 MJESECI? (NAMJERAZIV)

Ovo pitanje se postavlja osobama koje trenutno žive u inostranstvu. Svrha pitanja je da se utvrdi da li osoba namjerava da se vrati u BiH i da živi u BiH (u izabranom domaćinstvu) u narednih 12 mjeseci. Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da, živjet ću u ovom domaćinstvu u BiH - osoba namjerava da se vrati i da živi u izabranom domaćinstvu u BiH narednih 12 mjeseci.

Šifra 2: Da, živjet ću u drugom domaćinstvu u BiH - osoba namjerava da se vrati u BiH i da živi narednih 12 mjeseci u BiH, ali neće živjeti u izabranom već u nekom drugom domaćinstvu.

Šifra 3: Ne, živjet ću u inostranstvu - osoba nema namjeru da se vrati u BiH i da u narednih 12 mjeseci živi u BiH, već će živjeti u inostranstvu.

Ukoliko je osoba odgovorila modalitetima odgovora 2 ili 3 onda završava anketiranje. Osoba koja je odgovorila modalitetom odgovora 1 nastavlja anketiranje i ulazi u ciljano stanovništvo.

Pitanje 6 **SPOL (SEX)**

Svrha ove varijable je da se dobiju podaci razvrstani prema spolu potrebni da bi se predstavile razlike između žena i muškaraca u društvu i stekli dublji uvidi u rodna pitanja. Varijabla se odnosi na biološke i fiziološke karakteristike koje definiraju osobu da bude muško ili žensko. U slučaju da biološki spol osobe nije poznat, informacije bi trebale biti zamijenjene ili administrativnim spolom (administrativni podaci) ili samoproглаšenim spolom (podaci ankete). Za varijablu spol nije dozvoljeno da polje bude „prazno“. Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Muško

Šifra 2: Žensko

Pitanje 7 **DATUM ROĐENJA (DAN, MJESEC, YEARBIR)**

Na ovom pitanju anketar treba upisati dan, mjesec i godinu rođenja osobe koju anketira. Polja na ovome pitanju ne smiju ostati prazna, jer se na osnovu ovog pitanja računa starost osobe koja se anketira, što je obavezna varijabla za dalji tok anketiranja. Npr. datum rođenja je 26. 09. 1960. U polje dan upisati 26, u polje mjesec 09 i u polje za godinu 1960. Za osobe koje ne znaju datum rođenja upisuje se za dan i mjesec 01.01., a za godinu se upisuje procijenjena godina.

Ova varijabla se odnosi na dan, mjesec i godinu u kojoj je osoba koja se anketira rođena na osnovu ovih podataka izvodi se varijabla „Starost“. Starost je dob anketirane osobe navršena prije kraja referentne sedmice.

Pitanje 8 **DA LI JE VAŠ ROĐENDAN (PASSBIR)**

Varijabla PASSBIR zajedno sa varijablom YEARBIR i referentnim datumom omogućava izračunavanje starosti osobe u navršenim godinama (na kraju referentne sedmice), a time i izračun indikatora za relevantne starosne grupe.

Ovom varijablom se mjeri da li je anketirana osoba već imala svoj rođendan na kraju referentne sedmice. Ako rođendan anketirane osobe pada u referentnoj sedmici (uključujući zadnji dan referentne sedmice), treba smatrati da je anketirana osoba već imala rođendan u toj godini.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: U periodu između 1. januara i posljednjeg dana referentne sedmice (uključujući ta dva datuma) u referentnoj kalendarskoj godini

Šifra 2: U periodu nakon posljednjeg dana referentne sedmice i 31. decembra referentne kalendarske godine (uključujući 31. decembar)

Šifra 3: U periodu između 1. januara naredne kalendarske godine i posljednjeg dana referentne sedmice (uključujući ta dva datuma) naredne godine - unosi se za osobu kojoj je rođendan u periodu između 1. januara i posljednjeg dana referentne sedmice koja je ušla u narednu kalendarsku godinu

Šifra 4: U periodu između prvog dana nakon referentne sedmice u narednoj kalendarskoj godini i 31. decembra naredne godine (uključujući ta dva datuma) – unosi se za osobu kojoj je rođendan u navedenom periodu

U zadnjoj sedmici anketiranja može se izabrati samo modalitet 3 i 4, a za sve ostale sedmice anketiranja moguće je izabrati samo modalitet 1 ili 2.

Pitanje 9

STAROST (*AGE*)

Ova varijabla mjeri starost anketirane osobe u navršenim godinama na kraju referentne sedmice.

Varijabla starost je izvedena varijabla koja se automatski računa na osnovu pitanja 7. Anketar je dužan da prikupi informacije o datumu rođenja anketirane osobe i nikako ne smije ostaviti ova pitanja nepopunjena.

Varijabla starost omogućava izračunavanje starosti osobe u navršenim godinama, a samim tim i izračunavanje indikatora za relevantne starosne grupe, kao i statistiku raščlanjenu po starosnim grupama. Također, ova varijabla se koristi kao filter za nekoliko drugih varijabli.

Pitanje 10

ODNOS PREMA NOSIOCU DOMAĆINSTVA (*HHLINK*)

Varijabla Odnos prema nosiocu domaćinstva se koristi za određivanje sastava i vrste domaćinstva i za izradu pojednostavljene matrice domaćinstva sve članove domaćinstva. Modaliteti odgovora na ovome pitanju predstavljaju odnos svakog člana domaćinstva prema nosiocu domaćinstva. Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Nosilac - svako privatno domaćinstvo mora sadržavati jednu i samo jednu osobu koja je šifrirana kao „referentna osoba“ (nosilac domaćinstva) i ta osoba mora biti osoba starija od 15 godina.

Šifra 2: Bračni drug/partner nosioca „partner“ se može definirati prema pravnom ili faktičkom statusu partnerstva / odnosa. U skladu s tim, kategorija „partner“ obuhvata slijedeće dvije podgrupe:

- „Muž ili žena ili civilni partner“ identificira se prema zakonskom bračnom statusu, tj. pravnom bračnom statusu svakog pojedinca u odnosu na zakone o braku (ili običaje) zemlje. Pripadnici istospolnih parova mogu biti „muž / žena / civilni partner“ ako zakoni o braku (ili običaji) države to predviđaju.
- „Partner ili izvanbračni partner“ identificira se prema de facto odnosu, tj. statusu partnerstva / odnosa svakog pojedinca u smislu njegovog stvarnog životnog aranžmana u domaćinstvu.

Šifra 3: Djeca nosioca (sin ili kćerka): - Biološki ili usvojeni sin ili kćer“ ili „posinak ili pokćerka“ odnosi se na biološkog, usvojenog ili posvojenog člana porodice (bez obzira na dob ili status partnerstva / veze) koji ima uobičajeno prebivalište u domaćinstvu jednog od roditelja.

- „Usvojenje“ znači uzimanje i odgajanje biološkog djeteta drugih roditelja kao vlastitog u mjeri u kojoj to predviđaju zakoni države. Sudskim postupkom usvojeno dijete stiče prava i status biološkog djeteta osobe koja ga je usvojila.
- „Pastorak ili pastorka“ je dijete partnera prema kojem se osoba ponaša kao prema vlastitom djetetu u mjeri u kojoj to predviđaju zakoni države, bez usvajanja.

Šifra 4: Zet/snaha nosioca – je osoba koja je zakonski ili de facto partner djeteta nosioca.

Šifra 5: Unuče nosioca - je dijete djeteta nosioca, bilo da je ono biološko, usvojeno ili posvojeno.

Šifra 6: Roditelji nosioca - osoba koja je majka ili otac nosioca.

Šifra 7: Roditelji bračnog druga /partnera nosioca - je osoba koja je majka ili otac partnera nosioca.

Šifra 8: Djed/baka nosioca- je osoba koja je roditelj roditelja nosioca, bilo da je ta osoba biološki roditelj, usvojitelj ili posvojitelj roditelja nosioca.

Šifra 9: Brat/sestra nosioca – je osoba koja je biološki, usvojeni ili posvojeni brat/sestra nosioca.

Šifra 10: Ostali srodnici - su ostale osobe koje su u srodstvu sa nosiocem, a nisu navedene u prethodnim modalitetima odgovora (rođaci, nećaci, tetke, djeveri, zaove itd.)

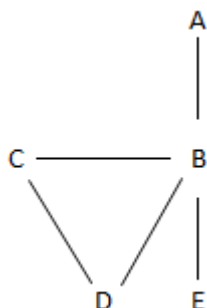
Šifra 11: Ostali nesrodnici - su ostale osobe koje nisu ni u kakvom srodstvu sa nosiocem domaćinstva (prijatelji ili studenti koji žive u domaćinstvu nosioca, udomljena djeca itd.).

Pitanje 11

UPISATI REDNI BROJ BRAČNOG DRUGA/PARTNERA ČLANA DOMAĆINSTVA (HHSPOU)

Varijabla omogućava rekonstrukciju porodičnog jezgra. „Partner“ se može definirati prema pravnom ili faktičkom statusu partnerstva/odnosa. Redni broj bračnog druga/partnera je broj koji je ta osoba dobila na prvom pitanju (Upisati redni broj člana domaćinstva HHSEQNUM).

Primjer:

Gospođa A je majka gospođe B.

Gospođa B je udata za gospodina C i imaju zajedničko dijete D.

Gospođa B ima još jedno dijete iz prvog braka (E).

Popunjavanje varijabli za ovaj primjer vrši se na slijedeći način:

	Redni broj člana domaćinstva (HHSEQNUM)	Redni broj bračnog druga/partnera člana domaćinstva (HHSPOU)	Redni broj oca člana domaćinstva (HHFATH)	Redni broj majke člana domaćinstva (HHMOTH)
Za osobu A:	01	00	00	00
Za osobu B:	02	03	00	01
Za osobu C:	03	02	00	00
Za osobu D:	04	00	03	02
Za osobu E:	05	00	00	02

U ovome primjeru rekonstruisano je jezgro porodice i dat je primjer popunjavanja pitanja pod rednim brojevima 1,11, 12 i 13 u dijelu Upitnika - Demografske karakteristike.

Pitanje 12

UPISATI REDNI BROJ OCA ČLANA DOMAĆINSTVA (*HHFATH*)

Varijabla omogućava rekonstrukciju porodičnog jezgra. „Otac“ može biti biološki ili usvojitelj ili očuh. Redni broj oca člana domaćinstva je broj koji je ta osoba dobila na pitanju 1.

U slučaju da se u domaćinstvu zateknu roditelji istog spola, jedan član bi trebao biti upisan kao majka, a drugi kao otac (u odnosu na sina/kćerku).

Ako je otac umro ili ako je otac nepoznat, treba koristiti šifru 00 „Otac ne pripada ovom domaćinstvu“.

Pitanje 13

UPISATI REDNI BROJ MAJKE ČLANA DOMAĆINSTVA (*HHMOTH*)

Varijabla omogućava rekonstrukciju porodičnog jezgra. „Majka“ može biti biološka ili usvojiteljica ili maćeha. Redni broj majke člana domaćinstva je broj koji je ta osoba dobila na pitanju 1.

U slučaju da se u domaćinstvu zateknu roditelji istog spola, jedan član bi trebao biti upisan kao majka, a drugi kao otac (u odnosu na sina/kćerku).

Ako je majka umrla ili ako je majka nepoznat, treba koristiti šifru 00 „Majka ne pripada ovom domaćinstvu“.

Pitanje 14

ČIJE DRŽAVLJANSTVO POSJEDUJETE? (*CITIZENSHIP*)

Varijabla omogućava praćenje i analizu učešća na tržištu rada prema državljanstvu. Varijabla se odnosi na zemlju glavnog državljanstva anketirane osobe.

„Državljanstvo“ se definira kao posebna pravna veza između pojedinca i njegove države, stečena rođenjem ili naturalizacijom, bilo izjavom, izborom, brakom ili drugim sredstvima u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Informacije o zemlji glavnog državljanstva treba dobiti u skladu sa trenutnim administrativnim statusom/pravnom situacijom anketirane osobe. Osobi sa dva ili više državljanstva dodjeljuje se u samo jedna državu državljanstva, koja se određuje prema slijedećem redoslijedu prioriteta:

1. Ako osoba posjeduje državljanstvo zemlje u kojoj se provodi anketa, to će se evidentirati kao zemlja glavnog državljanstva;
2. Ako osoba ne posjeduje državljanstvo zemlje u kojoj se provodi anketa, ali jedno od državljanstva te osobe je druga država članica EU, to će se evidentirati kao glavno državljanstvo te osobe;
3. Ako osoba ne posjeduje državljanstvo zemlje u kojoj se provodi anketa, već dva ili više državljanstava drugih država članica EU, osoba može odabrati koja će državljanstvo biti glavno i dati taj podatak;
4. Ako osoba nema državljanstvo bilo koje države članice EU, osoba može odabrati koja će državljanstvo biti glavno i dati taj podatak;
5. Ako podaci o zemlji državljanstva osobe nisu dostupni, država u kojoj se provodi anketa može odrediti koja država državljanstva će se dodijeliti anketiranoj osobi.

Podaci o zemlji glavnog državljanstva koriste se za razlikovanje nacionalnih državljana (osobe koje imaju državljanstvo države u kojoj se provodi anketa), državljana koji nisu državljani države u kojoj se provodi anketa i osoba bez državljanstva.

Kategorija „apatrid“ odgovara osobi koja nema priznato državljanstvo države.

Za svaku anketiranu osobu trebala bi se dodijeliti šifra države čije državljanstvo ta osoba posjeduje. Za članove domaćinstva koji imaju državljanstvo BiH i neke druge države upisuje se BA u kućice. Ukoliko

osoba posjeduje strano državljanstvo upisuje se u prazan prostor naziv države čiji je državljanin anketirani član domaćinstva. Ako osoba ne posjeduje državljanstvo države u kojoj se provodi anketa i ako je njeno državljanstvo nepoznato, anketar može u kućice za unos šifre države upisati šifru FOR. Ukoliko anketirana osoba nema državljanstvo, anketar može u kućice za unos šifre države državljanstva upisati STLS.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Državljanstvo BiH - ako osoba ima državljanstvo BiH i državljanstvo neke druge države upisati modalitet 1 i BA u kućice.

Šifra 2: Strano državljanstvo - upisati naziv države u prazan prostor (liniju).

Šifra 3: Strano državljanstvo, ali je država nepoznata - upisati modalitet 3 i FOR u kućice.

Šifra 4: Nema državljanstvo - upisati modalitet 4 i STLS u kućice.

Pitanje 15

U KOJOJ DRŽAVI STE ROĐENI? (*COUNTRYB*)

Varijabla omogućava analizu učešća migranata na tržištu rada prema zemlji porijekla i omogućava identifikaciju naturalizacija.

Država rođenja anketirane osobe definira se kao zemlja uobičajenog boravka (u njenim trenutnim granicama) majke pojedinca u trenutku porođaja. Podaci o zemlji rođenja koriste se za razlikovanje osoba koje su rođene u zemlji u kojoj se provodi anketa i osoba koje su rođene u inostranstvu.

Informacije o zemlji rođenja treba upisati prema trenutnim nacionalnim granicama, a ne prema granicama koje su postojale u trenutku rođenja.

Država rođenja osobe koja je rođena tokom majčina kratkotrajnog posjeta državi koja nije država njenog uobičajenog prebivališta trebala bi biti država u kojoj je majka imala uobičajeno prebivalište. Samo ako podaci o mjestu uobičajenog prebivališta majke u vrijeme rođenja nisu dostupni, treba navesti mjesto gdje se osoba stvarno rodila.

Ako je osoba rođena u BiH upisuje se BA u kućice. Ukoliko je osoba rođena u nekoj drugoj državi upisuje se naziv države u kojoj je anketirani član domaćinstva rođen. Ukoliko je osoba rođena u inostranstvu, ali je država nepoznata upisuje se FOR u kućice.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: U BiH - upisati modalitet 1 i BA u kućice.

Šifra 2: U drugoj državi - upisati naziv države u prazan prostor (liniju).

Šifra 3: U inostranstvu, ali je država nepoznata - upisati modalitet 3 i FOR u kućice.

Pitanje 16

U KOJOJ DRŽAVI JE ROĐEN VAŠ OTAC? (*COBFATH*)

Na ovo pitanje odgovaraju samo osobe mlađe od 75 godina.

Varijabla omogućava identifikaciju migranata druge generacije i analizu njihovog učešća na tržištu rada. Varijabla izvještava o zemlji rođenja oca anketirane osobe, tj. o zemlji uobičajenog prebivališta (u trenutnim granicama) majke oca anketirane osobe u trenutku porođaja ili o stvarnoj državi u kojoj se

dogodilo rođenje oca anketirane osobe (ukoliko se ne može utvrditi uobičajeno prebivalište majke oca anketirane osobe).

„Otac“ je muški roditelj „sina / kćeri“, bilo da je on biološki otac, usvojitelj ili očuh.

Podaci o zemlji rođenja oca omogućavaju da se utvrdi da li je otac anketirane osobe rođen u državi u kojoj se provodi anketa ili je rođen u inostranstvu.

U slučaju da osoba ima i biološkog oca i usvojitelja/očuha, kao kriterij za utvrđivanje države rođenja oca anketirane osobe treba se uzeti u obzir ko je stvarno odgojio osobu i ponašao se kao otac.

U slučaju osobe koja ima istospolne roditelje, a oba su ženskog spola, ova bi se varijabla mogla koristiti za prijavljivanje države rođenja jedne od majki.

Ukoliko je otac anketirane osobe rođen u BiH upisuje se BA u kućice. Ukoliko je rođen u nekoj drugoj državi upisuje se naziv države u kojoj je otac anketiranog član domaćinstva rođen. Ukoliko je rođen u inostranstvu, ali je država nepoznata upisuje se FOR u kućice.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: U BiH - upisti modalitet 1 i BA u kućice;

Šifra 2: U drugoj državi - upisati naziv države u prazan prostor (liniju);

Šifra 3: U inostranstvu, ali je država nepoznata - upisati modalitet 3 i FOR u kućice.

Pitanje 17

U KOJOJ DRŽAVI JE ROĐENA VAŠA MAJKA? (COBMOTH)

Na ovo pitanje odgovaraju samo osobe mlađe od 75 godina.

Varijabla omogućava identifikaciju migranata druge generacije i analizu njihovog učešća na tržištu rada.

Varijabla izvještava o zemlji rođenja majke anketirane osobe, tj. o zemlji uobičajenog prebivališta (u trenutnim granicama) majke anketirane osobe u trenutku porođaja ili o stvarnoj državi u kojoj se dogodilo rođenje majke anketirane osobe (ukoliko se ne može utvrditi uobičajeno prebivalište majke anketirane osobe).

„Majka“ je ženski roditelj „sina / kćeri“, bilo da je ona biološka majka, usvojitelj ili maćeha.

Podaci o zemlji rođenja majke omogućavaju utvrđivanje da li je majka anketirane osobe rođena u državi u kojoj se provodi anketa ili je rođena u inostranstvu

U slučaju da osoba ima i biološku majku i usvojitelja/maćehu, kao kriterij za utvrđivanje države rođenja majke anketirane osobe treba se uzeti u obzir ko je stvarno odgojio osobu i ponašao se kao majka.

U slučaju osobe koja ima istospolne roditelje, a oba su muškog spola, ova bi se varijabla mogla koristiti za prijavljivanje države rođenja jednog od očeva.

Ukoliko je majka anketirane osobe rođena u BiH upisuje se BA u kućice. Ukoliko je rođena u nekoj drugoj državi upisuje se naziv države u kojoj je majka anketiranog član domaćinstva rođena. Ukoliko je rođena u inostranstvu, ali je država nepoznata upisuje se FOR u kućice.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: U BiH - upisti modalitet 1 i BA u kućice;

Šifra 2: U drugoj državi - upisati naziv države u prazan prostor (liniju);

Šifra 3: U inostranstvu, ali je država nepoznata - upisati modalitet 3 i FOR u kućice.

Pitanje 18

KOJI JE GLAVNI RAZLOG DOSELJENJA (MIGRACIJE) U BiH? (*MIGREAS*)

Varijabla omogućava procjenu zašto osobe migriraju i praćenje dugoročne integracije imigranata na tržištu rada. Ovim pitanjem se želi utvrditi glavni razlog posljednje migracije ispitanika u zemlju domaćina. Odgovor daju samo osobe mlađe od 75 godina.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Zaposlenje, posao pronaden prije doseljenja - uključuje se svaka vrsta posla kojai se nudi (i formalni i neformalni). Ovo pokriva npr. neformalni rad, sezonski rad ili drugi privremeni rad.

Šifra 2: Zaposlenje, posao nije pronaden prije doseljenja - uključuje se svaka vrsta posla kojai se nudi (i formalni i neformalni). Ovo pokriva npr. neformalni rad, sezonski rad ili drugi privremeni rad.

Šifra 3: Porodični razlozi

Šifra 4: Obrazovanje ili osposobljavanje- nije ograničeno na formalne studije - treba uključiti sve vrste obrazovanja u zemlji domaćinu (formalno / neformalno, javno / privatno, profesionalno / neprofesionalno).

Šifra 5: Odlazak u penziju.

Šifra 6: Međunarodna zaštita ili azil - treba shvatiti u širem smislu - osoba ne mora biti formalno priznata kao izbeglica niti se konkretno prijaviti za azil. Ovaj modalitet odgovora pokriva slučajeve kada je glavni razlog migracije bio traženje zaštite u zemlji domaćinu (destinaciji).

Šifra 7: Ostali razlozi

Pitanje 19

DA LI STE IKADA ŽIVJELI U INOSTRANSTVU NAJMANJE GODINU DANA NEPREKIDNO? (*PREKIDBA*)

Varijabla služi kako bi se utvrdilo da li je anketirana osoba živjela najmanje godinu dana neprekidno u inostranstvu, tj. da li je imala prekide boravka u BiH.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - osoba je živjela u inostranstvu najmanje godinu dana neprekidno;

Šifra 2: Ne - osoba nije živjela u inostranstvu najmanje godinu dana neprekidno.

Pitanje 20

KOLIKO GODINA ŽIVITE U BiH OD TADA? (*DUZBORBA*)

Varijabla služi da bi se utvrdilo koliko anketirana osoba živi u BiH od posljednjeg povratka u BiH, nakon što je utvrđeno da je neprekidno godinu dana živjela u inostranstvu.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Kraće od godinu dana - upisati modalitet 1 u prvu kućicu.

Šifra 2: Godinu dana i duže - upisati modalitet 2 u prvu kućicu i broj godina u ostale kućice.

Pitanje 21**U KOJOJ DRŽAVI STE BORAVILI PRIJE NEGO ŠTO STE DOŠLI U BiH? (COUNTRPR)**

Varijabla bi trebala omogućiti analizu prekogranične mobilnosti u vremenskom periodu od posljednjih deset godina. Pitanje se postavlja svim anketiranim osobama koje posljednjih 10 godina borave u BiH, a prethodno su najmanje godinu dana boravile u inostranstvu.

Ponudeni modaliteti odgovora:

Šifra 1: U drugoj državi - upisati naziv države u prazno polje i modalitet 1 u kućicu.

Šifra 2: U inostranstvu, ali je država nepoznata - upisati modalitet 2 i FOR u kućice.

Pitanje 22:**DA LI OSOBA PRIPADA CILJNOJ POPULACIJI? (CILJPOP)**

Varijabla je izvedena, a izvodi se na osnovu odgovora na pitanjima 3 ili 5. Ova varijabla će se automatski popunjavati u programu za unos podataka.

Osoba pripada ciljnoj populaciji ako je na pitanju 3 (Da li ste živjeli ili namjeravate živjeti u ovom domaćinstvu najmanje 12 mjeseci?) odgovorila modalitetom odgovora 1 (Da, u ovom domaćinstvu) ili ako je na pitanju 5 (Da li namjeravate da se vratite i da živite u BiH u narednih 12 mjeseci?) odgovorila modalitetom odgovora 1 (Da, živjet ću u ovom domaćinstvu).za sve ostale slučajeve, osoba ne pripada ciljnoj populaciji.

Ciljna populacija u Anketi je svo rezidentno stanovništvo, tj. ono koje boravi na teritoriji BiH 12 mjeseci i duže. Istraživanjem je obuhvaćeno samo stanovništvo koje živi u privatnim domaćinstvima. Privremeno odsutni članovi domaćinstva (kraće od 12 mjeseci), bez drugog uobičajenog boravišta i dalje pripadaju domaćinstvu tj. uključeni su u anketiranje. Osobe koje su odsutne iz domaćinstva više od 12 mjeseci ne obuhvataju se tj. ne smatraju se članovima domaćinstva. Izuzetak su osobe koje su odsutne više od 12 mjeseci iz domaćinstva, ali su i dalje ekonomski vezane za domaćinstvo.

Pitanje 23**KO DAJE ODGOVORE NA PITANJA U ANKETI? (PROXY)**

Varijabla ima za svrhu da se utvrdi ko daje odgovore na pitanja u anketi. Odgovore može da ti svaki član za sebe (direktni intervju) ili jedna osoba, koja je najbolje upućena u situaciju u domaćinstvu, može dati odgovore za sve članove domaćinstva (proxy intervju). Udio proxy intervjuja je osnovni indikator kvaliteta ankete. Kako bi anketa bila kvalitetnija, najbolje bi bilo da svaki član domaćinstva daje odgovore za sebe.

Varijabla izvještava o tome da li je tražene informacije dala anketirana osoba lično ili putem druge osobe.

„Direktno sudjelovanje“ odnosi se na situaciju kada anketirana osoba sama pružila tražene informacije, bez pomoći druge osobe (osim anketara, u slučaju da je anketar bio prisutan). Direktno sudjelovanje, također, uključuje slučajeve u kojima je anketirana osoba pružila tražene informacije uz pomoć druge osobe (npr. prijevod, fizička pomoć) i potvrdila pružene odgovore.

„Indirektno sudjelovanje“ odnosi se na situaciju kada je informacije tražene od anketirane osobe pružila treća osoba (tj. punomoćnik), a da ih imenovani ispitanik nije potvrdio. Odnosno, situacija u kojoj anketirana osoba učestvuje u anketi putem druge osobe.

Pri provođenju indirektnog sudjelovanja, možda će biti potrebno preformulisati anketna pitanja kako bi se osiguralo da se odnose na imenovanog ispitanika, a ne na stvarnog (zamjenskog) ispitanika.

Ako je čitav zapis kopiran iz prethodnog intervjua, kao u slučaju primjene pravila pojednostavljenja za starije osobe ili osobe s trajnim invaliditetom, tada bi priroda sudjelovanja trebala biti šifrirana kao „Direktno sudjelovanje”.

Ako se s osobom razgovara putem direktnog sudjelovanja u jednom valu, a njegove odgovore tek potvrđuje neko drugi u sljedećim valovima, prirodu sudjelovanja za sljedeće valove treba šifrirati kao „Indirektno sudjelovanje”.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Lično - anketirana osoba daje odgovore za sebe (direktno sudjelovanje).

Šifra 2: Drugi član domaćinstva - za anketiranu osobu neko treći daje podatke (indirektno sudjelovanje).

Pitanje 24

DA LI OSOBA IMA 15-89 GODINA STAROSTI? (CILJGOD)

Ova varijabla je izvedena i izvodi se na osnovu pitanja 7 (Datum rođenja). Varijabla će se u programu za unos podataka popunjavati automatski. Sve osobe starosti 15-89 godina starosti prelaze u naredni dio upitnika, pod uslovom da pripadaju ciljnoj populaciji.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da -osoba je starosti 15-89 godina i prelazi u dio upitnika o radnom statusu;

Šifra 2: Ne -osoba je mlađa od 15 godina ili starija od 89 godina.

Osobe koje odgovore modalitetom odgovora 2 (Ne) završavaju anketiranje i ne prelaze u naredni dio upitnika.

4.3 Popunjavanje Upitnika ARS1b

Na pitanja u dijelu upitnika ARS1b odgovaraju sve osobe koje su filteri u ARS1a doveli do pitanja 24, a to su osobe starosti od 15-89 godina koje su živjele ili namjeravaju živjeti u anketiranom domaćinstvu najmanje 12 mjeseci ili osobe starosti od 15-89 godina koje su odsutne iz domaćinstva, ali njihova odsutnost neće biti duža od godinu dana.

Opći opis dijela ARS1b

U ovom dijelu Upitnika vrši se ispitivanje svih članova domaćinstva koji su prešli u drugi dio upitnika da bi se mogli razvrstati u jednu od sljedećih kategorija: zaposleni, nezaposleni i izvan radne snage. Na osnovu tih kategorija se izvodi struktura i veličina radne snage.

ARS1b se sastoji od 6 sljedećih dijelova:

- **RADNI STATUS** (pitanja od 1-4) koji se odnosi na radnu aktivnost u referentnoj sedmici,
- **GLAVNI POSAO** (pitanja od 5-55) koji se odnosi na karakteristike glavnog posla,
- **DRUGI DODATNI POSAO** (pitanja od 56-66) koji se odnosi na podatke o drugom-dodatnom poslu,
- **PRETHODNI POSAO** (pitanja 67-72) koji se odnosi na prethodno radno iskustvo,
- **TRAŽENJE POSLA** (pitanja 73-95) koji se odnose na aktivnosti preduzete tokom traženja posla i trenutni status,
- **OBRAZOVANJE** (pitanja 96-104) koji se odnosi na obrazovanje,

Popunjavanjem papirnog upitnika u dijelu ARS1b predviđena je, također, mogućnost anketiranja najviše pet osoba. Ukoliko domaćinstvo ima više od pet osoba koje ispunjavaju uslove za prelazak na ovaj dio Upitnika, potrebno je uzeti drugi Upitnik, prepisati identifikacione podatke za domaćinstvo na prvoj strani, preskočiti dio ARS1a i u dijelu ARS1b redom upisati redne brojeve članova domaćinstva iz dijela ARS1a, za koje se dodatni obrazac popunjava.

Redoslijed upisivanja odgovora članova domaćinstva će pratiti onaj iz prvog dijela Upitnika.

RADNI STATUS

Na pitanja iz upitnika u poglavlju Radni status odgovaraju sve osobe koje pripadaju ciljnoj populaciji (na pitanju 22 odgovor modalitetom 1 – Da) i koje su starosti od 15 do 89 godina (na pitanju 24 odgovor modalitetom 1 – Da). Svrha pitanja u ovom poglavlju je da se utvrdi radna aktivnost osoba u referentnoj sedmici.

Na osnovu odgovora na pitanja u ovom poglavlju određuje se da li je osoba zaposlena ili ne. Pitanjima u ovom poglavlju identificira se bilo koja vrsta posla koja se može računati kao zaposlenje: (1) rad u svrhu ostvarivanja zarade ili profita u referentnoj sedmici, (2) anketirana osoba je bila odsutna sa posla tokom referentne sedmice i (3) anketirana osoba je u referentnoj sedmici radila kao neplaćeni porodični radnik. Za osobe koje su u toku referentne sedmice bile odsutne sa posla, radni status također ovisi o razlogu i dužini odsustva.

Izraz "posao" (koji ne podrazumijeva direktno koncept zaposlenja) treba shvatiti kao bilo koju djelatnost koju osobe obavljaju za proizvodnju robe ili pružanje usluga za korištenje drugima ili za vlastitu upotrebu. Posao "za platu ili profit" odnosi se na posao obavljen kao dio transakcije u zamjenu za naknadu koja se plaća u obliku nadnice ili zarade za vrijeme odrađenog ili obavljenog posla ili u obliku dobiti ostvarene od proizvedenih dobara i usluga kroz tržišnu transakciju.

Pitanje 1.

DA LI STE U TOKU REFERENTNE SEDMICE - OD PONEDJELJKA DO NEDJELJE - RADILI, OBAVLJALI BILO KAKAV POSAO RADI STICANJA ZARADE ILI PRIHODA (U GOTOVINI, ROBI ILI USLUGAMA) U TRAJANJU OD NAJMANJE 1 SAT? (POSPLATA)

Ako je anketirana osoba u referentnoj sedmici obavljala bilo kakav posao za platu ili profit barem 1 sat smatrat će se zaposlenom osobom i na ovom pitanju će odgovoriti modalitetom odgovora 1 – Da. Plaćanje uključuje gotovinsko plaćanje ili "plaćanje u naturi" (plaćanje u robi ili uslugama, a ne u novcu), bilo da je uplata primljena u sedmici u kojoj je posao obavljen ili ne.

Samozaposlene osobe koje imaju poslovnu, poljoprivrednu ili profesionalnu praksu također se smatraju zaposlenima (odgovor modalitetom 1- Da) ako su tokom referentnog sedmice:

1. radile u svom preduzeću, profesionalnoj praksi ili na farmi u svrhu ostvarivanja dobiti, čak i ako preduzeće ne ostvaruje profit;
2. provele vrijeme u poslovanju, profesionalnoj praksi ili farmi, čak i ako nije bilo prodaje, pružanja profesionalne usluge ili se zapravo ništa nije proizvodilo (na primjer, poljoprivrednik koji se bavi aktivnostima održavanja farmi; arhitekta koji provodi vrijeme čekajući klijente u svojoj kancelariji; ribar koji popravljaja svoj čamac ili mreže za buduće operacije; osoba koja pohađa kongres ili seminar);
3. su bile u procesu uspostavljanja posla, farme ili profesionalne prakse i u tu svrhu je poduzele bilo kakvu inicijativu poput kupovine ili instaliranja opreme, iznajmljivanja ureda ili naručivanja zaliha.

Osobe na stručnom osposobljavanju (pripravnici ili vježbenici) trebale bi na ovom pitanju dobiti modalitet odgovora 1 – Da, ako primaju isplate u gotovini ili naknadne naknade povezane sa njihovom aktivnošću koja se obavlja tokom referentne sedmice. Ukoliko osobe nisu plaćene za svoj rad ne smatraju zaposlenima. Pripravnički rad je baziran na ugovorima ili formalnim aranžmanima između poslodavca i polaznika na unaprijed definirani vremenski period. Cilj aranžmana je da polaznik stekne praktično iskustvo ili teorijsko znanje radeći pod nadzorom iskusnijih radnika. Vježbenici ili pripravnici često mogu biti plaćeni po nižoj stopi od ostalih nosioca posla. Da bi se postigli usporedivi rezultati, bez obzira na nacionalne definicije vježbenika, vježbenici trebaju da ispunjavaju slijedeće uslove:

- a. Sva pripravnička mjesta su dio programa formalnog obrazovanja; o uspješnom završetku svjedoči formalna kvalifikacija; nakon uspješnog za i certifikat (potvrda); pripravničkim stažom osoba ispunjava uslove za zapošljavanje u određenom zanimanju ili grupi zanimanja;
- b. Postoji ugovor ili formalni sporazum između poslodavca i pripravnika i / ili institucije sa unaprijed određenim vremenskim periodom obavljanja pripravničkog staža i karakteristikama stažiranja (prava i obaveze poslodavca i šegрта, ciljevi učenja itd.);
- c. Vrijeme učenja kombinuje periode obrazovanja i obuke na radnom mjestu i u obrazovnim institucijama ili centrima za obuku na sedmičnoj, mjesečnoj ili godišnjoj osnovi;
- d. Pri obavljanju pripravničkog staža učesnik (pripravnik/vježbenik) uvijek prima naknadu u novcu ili u naturi.
- e. Trajanje obuke se odnosi na program, a ne samo na komponentu zasnovanu na radu.

Pripravnički staž može se predložiti u okviru programa formalnog obrazovanja ili u okviru neformalnih programa obrazovanja i osposobljavanja, npr. pripravništvo u organizaciji javnih službi za zapošljavanje za nezaposlene osobe. Pripravnici će se smatrati zaposleni samo ako su isplate u novcu ili naknadne naknade direktno povezane s njihovim učešćem u pripravništvu i ako su uključeni u proizvodni proces stvarne ekonomske jedinice.

Osobe na dužim službenim putovanjima smatraju se zaposlenima (modalitet odgovora 1 – Da) ako je službeno putovanje direktno povezano sa trenutnim poslom.

Osobe koje raskidaju ugovor i još uvijek su plaćene za posao, ali su cijelu referentnu sedmicu odsutne sa posla jer koriste preostale slobodne dane ili godišnji odmor nakon kojeg se više neće vraćati na posao, smatraju se osobama u odsustvu sa posla, te na ovom pitanju neće odgovoriti modalitetom odgovora 1 – Da (trebale bi odgovarati na pitanje 2 i to modalitetom 1 – Da). Također, ovo pravilo se odnosi i na starije osobe koje čekaju isplate za rad, ali su ostale kod kuće čekajući odlazak u penziju.

Zaposlene osobe koje su bile na obuci tokom cijele referentne sedmice trebale bi odgovoriti modalitetom odgovora 1 – Da, ukoliko su zadovoljeni slijedeći uslovi:

- a. poslodavac zahtijeva učešće zaposlenika,
- b. obuka se odvija unutar uobičajenog plaćenog radnog vremena (ne za vrijeme bilo kakvog odsustva),
- c. obuka je direktno povezana sa trenutnim poslom koju plaća poslodavac, a zaposlenik i tokom obuke prima naknadu od poslodavca.

Bilo koja obuka osoba u radnom odnosu uz platu koja ispunjava barem jedan od tri kriterijuma naziva se obukom vezanom za posao. Obuka u vezi s poslom je obuka koja je strogo povezana sa položajem zauzetim neposredno prije početka samog treninga. Pohađanje obuke zaposlenik dogovara s poslodavcem. Za samozaposlene osobe, obuka bi trebala biti povezana sa njegovim / njenim aktivnostima. Obuka u vezi s poslom ovdje uključuje formalno i neformalno obrazovanje, obuku kao i neformalno učenje sve dok je zadovoljena jedna od tri gore navedene izjave. Trajanje obuke u vezi s poslom ne bi trebalo smatrati kriterijem, već bi trebalo uzeti u obzir samo tri gore navedene izjave. Ako se nijedna od tri gore spomenute izjave ne odnosi na obuku, osoba treba imati odgovor modalitetom 1 –Da

na pitanju 2, a na pitanju 3 kao razlog odsustva treba navesti „modalitet 5-Osposobljavanje/Obuka u vezi sa poslom“.

Osobe koje rade na izgradnji kuće s ciljem ostvarivanja buduće finansijske dobiti (iznajmljivanje ili prodaja) trebaju se smatrati zaposlenim osobama ako su radile na izgradnji tokom referentne sedmice. Gradnja kuće s ciljem ostvarivanja buduće finansijske dobiti se smatra zaposlenjem. Međutim, gradnja kuće samo za porodičnu upotrebu ne smatra se zaposlenjem.

Vojni obveznici (ljudi regrutovani u vojsku) ili ljudi u obveznoj civilnoj službi, čak i ako su obavljali neki posao za platu ili profit (za vojsku) tokom referentne sedmice, trebali bi biti isključeni iz referentne populacije Ankete o radnoj snazi.

Kategorija **Neplaćeni porodični radnici** uključuje:

- a. Sin ili kći koji rade u roditeljskom poslu ili na roditeljskoj farmi bez plaće
- b. Žena koja pomaže mužu u njegovom poslu, npr. prijevoznik bez ikakve formalne plaće.

Ako je rad na poslu u vlasništvu člana porodice plaćen, tada se ta osoba treba smatrati osobom koja je radila za plaću ili dobit i na pitanju 1 dobiti odgovor modalitetom 1.

Ako je neplaćeni porodični radnik u referentnoj sedmici privremeno bio odsutan iz porodičnog preduzeća, na primjer zbog praznika ili porodičnog odsustva, treba odgovarati na pitanje 2.

Prema dogovoru, radni aranžmani između članova istog domaćinstva trebaju se tretirati u skladu s pravilima provedbe za neplaćene porodične radnike.

Samo se neplaćeni rad smatra „neplaćenim porodičnim radnikom“.

Osobe koje često primaju naknadu u obliku dodatnih naknada i plaćanja u naturi trebale bi biti šifrirane kao „Neplaćeni porodični radnici“ samo ako je preduzeće u vlasništvu ili njime upravlja neko od rodbine.

Neplaćeni dobrovoljni rad u dobrotvorne svrhe ne smatra se bilo kakvom vrstom zaposlenja.

Osobe koje uzgajaju poljoprivredne proizvode su osobe koje nisu radile za platu ili profit najmanje 1 sat, nisu bile odsutne tokom referentne sedmice, nisu radile kao neplaćeni član porodice, ali su izjavile da su radile na proizvodnji poljoprivrednih dobara. Ove osobe na pitanju 1 mogu dobiti šifru modalitetom odgovora 1 – Da ili na pitanju 2 mogu dobiti šifru modalitetom odgovora 1- Da, ako su vlasnici poljoprivredne proizvodnje i ako je glavni dio poljoprivredne proizvodnje namijenjen prodaji ili razmjeni. Znači, smatraju se zaposlenima samo u slučaju da su vlasnici poljoprivredne proizvodnje i da je njihova poljoprivredna proizvodnja najmjenjena prodaji ili razmjeni.

Ako ispitanik ne može reći hoće li se proizvod prodati ili razmijeniti (za razliku od potpuno korištenog za vlastitu potrošnju), kao indikacija može se uzeti činjenica da je prethodna žetva ili proizvodnja iz prethodne godine prodana ili razmijenjena.

Osobe koje ispunjavaju ove uslove smatraju se zaposlenima ako su radile najmanje jedan sat tokom referentne sedmice. Osobe koje ispunjavaju ovaj uslov, ali nisu radile najmanje jedan sat tokom referentne sedmice (npr. jer su izvan sezone), odgovaraju na pitanje 2 modalitetom odgovora 1 – Da (odsustvo s posla tokom referentne sedmice). Osobe koje se bave manjim poljoprivrednim aktivnostima za razonodu ili za dopunu zaliha hrane u domaćinstvu ne smatraju se zaposlenim osobama.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - osoba je u referentnoj sedmici radila ili obavljala bilo kakav posao barem 1 sat i za njega dobila plaću ili naknadu u novcu ili u naturi.

Šifra 2: Ne - osoba nije radila obavljala bilo kakav posao barem jedan sat u toku referentne sedmice.

Pitanje 1a. DA LI STE U TOKU REFERENTNE SEDMICE - OD PONEDJELJKA DO NEDJELJE - RADILI, OBAVLJALI BILO KAKAV POSAO KOD ČLANA VAŠEG DOMAĆINSTVA, KOJI IMA VLASTITI BIZNIS ILI JE VLASNIK POLJOPRIVREDNOG IMANJA, ZA KOJI NISTE PLAĆENI, A NA KOME ON OSTVARUJE ZARADU ILI PROFIT? (POSNEPL)

Svrha ovog pitanja je da se utvrdi da li je anketirana osoba u toku referentne sedmice radila kao neplaćeni pomažući radnik.

Kategorija **Neplaćeni porodični radnici** uključuje:

- a. Sin ili kći koji rade u roditeljskom poslu ili na roditeljskoj farmi bez plaće (žive u ili izvan roditeljskog domaćinstva);
- b. Žena koja pomaže mužu u njegovom poslu, npr. prijevoznik bez ikakve formalne plaće.

Samo se neplaćeni rad smatra „neplaćenim porodičnim radnikom“.

Osobe koje često primaju naknadu u obliku dodatnih naknada i plaćanja u naturi trebale bi biti šifrirane kao „Neplaćeni porodični radnici“ samo ako je preduzeće u vlasništvu ili njime upravlja neko od rodbine.

Neplaćeni dobrovoljni rad u dobrotvorne svrhe ne smatra se bilo kakvom vrstom zaposlenja.

Ako je osoba radila na poslu u vlasništvu člana porodice i za taj rad bila plaćena, tada ta osoba ne treba odgovarati na ovo pitanje, već je trebala na pitanju 1 odgovoriti modalitetom odgovora 1 – Da (radila za plaću ili profit u novcu ili naturi najmanje jedan sat).

Ako je neplaćeni porodični radnik u referentnoj sedmici privremeno bio odsutan iz porodičnog preduzeća, na primjer zbog praznika ili porodičnog odsustva, treba odgovarati na pitanje 2.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - osoba je u referentnoj sedmici radila kao neplaćeni pomažući radnik barem jedan sat.

Šifra 2: Ne - osoba nije radila kao neplaćeni pomažući radnik barem jedan sat.

Pitanje 1b. DA LI STE SE U TOKU REFERENTNE SEDMICE - OD PONEDJELJKA DO NEDJELJE - BAVILI POLJOPRIVREDNOM PROIZVODNJOM, RIBARSTVOM, LOVOM ILI SAKUPLJANJEM BILJAKA? (POSPOLJ)

Svrha ovog pitanja je da se identifikira rad u poljoprivredi, ribarstvu i lovu, tj. da li je osoba obavljala navedene aktivnosti u toku referentne sedmice ili ne.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - osoba je obavljala u toku referentne sedmice neku od poljoprivrednih aktivnosti, bavila se ribolovom, lovom ili sakupljanjem biljaka.

Šifra 2: Ne - osoba u referentnoj sedmici nije obavljala bilo kakvu poljoprivrednu aktivnost, nije se bavila ribolovom, lovom ili sakupljanjem biljaka.

Pitanje 1c. DA LI SU TI PROIZVODI NAMJENJENI ZA PRODAJU ILI ROBNU RAZMJENU? (PRODAJA)

Svrha ovog pitanja je da se utvrdi da li su proizvodi od obavljanja poljoprivrednih aktivnosti, ribolova, lova ili sakupljanja biljaka u referentnoj sedmici namjenjeni za prodaju ili razmjenu, ili su namjenjeni za potrošnju u domaćinstvu. Na ovo pitanje daju odgovor sve osobe koje su na prethodnom pitanju odgovorile da su se u toku referentne sedmice bavile poljoprivrednom proizvodnjom, ribarstvom, lovom ili sakupljanjem biljaka.

Osobe koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom su osobe koje nisu radile za platu ili profit najmanje 1 sat, nisu bile odsutne tokom referentne sedmice, nisu radile kao neplaćeni član porodice, ali su izjavile da su radile na proizvodnji poljoprivrednih dobara.

Osobe koje su se bavile nekom od poljoprivrednih aktivnosti, koje su se bavile lovom, ribolovom ili sakupljanjem biljaka i ako je glavni dio njihovih proizvoda namjenjen prodaji ili razmjeni, smatraju se zaposlenim osobama (na pitanju 1c odgovor modalitetom 1 – Da).

Ako ispitanik ne može reći hoće li se proizvod prodati ili razmijeniti (za razliku od potpuno korištenog za vlastitu potrošnju), kao indikacija može se uzeti činjenica da je prethodna žetva ili proizvodnja iz prethodne godine prodana ili razmijenjena.

Ako se osobe bave poljoprivrednom proizvodnjom, ali su izvan sezone obavljanja poljoprivrednih aktivnosti (tj. nisu radile u referentnoj sedmici), a njihovi proizvodi su namjenjeni prodaji ili razmjeni, te osobe odgovaraju na pitanje 2 modalitetom odgovora 1 – Da (odsustvo s posla tokom referentne sedmice).

Osobe koje se bave manjim poljoprivrednim aktivnostima za razonodu ili za dopunu zaliha hrane u domaćinstvu ne smatraju se zaposlenim osobama.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da, obično se prodaju ili razmjenjuju - proizvodi su namjenjeni za prodaju ili razmjenu.

Šifra 2: Ne, obično se troše u domaćinstvu i značajno doprinose ukupnoj potrošnji domaćinstva.

Šifra 3: Ne, obično se troše u domaćinstvu i ne doprinose značajno ukupnoj potrošnji domaćinstva.

Pitanje 1d. DA LI STE SE U TOKU REFERENTNE SEDMICE - OD PONEDJELJKA DO NEDJELJE - OBAVLJALI NEKI PLAĆENI POVREMENI ILI USPUTNI POSAO, NE RAČUNAJUĆI KUĆNE POSLOVE ZA KOJE STE DOBILI DŽEPARAC OD DRUGOG ČLANA DOMAĆINSTVA? (SMALLJOB)

Svrha pitanja je da se utvrdi da li je anketirana osoba u toku referentne sedmice obavljala neki usputni ili povremeni posao za koji je bila plaćena. Usputni ili povremeni poslovi su:

- pružanje sadržaja ili usluga putem web platforme (blogger, youtuber, freelance);
- briga o tuđim kućnim ljubimcima, njegovanje djece ili starijih osoba;
- pružanje konsultantskih usluga, pravljenje analiza ili pisanje izvještaja, usluge prijevoda sa stranih jezika;
- stvaranje umjetničkih dijela ili izvođenje performansa;
- priprema sportskih ili umjetničkih manifestacija, rad kao hostesa;
- reklamne aktivnosti, distribucija letaka i dr.

Povremenim ili usputnim poslom ne smatra se kućni posao kojeg je osoba obavila za drugog člana domaćinstva i koji joj je taj posao platio.

Sve osobe koje su u toku referentne sedmice obavljale neku od gore navedenih aktivnosti i koje su za obavljanje te aktivnosti bile plaćene, smatrat će se zaposlenim osobama.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - osoba je u toku referentne sedmice obavljala povremeni ili usputni posao.

Šifra 2: Ne - osoba u toku referentne sedmice nije obavljala povremeni ili usputni posao.

Pitanje 2**IAKO U TOKU REFERENTNE SEDMICE NISTE RADILI, IMATE LI POSAO NA KOJI ĆETE SE VRATITI? (ODSUTAN)**

Svrha ovog pitanja je da se utvrdi privremena odsutnost sa posla uslijed određenih razloga odsustvovanja. Na ovo pitanje odgovaraju sve osobe koje u referentnoj sedmici nisu obavljale nikakvu aktivnost za koju su bile plaćene barem jedan sat.

Pojam privremenog odsustva s posla odnosi se na situacije u kojima se period rada prekida periodom odsustva. To znači da će se smatrati da su osobe privremeno odsutne s posla i prema tome zaposlene, ako su već radile u svojoj trenutnoj aktivnosti i od kojih se očekuje da se vrate na posao nakon perioda odsustva.

Osobe bez posla koje su dogovorile aranžman za plaćeno zaposlenje ili za neku aktivnost kao samozaposlenici na datum nakon referentnog perioda, ali koje još nisu počele raditi, neće se smatrati privremeno odsutnim s posla ili kao zaposlene.

Osobe koje raskidaju ugovor o zaposlenju, ali su još uvijek plaćeni za svoj obavljeni rad, koje su odsutne sa posla u toku referentne sedmice zbog uzimanja preostalog godišnjeg odmora i koje se neće vraćati na posao, smatraju se osobama koje su odsutne sa posla u toku referentne sedmice (odgovaraju modalitetom 1 – Da).

Osobe koje rade na izgradnji kuće s ciljem ostvarivanja buduće financijske dobiti (iznajmljivanje ili prodaja) smatraju se privremeno odsutnim sa posla ukoliko nisu radile u toku referentne sedmice, te ih treba pitati pitanje o razlozima odsustva.

Ako su osobe koje rade kao neplaćeni pomažući radnici u referentnoj sedmici privremeno odsustvovali iz porodičnog preduzeća, na primjer zbog praznika ili porodijskog odsustva, te osobe se smatraju privremeno odsutnim osobama sa posla. Isto se odnosi i na osobe koje se bave poljoprivrednom aktivnošću, lovom, ribolovom ili sakupljanjem biljaka s ciljem prodaje ili razmjene tih proizvoda.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - osobe nisu radile u toku referentne sedmice ali imaju posao na koji će se vratiti.

Šifra 2: Ne - osobe nisu radile u toku referentne sedmice i nemaju posao na koji će se vratiti.

Sve osobe koje su na ovom pitanju odgovorile modalitetom odgovora 2 – Ne, ne smatraju se zaposlenim osobama. Ove osobe će prema definicijama EU biti razvrstane u jednu od dvije kategorije: nezaposlene ili neaktivne osobe.

Pitanje 3**KOJI JE GLAVNI RAZLOG ZBOG KOJEG NISTE RADILI U TOKU REFERENTNE SEDMICE? (ABSREAS)**

Na ovo pitanje odgovaraju sve osobe koje su bile odsutne sa posla u toku referentne sedmice, ali imaju posao na koji će se vratiti.

Svrha ovog pitanja je da se utvrdi glavni razlog odsutnosti sa posla tokom cijele referentne sedmice. Na osnovu ovog pitanja računa se statistika odsutnost s posla. Također, podaci pomažu da se osobe klasifikuju na zaposlene i one koje nisu zaposlene.

Varijabla prikuplja glavni razlog zašto je anketirana osoba odsutna s posla tokom cijele referentne sedmice.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 01: Godišnji odmor, državni ili vjerski praznik – u ovaj modalitet odgovora trebaju biti uključeni i plaćeni i neplaćeni odmori. Nastavnici koji su na plaćenom odsustvu (praznicima) u trajanju 3 mjeseca ili manje, također bi trebali biti šifrirani modalitetom 1.

Šifra 02: Preraspodjela radnog vremena ili kompenzacija za prekovremeni rad– ovaj modalitet odgovora uključuje fleksibilne ugovorne sheme, ugovore s nulim satom, naknadu za odsustvo, rad u smjenama, preraspoređeno radno vrijeme, itd. Konkretno, neki ugovori o radnom vremenu omogućuju nadoknadu prekovremenih dana uzimanjem slobodnih dana.

Šifra 03: Bolovanje– odnosi se na dopust zbog vlastite bolesti, povrijeđene, zdravstvenog problema ili privremene nesposobnosti. Invaliditet se smatra posljedicom zdravstvenih problema. Ako je osoba uzela dopust zbog brige o nekome drugome, to bi trebalo biti šifrirano modalitetom odgovora 8 „Ostali razlozi“.

Šifra 04: Porodiljsko odsustvo– porodiljsko odsustvo odgovara obaveznom ili zakonskom periodu dopusta predviđenom nacionalnim zakonodavstvom kako bi se osiguralo da majke prije i nakon porođaja imaju odmor. U ovaj modalitet odgovora ulazi i porodiljsko odsustvo koje koriste očevi.

Šifra 05: Osposobljavanje/obuka u vezi sa poslom– primjenjuje ako je istinita jedna od tri sljedeće izjave:

- a. poslodavac zahtijeva sudjelovanje zaposlenika na obuci,
- b. osposobljavanje se odvija unutar uobičajenog plaćenog radnog vremena,
- d. osposobljavanje je direktno povezano s trenutnim poslom i plaća ga poslodavac, a zaposlenik i tokom osposobljavanja/obuke prima naknadu od poslodavca.

To se također odnosi na samozaposlene osobe. Trening u vezi s poslom je trening koji je strogo povezan sa položajem zauzetim neposredno prije početka samog treninga. Za zaposlenike njegovo pohađanje dogovara se s poslodavcem, u smislu da ili sam trening plaća poslodavac i / ili da osoba i dalje prima puni naknadu za rad od poslodavca. Za samozaposlene osobe osposobljavanje treba biti povezano s njegovim aktivnostima. Obuka u vezi s poslom ovdje uključuje formalno i neformalno obrazovanje, osposobljavanje kao i neformalno učenje sve dok je zadovoljena jedna od tri gore spomenute izjave. Trajanje obuke u vezi s poslom ne bi se trebalo smatrati kriterijem, treba uzeti u obzir samo tri gore navedene izjave. Ako se nijedna od tri gore navedene izjave ne odnosi na osposobljavanje, ta osoba ne bi trebala imati šifru modalitetom odgovora 5 „Osposobljavanje/obuka u vezi sa poslom“.

Šifra 06: Roditeljsko odsustvo– roditeljsko odsustvo može koristiti majka ili otac i predstavlja prekid rada zbog odgoja ili čuvanje djeteta mlade dobi. Ovaj se modalitet odgovora koristi za one osobe na zakonskom roditeljskom dopustu (pravnom ili ugovornom), ali također obuhvaća i samozaposlene osobe. Prema nacionalnom kontekstu, posebni dopust za brigu o djetetu mlade dobi ("dopust za njegu") također se može smatrati roditeljskim dopustom. Anketirane osobe bi trebale biti zaposlene (zaposlenik, samozaposlen) na početku perioda odsustvovanja. Ako period roditeljskog odsustva direktno slijedi nakon drugog perioda odsustvovanja, treba razmotriti status osobe u zaposlenosti na početku ukupnog perioda odsustvovanja. Ako anketirana osoba nije bila u radnom odnosu na početku perioda odsustvovanja, izostanak se ne može smatrati roditeljskim odsustvom.

Šifra 07: Sezonska pauza na sezonskom poslu– odnosi se na situaciju na radnom mjestu u kojoj je ekonomska aktivnost (proizvodnja robe ili pružanje usluga) ekonomske jedinice potpuno zaustavljena na ponavljajući i određeni period u godini. Prekid ekonomske aktivnosti ne bi trebao biti povezan s nekom određenom ili iznimnom situacijom (loše vrijeme, neočekivani nedostatak kupaca, itd.), već bi se trebao odnositi na standardne faktore koji se javljaju u ponovljenim i dužim periodima u godini. U tom smislu, sezonski rad izmjenjuje duge periode rada i duge periode odmora, ponavljajući se s godišnjom periodičnošću. Period odmora tada se definira kao izvansezonsko period (ili izvan sezone).

Šifra 08: Ostali razlozi – ovaj modalitet odgovora obuhvata sve ostale moguće razloge odsutnosti, uključujući štrajk, industrijski spor, otpuštanje, odsustvo zbog brige o nekome drugome (ne smatra se roditeljskim dopustom) itd.

Šifra 09: Imate posao na kojem tek trebate početi raditi – ovaj modalitet odgovora obuhvata osobe bez zaposlenja tokom referentne sedmice, ali koje su pronašle posao koji će započeti u budućnosti. Ovaj modalitet odgovora ima za cilj „uhvatiti“ anketirane osobe koji još nisu započele novi posao, ali su odgovorili da „imaju“ posao, kako bi ih ispravno klasificirali kao nezaposlene.

Anketar treba obilježiti samo jedan glavni razlog odsutnosti. Ako anketirana osoba navede više razloga, razlog koji objašnjava najveći broj sati odsutnosti sa posla treba biti šifriran kao glavni razlog odsutosti.

Pitanje 3.a

TOKOM RODITELJSKOG ODUSTVA, DA LI PRIMATE BILO KAKVU NADOKNADU SA POSLA SA KOJEG STE ODSUTNI? (PARENTLEAVE)

Na ovo pitanje odgovaraju sve osobe koje su izjavile da su odsutne sa posla jer su na roditeljskom odsustvu, tj. sve anketirane osobe koje su na pitanju 3 odgovorile modalitetom odgovora 6 „Roditeljsko odsustvo“.

Ova varijabla ima za cilj prikupiti dodatne informacije o roditeljskom odsustvu kako bi se omogućilo razvrstavanje anketiranih osoba u zaposlene ili one koje nisu zaposlene. Također, varijabla mjeri vezanost anketirane osobe za posao tokom odsutnosti s posla utvrđivanjem specifičnih karakteristika te odsutnosti (npr. primanje bilo kakve naknade/dohotka povezanog sa poslom).

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - ovaj modalitet odgovora situaciji kada osoba, koja je zaposlenik ili samozaposlena osoba, prima bilo kakve dohotke ili beneficije na koje ne bi imala pravo u slučaju da on/ona nije imao posao u trenutku početka roditeljskog odsustva. Ako osoba ima pravo primati taj dohodak ili naknadu, ali je odlučila da ga neće primati, treba smatrati da ga prima. Dohodak ili naknadu može platiti poslodavac ili socijalno osiguranje (ili oboje). Dohodak uključuje bilo kakvu naknadu plaće (npr. doplatak za roditeljsko odsustvo vezan uz posao ili doprinose za socijalno osiguranje), ali isključuje beneficije koje bi osoba primala i bez posla (npr. porodični doplatak). Ako poslodavac i dalje plaća socijalne doprinose za osobu na roditeljskom odsustvu, čak i ako plaća više nije isplaćena, ta osoba treba na ovom pitanju dobiti modalitet odgovora 1 „Da“ (roditeljsko odsustvo s bilo kojim prihodom ili naknadom u vezi s poslom). Prihod ili naknada u vezi s poslom ne znači da je primljeni prihod ili naknada proporcionalan prihodu s posla u trenutku početka perioda odsustva; paušalna stopa može se smatrati dohotkom ili naknadom vezanom uz posao sve dok osoba ima pravo na nju, jer je imala posao. Slijedom toga, dohodak ili naknada mogu se dodijeliti paušalno ili kao postotak plaće. Osobe sa ovim modalitetom odgovora klasificirane su kao „zaposlene“ (bez obzira na trajanje odsustva). Što se tiče trajanja, trebalo bi izračunati očekivano ukupno trajanje odsustva, a ne efektivno trajanje proteklo u referentnoj sedmici ili na datum anketiranja.

Šifra 2: Ne/ Ne zna - ovaj modalitet odgovora odgovara situaciji kada osoba, koja je zaposlenik ili samozaposlena osoba, ne prima bilo kakve dohotke ili beneficije povezane sa poslom. Osobe na roditeljskom odsustvu bez ikakvih prihoda povezanih s poslom potrebno je pitati pitanje o ukupnom očekivanom trajanju odsustva (Pitanje 3c), kako bi ih mogli klasificirati u zaposlene odnosno one koji nisu zaposleni. Ovaj modalitet odgovora predviđa i odgovor za proxy anketiranje (kada treća osoba daje odgovore za ispitanika). U slučaju da osoba ne zna da li ispitanik prima ili ne prima naknadu povezanu sa poslom, može dati odgovor „Ne zna“ koji spada u ovaj modalitet odgovora.

Pitanje 3.b**DA LI OBAVLJATE ZADATKE I AKTIVNOSTI U VEZI SA SEZONSKIM POSLOM I IZVAN SEZONE? (OFFSEASON)**

Na ovo pitanje odgovaraju anketirane osobe koje su sezonski radnici u zaposlenosti i koje su odsutne sa posla iz razloga sezone pauze na sezonskom radu (pitanje 3, modalitet odgovora 7).

Svrha ove varijable je da se utvrdi da li je sezonski radnik obavljao zadatke i aktivnosti vezane za sezonski posao izvan sezone.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - ovaj modalitet odgovora će dobiti anketirana osoba koja je sezonski radnik i koja nije radila u toku referentne sedmice (izvan sezone), ali je redovno obavljala bilo kakvu radnu aktivnost vezanu za sezonski posao izvan trenutne sezone, čak i u slučaju da za te aktivnosti nije plaćena. Ove osobe će biti klasificirane kao zaposlene. Aktivnosti vezane za sezonski posao uključuju obnovu, održavanje, skrbništvo itd., ali isključuju zakonske ili administrativne obaveze i poreze. Kad se razmatra redovno obavljanje zadataka povezanih s poslom, referentni period je cijeli period izvan sezone, a ne referentna sedmica.

Šifra 2: Ne - ovaj modalitet odgovora će dobiti anketirana osoba koja je sezonski radnik i koja nije radila u toku referentne sedmice (izvan sezone) i nije redovno obavljala bilo kakvu radnu aktivnost vezanu za sezonski posao izvan sezone. Ove osobe neće biti klasifikovane kao zaposlene.

Pitanje 3.c**KOLIKO UKUPNO OČEKUJETE DA ĆETE BITI ODSUTNI SA POSLA? (ABSDUR)**

Na ovo pitanje odgovaraju sve osobe koje su na roditeljskom odsustvu i koje za vrijeme odsustva ne primaju nikakvu nadoknadu sa posla sa kojeg su odsutni, kao i osobe koje su odsutne sa posla i koje su kao glavni razlog odsustva (pitanje 3) naveli modalitet odgovora 9 „Ostali razlozi“.

Ova varijabla omogućava razvrstavanje osoba u kategoriju zaposlenih ili osoba koje nisu zaposlene.

Anketar treba da zabilježi očekivano ukupno trajanje odsustva prema procjeni anketirane osobe. Pri procjeni ukupnog trajanja odsustva, anketirana osoba se može osloniti na određeni zakon ili sporazum, ali općenito će odgovoriti u skladu sa svojom samo-percepcijom. Ako anketirana osoba ne zna je li ukupno trajanje njegove odsutnosti kraće ili duže od tri mjeseca, treba uzeti proteklo vrijeme između trenutka kad je iz navedenog razloga počeo odsustvo i kraja referentne sedmice. Očekivano ukupno trajanje odsutnosti odnosi se samo na glavni razlog odsutnosti. Primjerice, ukoliko osoba odsustvuje zbog roditeljskog dopusta, a prethodno je bila na porodijskom odsustvu, trajanje porodijskog odsustva se ne uzima u obzir, čak i ako roditeljsko odsustvo slijedi odmah po završetku porodijskog odsustva.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Tri mjeseca ili kraće - osobe koje su na roditeljskom odsustvu bez naknade vezane za posao i osobe koje su odsutne iz nekih drugih razloga, a čije odsustvo traje tri mjeseca ili kraće smatrat će se zaposlenim osobama.

Šifra 2: Duže od tri mjeseca - osobe koje su na roditeljskom odsustvu bez naknade vezane za posao i osobe koje su odsutne iz nekih drugih razloga, a čije odsustvo traje duže od tri mjeseca smatrat će se osobama koje nisu zaposlene.

Šifra 3: Ne zna - ukoliko osoba ne zna koliko odsustvo traje odabrat će modalitet odgovora „Ne zna“, te će se takve osobe klasificirati u osobe koje nisu zaposlene.

Pitanje 4.
RADNI STATUS (*EMPSTAT*)

Ovo je izvedena varijabla koju anketar neće popunjavati, već će se ona automatski popuniti u programu za unos podataka.

Varijabla se koristi kao input za određivanje međunarodno usporedivog statusa zaposlenosti koja razlikuje zaposlene, nezaposlene osobe i one osobe koje su izvan radne snage. Također se može koristiti izravno kao ciljna ili analitička varijabla u kontekstu Ankete o radnoj snazi. Varijabla je izvedena, što znači da se izračunava pomoću odgovora datih na pitanjima od 1 do 3c poglavlja Radni status.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Zaposlen/a - ovaj modalitet se odnosi na osobe koje se klasificiraju u zaposlene osobe prema EU definicijama. Zaposlene osobe obuhvataju sve osobe starosti od 15 do 89 godina koje su tokom referentne sedmice bile u jednoj od sljedećih kategorija:

- a. osobe koje su tokom referentne sedmice radile najmanje jedan sat za plaću ili dobit, uključujući porodične radnike koji daju doprinose.
- b. osobe koje imaju posao i koje su privremeno odsutne sa posla u toku referentne sedmice, ali su imale neku poveznicu sa tim poslom: osobe koje nisu na poslu zbog praznika, rasporeda radnog vremena, bolovanja, porodijskog odsustva, osposobljavanja/obuke u vezi s poslom, zatim osobe na roditeljskom odsustvu koje primaju naknadu sa posla, osobe na roditeljskom odsustvu koje ne primaju naknadu, ali su odsutne sa posla do 3 mjeseca, sezonski radnici koji obavljaju aktivnosti ili zadatke vezane za njihov sezonski rad izvan sezone, te osobe koje su odsutne sa posla iz drugih razloga a njihovo odsustvo traje 3 mjeseca ili kraće.

Šifra 2: Nije zaposlen/a - ovaj modalitet se odnosi na sve osobe koje nisu klasifikovane kao zaposlene, prema gore navedenoj definiciji zaposlenosti. Ove osobe će se kasnije klasifikovati u dvije grupe: nezaposlene i neaktivne osobe.

GLAVNI POSAO

Pitanja od 5-55 se odnose na jedini ili glavni posao onih osoba koje su radile tokom referentne sedmice kao i na osobe koje iako imaju posao, zbog odsustvovanja nisu radile u referentnoj sedmici.

Ako je osoba obavljala više aktivnosti (ima više od jednog posla), glavni posao treba biti onaj sa najvećim brojem uobičajenih sati rada i sva pitanja koja slijede do pitanja 55 odnose se na glavni posao.

Pitanje 5
DA LI STE U REFERENTNOJ SEDMICI IMALI VIŠE OD JEDNOG POSLA? (*NUMJOB*)

Varijabla ima za cilj praćenje učešća osoba koje imaju više poslova u kontekstu mjerenja/procjene ukupnog uobičajenog radnog vremena. Varijabla bilježi broj poslova koje je anketirana osoba imala u referentnoj sedmici, uključujući poslove na kojima anketirana osoba nije radila u referentnoj sedmici (0 sati rada). Ova varijabla se oslanja na samo-percepciju anketirane osobe.

Za osobe koje rade i u svojoj profesionalnoj praksi i kod javnog ili privatnog poslodavca (npr. Doktori koji imaju privatnu ordinaciju i rade u bolnici) treba se smatrati da imaju dva posla.

Samozaposlene osobe koje u istom poslu obavljaju širok spektar profesionalnih vještina uvijek treba smatrati da se bave jednim poslom. S druge strane, za samozaposlenu osobu koja ima dva različita posla (tj. dvije odvojene lokalne jedinice) treba smatrati da ima dva posla.

Za zaposlenike (osobe koje rade za plaću) se svaki ugovor može smatrati zasebnim skupom zadataka i dužnosti, a time i zasebnim poslom. Za povremene radnike bi se svaki zasebni ugovor trebao računati kao jedan posao. Samozaposleni će imati onoliko poslova koliko posjeduju (ili su suvlasnici) ekonomskih jedinica, bez obzira na broj klijenata koje opslužuju. Neplaćeni volonterski rad ne treba računati kao posao, dok se poslovi koje obavlja neplaćeni pomažući radnik uključuju u broj poslova.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Ne, samo jedan posao - anketirana osoba ima samo jedan glavni posao.

Šifra 2: Da, dva posla - anketirana osoba ima dva posla od kojih je jedan glavni posao.

Šifra 3 : Da, tri ili više poslova - anketirana osoba ima tri ili više poslova od kojih je jedan glavni posao.

Ovo pitanje se postavlja još jedanput u upitniku na pitanju 56. odgovori treba da budu usklađeni.

Pitanje 6

DRŽAVA U KOJOJ OBAVLJATE GLAVNI POSAO: (COUNTRYW)

Odgovaraju sve osobe koje imaju zaposlenje. Ukoliko osoba obavlja aktivnost na teritoriji u BiH upisuje se modalitet 1 u predviđenu jednu kućicu i BA u predviđene tri kućice. Ukoliko osoba obavlja aktivnost u nekoj stranoj državi upisuje se modalitet 2 i naziv države u kojoj obavlja aktivnost. Ukoliko osoba obavlja aktivnost u stranoj državi, ali tačna zemlja mjesta rada nije poznata upisuje se modalitet 3 u jednu kućicu i FOR u tri kućice.

Prilikom prepisa papirnog upitnika u aplikaciju za unos podataka, ukoliko se izabere modalitet 1 ili 3 automatski će se popuniti BA ili FOR. Ukoliko se izabere modalitet 2, potrebno je izabrati državu sa padajućeg menija, te će se nakon toga automatski popuniti šifra izabrane države.

Pitanje 7

OPĆINA U KOJOJ OBAVLJATE GLAVNI POSAO: (OPCINABA)

Odgovaraju sve osobe koje imaju zaposlenje i obavljaju aktivnost na teritoriji BiH. Prilikom popunjavanja papirnog upitnika upisuje se naziv općine, dok se prilikom unosa u aplikaciju izabere iz padajućeg menija naziv općine.

Pitanje 7a

GRAD U KOJEM OBAVLJATE GLAVNI POSAO: (GRADINO)

Odgovaraju samo osobe čije je mjesto rada u Hrvatskoj, Srbiji ili Crnoj Gori. Prilikom popunjavanja papirnog upitnika ili prilikom unosa u aplikaciju upisuje se naziv grada.

Pitanje 8

KOJE JE VAŠE ZANIMANJE NA GLAVNOM POSLU? (opisati glavne karakteristike posla koji obavljate) (ISCO4D)

Navedeno se odnosi na vrstu posla koju osoba obavlja u preduzeću, prodavnici, tvornici itd. Potrebno je upisati što precizniji opis zanimanja, odnosno vrste posla koji osoba obavlja u preduzeću, radnji, na poljoprivrednom imanju i slično.

Zanimanje ne mora biti u vezi sa stepenom obrazovanja ili specijalizacijom anketiranog, nego se veže za konkretan posao koji obavlja osoba, npr. pravnik koji pruža taksi usluge po zanimanju je taksista, a ne pravnik. U cilju omogućavanja šifriranja odgovori moraju biti jasni i kompletni.

U većini slučajeva odgovori na pitanja će se odnositi na uobičajena zanimanja i specijalnosti kao što su računovođe, daktilografi, električari, kuriri, pismonoše itd.

Međutim, biti će i slučajeva specifičnih zanimanja, posebno kod osoba koje rade u fabrikama, gdje se obavljeni posao mora u potpunosti opisati, npr. vaganje, pakovanje itd.

Odgovori kao što su radnik, metalac, tehničar, rukovodilac, tehnolog, bankovni činovnik, poljoprivrednik nisu prihvatljivi, jer egzaktno ne opisuju posao koji se obavlja. Prihvatljivi odgovori su npr. rudarski radnik, radnik na preradi duhana, alatničar, rukovodilac finansija, tehnolog proizvodnje crne metalurgije itd.

Što se tiče osoba zaposlenih na rukovodećim radnim mjestima, funkcionera i članova zakonodavnih tijela potrebno je, osim vrste posla, opisati područje djelatnosti u kojem se taj posao obavlja. Kad su u pitanju medicinari, mehaničari, hemičari zaposleni u državnom sektoru, takođe, bi se trebalo navesti da li obavljaju aktivnosti unutar svoje specijalnosti ili one koje više imaju prirodu menadžmenta.

U slučajevima kada anketirana osoba ima više različitih poslova istovremeno, npr. nabavljač, blagajnik, daktilograf, treba odrediti zanimanje prema poslu na kojem je osoba tokom referentne sedmice provela najviše vremena.

Pitanje 9

KOJA JE EKONOMSKA DJELATNOST LOKALNE JEDINICE U KOJOJ OBAVLJATE RADNU AKTIVNOST? (navesti precizan opis šta se proizvodi ili koje se usluge pružaju) (NACE3D)

Potrebno je što potpunije opisati djelatnosti (navodeći karakteristični proizvod ili uslugu) kojom se bavi preduzeće, ustanova, organizaciona jedinica, obrt, slobodna profesija, poljoprivredno imanje gdje ispitanik radi, nezavisno od posla koji obavlja u okviru te djelatnosti.

Opći odgovori kao što su fabrika, laboratorija, prodavnica, agencija, rudarstvo, ministarstvo, javna služba, poljoprivreda nisu dovoljni odgovori. Prihvatljivi odgovori su: fabrika za proizvodnju mliječnih proizvoda, tvornica odjevnih predmeta, kafeterija, tvornica namještaja, trgovina drvetom na veliko, trgovina prehrambenim proizvodima na malo, osiguravajuće društvo, rudnik željeza, rudnik boksita itd.

Posebno se naglašava da je neophodno navođenje vrste proizvedenog ili prodanog proizvoda ili usluge i to naročito u onim slučajevima kada ispitanik nije u stanju da jednom riječju imenuje vrstu djelatnosti jedinice u kojoj obavlja radnu aktivnost.

Pitanje 10

KOJEM OBLIKU SVOJINE PRIPADA ORGANIZACIONA JEDINICA U KOJOJ RADITE? (SVOJINA)

Unesena šifra treba da odgovara modalitetu koji opisuje status vlasništva koji je karakterističan za organizacionu jedinicu u kojoj radi anketirana osoba.

Pitanje 11

KOJI JE VAŠ POLOŽAJ U ZAPOSLENOSTI NA GLAVNOM POSLU? (STAPRO)

Pitanje se odnosi na osobe koje su obavljale aktivnost u referentnoj sedmici, kao i na osobe koje su bile odsutne s posla, ali imaju posao na koji će se vratiti. Cilj postavljanja pitanja je utvrđivanje razlika u statusu između plaćene zaposlenosti, tj. zaposlenika koji nije vlasnik posla koji radi (modaliteti 5 i 6) i samozaposlenosti, tj. vlasnika (modaliteti 1, 2, 3 i 4) u zavisnosti od toga da li zapošljava ili ne zapošljava radnike.

Položaj u zaposlenosti razvrstati pod jednu od navedenih kategorija.

Šifra 1: Vlasnik/suvlasnik sa zaposlenim – poslodavac - se definiše kao osoba koja radi u vlastitom biznisu, profesionalnoj praksi sa namjerom sticanja profita i koja zapošljava najmanje jednu osobu.

Šifra 2: Poljoprivrednik na vlastitom imanju sa zaposlenima - vrsta poslodavca sa zaposlenim osobljem koji je vlasnik farme ili je kooperant i ima barem jednog zaposlenog radnika.

Šifra 3: Vlasnik/suvlasnik bez zaposlenih – samozaposlenik - je osoba koja je vlasnik preduzeća, prodavnice, kancelarije ili radi u kooperaciji sa drugom osobom, a pri tome ne zapošljava radnike smatra se samozaposlenikom bez osoblja. Ova šifra se daje i za osobe koje samostalno obavljaju najčešće neregistrovane poslove (usluge davanja privatnih časova, prevođenja, slobodne profesije, šivanja, čuvanja djece, prodaje na pijacama).

Šifra 4: Poljoprivrednik na vlastitom imanju bez zaposlenih - vrsta poslodavca bez zaposlenog osoblja koji radi sam ili koristi pomoć članova vlastite porodice bez plaćanja.

Šifra 5: Radite za stranu organizaciju – zaokružuje/upisuje se za osobe koje su zaposlenici kod međunarodnih organizacija i predstavništava stranih firmi na teritoriji BiH.

Šifra 6: Radite kod poslodavca - su osobe koje rade za javne ili privatne poslodavce i koji primaju kompenzaciju u formi plaća i naknada, honorara, nagrada, plaćanja prema rezultatima ili plaćanja u naturi, bez obzira da li imaju ugovor o zaposlenju ili rade na osnovu usmenog dogovora. Osobe koje rade u vojsci (vojne ili civilne) smatraju se zaposlenicima. Zaposlenici su osobe koje obično rade za poslodavca koji je van domaćinstva. Ova kategorija uključuje i:

- osobe koje aktivnost obavljaju u vlastitom domu, ako su za svoj rad plaćene od strane poslodavca koji je van domaćinstva (ukoliko tu aktivnost obavljaju samostalno tretiraju se kao samozaposlenici),
- članove domaćinstva koji rade u porodičnom biznisu i primaju redovnu plaću,
- vjerske službenike.

Šifra 7: Pomažući član u porodičnom poslu - je osoba koja radi bez plaće u preduzeću, obrtu ili poljoprivrednom imanju kojeg vodi njen srodnik s kojim živi u istom domaćinstvu. Ova kategorija uključuje npr.:

- sina ili kćerku koji rade u roditeljskom biznisu ili roditeljskoj farmi bez plaćanja i
- ženu koja pomaže svom mužu u njegovom biznisu, bez ugovora i primanja formalne plaće.

Osobe koje istovremeno rade u vlastitoj profesionalnoj praksi za javne i privatne poslodavce (tj. doktori sa vlastitim ordinacijama, a rade i u bolnicama) trebaju biti klasifikovani u skladu sa statusom gdje rade veći broj radnih sati tj. prema tome koji su posao prijavile kao glavni.

Pri određivanju položaja u zaposlenosti, u nekim se slučajevima mogu javiti dileme, zbog čega navodimo neke primjere:

- Položaj u zaposlenosti žene na poljoprivrednom gazdinstvu – ako žena radi pretežno poljoprivredne poslove na imanju (sije, žanje, hrani stoku i slično), tada se ona svrstava pod modalitet 2. „Poljoprivrednik na vlastitom imanju sa zaposlenim” ili modalitet 4. „Poljoprivrednik na vlastitom imanju bez zaposlenih”, bez obzira na to ko je formalni vlasnik imanja. Ako je poljoprivredne poslove obavljala u manjem obimu i nije imala drugu pretežnu aktivnost, tada se treba svrstati pod modalitet 7, tj. u pomažući član u porodičnom poslu.
- Pojedinci koji povremeno obavljaju razne poslove, npr. čišćenje po kućama, nošenje drva, davanje instrukcija, vođenje knjigovodstva, prepisivanje i obrada teksta, izrada proizvoda od raznovrsnih materijala i slično, razvrstavaju se pod modalitet 3 - samozaposlenik. Karakteristika te kategorije ispitanika jeste da rade uglavnom za gotovinu i nemaju prijavljenu djelatnost.
- Pomažući članovi u porodičnom poslu jesu kategorija koja čini nezamjenjivi dio radne snage u porodičnom preduzeću, obrtu ili imanju i koji rade bez posebne i redovne naknade. Važno je istaknuti

redovnost njihove aktivnosti iako to ne mora biti svaki dan. Ako npr. student svakog vikenda pomaže u porodičnom preduzeću i računa se s njegovim radom, tada se može reći da je on pomažući član, ali ako ta osoba ne radi redovno, i posao se može obavljati bez nje, tada se ne može smatrati pomažućim članom.

Pitanje 12

KOLIKO STE KLIJENATA/KUPACA IMALI U PRETHODNIH 12 MJESECI, ZAKLJUČNO SA REFERENTNOM SEMICOM I DA LI SE NEKI KLIJENT/KUPAC IZDVOJIO OBIMOM ULAGANJA/KUPOVINE U VAŠEM PRIVATNOM BIZNISU? (MAINCLNT)

Ova varijabla ima dva cilja:

1. Kod samozaposlenih osoba bez zaposlenih koristi se kao dio operativne definicije ekonomski zavisnih samozaposlenih.
2. Kod samozaposlenih sa zaposlenima daje podatke o broju klijenata tokom 12 meseci koji se završavaju referentnom sedmicom, omogućavajući dalju analizu poslovne strukture svih samozaposlenih osoba.

Klijent je osoba ili organizacija kojoj je ispitanik pružio robu i/ili usluge. Klijent nije nužno i krajnji korisnik proizvoda, npr. za poljoprivrednike je klijent obično trgovina na veliko, a ne potrošač proizvoda. Klijent/kupac se dominantno izdvojio obimom ulaganja ako je njegov doprinos prihodima najmanje 75% prihoda od tog zaposlenja.

Period posmatranja obuhvaćen ovom varijablom je 12 mjeseci koji se završavaju referentnom sedmicom. Ako je ispitanik počeo raditi kao samozaposlenik u periodu kraćem od 12 mjeseci prije referentne sedmice, fokus pitanja je vremenski period od njihovog početka rada.

Ova varijabla uključuje i tekući rad (koji se obavlja trenutno).

Za samozaposlene osobe koje se bave nekom vrstom posla gdje bi bilo čudno pozivati se na „klijente“, na primjer poljoprivrednike, značenje koncepta može se objasniti i kao „kupci“.

Broj klijenata treba mjeriti ukupnim brojem klijenata cijele kompanije/firme, a ne pojedinačno.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Samo 1 klijent.

Šifra 2: 2-9 klijenata, pri čemu je jedan bio dominantan.

Šifra 3: 2-9 klijenata, pri čemu ni jedan nije bio dominantan.

Šifra 4: 10 ili više klijenata, pri čemu je jedan bio dominantan.

Šifra 5: Nijednog klijenta.

Pitanje 13**DA LI VAŠE RADNO MJESTO FUNKCIJU NADZORA? (*SUPERVISOR*)**

Na pitanja 13-26 odgovaraju samo zaposlenici, odnosno osobe koje su na pitanju 11 odgovorile modalitetima 5 i 6.

Smatra se da osoba ima funkciju nadzora kada ona formalno nadgleda rad bar jedne ili više osoba, odnosno ima odgovornost za rad jedne ili više osoba (ne mora nužno biti šef).

Ovdje ne spada nadgledanje i kontrola kvaliteta proizvoda nego samo nadgledanje rada osoba. Ovo pitanje se odnosi na uobičajenu situaciju na ispitanikovom glavnom poslu, a ne na situaciju u referentnoj sedmici. Osobama koje privremeno obavljaju rukovodnu funkciju, tokom odsustva šefa, treba dodijeliti modalitet 2 – NE.

Članovi upravljačkih struktura koji imaju kolektivnu odgovornost smatra se da i pojedinačno imaju funkciju nadzora.

Pitanje 14**KOJU VRSTU UGOVORA O RADU IMATE? (*CONTRACTS*)**

Ugovor o radu je akt kojim se zasniva radni odnos između poslodavca i zaposlenog, i kojim se preciziraju njihova međusobna prava i obaveze. Usmeni ugovor o radu označava bilo koji oblik usmenog dogovora između poslodavca i zaposlenog.

Pitanje 14.a**DA LI JE NJIME DEFINISAN BROJ SATI KOJI MORAJU BITI ODRAĐENI? (*CONTRACTS*)**

Na ovo pitanje odgovaraju sve osobe koje su na prethodnom pitanju odgovorile da imaju pisani ili usmeni ugovor o radu i njime se određuje da li je definisan broj sati koji moraju biti odrađeni.

Pitanje 14.b

Osobama koje su u prethodnom pitanju navele da imaju definisan broj sati koji moraju biti odrađeni postavlja se pitanje koliko je to sati sedmično. Ako ispitanik ima i pismeni ugovor i usmeni ugovor sa poslodavcem i ako je u dva ugovora naveden različit broj sati, odgovor treba da se odnosi na pismeni ugovor. Ukoliko ispitanik nema specificiran broj sati u pismenom ili usmenom ugovoru o radu odgovor treba da se odnosi na broj sati definisan zakonom ili kolektivnim ugovorom, ukoliko takav ugovor postoji.

Broj sati rada koji moraju biti odrađeni može da iznosi od 01-95, a minuta od 00-59.

Osobe koje su privremeno zaposlene putem zavoda za zapošljavanje preko kojih im se isplaćuje plaća ili dio plaće, treba da daju ugovorene sate koje imaju sa zavodom, a ne sa poslodavcem kod koga su zaposleni.

Za osobe koje imaju ugovore u kojima su definisani mjesečni ili godišnji sati, unose/upisuju se procenjeni sati sedmično.

Pitanje 15**JE LI VAŠ POSAO NA NEODREĐENO ILI ODREĐENO VRIJEME (stalni ili privremeni)? (*TEMP*)**

Da li je posao na određeno ili neodređeno vrijeme definisano je u ugovoru o radu. Ukoliko ispitanik radi bez ugovora, odgovor na ovo pitanje treba da bude dat u skladu sa mišljenjem ispitanika.

Pitanje 16

KOJI JE GLAVNI RAZLOG ZBOG KOJEG RADITE NA ODREĐENO VRIJEME (privremeni rad)? (TEMPREAS)

Varijabla ima za cilj razdvajanje privremenih poslova zbog razloga „Probni rad“, „Pripravnički staž“ ili „Obuka/osposobljavanje osim pripravničkog staža“ od drugih situacija. Varijabla se može koristiti za praćenje promocije fleksibilnosti u kombinaciji sa sigurnošću zaposlenja.

Razlikovanje modaliteta odgovora „Pripravnički staž“ i „Obuka/osposobljavanje osim pripravničkog staža“ je bitno jer omogućava identifikaciju pripravnika. Ovo je važno iz perspektive strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i prilagođavanja tržištu rada.

Ova varijabla identificira razlog zbog kojeg ispitanik ima ugovor na određeno vrijeme na glavnom poslu prema modalitetima odgovora.

Ponudeni modaliteti odgovora:

Šifra 1: Ne možete da nađete posao na neodređeno vrijeme (stalni posao)– upisuje/unosi se za situacije u kojima osoba nije mogla naći posao sa stalnim ugovorom (uključujući državnog službenika) i kao samozaposlenik.

Šifra 2: Ne želite posao na neodređeno vrijeme- ova šifra se dodjeljuje/upisuje za osobe koje ne želi da radi na neodređeno.

Šifra 3: Probni rad – ovom šifrom se označava kada se rad na određeno vrijeme odobrava kao dio procesa odabira tokom kojeg se od novog zaposlenika na radnom mjestu traži da dokaže sposobnost za posao stvarnim izvršavanjem zadataka, uz dogovor o transformaciji rada na neodređeno vrijeme na kraju perioda probnog rada.

Šifra 4: Pripravnički staž - se primjenjuje na slučajeve koji ispunjavaju slijedeće kriterije:

- a. Sva pripravnička mjesta su (dio) programa formalnog obrazovanja; o uspješnom završetku svjedoči formalna kvalifikacija.
- b. Postoji ugovor ili formalni sporazum između poslodavca i pripravnika i/ili institucije koja predstavlja pripravnika unaprijed određenog vremenskog perioda, kojim se definiraju karakteristike pripravništva (kao što su prava i obaveze poslodavca i pripravnika, ciljevi učenja itd.).
- c. Vrijeme učenja kombinuje ili izmjenjuje periode obrazovanja i obuke na radnom mjestu i u obrazovnim institucijama ili centrima za obuku na sedmičnoj, mjesečnoj ili godišnjoj osnovi.
- d. Pripravnik na pripravničkom stažu uvijek prima naknadu u novcu ili u naturi. Trajanje staža je između 6 mjeseci i 6 godina. Trajanje se odnosi na program, a ne samo na komponentu zasnovanu na radu.

Šifra 5: Obuka/osposobljavanje osim pripravničkog staža – ovaj modalitet obuhvata sve ostale kategorije plaćene obuke, kao što su: istraživači/asistenti, stažiranje (npr. za doktore), periode prakse nakon kurseva i prije priznavanja kvalifikacija.

Šifra 6: Ova vrsta posla dostupna je samo uz ugovor na određeno vrijeme - ovaj modalitet se odnosi na stvarni posao ispitanika. Odgovara, na primjer, gradonačelnicima i predstavnicima vlasti koji su izabrani na određeno vrijeme.

Šifra 7: Drugi razlozi – ovaj modalitet se odnosi na sve ostale razloge rada na određeno vrijeme koji nisu prethodno navedeni.

Pitanje 17**KOLIKO TRAJE VAŠ POSAO NA ODREĐENO VRIJEME (privremeni rad)? (TEMPDUR)**

Svrha varijable je da se koristi za diferenciranje analize stabilnosti zaposlenosti. Također, pomaže u procjeni da li su grupe određene starosti ili obrazovnog stanja posebno sklone kratkotrajnom privremenom zapošljavanju. Varijabla pokazuje raspodjelu privremenog zaposlenja i šta privremeno zapošljavanje zapravo znači u smislu trajanja. Varijabla se može koristiti za praćenje promocije fleksibilnosti u kombinaciji sa sigurnošću zaposlenja.

Ovim pitanjem prikuplja se ukupno očekivano trajanje tekućeg ugovora o glavnom poslu u mjesecima, ako je posao zasnovan na ugovoru na određeno vrijeme. Ukupno trajanje odnosi se na zbir već proteklog vremena plus vrijeme preostalo do kraja tekućeg ugovora.

Varijabla se odnosi samo na trenutni ugovor. Za anketirane osobe koje imaju ugovor za obavljanje svog posla, koji se obnavlja, na primjer, jednom godišnje, anketari trebaju odabrati modalitet odgovora pozivajući se na trenutni ugovor, a očekivano obnavljanje ugovora ne treba uzimati u obzir.

Ako je trenutni ugovor obnova bivšeg ugovora, samo posljednji treba uzeti u obzir.

Osobe koje imaju ugovor bez izričitog datuma završetka, ali koji završava nakon završetka zadatka, treba zatražiti najbolju procjenu koliko bi to trebalo trajati.

Osobe čiji ugovor pokriva trajanje odsustva druge osobe (koja je npr. na porodiljskom odsustvu) trebaju procijeniti trajanje obavljanja tog posla.

Za radnike agencija za privremeno zapošljavanje trajanje ovisi o ugovoru s agencijom za zapošljavanje; treba navesti trajanje navedeno u ugovoru o radu sa agencijom za zapošljavanje.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Kraće od mjesec dana

Šifra 2: 1-2 mjeseca

Šifra 3: 3-5 mjeseci

Šifra 4: 6-11 mjeseci

Šifra 5: 12-17 mjeseci

Šifra 6: 18-23 mjeseca

Šifra 7: 24-35 mjeseci

Šifra 8: 3 godine i duže.

Pitanje 18**DA LI IMATE UGOVOR O PRIVREMENOM POSLU SA AGENCIJOM ZA POSREDOVANJE U ZAPOSŁJAVANJU? (TEMPAGCY)**

Smatra se da zaposlenici imaju ugovor sa agencijom za posredovanje u zapošljavanju ukoliko su posao dobili od strane agencije i od nje primaju plaću, a posao izvršavaju za firmu koja je sklopila ugovor sa agencijom. U tom slučaju je odgovor „Da“. Kod ovakve vrste zaposlenja ispitanik na mjestu djelatnosti opisuje/unosi djelatnost poslovnog subjekta u kome radi, a ne djelatnost agencije preko koje je angažovan.

Pitanja od 19 do 26 se odnose na ostvarivanje prava zaposlenika na plaću/naknadu, dio plaće, kao i mjesec i godinu kada su primili plaću i mjesec i godinu na koje se ta plaća odnosi.

Pitanje 19

DA LI NA POSLU OSTVARUJETE PRAVO NA PLAĆU, DIO PLAĆE, NAKNADU I SLIČNO? (PRAPLATA)

Ukoliko osoba ostvaruje pravo na plaću, dio plaće, naknadu i slično upisati/unijeti šifru 1 i prelazi se na pitanje 20, a u protivnom upisati/unijeti šifru 2 i prelazi se na pitanje 26.

Pitanje 20

KADA STE PRIMILI POSLJEDNJU PLAĆU, DIO PLAĆE, NAKNADU I SLIČNO? (POSMJPL, POSGOPL)

Upisati/unijeti mjesec i godinu kada je primljena posljednja plaća, dio plaće, naknada i sl. bez obzira na koji se period odnosila. Za osobe koje su tek počele raditi i nisu primile nijednu plaću, dio plaće, naknadu i slično treba upisati/unijeti nule za mjesec i godinu.

Pitanje 21

NA KOJI PERIOD SE ODNOSI TA POSLJEDNJA PLAĆA, DIO PLAĆE, NAKNADA I SL.? (ODNMJPL, ODNGOPL)

Upisati/unijeti mjesec i godinu na koju se odnosi posljednja primljena plaća, dio plaće, naknada i sl. Za osobe koje nisu primile nijednu plaću, dio plaće, naknadu i sl. treba upisati/unijeti nule za mjesec i godinu.

Pitanje 22

DA LI MOŽETE REĆI IZNOS NETO MJESEČNE PLAĆE NA GLAVNOM POSLU? (podaci se odnose na posljednji mjesec) (IZNOSPLATA)

Podaci o neto mjesečnoj plaći se odnose na posljednju primljenu plaću zaposlenih, uključujući i naknade za prekovremeni rad.

Mjesečna neto plaća je plaća poslije odbitka poreza i doprinosa. Ne uključuju se primanja ostvarena po osnovu kamata, dionica, investicija i slično.

Pitanje 23

KOLIKA JE UKUPNA NETO MJESEČNA PLAĆA NA GLAVNOM POSLU? (podaci se odnose na posljednji mjesec) (INCSUM)

Na pitanje 23 upisuje/unosi se tačan iznos neto plaće, a ukoliko se ne može dobiti tačan iznos potrebno je na pitanju 24 upisati/unijeti šifru raspona u kome se nalazi iznos ispitanikove plaće.

Pitanje 24

DA LI MOŽETE BAREM DATI RASPON MJESEČNE NETO PLAĆE NA GLAVNOM POSLU? (podaci se odnose na posljednji mjesec) (INCDECIL)

Unijeti šifru raspona u kome se nalazi iznos ispitanikove plaće.

Pitanje 25

KOLIKA SU OSTALA VAŠA MJESEČNA PRIMANJA NA GLAVNOM POSLU ? (topli obrok, prijevoz itd.) (INCOST)

Ovo pitanje se odnosi na ostala primanja zaposlenih na glavnom poslu, a koja se ostvaruju u mjesečnoj dinamici, kao što su sredstva za topli obrok, prijevoz na posao i sa posla i sl.

Upisuje/unosi se šifra raspona u kojima se nalazi iznos ostalih mjesečnih primanja na glavnom poslu (modaliteti od 1 do 7). Ukoliko osoba odbija da odgovori upisuje/ unosi se modalitet 8.

Pitanje 26**KO DONOSI ODLUKE O VAŠEM RADNOM VREMENU NA GLAVNOM POSLU? (VARITIME)**

Varijabla prikuplja informacije o tome ko (ili koja strana) uglavnom odlučuje kada radni dan ispitanika započinje i završava. Varijabla se odnosi na glavni posao ispitanika.

Radno vrijeme treba shvatiti kao „početak i kraj radnog dana“, a ne kao „obim posla“.

Ukoliko anketirana osoba ima fleksibilno radno vrijeme je situacija u kojoj radnik može odlučivati o radnom vremenu zajedno s poslodavcem (dakle, uz određena ograničenja).

Radnici koji rade u smjenama, uključujući policijske službenike ili medicinske sestre, mogu odabrati najprikladniji odgovor, ovisno o tome kako su definirane njihove smjene (poslodavac ih u potpunosti određuje ili ih može prilagoditi potrebama radnika).

Kod nastavnika/profesora dio radnih sati ne može mijenjati (predavanja), ali drugi dio radnih sati (priprema predavanja) može se organizovati apsolutno slobodno, te se treba u ovom slučaju odabrati modalitet odgovora 2 „Možete odlučiti u okviru odredbi o fleksibilnom radnom vremenu“.

Ispitanik koji može birati početak i kraj radnog dana, može odabrati najprikladniji odgovor, ovisno o svojoj samopercepciji.

Samozaposlene osobe trebaju da odluče koliko klijent/kupac utiče na prilagođavanje njegovog radnog vremena potrebama klijenta/kupca. Ukoliko je uticaj klijenta/kupca jak, samozaposlena osoba neće moći odbiti klijenta i prilagođavati svoje radno vrijeme.

Ponudeni modaliteti odgovora:

Šifra 1: Možete sami da odlučujete

Šifra 2: Možete odlučiti u okviru odredbi o fleksibilnom radnom vremenu

Šifra 3: Poslodavac, organizacija ili klijent odlučuje

Šifra 4: Neko drugi odlučuje.

Pitanje 27**KOLIKI JE BROJ ZAPOSLENIH OSOBA U ORGANIZACIONOJ JEDINICI U KOJOJ RADITE? (SIZEFIRM)**

Organizaciona jedinica je prostor u kojem je locirana poslovna jedinica, što se obično odnosi na zgradu ili grupu objekata, tj. na sve zaposlene na jednoj adresi. Na ovom pitanju vlasnik bez zaposlenih i poljoprivrednik na vlastitom imanju bez zaposlenih upisuju 01. Na primjer, bankovni službenik zaposlen u ekspozituri banke treba da navede broj zaposlenih koji rade u toj ekspozituri, a ne broj radnika koji predstavlja ukupno zaposleno osoblje centralnog ureda i njegovih ekspozitura. Upisuje/unosi se tačan broj osoba ako je taj broj od 1 do 9. U suprotnom unosi/upisuje se jedan od ponuđenih modaliteta.

Pitanje 28**DA LI VAM POSLODAVAC UPLAĆUJE DOPRINOS ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE? (OSIGURAN)**

Pitanje 28 se odnosi na ostvarivanje prava zaposlenih na zdravstveno osiguranje.

Pitanje 29**DA LI OSTVARUJETE PRAVO NA PLAĆENO BOLOVANJE? (BOLOVANJE)**

Pitanje 29 se odnosi na ostvarivanje prava zaposlenih na plaćeno bolovanje.

Pitanje 30**DA LI OSTVARUJETE PRAVO NA PLAĆENI GODIŠNJI ODMOR? (*ODMOR*)**

Pitanje 30 se odnosi na ostvarivanje prava zaposlenih na plaćeni godišnji odmor.

Pitanje 31**DA LI VAM POSLODAVAC UPLAĆUJE DOPRINOS ZA PENZIONO OSIGURANJE? (*PENZIONO*)**

Pitanje 31 se odnosi na ostvarivanje prava zaposlenih na penziono osiguranje po osnovu posla koji obavljaju.

Pitanje 32**KADA STE POČELI RADITI NA GLAVNOM POSLU? (*YSTARTWK, MSTARTWK*)**

Upisuje/unosi se godina (4 cifre) i mjesec (2 cifre) početka rada na glavnom poslu, odnosno na poslu za koji daje odgovore. Mjesec se upisuje samo za osobe koje su počele da rade u posljednje dvije godine. U slučajevima kada su u pitanju građevinari, moreplovci, poljoprivrednici i sezonski radnici, navodi se datum početka posljednjeg zaposlenja.

Pitanje 32.a**NA KOJI OD SLJEDEĆIH NAČINA STE PRONAŠLI SADAŠNJI GLAVNI POSAO? (*FINDMETH*)**

Na ovo pitanje odgovaraju samo osobe koje su počele raditi u tekućoj i posljednjih 7 godina. Na osnovu ovog pitanja se mjeri koja je od navedenih metoda pretraživanja bila najefikasnija da osoba pronađe svoj trenutni glavni posao.

Ako ispitanik ima obnovljene ugovore ili različite periode zaposlenja kod istog poslodavca, a ukupno trajanje prekida je duže od tri mjeseca, uzima se posljednji ugovor o zapošljavanju.

Pitanje 33**DA LI STE POČELI RADITI NA OVOM POSLU POSREDSTVOM ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE? (*WAYJFOUN*)**

Na ovo pitanje odgovaraju samo osobe koje su počele raditi u posljednjih godinu dana. Ukoliko je osoba počela raditi na sadašnjem poslu posredstvom zavoda za zapošljavanje ili je dobila zaposlenje informišući se o slobodnom radnom mjestu na internet stranici zavoda za zapošljavanje upisuje/unosi se šifra 1. Ukoliko je osoba počela raditi posredstvom bilo koje druge metode pretraživanja navedene u pitanju 32.a upisuje/unosi se šifra 2.

Varijabla je izvedena i anketar je neće popunjavati, već će ona biti popunjena automatski u programu za unos podataka.

Pitanje 34**DA LI RADITE PUNO ILI KRAĆE OD PUNOG RADNOG VREMENA? (*FTPT*)**

Odgovori na ovo pitanje uglavnom će biti bazirani na spontanijim reakcijama anketiranih osoba. Da bi se posao okarakterisao kao posao sa punim radnim vremenom ili kraćim od punog radnog vremena moraju se uzeti u obzir uobičajeni radni sati isključujući one koji se zbog bolovanja, odsustvovanja, putovanja, vremenskih prilika mogu razlikovati od uobičajenih.

Za rad u punom radnom vremenu smatra se posao čije je trajanje duže ili jednako iznosu zakonski obaveznih radnih sati zavisno od djelatnosti. Na primjer, srednjoškolski profesor koji drži predavanja u trajanju od oko 20 sati sedmično smatra se radnikom sa punim radnim vremenom. Kad je u pitanju opće

nastavno osoblje, u zavisnosti od njihove specijalnosti, mora se uzeti u obzir i vrijeme koje oni provedu kod kuće, npr. za ispravljanje testova, za pripremu nastave itd.

Zaposlenje koje traje manje od sedmičnog vremenskog rasporeda koji je tipičan za određenu granu privredne aktivnosti smatra se radom kraćim od punog radnog vremena. Za osobe koje obavljaju djelatnost (npr. slobodne profesije, preduzetnička ili poljoprivredna djelatnost) za koju nije zakonski propisana dužina radnog vremena smatrati će se da rade puno radno vrijeme iako rade kraće ili duže od 40 sati sedmično.

Pitanje 35

KOJI SU RAZLOZI ZAŠTO RADITE KRAĆE OD PUNOG RADNOG VREMENA? (FTPTREAS)

Ovo pitanje se postavlja samo osobama koje su na prethodno pitanje izjasnile da rade kraće od punog radnog vremena. Navodi se jedan od ponuđenih 7 modaliteta.

Šifra 1: Školovanje ili obuka – upisuje/unosi se za ispitanike koji zbog školovanja ili obuke rade kraće od punog radnog vremena (studenti koji pomažu u porodičnom poslu).

Šifra 2: Bolest/onesposobljenost za rad – dodjeljuje se osobama koje rade kraće od punog radnog vremena zbog svoje bolesti ili zdravstvene nesposobnosti za rad.

Šifra 3: Briga o djeci ili nesposobnim odraslim osobama – staranje o djeci u ovom kontekstu isključuje situaciju u kojoj je osoba pazila djecu drugih. Isti princip se primjenjuje i kada je u pitanju staranje o **nesposobnim odraslim osobama**.

Šifra 4: Ostali porodični razlozi – upisuje/unosi se za osobe koje rade kraće od punog radnog vremena zbog ostalih porodičnih razloga.

Šifra 5: Ostali lični razlozi – upisuje/unosi se za osobe koje rade kraće od punog radnog vremena zbog ostalih ličnih razloga.

Šifra 6: Ne možete naći posao sa dužim radnim vremenom – upisuje/unosi se osobama koje ne mogu naći posao sa dužim radnim vremenom.

Šifra 7: Ostali razlozi – upisuje/unosi se za osobe koje rade kraće od punog radnog vremena, a ne mogu se razvrstati ni u jedan naprijed navedeni modalitet.

Pitanje 36

ZAŠTO MORATE DA SE STARATE O DJECI ILI NESPOSOBNIM ODRASLIM OSOBAMA? (NEEDCARE)

Na ovo pitanje odgovaraju sve osobe koje su na prethodnom pitanju kao razlog zašto rade kraće od punog radnog vremena odgovorile šifrom 3 – Briga o djeci ili nesposobnim odraslim osobama. Ovim pitanjem se želi utvrditi razlog za brigu o djeci ili nesposobnim odraslim osobama, tj. da li je ta briga dobrovoljno ili se javlja zbog nedostupnosti odgovarajućih ustanova za staranje.

Pitanje 37

KOLIKO SATI TOKOM SEDMICE UOBIČAJENO RADITE NA POSLU? (HWUSUAL)

Za zaposlene osobe upisuje/unosi se broj sati i minuta koje uobičajeno rade sedmično. U uobičajene sate i minute rada treba uključiti i prekovremene sate i minute rada (ako ih osoba radi uobičajeno), a isključiti glavnu pauzu za obrok koju radnici koriste u toku radnog vremena. Broj uobičajenih sati rada na glavnom poslu može da iznosi od 01-95, a minuta od 00-59.

Neke osobe, posebno samozaposlenici i pomažući članovi domaćinstva ne moraju imati uobičajene sate i minute rada, obzirom da njihovi sati i minute rada značajno variraju iz sedmice u sedmicu. Ukoliko sati rada variraju od sedmice do sedmice upisati 97 u polje „sati“.

Sati i minute će imati dvocifrenu formu, pa prema tome, ako je u pitanju broj manji od 10, onda se upisuju/unose podaci u slijedećem obliku: 01, 02, 03,.....09.

Pitanje 38

DA LI STE U REFERENTNOJ SEDMICI RADILI UOBIČAJENI BROJ RADNIH SATI?

Osobama koje su u prethodnom pitanju navele broj uobičajenih sedmičnih sati rada, postavlja se pitanje da li su u toku referentne sedmice radile isti broj radnih sati.

Šifra 1: Da – upisuje/unosi se osobama koje su tokom referentne sedmice radile uobičajen broj sati (onoliko sati koliko je navedeno u 37. pitanju).

Šifra 2: Ne – upisuje/unosi se osobama koje su tokom referentne sedmice radile različit broj sati od sati datih na pitanju 37. Ova šifra se dodjeljuje i osobama koje su na pitanje 2 odgovorile sa da, odnosno osobama koje imaju posao iako nisu radile tokom referentne sedmice.

Pitanje 39

KOLIKO STE SATI RADILI U TOKU REFERENTNE SEDMICE? (HWACTUAL)

Za osobe koje u referentnoj sedmici nisu uopće radile iz razloga privremenog odsustvovanja sa posla upisuje/unosi se šifra 00, a za ostale osobe se upisuje/unosi tačan broj sati rada tokom referentne sedmice koji može da iznosi od 01-95 sati. Broj sati na ovom pitanju može da bude jednak, veći ili manji od broja sati na pitanju 37.

Pitanje 40

DA LI STE TOKOM REFERENTNE SEDMICE ODSUSTVOVALI SA POSLA CIJELOG RADNOG DANA ILI DIO DANA ZBOG GODIŠNJEG ODMORA, DRŽAVNOG ILI VJERSKOG PRAZNIKA ILI STE IMALI SLOBODNE DANE BEZ OBZIRA DA LI SU BILI PLAĆENI? (ABSHOLID)

Varijabla ima za cilj mjerenje broja dana odsustva s glavnog posla u referentnoj sedmici zbog godišnjeg odmora, državnih praznika, vjerskih praznika, slobodnih dana bez obzira plaća li se odsustvo ili ne.

Varijabla identifikira broj dana ili pola dana odsustva s glavnog posla u referentnoj sedmici zbog godišnjeg odmora, državnih praznika, vjerskih praznika, slobodnih dana. Dani i pola dana odsustva u sedmici se sabiraju i svaki dan se računa i upisuje kao 10, a svako pola dana se računa i upisuje kao 05.

Odsustvo sa glavnog posla može biti plaćeno ili neplaćeno.

Pitanja o izostancima odnose se samo na glavni posao. Varijabla broji samo dane odsustva u odnosu na dane koje bi anketirana osoba radila u normalnoj sedmici. Stoga se nedjelja računa kao izostanak samo ako bi ispitanik normalno radio nedjeljom, ali u referentnoj sedmici iz nekog razloga nije. Isto se odnosi i na državne praznike. Kada na primjer 1. maj padne u subotu, to bi se trebalo računati kao izostanak samo ako ispitanik obično radi subotom.

Odgovori se mogu dati za cijeli dan i za pola dana. Iz tehničkih razloga, broj dana se pomnoži sa 10, a pola dana se pomnoži sa 05.

Jedan poludan se smatra polovinom uobičajenog punog radnog vremena.

Na primjer, za anketiranu osobu koja svakodnevno radi skraćenim radnim vremenom od 75%, obično 6 sati dnevno (u odnosu na radni dan od 8 sati), upisivat će se 05, ako je ta osoba je u određenom danu radila 3 sata ili manje (odsutan najmanje polovinu uobičajenog radnog vremena skraćenog režima).

Ako anketirana osoba ima skraćeni režim rada s nepunim radnim vremenom od 50% (tj. radi 4 sata svaki dan), upisivat će se 05 ako je radila 2 sata ili manje.

Praznici uključuju sve državne praznike i druge dane kada se izuzetno ne radi, poput dana u kojima je preduzeće zatvoreno i svi radnici preduzeća ne rade.

Godišnji odmor je period u godini tokom kojeg radnici ne rade na poslu i dalje primajući prihode i imajući pravo na socijalnu zaštitu. Radnici mogu uzeti određeni broj radnih dana ili sedmica odmora, s ciljem da im se omogući prilika za produženi odmor i rekreaciju.

Plaćeno odsustvo dostupno je uz državne praznike, bolovanje, nedeljni odmor, porodiljsko i roditeljsko odsustvo itd.

Posebno odsustvo je izuzetno slobodno vrijeme iz ličnih razloga, poput prisustvovanja sahranama ili slobodnih dana dodjeljenih od strane poslodavca.

Slobodni dani koje osoba može uzeti za sate odrađene izvan uobičajenog radnog dana, kao naknadu za prekovremene sate (umjesto doplate za prekovremene sate). U ovoj operativnoj definiciji slobodni dani uključuju i fleksibilno radno vrijeme, sistem koji omogućava zaposlenicima da mijenjaju vrijeme početka ili završetka posla, pod uslovom da se dogovoreni ukupan broj sati provodi na poslu (obično mjesečno) i da se dogovoreni period svakog dana (osnovno vrijeme) provodi na poslu.

Zbir tri varijable koje se odnose na izostanke sa glavnog posla u toku referentne sedmice ABSHOLID + ABSILLINJ + ABSOTHER ne može biti veći od 70 (7 dana u sedmici).

Ponuđeni modaliteti odgovora:

Šifra 1: Da - ukoliko je osoba odsustvovala sa glavnog posla zbog godišnjeg odmora, državnih ili vjerskih praznika, ili je imala slobodne dane anketar će obilježiti ovaj modalitet odgovora i na pitanju 41 će upisati u kućice koliko je dana anketirana osoba odsustvovala sa posla u toku referentne sedmice. Moguće je na pitanju 41 upisati pola dana (05) ili jedan (10), dva (20) ili 7 dana (70) odsustvovanja osobe sa glavnog posla.

Šifra 2: Osoba nije odsustvovala sa posla tokom referentne sedmice - ovaj modalitet odgovora anketar će obilježiti za osobe koje nisu odsustvovala sa posla u toku referentne sedmice zbog godišnjeg odmora, državnih ili vjerskih praznika ili slobodnih dana.

Pitanje 41

KOLIKO STE DANA ODSUSTVOVALI SA POSLA ZBOG GODIŠNJEG ODMORA, DRŽAVNOG ILI VJERSKOG PRAZNIKA ILI STE IMALI SLOBODNE DANE ? (ABSHOLID)

Ovo pitanje se veže uz prethodno pitanje 40. Sve osobe koje su na pitanju 40 odgovorile da su odsustvovala sa glavnog posla zbog godišnjeg odmora, državnih ili vjerskih praznika, ili su imale slobodne dane, na pitanju 41 trebaju da kažu koliko su dana bile odsutne u referentnoj sedmici.

Odgovori se mogu dati za cijeli dan i za pola dana. Iz tehničkih razloga, broj dana se pomnoži sa 10, a pola dana se pomnoži sa 05.

Jedan poludan se smatra polovinom uobičajenog punog radnog vremena.

Na primjer, za anketiranu osobu koja svakodnevno radi skraćenim radnim vremenom od 75%, obično 6 sati dnevno (u odnosu na radni dan od 8 sati), upisivat će se 05, ako je ta osoba je u određenom danu radila 3 sata ili manje (odsutan najmanje polovinu uobičajenog radnog vremena skraćenog režima).

Ako anketirana osoba ima skraćeni režim rada s nepunim radnim vremenom od 50% (tj. radi 4 sata svaki dan), upisivat će se 05 ako je radila 2 sata ili manje.

Pitanje 42

DA LI STE TOKOM REFERENTNE SEDMICE ODSUSTVOVALI SA POSLA CIJELOG RADNOG DANA ILI DIO DANA ZBOG BOLESTI, POVRIJEDE ILI TRENUTNE NESPOSOBNOSTI BEZ OBZIRA DA LI SU TI DANI BILI PLAĆENI? (ABSILLINJ)

Svrha pitanja je da se utvrdi da li je ispitanik bio odsutan sa glavnog posla u referentnoj sedmici zbog vlastite bolesti, povrijeđe ili trenutne nesposobnosti, i ako jeste, koliko dugo (dozvoljavajući i pola dana). Također, pokriva situaciju kada je ispitanik bio odsutan zbog zdravstvenih problema. Iz ovog razloga omogućava bolje mjerenje sati odsustva, a time i bolje mjerenje uobičajenih sati rada (HWACTUAL).

Varijabla identificira broj dana izostanaka sa glavnog posla zbog vlastite bolesti, povrijeđe, zdravstvenog problema ili trenutne nesposobnosti.

Trenutna nesposobnost se smatra posljedicom zdravstvenih problema. Dani i pola dana odsustva u sedmici se sabiraju, ali se svaki dan upisuje kao 10, a svako pola dana kao 05.

Odsustvo može biti plaćeno ili neplaćeno.

Pitanja o odsustvu odnose se samo na glavni posao.

Varijabla broji samo dane odsustva u odnosu na ono što bi anketirana osoba radila u normalnoj sedmici. Prema tome, nedjelja se računa kao izostanak samo ako bi anketirana osoba normalno radila nedjeljom, ali u referentnoj sedmici nije (iz razloga kao što su bolest, povrijeđa ili trenutna nesposobnost). Isto se odnosi i na državne praznike kada, na primjer, 1. maj padne na subotu, to se računa kao izostanak samo ako anketirana osoba obično radi subotom.

Odgovori se mogu dati za cijeli dan ili pola dana. Iz tehničkih razloga, broj dana se pomnoži sa 10, a pola dana se pomnoži sa 05. Jedan poludan se smatra polovinom uobičajenog punog radnog vremena. Jedan poludan se smatra polovinom uobičajenog punog radnog vremena.

Na primjer, za anketiranu osobu koja svakodnevno radi skraćenim radnim vremenom od 75%, obično 6 sati dnevno (u odnosu na radni dan od 8 sati), upisivat će se 05, ako je ta osoba je u određenom danu radila 3 sata ili manje (odsutan najmanje polovinu uobičajenog radnog vremena skraćenog režima).

Ako anketirana osoba ima skraćeni režim rada s nepunim radnim vremenom od 50% (tj. radi 4 sata svaki dan), upisivat će se 05 ako je radila 2 sata ili manje.

Ova varijabla može uključivati i slobodne dane za odlazak doktoru ili zubaru, npr. iz razloga preventivnog medicinskog pregleda. Također, varijabla se odnosi samo na bolest, povredu, zdravstveni problem ili privremeni invaliditet ispitanika i ne uključuje izostanke radi čuvanja djece (ili drugih osoba) koja su bolesna. U ovom slučaju, odsutnost treba uključiti u varijablu „Odsutnost sa posla zbog drugog razloga“ (ABSOTHER).

Zbir tri varijable koje se odnose na izostanke sa glavnog posla u toku referentne sedmice ABSHOLID + ABSILLINJ + ABSOTHER ne može biti veći od 70 (7 dana u sedmici).

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - ukoliko je osoba odsustvovala sa glavnog posla zbog bolesti, povrijeđe ili trenutne nesposobnosti anketar će obilježiti ovaj modalitet odgovora i na pitanju 43 će upisati u kućice koliko je dana anketirana osoba odsustvovala sa posla u toku referentne sedmice. Moguće je na pitanju 43 upisati pola dana (05) ili jedan (10), dva (20) ili 7 dana (70) odsustvovanja osobe sa glavnog posla.

Šifra 2: Osoba nije odsustvovala sa posla tokom referentne sedmice - ovaj modalitet odgovora anketar će obilježiti za osobe koje nisu odsustvovala sa posla u toku referentne sedmice zbog bolesti, povrijeđe ili trenutne nesposobnosti.

Pitanje 43

KOLIKO STE DANA ODSUSTVOVALI SA POSLA ZBOG BOLESTI, POVRIJEDE ILI TRENUTNE NESPOSOBNOSTI BEZ OBZIRA DA LI SU TI DANI BILI PLAĆENI? (ABSILLINJ)

Ovo pitanje se veže uz prethodno pitanje 42. Sve osobe koje su na pitanju 42 odgovorile da su odsustvovala sa glavnog posla zbog bolesti, povrijeđe ili trenutne nesposobnosti, na pitanju 43 trebaju da kažu koliko su dana bile odsutne u referentnoj sedmici.

Odgovori se mogu dati za cijeli dan i za pola dana. Iz tehničkih razloga, broj dana se pomnoži sa 10, a pola dana se pomnoži sa 05.

Jedan poludan se smatra polovinom uobičajenog punog radnog vremena.

Na primjer, za anketiranu osobu koja svakodnevno radi skraćenim radnim vremenom od 75%, obično 6 sati dnevno (u odnosu na radni dan od 8 sati), upisivat će se 05, ako je ta osoba je u određenom danu radila 3 sata ili manje (odsutan najmanje polovinu uobičajenog radnog vremena skraćenog režima).

Ako anketirana osoba ima skraćeni režim rada s nepunim radnim vremenom od 50% (tj. radi 4 sata svaki dan), upisivat će se 05 ako je radila 2 sata ili manje.

Pitanje 44

DA LI STE TOKOM REFERENTNE SEDMICE ODSUSTVOVALI SA POSLA CIJELOG RADNOG DANA ILI DIO DANA ZBOG NEKOG DRUGOG RAZLOGA? (ABSOTHER)

Svrha pitanja je da se utvrdi da li je ispitanik bio odsutan sa glavnog posla u referentnoj sedmici iz razloga koji nisu godišnji odmor, državni ili vjerski praznik, slobodni dani, bolest, povrijeđa ili trenutna nesposobnost. Pored toga, podsjeća ispitanika na sve druge vrste izostanaka koje treba uzeti u obzir u odnosu na stvarne sate rada u referentnoj sedmici (HWACTUAL).

Dani i pola dana odsustva u sedmici se sabiraju, ali se svaki dan upisuje i računa kao 10, a svako pola dana se upisuje i računa kao 05.

Drugi su razlozi obuhvataju, na primjer, obuku koja nije vezana za posao, bolest djece ili druge rodbine, loše vrijeme, štrajk, odsustvo iz bilo kojeg ličnog razloga, porodijsko ili roditeljsko odsustvo.

Pitanja o odsustvu odnose se samo na glavni posao.

Varijabla broji samo dane odsustva u odnosu na ono što bi anketirana osoba radila u normalnoj sedmici. Prema tome, nedjelja se računa kao izostanak samo ako bi anketirana osoba normalno radila nedjeljom, ali u referentnoj sedmici nije (iz drugih razloga). Isto se odnosi i na državne praznike kada, na primjer, 1. maj padne na subotu, to se računa kao izostanak samo ako anketirana osoba obično radi subotom.

Odgovori se mogu dati za cijeli dan ili pola dana. Iz tehničkih razloga, broj dana se pomnoži sa 10, a pola dana se pomnoži sa 05. Jedan poludan se smatra polovinom uobičajenog punog radnog vremena. Jedan poludan se smatra polovinom uobičajenog punog radnog vremena.

Na primjer, za anketiranu osobu koja svakodnevno radi skraćenim radnim vremenom od 75%, obično 6 sati dnevno (u odnosu na radni dan od 8 sati), upisivat će se 05, ako je ta osoba je u određenom danu radila 3 sata ili manje (odsutan najmanje polovinu uobičajenog radnog vremena skraćenog režima).

Ako anketirana osoba ima skraćeni režim rada s nepunim radnim vremenom od 50% (tj. radi 4 sata svaki dan), upisivat će se 05 ako je radila 2 sata ili manje.

Na ovom pitanju se ne bi trebali evidentirati dani obuke vezani za posao, već se evidentira samo obuka koja se ne odnosi na posao. Ako su izostanci već prijavljeni na pitanjima 40 ili 42 (ABSHOLID ili ABSILLINJ), ovdje ih ne bi trebalo ponavljati. Ova varijabla pokriva sve vrste odsustva koje nisu obuhvaćene pitanjima 40 ili 42.

Zbir tri varijable koje se odnose na izostanke sa glavnog posla u toku referentne sedmice ABSHOLID + ABSILLINJ + ABSOTHER ne može biti veći od 70 (7 dana u sedmici).

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - ukoliko je osoba odsustvovala sa glavnog posla zbog drugih razloga anketar će obilježiti ovaj modalitet odgovora i na pitanju 45 će upisati u kućice koliko je dana anketirana osoba odsustvovala sa posla u toku referentne sedmice. Moguće je na pitanju 45 upisati pola dana (05) ili jedan (10), dva (20) ili 7 dana (70) odsustvovanja osobe sa glavnog posla.

Šifra 2: Osoba nije odsustvovala sa posla tokom referentne sedmice - ovaj modalitet odgovora anketar će obilježiti za osobe koje nisu odsustvovala sa posla u toku referentne sedmice zbog drugih razloga.

Pitanje 45

KOLIKO STE DANA ODSUSTVOVALI SA POSLA ZBOG NEKOG DRUGOG RAZLOGA? (ABSOTHER)

Ovo pitanje se veže uz prethodno pitanje 44. Sve osobe koje su na pitanju 44 odgovorile da su odsustvovala sa glavnog posla zbog drugih razloga, na pitanju 45 trebaju da kažu koliko su dana bile odsutne u referentnoj sedmici.

Odgovori se mogu dati za cijeli dan i za pola dana. Iz tehničkih razloga, broj dana se pomnoži sa 10, a pola dana se pomnoži sa 05.

Jedan poludan se smatra polovinom uobičajenog punog radnog vremena.

Na primjer, za anketiranu osobu koja svakodnevno radi skraćenim radnim vremenom od 75%, obično 6 sati dnevno (u odnosu na radni dan od 8 sati), upisivat će se 05, ako je ta osoba je u određenom danu radila 3 sata ili manje (odsutan najmanje polovinu uobičajenog radnog vremena skraćenog režima).

Ako anketirana osoba ima skraćeni režim rada s nepunim radnim vremenom od 50% (tj. radi 4 sata svaki dan), upisivat će se 05 ako je radila 2 sata ili manje.

Pitanje 46

DA LI STE TOKOM REFERENTNE SEDMICE IMALI PLAĆENE PREKOVREMENE SATE RADA NA GLAVNOME POSLU U ODNOSU NA UGOVORENE SATE RADA ILI UOBIČAJENE SEDMIČNE SATE RADA? (EXTRAHRS)

Svrha pitanja je da se evidentira da li je anketirana osoba imala prekovremene sate rada u toku referentne sedmice, koji su bili plaćeni. Varijabla identificira broj sati prekovremenog rada ili dodatnih sati odrađenih u referentnoj sedmici na glavnom poslu.

Varijabla pokriva sve vrste prekovremenih (dodatnih) sati rada koji su plaćeni:

- prekovremeni rad plaćen u novcu,
- prekovremeni rad u naturi,
- prekovremeni rad plaćen u slobodnom vremenu i
- one dodatne sate koji su rezultat dogovora o radnom vremenu.

Varijabla pokriva broj sati koje je zaposlenik stvarno radio u odnosu na njegove ugovorene ili uobičajene dnevne ili sedmične sate rada.

Za samozaposlene i porodične radnike, varijabla obuhvata radne sate koji su izvan uobičajenih sati rada. Varijabla ima za cilj prikupljanje prekovremenih i dodatnih sati rada, čak i od ispitanika koji su izjavili da nemaju ni uobičajeno ni ugovoreno radno vrijeme. Postojeći podaci Ankete o radnoj snazi pokazuju da, u nekim zemljama, značajan broj osoba koje nemaju uobičajeno radno vrijeme ili ugovoreno radno vrijeme izjavljuju da su radili više sati nego obično. Dodatni sati trebaju se računati svakodnevno, a zatim ih sabirati po danima u referentnoj sedmici.

Ponudjeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - ovaj modalitet odgovora se obilježava ako je osoba imala prekovremene sate rada, koji su plaćeni, u odnosu na uobičajene ili ugovorene sate rada.

Šifra 2: Ne, osoba nije imala prekovremene sate rada - ovaj modalitet odgovora se obilježava ako osoba nije imala prekovremene sate rada u odnosu na uobičajene ili ugovorene sate rada.

Pitanje 47

BROJ PLAĆENIH PREKOVREMENIH SATI RADA (EXTRAHRS)

Na ovo pitanje odgovaraju sve anketirane osobe koje su na pitanju 46 odgovorile da su imale prekovremene sate rada koji su plaćeni.

Anketar treba da upiše broj prekovremenih plaćenih sati rada u satima i minutama u predviđene kućice, u rasponu od 01-95.

Pitanje 48

DA LI STE TOKOM REFERENTNE SEDMICE IMALI NEPLAĆENE PREKOVREMENE SATE RADA NA GLAVNOME POSLU U ODNOSU NA UGOVORENE SATE RADA ILI UOBIČAJENE SEDMIČNE SATE RADA? (EXTRAHRS)

Svrha pitanja je da se evidentira da li je anketirana osoba imala prekovremene sate rada u toku referentne sedmice, koji su bili neplaćeni. Varijabla identifikira broj sati prekovremenog rada ili dodatnih sati odrađenih u referentnoj sedmici na glavnom poslu.

Varijabla pokriva sve prekovremene (dodatne) sate rada koji su neplaćeni.

Varijabla pokriva broj sati koje je zaposlenik stvarno radio u odnosu na njegove ugovorene ili uobičajene dnevne ili sedmične sate rada.

Za samozaposlene i porodične radnike, varijabla obuhvata radne sate koji su izvan uobičajenih sati rada. Varijabla ima za cilj prikupljanje prekovremenih i dodatnih sati rada, čak i od ispitanika koji su izjavili da nemaju ni uobičajeno ni ugovoreno radno vrijeme. Postojeći podaci Ankete o radnoj snazi pokazuju da, u nekim zemljama, značajan broj osoba koje nemaju uobičajeno radno vrijeme ili ugovoreno radno vrijeme izjavljuju da su radili više sati nego obično. Dodatni sati trebaju se računati svakodnevno, a zatim ih sabirati po danima u referentnoj sedmici.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - ovaj modalitet odgovora se obilježava ako je osoba imala prekovremene sate rada, koji su neplaćeni, u odnosu na uobičajene ili ugovorene sate rada;

Šifra 2: Ne, osoba nije imala prekovremene sate rada - ovaj modalitet odgovora se obilježava ako osoba nije imala prekovremene sate rada u odnosu na uobičajene ili ugovorene sate rada.

Pitanje 49

BROJ NEPLAĆENIH PREKOVREMENIH SATI RADA (*EXTRAHRS*)

Na ovo pitanje odgovaraju sve anketirane osobe koje su na pitanju 48 odgovorile da su imale prekovremene sate rada koji su neplaćeni.

Anketar treba da upiše broj prekovremenih plaćenih sati rada u satima i minutama u predviđene kućice, u rasponu od 01-95.

Referentni period za pitanja 50 -55 je posljednji mjesec dana odnosno posljednja tri mjeseca

Pitanje 50

DA LI STE U PROTEKLIM MJESEC DANA RADILI U SMJENAMA? (*SHIFTWK*)

Rad u smjenama je takva organizacija rada u okviru koje različite grupe zaposlenika smjenjuju jedna drugu u izvršavanju istih poslova. Početak rada jedne smjene pada na kraj rada prethodne smjene. Na primjer, u fabrici u kojoj se rad vrši 24h dnevno, postoje tri smjene (npr. 08 – 16; 16 - 24; 24 – 08) dolazi do sistematske rotacije radnog vremena. Nasuprot tome, svi zaposleni koji rade npr. od 16 - 24 svakog dana i ne mijenjaju smjene, njima treba dodijeliti šifru 2.

Šifra 1: Da – upisuje/unosi se osobama koje rade u smjenama.

Šifra 2: Ne - upisuje/unosi se osobama koje ne rade u smjenama.

Pitanje 51

KOLIKO ČESTO STE U PROTEKLIM MJESEC DANA RADILI OD KUĆE? (*HOMEWK*)

Rad kod kuće se javlja u mnogim prilikama. Na primjer, umjetnici ili drugi stručnjaci koji dio ili cjelokupni posao obavljaju kod kuće, koristeći uslove koji su stvoreni za njihov rad. Ako je npr. radna prostorija autonomna (doktorska kancelarija) onda se osoba ne klasifikuje kao osoba koja posao obavlja kod kuće. Na sličan način se i poljoprivrednik ne smatra osobom koja radi kod kuće, ako radi na imanju. Kad su u pitanju zaposlenici, a koji rade kod kuće, onda njihov rad treba da bude u skladu sa ugovorom koji je

sklopljen, a koji sadržava sporazum o obavljanju posla kod kuće. Takav sporazum se ili striktno naglašava u ugovoru o radu ili se postiže na drugi način (npr. zaposleni informiše poslodavca popunjavanjem tabele o odrađenim radnim satima ili zahtjevom o dodatnom plaćanju ili kompenzaciji). Navedeno važi i kad god se određenoj osobi osigurava računar da bi obavila svoj rad. Tipični primjer su trgovački putnici koji kod kuće odrede datum posjeta mušterijama, daktilografi, krojačice koje za određenu službu obavljaju posao kod kuće.

Zaposlenim osobama koje su trebale posao obaviti na radnom mjestu, a obavljaju ga kod kuće dodjeljuje se šifra 3.

Šifra 1: Uobičajeno - osoba uobičajeno obavlja rad od kuće, odnosno najmanje polovinu radnih dana tokom proteklih mjesec dana je radila od kuće.

Šifra 2: Ponekad - osoba ponekad obavlja rad od kuće, odnosno manje od polovine radnih dana tokom proteklih mjesec dana je radila od kuće.

Šifra 3: Nikad - osoba nikad ne radi od kuće, odnosno tokom proteklih mjesec dana nije uopće radila od kuće.

Pitanje 52

KOLIKO ČESTO STE U PROTEKLA TRI MJESECA RADILI POSLIJE PODNE (NAVEČER)? (EVENWK)

Poslijepodnevni radom se smatra rad koji se obavlja poslije uobičajenog radnog vremena, a završava se do 22 sata.

Šifra 1: Uobičajeno - osoba uobičajeno obavlja poslijepodnevni rad, odnosno najmanje polovinu radnih dana tokom protekla tri mjeseca je radila poslijepodne.

Šifra 2: Ponekad - osoba ponekad obavlja poslijepodnevni rad, odnosno manje od polovine radnih dana tokom protekla tri mjeseca je radila poslijepodne.

Šifra 3: Nikad - osoba nikad ne radi poslijepodne, odnosno tokom protekla tri mjeseca nije uopće radila u poslijepodnevni satima.

Pitanje 53

KOLIKO ČESTO STE U PROTEKLA TRI MJESECA RADILI NOĆU? (NIGHTWK)

Noćnim radom smatramo onaj rad koji se uobičajeno obavlja od 22 sata do 06 sati slijedećeg dana.

Šifra 1: Uobičajeno - osoba uobičajeno radi noću. Anketirana osoba je najmanje pola radnih dana tokom protekla tri mjeseca radila noću.

Šifra 2: Ponekad - osoba ponekad radi noću. Anketirana osoba je manje od pola radnih dana tokom protekla tri mjeseca radila noću.

Šifra 3: Nikad - osoba nikad ne radi noću. Anketirana osoba nije čak nijedan radni sat tokom protekla tri mjeseca radila noću.

Pitanje 54

KOLIKO ČESTO STE U PROTEKLA TRI MJESECA RADILI SUBOTOM? (SATWK)

Rad subotom treba tumačiti u vezi sa formalnim radnim angažmanom. Osobama koje svojom voljom rade posao u kući ili na svom radnom mjestu subotom treba dodijeliti šifru 3.

Šifra 1: Uobičajeno - osoba uobičajeno radi subotom. Anketirana osoba je dva ili više puta radila subotom tokom protekla tri mjeseca.

Šifra 2: Ponekad - osoba ponekad radi subotom. Anketirana osoba je tokom protekla tri mjeseca samo jednom radila subotom.

Šifra 3: Nikad - osoba nikad nije radila subotom. Anketirana osoba tokom protekla tri mjeseca nije nijednom radila subotom.

Pitanje 55

KOLIKO ČESTO STE U PROTEKLA TRI MJESECA RADILI NEDJELJOM? (SUNWK)

Rad nedjeljom treba tumačiti u vezi sa formalnim radnim angažmanom. Osobama koje svojom voljom rade posao u kući ili na svom radnom mjestu nedjeljom treba dodijeliti šifru 3.

Šifra 1: Uobičajeno - osoba uobičajeno radi nedjeljom. Anketirana osoba je dva ili više puta radila nedjeljom tokom protekla tri mjeseca.

Šifra 2: Ponekad - osoba ponekad radi nedjeljom. Anketirana osoba je tokom protekla tri mjeseca samo jednom radila nedjeljom.

Šifra 3: Nikad - osoba nikad nije radila nedjeljom. Anketirana osoba tokom protekla tri mjeseca nije nijednom radila nedjeljom.

DRUGI DODATNI POSAO

Pitanja od 56 do 61 se odnose na drugi – dodatni posao. Ovim pitanjima se želi ustanoviti da li je osoba u referentnoj sedmici osim glavnog posla imala i drugi – dodatni posao.

Ukoliko osoba ima više dodatnih poslova, potrebno je da se odluči za najvažniji. Slijedeća pitanja se postavljaju samo za jedan dodatni posao po izboru ispitanika.

Pitanja od 62 do 66 odnose se na želju za radom više sati.

Pitanje 56

DA LI STE U REFERENTNOJ SEDMICI, PORED GLAVNOG POSLA, IMALI I NEKI DRUGI DODATNI POSAO ILI VIŠE DODATNIH POSLOVA? (NUMJOBPROV)

Ovo pitanje ima za svrhu da se izvrši provjera koliko anketirana osoba ima poslova pored glavnog posla. Pitanje je u direktnoj vezi sa pitanjem 5 i trebalo bi da prati konzistentnost odgovora datih na tom pitanju.

Sva opisana metodološka uputstva data na pitanju 5 važe i za ovo pitanje.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Ne, osoba nema dodatni posao - ukoliko je osoba na pitanju 5 odgovorila sa modalitetom odgovora 1 (da ima samo jedan posao), na pitanju 56 treba odgovoriti ovim modalitetom, tj. da nema dodatnih poslova.

Šifra 2: Da, osoba ima jedan dodatni posao - ukoliko je osoba na pitanju 5 odgovorila sa modalitetom odgovora 2 (da ima dva posla, jedan glavni i jedan dodatni), na pitanju 56 treba odgovoriti ovim modalitetom, tj. da ima jedan dodatni posao.

Šifra 3: Da, osoba ima dva ili više dodatnih poslova - ukoliko je osoba na pitanju 5 odgovorila sa modalitetom odgovora 3 (da ima tri ili više poslova, od kojih je jedan glavni, a ostali dodatni), na pitanju 56 treba odgovoriti ovim modalitetom, tj. da ima dva ili više dodatnih poslova.

Pitanje 57

DA LI TAJ POSAO OBAVLJATE? (OBAVLJAPOS)

Upisuje/unosi se odgovarajuća šifra za jedan od ponuđenih modaliteta.

Šifra 1: Uobičajeno – upisuje/unosi se za osobe koje su u referentnoj sedmici pored glavnog posla, obavljale neki dopunski, dodatni ili honorarni posao, koji uobičajeno rade i koji obavljaju van okvira svog radnog vremena.

Šifra 2: Sezonski – upisuje/unosi se za ispitanike koji su u referentnoj sedmici obavljali dodatni posao ili dopunski posao sezonskog karaktera.

Šifra 3: Povremeno – upisuje/unosi se za ispitanike koji su tokom referentne sedmice, pored glavnog, radili i neki dodatni posao, ali je taj posao bio slučajan i ne znaju da li će ga u budućnosti ponovno obavljati.

Pitanje 58

KOJI JE VAŠ POLOŽAJ U ZAPOSLENOSTI NA DRUGOM DODATNOM POSLU (profesionalni status)? (STAPRO2J)

Položaj u zaposlenosti na drugom dodatnom poslu razvrstati pod jednu od navedenih kategorija.

Šifra 1: Vlasnik/suvlasnik sa zaposlenim – poslodavac - se definiše kao osoba koja radi u vlastitom biznisu, profesionalnoj praksi sa namjerom sticanja profita i koja zapošljava najmanje jednu osobu.

Šifra 2: Poljoprivrednik na vlastitom imanju sa zaposlenima - vrsta poslodavca sa zaposlenim osobljem koji je vlasnik farme ili je kooperant i ima barem jednog zaposlenog radnika.

Šifra 3: Vlasnik/suvlasnik bez zaposlenih – samozaposlenik - je osoba koja je vlasnik preduzeća, prodavnice, kancelarije ili radi u kooperaciji sa drugom osobom, a pri tome ne zapošljava radnike smatra se samozaposlenikom bez osoblja. Ova šifra se daje i za osobe koje samostalno obavljaju najčešće neregistrovane poslove (usluge davanja privatnih časova, prevođenja, slobodne profesije, šivanja, čuvanja djece, prodaje na pijacama).

Šifra 4: Poljoprivrednik na vlastitom imanju bez zaposlenih - vrsta poslodavca bez zaposlenog osoblja koji radi sam ili koristi pomoć članova vlastite porodice bez plaćanja.

Šifra 5: Radite za stranu organizaciju – zaokružuje/upisuje se za osobe koje su zaposlenici kod međunarodnih organizacija i predstavništava stranih firmi na teritoriji BiH.

Šifra 6: Radite kod poslodavca - su osobe koje rade za javne ili privatne poslodavce i koji primaju kompenzaciju u formi plaća i naknada, honorara, nagrada, plaćanja prema rezultatima ili plaćanja u naturi, bez obzira da li imaju ugovor o zaposlenju ili rade na osnovu usmenog dogovora. Osobe koje rade u vojsci (vojne ili civilne) smatraju se zaposlenicima. Zaposlenici su osobe koje obično rade za poslodavca koji je van domaćinstva. Ova kategorija uključuje i:

- osobe koje aktivnost obavljaju u vlastitom domu, ako su za svoj rad plaćene od strane poslodavca koji je van domaćinstva (ukoliko tu aktivnost obavljaju samostalno tretiraju se kao samozaposlenici),
- članove domaćinstva koji rade u porodičnom biznisu i primaju redovnu plaću,
- vjerske službenike.

Šifra 7: Pomažući član u porodičnom poslu - je osoba koja radi bez plaće u preduzeću, obrtu ili poljoprivrednom imanju kojeg vodi njen srodnik s kojim živi u istom domaćinstvu. Ova kategorija uključuje npr.:

- sina ili kćerku koji rade u roditeljskom biznisu ili roditeljskoj farmi bez plaćanja i
- žena koja pomaže svom mužu u njegovom biznisu, bez ugovora i primanja formalne plaće.

Osobe koje istovremeno rade u vlastitoj profesionalnoj praksi za javne i privatne poslodavce (tj. doktori sa vlastitim ordinacijama, a rade i u bolnicama) trebaju biti klasifikovani u skladu sa statusom gdje rade veći broj radnih sati.

Pri određivanju položaja u zaposlenosti, u nekim se slučajevima mogu javiti dileme, zbog čega navodimo neke primjere:

- Položaj u zaposlenosti žene na poljoprivrednom gazdinstvu – ako žena radi pretežno poljoprivredne poslove na imanju (sije, žanje, hrani stoku i slično), tada se ona svrstava pod modalitet 2. „Poljoprivrednik na vlastitom imanju sa zaposlenim” ili modalitet 4. „Poljoprivrednik na vlastitom imanju bez zaposlenih”, bez obzira na to ko je formalni vlasnik imanja. Ako je poljoprivredne poslove obavljala u manjem obimu i nije imala drugu pretežnu aktivnost, tada se treba svrstati pod modalitet 7, tj. u pomažući član u porodičnom poslu.
- Pojedinci koji povremeno obavljaju razne poslove, npr. čišćenje po kućama, nošenje drva, davanje instrukcija, vođenje knjigovodstva, prepisivanje i obrada teksta, izrada proizvoda od raznovrsnih materijala i slično, razvrstavaju se pod modalitet 3 - samozaposlenik. Karakteristika te kategorije ispitanika jeste da rade uglavnom za gotovinu i nemaju prijavljenu djelatnost.
- Pomažući članovi u porodičnom poslu jesu kategorija koja čini nezamjenjivi dio radne snage u porodičnom preduzeću, obrtu ili imanju i koji rade bez posebne i redovne naknade. Važno je istaknuti redovnost njihove aktivnosti iako to ne mora biti svaki dan. Ako npr. student svakog vikenda pomaže u porodičnom preduzeću i računa se s njegovim radom, tada se može reći da je on pomažući član, ali ako ta osoba ne radi redovno, i posao se može obavljati bez nje, tada se ne može smatrati pomažućim članom.

Pitanje 59

KOJA JE EKONOMSKA DJELATNOST LOKALNE JEDINICE U KOJOJ OBAVLJATE DODATNU RADNU AKTIVNOST? (navesti precizan opis šta se proizvodi ili koje se usluge pružaju) (NACE2J2D)

Potrebno je što potpunije opisati djelatnosti (navodeći karakteristični proizvod ili uslugu) kojom se bavi preduzeće, ustanova, organizaciona jedinica, obrt, slobodna profesija, poljoprivredno imanje gdje ispitanik radi, nezavisno od posla koji obavlja u okviru te djelatnosti.

Opći odgovori kao što su fabrika, laboratorija, prodavnica, agencija, rudarstvo, ministarstvo, javna služba, poljoprivreda nisu dovoljni odgovori. Prihvatljivi odgovori su: fabrika za proizvodnju mliječnih proizvoda, tvornica odjevnih predmeta, kafeterija, tvornica namještaja, trgovina drvetom na veliko, trgovina prehrambenim proizvodima na malo, osiguravajuće društvo, rudnik željeza, rudnik boksita itd.

Posebno se naglašava da je neophodno navođenje vrste proizvedenog ili prodanog proizvoda ili usluge i to naročito u onim slučajevima kada ispitanik nije u stanju da jednom riječju imenuje vrstu djelatnosti jedinice u kojoj obavlja radnu aktivnost.

Pitanje 60

KOLIKO SATI U TOKU SEDMICE UOBIČAJENO RADITE NA DODATNOM POSLU? (HWUSU2J)

Upisuje/unosi se broj sati i minuta rada na drugom dodatnom poslu od 01-95.

Ukoliko sati rada variraju od sedmice do sedmice, upisuje se 97 u polje „sati“.

Pitanje 61

KOLIKO STE SATI U TOKU REFERENTNE SEDMICE RADILI NA DODATNOM POSLU? (HWACTU2J)

Upisuje/unosi se broj sati i minuta rada na drugom dodatnom poslu od 01-95.

Za osobe koje su bile odsutne sa drugog posla tokom cijele sedmice upisuje/unosi se 00.

Pitanje 62

DA LI BISTE ŽELJELI DA RADITE VIŠE SATI SEDMIČNO NEGO ŠTO SADA UOBIČAJENO RADITE (NA SVIM POSLOVIMA)? (WISHMORE)

Ovo pitanje se odnosi na sve zaposlene. U slučaju da osoba odgovori negativno upisuje/unosi se šifra 2 i prelazi se na P66. Ako je odgovor potvrđan, koristi se šifra 1 i prelazi se na P63.

Pitanje 63

KOLIKO SATI UKUPNO BISTE ŽELJELI DA RADITE SEDMIČNO? (HWWISH)

Kao odgovor na ovo pitanje upisuje/unosi se ukupan broj sati koje osoba želi raditi na svim poslovima (uobičajeni sati na glavnom poslu i dodatni sati koje osoba želi da radi). Upisuje/unosi se broj sati od 01-98.

Pitanje 64

UKOLIKO BI VAM SE UKAZALA MOGUĆNOST, DA LI BISTE U ROKU OD DVIJE SEDMICE MOGLI POČETI DA RADITE VIŠE SATI? (AVAILBLE)

Ovim pitanjem se provjerava raspoloživost ispitanika da radi više od broja sati koji radi.

Pitanje 65

KOJI JE RAZLOG ZAŠTO NE BISTE MOGLI POČETI DA RADITE VIŠE SATI U ROKU OD DVIJE SEDMICE? (AVAIRES)

Ako je odgovor na prethodno pitanje «Ne», razjasniti zašto anketirana osoba ne može odmah početi raditi. Upisuje/unosi se jedan od ponuđenih modaliteta koji najbolje opisuje razlog nemogućnosti početka rada u roku od dvije sedmice.

Šifra 1: Školovanje ili obuka- upisuje/unosi se za ispitanika koji zbog školovanja ili obuke ne bi mogao početi da radi više sati u roku od dvije sedmice (studenti koji pomažu u porodičnom poslu).

Šifra 2: Bolest ili invalidnost - upisuje/unosi se za ispitanika koji zbog svoje bolesti ili zdravstvene nesposobnosti za rad ne bi mogao početi da radi više sati u roku od dvije sedmice.

Šifra 3: Briga o djeci ili rođacima - upisuje/unosi se za ispitanika koji zbog brige o djeci ili rođacima ne bi mogao početi da radi više sati u roku od dvije sedmice. Staranje o djeci u ovom kontekstu isključuje situaciju u kojoj je osoba pazila djecu drugih.

Šifra 4: Ostali porodični razlozi- upisuje/unosi se za ispitanika koji zbog ostalih porodičnih razloga ne bi mogao početi da radi više sati u roku od dvije sedmice.

Šifra 5: Ostali lični razlozi - upisuje/unosi se za ispitanika koji zbog ostalih ličnih razloga ne bi mogao početi da radi više sati u roku od dvije sedmice.

Šifra 6: Ostali razlozi - upisuje/unosi se za ispitanika koji ne bi mogao početi da radi više sati u roku od dvije sedmice, a razlozi se ne mogu razvrstati ni u jedan naprijed navedeni modalitet.

Pitanje 66

DA LI STE TOKOM PRETHODNE ČETIRI SEDMICE TRAŽILI ILI STE PRONAŠLI DRUGI POSAO? (LOOKOJ)

Ovo pitanje se odnosi na referentni period od 4 sedmice (referentna sedmica i tri prethodne sedmice). Zavisno od odgovora na ovo pitanje definisati će se da li su osobe poduzimale određene aktivnosti u cilju pronalaženja posla ili ne. Ispitaniku treba napomenuti da traženje posla nije strogo ograničeno na registrovanje u zavodu za zapošljavanje, podnošenje molbe za posao ili neki drugi, formalni oblik traženja zaposlenja. Traženje posla uključuje i raspitivanje za posao kod prijatelja, praćenje oglasa u novinama, ispitivanje mogućnosti za obavljanje samostalne aktivnosti i slično.

PRETHODNI POSAO

Pitanja 67 do 72 se odnose na sve osobe koje nisu radile tokom referentnog perioda niti su imale posao sa kojeg su bile privremeno odsutne. Ovim pitanjima se želi utvrditi da li osobe bez posla imaju prethodno radno iskustvo i ukoliko imaju u kojoj djelatnosti i zanimanju.

Pitanje 67

DA LI STE LI IKADA RADILI? (EXISTPR)

Varijabla daje informacije da li je osoba koja ne radi (nije zaposlena) ranije bila zaposlena (imala posao). Prethodno radno iskustvo podrazumijeva zaposlenje na kojem je osoba ostvarivala plaću ili naknadu sa najmanje jednim satom rada u sedmici. Osobe koje su stekle radno iskustvo koje nije u skladu sa definicijom zaposlenosti trebalo bi da na ovom pitanju daju odgovor modalitetom 3 (Ne – osoba nije nikada radila).

Neplaćeni porodični radnici smatraju se zaposlenima i njihov rad se treba tretirati kao radno iskustvo. Sezonski radnici koji rade kraće od tri mjeseca u nekoliko uzastopnih godina trebaju na ovom pitanju dobiti modalitet odgovora 2 (Da, osoba je radila poslove koji nisu bili privremeni/povremeni). Osobe koje su radile povremeno kraće od 3 mjeseca u godini dana, trebaju na ovom pitanju dobiti modalitet odgovora 1 (Da, osoba je radila samo povremene/privremene poslove).

Sporadični poslovi kojima se osoba mogla baviti dok je još bila u školi ili na fakultetu smatraju se povremenim poslom. Međutim, student koji kontinuirano obavlja plaćeni posao uz studij treba na ovom pitanju dobiti šifru modaliteta 2 (Da, osoba je radila poslove koji nisu bili privremeni/povremeni), čak i ako je količina sati bila ograničena (npr. student koji radi nekoliko sati svakog vikenda tokom školske godine).

Osobe koje su bile odsutne sa posla i koje su klasifikovane kao nisu zaposlene u toku referentne sedmice, na ovom pitanju mogu direktno dobiti modalitete odgovora da imaju prethodno radno iskustvo (modalitet 1 - Da, osoba je radila samo povremene/privremene poslove ili modalitet 2 - Da, osoba je radila poslove koji nisu bili privremeni/povremeni). U ovom slučaju sva ostala pitanja iz ovog poglavlja se odnose na posao sa kojeg su anketirane osobe odsustvovala u toku referentne sedmice.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da, samo povremene/privremene poslove (posao) - ovaj modalitet odgovora se odnosi na sve osobe koje su imale prethodno radno iskustvo i radile su privremene ili povremene poslove.

Šifra 2: Da, poslove (posao) koji nisu bili privremeni/povremeni - ovaj modalitet odgovora se odnosi na osobe koje su imale prethodno radno iskustvo i nisu radile samo privremene ili povremene poslove nego i stalne poslove.

Šifra 3: Ne - ovaj modalitet odgovora se odnosi na sve osobe koje nikada nisu radile i koje nemaju prethodnog radnog iskustva.

Pitanje 68

KADA STE PRESTALI DA RADITE NA POSLJEDNJEM POSLU? (*YEARPR, MONTHPR*)

Upisuje/unosi se godina (4 cifre) prestanka posljednjeg zaposlenja. Mjesec (2 cifre) se upisuje/unosi samo ako je osoba prestala da radi u zadnje dvije godine.

Pitanje 69

KOJI JE NAJVAŽNIJI RAZLOG ZA NAPUŠTANJE POSLJEDNJEG POSLA? (*LEAVREAS*)

Odgovorima na ovo pitanje potrebno je navesti prave razloge prestanka obavljanja posljednjeg plaćenog posla. Na ovo pitanje odgovaraju samo osobe koje su prestale sa radom u tekućoj ili u prethodnih 7 godina.

Šifra 01: Otkaz ili zatvaranje preduzeća iz finansijskih razloga - u ovu kategoriju spadaju svi zaposlenici koji su prestali raditi protiv svoje volje, kao i osobe čiji je poslodavac ili prestao sa radom (stečaj, likvidacija) ili prodao ili zatvorio svoj biznis.

Šifra 02: Posao je bio privremenog ili sezonskog karaktera - u ovu kategoriju spadaju zaposlenici koji su bili pod ugovorom na određeno vrijeme ili nekom drugom vrstom privremenog zaposlenja i koji su prestali raditi istekom ugovora. Ova šifra se, također, upotrebljava kada su u pitanju sezonska zaposlenja.

Šifra 03: Zbog čuvanja djece ili nemoćnih odraslih osoba - upisuje/unosi se za osobe koje su napustile posljednji posao zbog čuvanja djece ili nemoćnih odraslih osoba. Čuvanje djece u ovom kontekstu isključuje situaciju u kojoj je osoba pazila djecu drugih. Isti princip se primjenjuje i kada je u pitanju čuvanje nemoćnih odraslih osoba.

Šifra 04: Drugi porodični razlozi - osoba je napustila posao iz drugih porodičnih razloga.

Šifra 05: Školovanje ili obuka - upisuje/unosi se za osobe koje su svojom voljom napustile posao iz razloga daljeg obrazovanja ili usavršavanja.

Šifra 06: Vlastita bolest ili nesposobnost - upisuje/unosi se za osobu koja je napustila posao zbog svoje bolesti ili zbog toga što je postala nesposobna za rad.

Šifra 07: Redovna ili prijevremena penzija - dodjeljuje se osobama koje su napustile posao i otišle u redovnu ili prijevremenu penziju.

Šifra 08: Drugi lični razlozi - osoba je napustila posao iz drugih ličnih razloga.

Šifra 9: Ostali razlozi - dodjeljuje se osobama koje su napustile posao iz razloga koji se ne mogu svrstati ni u jednu naprijed navedenu šifru.

Pitanje 70

KOJI JE BIO VAŠ POLOŽAJ U ZAPOSLENOSTI NA POSLJEDNJEM POSLU (profesionalni status)? (*STAPROPR*)

Na ovo pitanje odgovaraju samo osobe koje su prestale sa radom u tekućoj ili u prethodnih 7 godina. Položaj u zaposlenosti na posljednjem poslu razvrstati pod jednu od navedenih kategorija.

Šifra 1: Vlasnik/suvlasnik sa zaposlenim – poslodavac - se definiše kao osoba koja radi u vlastitom biznisu, profesionalnoj praksi sa namjerom sticanja profita i koja zapošljava najmanje jednu osobu.

Šifra 2: Poljoprivrednik na vlastitom imanju sa zaposlenima - vrsta poslodavca sa zaposlenim osobljem koji je vlasnik farme ili je kooperant i ima barem jednog zaposlenog radnika.

Šifra 3: Vlasnik/suvlasnik bez zaposlenih – samozaposlenik - je osoba koja je vlasnik preduzeća, prodavnice, kancelarije ili radi u kooperaciji sa drugom osobom, a pri tome ne zapošljava radnike smatra se samozaposlenikom bez osoblja. Ova šifra se daje i za osobe koje samostalno obavljaju najčešće neregistrovane poslove (usluge davanja privatnih časova, prevođenja, slobodne profesije, šivanja, čuvanja djece, prodaje na pijacama).

Šifra 4: Poljoprivrednik na vlastitom imanju bez zaposlenih - vrsta poslodavca bez zaposlenog osoblja koji radi sam ili koristi pomoć članova vlastite porodice bez plaćanja.

Šifra 5: Radite za stranu organizaciju – zaokružuje/upisuje se za osobe koje su zaposlenici kod međunarodnih organizacija i predstavništava stranih firmi na teritoriji BiH.

Šifra 6: Radite kod poslodavca - su osobe koje rade za javne ili privatne poslodavce i koji primaju kompenzaciju u formi plaća i naknada, honorara, nagrada, plaćanja prema rezultatima ili plaćanja u naturi, bez obzira da li imaju ugovor o zaposlenju ili rade na osnovu usmenog dogovora. Osobe koje rade u vojsci (vojne ili civilne) smatraju se zaposlenicima. Zaposlenici su osobe koje obično rade za poslodavca koji je van domaćinstva. Ova kategorija uključuje i:

- osobe koje aktivnost obavljaju u vlastitom domu, ako su za svoj rad plaćene od strane poslodavca koji je van domaćinstva (ukoliko tu aktivnost obavljaju samostalno tretiraju se kao samozaposlenici),
- članove domaćinstva koji rade u porodičnom biznisu i primaju redovnu plaću,
- vjerske službenike.

Šifra 7: Pomažući član u porodičnom poslu - je osoba koja radi bez plaće u preduzeću, obrtu ili poljoprivrednom imanju kojeg vodi njen srodnik s kojim živi u istom domaćinstvu. Ova kategorija uključuje npr.:

- sina ili kćerku koji rade u roditeljskom biznisu ili roditeljskoj farmi bez plaćanja i
- ženu koja pomaže svom mužu u njegovom biznisu, bez ugovora i primanja formalne plaće.

Osobe koje istovremeno rade u vlastitoj profesionalnoj praksi za javne i privatne poslodavce (tj. doktori sa vlastitim ordinacijama, a rade i u bolnicama) trebaju biti klasifikovani u skladu sa statusom gdje rade veći broj radnih sati.

Pri određivanju položaja u zaposlenosti, u nekim se slučajevima mogu javiti dileme, zbog čega navodimo neke primjere:

- Položaj u zaposlenosti žene na poljoprivrednom gazdinstvu – ako žena radi pretežno poljoprivredne poslove na imanju (sije, žanje, hrani stoku i slično), tada se ona svrstava pod modalitet 2. „Poljoprivrednik na vlastitom imanju sa zaposlenim” ili modalitet 4. „Poljoprivrednik na vlastitom imanju bez zaposlenih”, bez obzira na to ko je formalni vlasnik imanja. Ako je poljoprivredne poslove obavljala u manjem obimu i nije imala drugu pretežnu aktivnost, tada se treba svrstati pod modalitet 7, tj. u pomažući član u porodičnom poslu.
- Pojedinci koji povremeno obavljaju razne poslove, npr. čišćenje po kućama, nošenje drva, davanje instrukcija, vođenje knjigovodstva, prepisivanje i obrada teksta, izrada proizvoda od raznovrsnih

materijala i slično, razvrstavaju se pod modalitet 3 - samozaposlenik. Karakteristika te kategorije ispitanika jeste da rade uglavnom za gotovinu i nemaju prijavljenu djelatnost.

- Pomažući članovi u porodičnom poslu jesu kategorija koja čini nezamjenjivi dio radne snage u porodičnom preduzeću, obrtu ili imanju i koji rade bez posebne i redovne naknade. Važno je istaknuti redovnost njihove aktivnosti iako to ne mora biti svaki dan. Ako npr. student svakog vikenda pomaže u porodičnom preduzeću i računa se s njegovim radom, tada se može reći da je on pomažući član, ali ako ta osoba ne radi redovno, i posao se može obavljati bez nje, tada se ne može smatrati pomažućim članom.

Pitanje 71

KOJE JE BILO VAŠE ZANIMANJE NA POSLJEDNJEM POSLU? (opisati glavne karakteristike posla koji ste obavljali) (ISCOPR3D)

Na ovo pitanje odgovaraju samo osobe koje su prestale sa radom u tekućoj ili u prethodnih 7 godina.

Navedeno se odnosi na vrstu posla koju osoba obavlja u preduzeću, prodavnici, tvornici itd. Potrebno je upisati što precizniji opis zanimanja, odnosno vrste posla koji osoba obavlja u preduzeću, radnji, na poljoprivrednom imanju i slično.

Zanimanje ne mora biti u vezi sa stepenom obrazovanja ili specijalizacijom anketiranog, nego se veže za konkretan posao koji obavlja osoba, npr. Pravnik koji pruža taksi usluge po zanimanju je taksista, a ne pravnik. U cilju omogućavanja šifriranja odgovori moraju biti jasni i kompletni.

U većini slučajeva odgovori na pitanja će se odnositi na uobičajena zanimanja i specijalnosti kao što su računovođe, daktilografi, električari, kuriri, pismonoše itd.

Međutim, biti će i slučajeva specifičnih zanimanja, posebno kod osoba koje rade u fabrikama, gdje se obavljeni posao mora u potpunosti opisati, npr. Vaganje, pakovanje itd.

Odgovori kao što su radnik, metalac, tehničar, rukovodilac, tehnolog, bankovni činovnik, poljoprivrednik nisu prihvatljivi, jer egzaktno ne opisuju posao koji se obavlja. Prihvatljivi odgovori su npr. Rudarski radnik, radnik na preradi duhana, alatničar, rukovodilac finansija, tehnolog proizvodnje crne metalurgije itd.

Što se tiče osoba zaposlenih na rukovodećim radnim mjestima, funkcionera i članova zakonodavnih tijela potrebno je, osim vrste posla, opisati područje djelatnosti u kojem se taj posao obavlja. Kad su u pitanju medicinari, mehaničari, hemičari zaposleni u državnom sektoru, takođe, bi se trebalo navesti da li obavljaju aktivnosti unutar svoje specijalnosti ili one koje više imaju prirodu menadžmenta.

U slučajevima kada anketirana osoba ima više različitih poslova istovremeno, npr. Nabavljač, blagajnik, daktilograf, treba odrediti zanimanje prema poslu na kojem je osoba tokom referentne sedmice provela najviše vremena.

Pitanje 72

KOJA JE EKONOMSKA DJELATNOST LOKALNE JEDINICE U KOJOJ STE OBAVLJALI RADNU AKTIVNOST? (navesti precizan opis šta se proizvodi ili koje se usluge pružaju) (NACEPR2D)

Na ovo pitanje odgovaraju samo osobe koje su prestale sa radom u tekućoj ili u prethodnih 7 godina.

Potrebno je što potpunije opisati djelatnosti (navodeći karakteristični proizvod ili uslugu) kojom se bavi preduzeće, ustanova, organizaciona jedinica, obrt, slobodna profesija, poljoprivredno imanje gdje ispitanik radi, nezavisno od posla koji obavlja u okviru te djelatnosti.

Opći odgovori kao što su fabrika, laboratorija, prodavnica, agencija, rudarstvo, ministarstvo, javna služba, poljoprivreda nisu dovoljni odgovori. Prihvatljivi odgovori su: fabrika za proizvodnju mliječnih proizvoda, tvornica odjevnih predmeta, kafeterija, tvornica namještaja, trgovina drvetom na veliko, trgovina prehrambenim proizvodima na malo, osiguravajuće društvo, rudnik željeza, rudnik boksita itd.

Posebno se naglašava da je neophodno navođenje vrste proizvedenog ili prodanog proizvoda ili usluge i to naročito u onim slučajevima kada ispitanik nije u stanju da jednom riječju imenuje vrstu djelatnosti jedinice u kojoj obavlja radnu aktivnost.

TRAŽENJE POSLA

Pitanja od 73 do 95 su vezana za traženje posla.

Pitanje 73

DA LI OSOBA IMA 75 ILI VIŠE GODINA STAROSTI? (PREK075G)

Ovo pitanje se postavlja s ciljem utvrđivanja starosti anketirane osobe, budući da na pitanja o traženju posla odgovaraju sve osobe koje u referentnoj sedmici nisu bile zaposlene i koje imaju manje od 75 godina starosti.

Varijabla je izvedena i popunjava se automatski.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - ovaj modalitet odgovora se upisuje ako osoba ima 75 i više godina starosti.

Šifra 2: Ne - Ovaj modalitet odgovora se upisuje ako osoba ima 74 godine i manje.

Pitanje 74

DA LI STE TRAŽILI POSAO TOKOM ZADNJE ČETIRI SEDMICE (UKLJUČUJUĆI POSAO KOJI TRAJE SAMO NEKOLIKO SATI) ILI STE PREDUZIMALI AKTIVNOSTI U CILJU OSNIVANJA BIZNISA? (SEEKJOB)

Ovo pitanje se odnosi na referentni period od 4 sedmice (referentna sedmica i tri prethodne sedmice). Zavisno od odgovora na ovo pitanje definisati će se da li su osobe poduzimale određene aktivnosti u cilju pronalaženja posla/osnivanja biznisa ili ne. Ispitaniku treba napomenuti da traženje posla nije strogo ograničeno registrowanje u zavodu za zapošljavanje, podnošenje molbe za posao ili neki drugi, formalni oblik traženja zaposlenja. Traženje posla uključuje i raspitivanje za posao kod prijatelja, praćenje oglasa u novinama, ispitivanje mogućnosti za obavljanje samostalne aktivnosti i slično.

Pitanje 75

DA LI STE MOŽDA VEĆ PRONAŠLI POSAO? (FOUNDJOB)

Svrha ovoga pitanja je da se utvrdi razlog zbog kojeg osoba u prethodne četiri sedmice nije tražila posao ili poduzimala aktivnosti u cilju osnivanja biznisa. Osoba možda nije tražila posao iz razloga što ga je već pronašla i ova tvrdnja se utvrđuje postavljanjem ovog pitanja.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da, ali niste još počeli da radite - ovaj modalitet odgovora se odnosi na sve osobe koje nisu bile zaposlene u referentnoj sedmici i koje u prethodne četiri sedmice nisu tražile posao ili poduzimale aktivnosti u cilju osnivanja biznisa, jer su pronašle posao koji trebaju početi da rade u narednom periodu. Osobe koje su pronašle posao, ali još nisu počele da rade na njemu se tretiraju kao da više ne traže posao.

Kako bi se utvrdilo u kojem narednom periodu će osobe početi da rade, anketar postavlja naredno pitanje 76.

Šifra 2: Da i počeli ste da radite u periodu između kraja referentne sedmice i dana anketiranja - ovaj modalitet odgovora se odnosi na sve osobe koje nisu bile zaposlene u referentnoj sedmici i koje u prethodne četiri sedmice nisu tražile posao ili poduzimale aktivnosti u cilju osnivanja biznisa, jer su pronašle posao koji su počele raditi u periodu od kraja referentne sedmice i datuma anketiranja. Ovaj modalitet odgovora je predložen samo u slučaju da datum anketiranja ne prati direktno referentnu sedmicu.

Šifra 3: Ne/Ne znam - ovaj modalitet odgovora se odnosi na sve osobe koje nisu bile zaposlene u referentnoj sedmici i koje u prethodne četiri sedmice nisu tražile posao ili poduzimale aktivnosti u cilju osnivanja biznisa i koje nisu pronašle posao.

Sezonski radnici koji nisu radili u toku referentne sedmice (period izvan sezone rada), ali koji će se vratiti na posao kada počne sezona rada smatrat će se „osobama koje su pronašle posao“.

Sezonske radnike izvan sezone rada i osobe koje dugotrajno odsustvuju sa posla zbog ličnih ili porodičnih razloga anketar treba pitati pitanja o traženju posla. Ukoliko su tražili posao u posljednje četiri sedmice, tada će na pitanju 74 odgovoriti modalitetom odgovora 1 (Da, osoba je tražila posao u posljednje četiri sedmice). Ukoliko nisu tražili posao jer će se vratiti na posao nakon završetka odsustva, tada će se smatrati „osobama koje nisu tražile posao jer su ga već pronašle“.

Pitanje 76

DA LI ĆETE POČETI DA RADITE NA TOM POSLU U ROKU OD TRI MJESECA U ODNOSU NA REFERENTNU SEMMICU? (STARTJOB)

Ovim pitanjem se želi utvrditi u kojem vremenskom periodu će osoba koja je već pronašla posao početi raditi, tj. da li će početi raditi u roku od tri mjeseca u odnosu na kraj referentne sedmice ili će taj period biti duži od tri mjeseca.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - ovaj modalitet se odnosi na osobe koje nisu tražile posao u prethodne četiri sedmice jer su pronašle posao i početak će da rade na tom poslu u roku od tri mjeseca u odnosu na referentnu sedmicu. Osobe koje odgovore ovim modalitetom odgovora smatrat će se nezaposlenima ukoliko su raspoložive za rad u naredne dvije sedmice u odnosu na referentnu sedmicu.

Šifra 2: Ne/Ne znam - ovaj modalitet se odnosi na osobe koje nisu tražile posao u prethodne četiri sedmice jer su pronašle posao i početak će da rade na tom poslu u periodu dužem od tri mjeseca u odnosu na referentnu sedmicu. Osobe koje ne traže posao jer su ga pronašle i koje će početi da rade u roku dužem od tri mjeseca u odnosu na kraj referentne sedmice, smatrat će se osobama van radne snage jer ne traže posao.

Pitanje 77

IAKO NISTE TRAŽILI POSAO, DA LI BISTE ŽELJELI DA RADITE ČAK I NA POSLU KOJI TRAJE SAMO NEKOLIKO SATI? (WANTWORK)

Ova varijabla omogućava izračun dodatnih indikatora, pored stope nezaposlenosti, koji mjere povezanost osoba izvan radne snage sa zaposlenošću, što omogućava kompleksnu socio-ekonomsku analizu tržišta rada. Ova varijabla mjeri trenutni interes ispitanika da bude zaposlen iako ne traži posao.

Referentni period za ovo pitanje je referentna sedmica, ali to nije potrebno naglasiti u samom pitanju. Ispitanik se pita da li bi želio da radi i da za taj rad bude plaćen, bez obzira koliko bi sati rada proveo na poslu.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - osoba bi željela da radi iako ne traži posao.

Šifra 2: Ne/Ne znam - osoba ne bi željela da radi i ne traži posao.

Pitanje 78

KOJI JE GLAVNI RAZLOG ZAŠTO NISTE TRAŽILI POSAO U POSLJEDNJE ČETIRI SEDMICE? (SEEKREAS)

Šifra 1: Nijedan odgovarajući posao nije dostupan- upisuje/unosi se osobama koje ne traže posao, jer nijedan odgovarajući posao nije dostupan.

Šifra 2: Školovanje ili obuka– upisuje/unosi se osobama koje ne traže posao, jer su na školovanju ili usavršavanju.

Šifra 3: Bolest ili onesposobljenost za rad – upisuje/unosi se osobama koje ne traže posao, jer su bolesne, odnosno nesposobne za rad.

Šifra 4: Briga o djeci ili rođacima – upisuje/unosi se osobama koje ne traže posao iz razloga brige o vlastitoj djeci ili rođacima.

Šifra 5: Ostali porodični razlozi – upisuje/unosi se osobama koje ne traže posao zbog ostalih porodičnih razloga.

Šifra 6: Ostali lični razlozi – upisuje/unosi se osobama koje ne traže posao zbog ostalih ličnih razloga.

Šifra 7: Očekujete da se vratite na stari posao – upisuje/unosi se za osobe koje ne traže posao iz razloga što očekuju da se vrate na posao sa kojeg su odsutne.

Šifra 8: Ostali razlozi – upisuje/unosi se osobama čiji razlog za traženje posla se ne može razvrstati ni u jedan naprijed navedeni razlog.

Pitanje 79

KOJI JE GLAVNI RAZLOG ZBOG KOJEG NE ŽELITE DA RADITE? (WANTREAS)

Šifra 1: Školovanje ili obuka – upisuje/unosi se osobama koje ne žele da rade, jer su na školovanju ili usavršavanju.

Šifra 2: Bolest ili invalidnost– upisuje/unosi se osobama koje ne žele da rade, jer su bolesne, odnosno nesposobne za rad.

Šifra 3: Briga o djeci ili rođacima – upisuje/unosi se osobama koje ne žele da rade iz razloga brige o vlastitoj djeci ili rođacima.

Šifra 4: Ostali porodični razlozi – upisuje/unosi se osobama koje ne žele da rade zbog ostalih porodičnih razloga.

Šifra 5: Ostali lični razlozi – upisuje/unosi se osobama koje ne žele da rade zbog ostalih ličnih razloga.

Šifra 6: Odlazak u penziju – upisuje/unosi se osobama koje ne žele da rade zbog odlaska u penziju.

Šifra 7: Ostali razlozi – upisuje/unosi se osobama čiji razlog zbog čega ne žele da rade se ne može razvrstati ni u jedan naprijed navedeni razlog.

Pitanja 80 do 88 se odnose na metode traženja posla trebaju biti postavljena svim osobama koje traže posao da bi se utvrdila aktivnost u traženju posla.

Osoba može koristiti više metoda u traženju posla, a najmanje jednu da bi se moglo smatrati da aktivno traži posao.

Pitanje 80

DA LI STE OBJAVLJIVALI POSLOVNE OGLASE ILI SE JAVLJALI NA OGLAS/E ZA POSAO? (ACTMETNE)

Ova metoda traženja posla se odnosi na sve medije, uključujući on-line medije. U skladu sa tim, objavljivanje poslovnih oglasa ili javljanje na oglase sa web stranice su takođe uključeni. Ipak, ovaj metod isključuje poslove koje objavljuje zavod za zapošljavanje ili privatna agencija za zapošljavanje, jer se oni obuhvataju pitanjem 85 ili pitanjem 86.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: DA

Šifra 2: NE

Pitanje 81

DA LI STE PRATILI/PROUČAVALI OGLASE U VEZI SA POSLOM? (ACTMETNE)

Ova metoda traženja posla se odnosi na praćenje/proučavanje oglasa za posao putem svih medija, uključujući i on-line medije.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: DA

Šifra 2: NE

Pitanje 82

DA LI STE OBJAVLJIVALI ILI AŽURIRALI SVOJU BIOGRAFIJU (CV) NA INTERNETU? (ACTMETNE)

Ova metoda traženja posla se odnosi na objavljivanje ili ažuriranje biografije(CV) na internetu. Web stranica zavoda za zapošljavanje ne uzima se u obzir za ovu metodu traženja posla, jer je ona obuhvaćena pitanjem 85.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: DA

Šifra 2: NE

Pitanje 83

DA LI STE DIREKTNO KONTAKTIRALI SA POSLODAVCEM? (ACTMETNE)

Ova metoda traženja posla uključuje osobe koje su direktno kontaktirali sa poslodavcem. To uključuje i učestvovanje na forumima ili sajmovima zapošljavanja kako bi se upoznali poslodavci. Direktni kontakt s poslodavcima podrazumijeva se samo ako je poslodavac započeo pregovore za koje je osoba izrazila interes.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: DA

Šifra 2: NE

Pitanje 84

DA LI STE SE ZA POSAO RASPITIVALI PREKO PRIJATELJA ILI ROĐAKA? (ACTMETNE)

Ova metoda traženja posla uključuje raspitivanje za posao preko prijatelja, rođaka ili poznanika o mogućnostima zaposlenja, ali i traženje pomoći od prijatelja ili rođaka za postavljanje i ažuriranje biografije na internetu, polaganje testa ili intervjua, kontaktiranje službe za zapošljavanje itd. Ovdje treba shvatiti "prijatelje, rođake ili poznanike" u širem smislu, uključujući bivše kolege ili bilo koju osobu koju lično poznajete.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: DA

Šifra 2: NE

Pitanje 85

DA LI STE KONTAKTIRALI SA ZAVODOM ZA ZAPOSŁJAVANJE? (ACTMETNE)

Ova metoda traženja posla se odnosi na:

- registrovanje imena ispitanika prvi put u dosije javnih službi za zapošljavanje
- saznavanje o mogućim slobodnim radnim mjestima ili
- praćenje mogućnosti za posao koju je predložila služba za zapošljavanje

Kontaktiranje zavoda za zapošljavanje se ne bi trebalo odnositi na obavezne administrativne radnje koje nisu direktno usmjerene na traženje posla. Kontaktiranje za prijavu za naknadu za nezaposlene ili za učešće na obuci ne bi trebali biti uključeni. Trebalo bi se odnositi samo na kontaktiranje koje se odnosi na neku od navedenih metoda traženje posla.

Ovim metodom traženja posla obuhvaćeno je kontaktiranje zavoda za zapošljavanje i putem web stranice zavoda za zapošljavanje s ciljem pronalaska posla. Na primjer, uključen je odgovor na oglas sa web stranice zavoda za zapošljavanje.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: DA

Šifra 2: NE

Pitanje 86

DA LI STE KONTAKTIRALI SA PRIVATNOM AGENCIJOM ZA ZAPOSŁJAVANJE? (ACTMETNE)

Ova metoda traženja posla uključuje kontaktiranje svih privatnih agencija za privremeno zapošljavanje. Ova metoda obuhvata i kontaktiranje putem web stranice privatne agencije za zapošljavanje s ciljem pronalaska posla. Na primjer, uključen je odgovor na oglas s web stranice privatne agencije za zapošljavanje.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: DA

Šifra 2: NE

Pitanje 87

DA LI STE POLAGALI TEST I/ILI BILI NA RAZGOVORU ZA POSAO? (ACTMETNE)

Ova metoda traženja posla uključuje polaganje testova ili obavljanje intervjua u cilju traženja posla.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: DA

Šifra 2: NE

Pitanje 88

DA LI STE OBAVLJALI PRIPREME ZA ZAPOČINJANJE VLASTITOG BIZNISA? (ACTMETNE)

Ova metoda traženja posla uključuje pripremnu fazu za pokretanje vlastitog biznisa. Na primjer, uključuje traženje terena, prostorija, opreme, bankarskog zajma, licenci itd.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: DA

Šifra 2: NE

Pitanje 89

DUŽINA AKTIVNOG, NEPREKIDNOG TRAŽENJA POSLA (ne računajući prekide u traženju posla koji su trajali duže od 4 sedmice) (SEEKDUR)

Ovim pitanjem utvrđuje se vremenski period tokom kojeg anketirana osoba traži posao. Upisuje/unosi se jedan od ponuđenih 8 modaliteta.

Pitanje 90

DA LI BISTE MOGLI POČETI RADITI U NAREDNE DVIJE SEDMICE U ODNOSU NA REFERENTNU? (AVAILBLE)

Na ovo pitanje odgovaraju sve osobe koje traže posao, osobe koje su pronašle posao koji će početi raditi u roku od tri mjeseca, osobe izvan radne snage koje žele da rade iako ne traže posao i zaposlene osobe koje žele raditi više sati.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - osoba može početi raditi u naredne dvije sedmice u odnosu na referentnu sedmicu.

Šifra 2: Ne - osoba ne može početi raditi u naredne dvije sedmice u odnosu na referentnu sedmicu.

Ovim pitanjem se utvrđuje da li je osoba nezaposlena ili je izvan radne snage. Osobe koje traže plaćeni posao moraju biti odmah dostupne za rad kako bi se mogle smatrati nezaposlenima. Također, na osnovu ove varijable se klasifikuju osobe koje su podzaposlene.

Varijabla identificira da li je osoba odmah dostupna za započinjanje posla u dvije sedmice nakon referentne sedmice. „Odmah dostupno“ znači da bi, u slučaju da je posao ponuđen/pronađen tokom referentne sedmice, osoba mogla početi raditi u roku od dvije sedmice nakon referentne sedmice.

Za one osobe koje su već zaposlene, varijabla identificira da li je osoba raspoloživa za rad više sati na glavnom poslu, kao i da li osoba želi da radi više sati rada na drugom dodatnom poslu, odnosno da li osoba želi da započne novi posao sa više sati rada.

Budući da je ovo pitanje ključno za definiciju nezaposlenih osoba, treba uložiti sve napore kako bi se osiguralo davanje odgovora na ovo pitanje, tj. ovo pitanje ne smije ostati bez odgovora.

Pitanje 91

KOJI JE GLAVNI RAZLOG ZBOG KOJEG NE BISTE MOGLI POČETI DA RADITE U NAREDNE DVIJE SEDMICE U ODNOSU NA REFERENTNU? (AVAIREAS)

Šifra 1: Školovanje ili obuka – upisuje/unosi se osobama koje ne bi mogle početi u naredne dvije sedmice, jer su na školovanju ili usavršavanju.

Šifra 2: Bolest ili invalidnost – upisuje/unosi se osobama koje ne bi mogle početi u naredne dvije sedmice, jer su bolesne, odnosno nesposobne za rad.

Šifra 3: Briga o djeci ili rođacima – upisuje/unosi se osobama koje ne bi mogle početi u naredne dvije sedmice iz razloga brige o vlastitoj djeci ili rođacima.

Šifra 4: Ostali porodični razlozi – upisuje/unosi se osobama koje ne bi mogle početi u naredne dvije sedmice zbog ostalih porodičnih razloga.

Šifra 5: Ostali lični razlozi – upisuje/unosi se osobama koje ne bi mogle početi u naredne dvije sedmice zbog ostalih ličnih razloga.

Šifra 6: Ostali razlozi – upisuje/unosi se osobama čiji razlog zbog kojeg ne bi mogle početi u naredne dvije sedmice se ne može razvrstati ni u jedan naprijed navedeni razlog.

Pitanje 92

ZAŠTO MORATE DA SE STARATE O DJECI ILI NESPOSOBNIM ODRASLIM OSOBAMA? (NEEDCARE)

Na ovo pitanje odgovaraju osobe koje su na prethodnom pitanju kao razlog zašto ne bi mogle početi raditi u naredne dvije sedmice "Briga o djeci ili rođacima".

Upisuju/unose se jedan od ponuđenih modaliteta koji najbolje opisuje zašto osoba mora da se stara o djeci li nesposobnim odraslim osobama.

Pitanje 93

ILO STATUS: (ILOSTAT ex WSTATOR)

Varijabla se koristi za određivanje međunarodno uporedivog radnog statusa osoba na tržištu rada prema definicijama Međunarodne organizacije rada (ILO). Radno sposobno stanovništvo se klasifikuje u tri međusobno isključive kategorije: zaposlene osobe, nezaposlene osobe i osobe izvan radne snage.

Ova varijabla, također, služi za izračunavanje osnovnih indikatora tržišta rada, poput stope nezaposlenosti, stope zaposlenosti i stope aktivnosti.

Varijabla se izvodi na osnovu vrijednosti na varijablama Starost (pitanje 9 u poglavlju Demografske karakteristike), Radni status (pitanje 4 u poglavlju Radni status), Traženje posla (pitanja 74-76 u poglavlju Traženje posla), Aktivne metode traženja posla (pitanja 80-88 u poglavlju Traženje posla) i Raspoloživost za rad (pitanje 90 u poglavlju Traženje posla).

Pitanje 94**DA LI STE PRIJAVLJENI ZAVODU ZA ZAPOSŁJAVANJE? (REGSTER)**

Varijabla omogućava upoređivanje nezaposlenosti zasnovane na definiciji Međunarodne organizacije rada i registrovane nezaposlenosti. Ovo pitanje se postavlja svim osobama kako bi biti moguće uporediti podatke nezaposlenosti izvedene iz Ankete o radnoj snazi sa onima iz evidencija nezaposlenih.

Varijabla pokazuje da li je osoba prijavljena javnoj službi za zapošljavanje kao osoba koja traži posao.

Referentni period ovog pitanja trebao bi biti kraj referentne sedmice. Prilikom procjene naknade ili pomoći koju osoba koja je prijavljena javnoj službi za zapošljavanje prima, plaćanje ne mora nužno biti plaćeno u referentnoj sedmici, već se mora u potpunosti ili djelomično odnositi na period koji uključuje referentnu sedmicu. Beneficije u ovom kontekstu trebaju biti ograničene na dodatke povezane sa statusom nezaposlenosti.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da, i primete naknadu za nezaposlene - osoba je prijavljena zavodu za zapošljavanje i prima naknadu za nezaposlene.

Šifra 2: Da, i ne primete naknadu za nezaposlene - osoba je prijavljena zavodu za zapošljavanje i ne prima naknadu za nezaposlene.

Šifra 3: Ne, i ne primete naknadu za nezaposlene - osoba nije prijavljena zavodu za zapošljavanje i ne prima naknadu za nezaposlene.

Pitanje 95**KOJI JE, PO VAŠEM MIŠLJENJU, VAŠ TRENUTNI GLAVNI STATUS? (MAINSTAT)**

Ovo pitanje se postavlja osobama starosti 15-89 godina.

Odgovori na ovo pitanje trebaju biti u skladu sa stvarnim statusom, onako kako se izjasni anketirana osoba, bez obzira na aktivnost u referentnoj sedmici. Npr. osoba je bila zaposlena u referentnoj sedmici, ali je inače penzioner i ovdje će se izjasniti kao penzioner.

Osoba koja nije radila niti jedan sat u referentnoj sedmici niti ima posao sa koga je bila odsutna, ne može ovdje izjaviti da je zaposlena.

Međutim, osoba koja je radila u referentnoj sedmici privremeni ili povremeni posao može ovdje izjaviti da je nezaposlena ukoliko se smatra takvom.

Pitanje 95.a**KAKO SVEUKUPNO OCJENJUJETE SVOJE ZDRAVLJE? (GENHEALTH)**

Ovo pitanje se postavlja osobama starosti 15-89 godina.

Odgovor na ovo pitanje treba biti u skladu sa stvarnom procjenom koja dolazi od anketirane osobe, a ne od bilo koga drugog, bilo anketara, člana domaćinstva ili zdravstvenog radnika.

Postavlja se osobama kako bi se utvrdilo njeno opšte zdravlje, a ne sadašnje zdravstveno stanje, jer pitanje nije namijenjeno mjerenju privremenih zdravstvenih problema.

Varijabla se koristi za procjenu opšteg zdravstvenog stanja, zdravstvenih nejednakosti i potreba za zdravstvenom zaštitom.

Pitanje 95.b**DA LI STE ZBOG NEKOG ZDRAVSTVENOG PROBLEMA OGRANIČENI U SVOJIM UOBIČAJENIM AKTIVNOSTIMA?? (GALI)**

Svrha ove varijable je mjerenje prisutnosti dugotrajnih ograničenja.

Varijabla se koristiti za procjenu invaliditeta i drugih zdravstvenih ograničenja, kao i potreba za zdravstvenom zaštitom, na nivou stanovništva.

Mjeri ispitanikovu samoprocjenu da li je on/ona ograničen (u „aktivnostima koje ljudi obično rade”) bilo kojim tekućim fizičkim, mentalnim ili emocionalnim zdravstvenim problemom, uključujući bolest ili oštećenje i starost. Posljedice povreda/nesreća, urođena stanja, itd., sve su uključene. Uzimaju se u obzir samo ograničenja koja su direktno uzrokovana ili povezana s jednim ili više zdravstvenih problema. U tom kontekstu, invaliditet se smatra posljedicom zdravstvenih problema, a ograničenja zbog invaliditeta se uzimaju u obzir kao uzrokovana zdravstvenim problemima. Ne treba uzimati u obzir ograničenja zbog finansijskih, kulturnih ili drugih razloga koji nisu povezani sa zdravljem.

Kategorije odgovora uključuju tri nivoa za bolje razlikovanje ozbiljnosti ograničenja aktivnosti:

- Vrlo ograničeni,
- Ograničeni, ali ne u velikoj mjeri,
- Niste uopšte ograničeni

Šifra 1: Vrlo ograničeni - znači da se izvođenje ili ostvarivanje neke aktivnosti ne može obaviti ili da se radi samo sa ekstremnim poteškoćama. Osobe u ovoj kategoriji obično ne mogu sami da obavljaju aktivnost i potrebna im je dodatna pomoć drugih ljudi.

Šifra 2: Ograničeni, ali ne u velikoj mjeri - znači da se obavljanje ili ostvarivanje uobičajene aktivnosti može obaviti, ali samo uz određene poteškoće. Osobe u ovoj kategoriji obično ne trebaju pomoć drugih osoba. Kada se pomoć pruži, to je obično rjeđe nego svakodnevno.

Osobe s ponavljajućim ili promjenjivim zdravstvenim stanjem trebaju se pozvati na najčešće situacije koje utiču na njihove uobičajene aktivnosti.

Šifra 3: Uopšte nije ograničeno - znači da se obavljanje ili ostvarivanje uobičajenih aktivnosti može obaviti bez ikakvih poteškoća.

Pitanje 95.b.1**DA LI STE BILI OGRANIČENI U SVOJIM AKTIVNOSTIMA NAJMANJE 6 MJESECI? (GALI)**

Ovim pitanjem se utvrđuje da li je osoba bila ograničena u svojim aktivnostima najmanje 6 mjeseci.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - osoba je bila ograničena u svojim aktivnostima najmanje 6 mjeseci

Šifra 2: Ne - osoba nije bila ograničena u svojim aktivnostima najmanje 6 mjeseci

OBRAZOVANJE

Pitanje 96

KOJI JE NAJVIŠI NIVO ŠKOLOVANJA (STEPEN OBRAZOVANJA) KOJI STE ZAVRŠILI? (HATLEVEL)

Odgovor se daje upisivanjem šifre od 1 do 15 zavisno koji najviši stepen obrazovanja ispitanik posjeduje.

Pod najvišom završenom školom podrazumijeva se vrsta škole čijim je završavanjem osoba stekla najviši stepen obrazovanja i diplomu, pri čemu ne treba praviti razliku da li je osoba školu završila redovnim školovanjem ili školovanjem koje zamjenjuje redovnu školu.

Modalitete od 2 do 5 treba obilježiti za osobe koje imaju nepotpuno osnovno obrazovanje. Tako npr. učenicima koji pohađaju osnovnu školu (osmogodišnju ili devetogodišnju) dodjeljuje se modalitet od 2 do 5, zavisno od broja završenih razreda. Npr. učenicima koji pohađaju četvrti razred osnovne škole dodjeljuje se modalitet 2.

Za osobe koje se izjasne da su završile osnovnu školu po starom nastavnom programu koji je podrazumijevao 4 razreda osnovne škole, upisivati će se modalitet 4 (završena 4 do 7 razreda osmogodišnje osnovne škole), a ne modalitet 6 (završena osnovna škola).

Npr. ako osoba trenutno studira (tokom referentne sedmice) onda je najviši nivo obrazovanja srednja škola. Odgovor, također, mora biti u skladu sa godištem člana domaćinstva i granica nivoa obrazovanja koje su definisane zakonom, npr. desetogodišnjak ne može imati završenu osmogodišnju osnovnu školu.

Modaliteti završena srednja škola u trajanju od 1 ili 2 godine ili u trajanju od 3 godine obilježavaju se za osobe koje su završile stručnu školu, kao što su škole u privredi, škole sa praktičnom obukom, industrijske i zanatske škole, kao i srednje usmjereno obrazovanje u trajanju kraćem od 4 godine. Spomenuti modaliteti podrazumijevaju završenu srednju školu, a ne broj razreda koje osoba ima završeno nakon prekida srednjeg obrazovanja. Dakle, za osobu koja je pohađala ekonomsku školu i prekinula školovanje nakon 3 razreda, kao odgovor na ovo pitanje upisuje se osnovna škola (modalitet 6).

Modalitet studije kratkog ciklusa u trajanju od 2 godine treba obilježiti za osobe koje su završile dvogodišnji stručni studij koji se vrednuje sa 120 ECTS bodova, na osnovu kojeg se osigurava prohodnost na prvi ciklus studija. Kratki program studija, kao dio studija prvog ciklusa, može se organizovati ukoliko pruža odgovarajuća znanja, vještine i kompetencije za oblast rada ili zanimanja, lični razvoj studenta ili dalje studije za završetak prvog ciklusa. Za kratki program studija visokoškolska ustanova izdaje certifikat o završenom kratkom programu studija i stečenim kompetencijama.

Pitanje 97

KOJA JE VRSTA, SMIJER ILI ODSJEK ŠKOLE KOJU STE ZAVRŠILI? (navesti precizan opis područja najvišeg završenog nivoa obrazovanja) (HATFIELD)

Za sve osobe za koje je na pitanje o najvišoj završenoj školi obilježeno da imaju kao završenu školu srednju školu ili više od srednje škole, mora se obilježiti odgovor i na pitanju o oblasti njihovog obrazovanja, odnosno potrebno je navesti precizan opis područja najvišeg završenog nivoa obrazovanja za sve osobe koje su na pitanje 96 odgovorile šifrom od 7 do 15.

Ispitanici koji su na pitanju o najvišoj završenoj školi odgovorili da su bez škole ili imaju završeno samo osnovno obrazovanje preskaču ovo pitanje.

Za osobu koja ima dvije završene škole istog stepena, upisati oblast obrazovanja zadnje završene škole.

Pitanje 98**KOJE GODINE STE STEKLI NAJVIŠI ZAVRŠENI STEPEN OBRAZOVANJA? (HATYEAR)**

Ovo pitanje se postavlja osobama koje su na pitanje 96 odgovorile sa šifrom od 2 do 15 i upisuje se godina sticanja diplome za navedeni nivo obrazovanja.

Za starije osobe, koje se ne mogu sjetiti godine završetka tog stepena obrazovanja potrebno je izračunati godinu vodeći računa da odgovor bude konzistentan sa datumom rođenja i odgovorom na pitanju 96 (najviša završena škola-stepen obrazovanja).

Pitanje 98.a**DA LI STE TOKOM POHAĐANJA NAJVIŠE ZAVRŠENE ŠKOLE, KAO DIO NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA, POHAĐALI PRAKSU KOD NEKOG POSLODAVCA? MOLIM VAS DA UKLJUČITE I PLAĆENU I NEPLAĆENU PRAKSU, ALI ISKLJUČITE SVAKI RAD KOJI SE OBAVLJAO TOKOM ŠKOLOVANJA KOJI NIJE BIO DIO NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA. (HATWORK)**

Varijabla se odnosi na radno iskustvo na radnom mjestu na tržištu tj. u kompaniji, vladinoj instituciji ili neprofitnoj organizaciji, koje je osoba ostvarila tokom pohađanja najviše završene škole kao dio nastavnog plana i programa formalnog obrazovanja.

Radno iskustvo van nastavnog plana i programa se ne uzima u obzir.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da

Šifra 2: Ne

Pitanje 98.b**KOLIKO JE BILO UKUPNO TRAJANJE TE PRAKSE? (HATWORK)**

Ovim pitanjem se želi utvrditi koliko je bilo ukupno trajanje te prakse.

Ako je osoba imala više radnih iskustava tokom pohađanja najviše završene škole, treba uzeti u obzir kumulativno trajanje svih radnih iskustava. Radno iskustvo treba izraziti u ekvivalentima punog radnog vremena. U slučaju da osoba ne zna tačno trajanje te prakse, treba dati procjenu.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Manje od 1 mjesec

Šifra 2: Od 1 do 6 mjeseci

Šifra 3: 7 mjeseci i više

Pitanje 98.c**DA LI STE ZA TU PRAKSU BILI PLAĆENI ILI PRIMALI NEKU NAKNADU (npr.troškove prevoza)? (HATWORK)**

Ovim pitanjem se utvrđuje da li je ta praksa bila plaćena.

Treba uzeti u obzir svaku naknadu u gotovini (plata ili dodatak) ili u naturi, uključujući male iznose i nadoknadu troškova. Ako je ispitanik imao više radnih iskustava tokom pohađanja najviše završene škole i ako je barem jedno iskustvo bilo plaćeno, onda se to klasifikuje kao plaćeno radno iskustvo.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da

Šifra 2: Ne

Pitanja od 99. do 104. se postavljaju osobama 15-74 godina starosti.

Pitanje 99

DA LI STE U TOKU ČETIRI PRETHODNE SEDMICE POHAĐALI REDOVNU ŠKOLU (formalni sistem obrazovanja)? (EDUCFED4)

Navedeno pitanje se odnosi na obrazovanje anketirane osobe tokom posljednje 4 sedmice, u sklopu obrazovnog sistema svih nivoa.

Šifra 1: upisuje/unosi se za osobu koje pohađa redovnu školu kao učenik, student ili učenik/student na obaveznoj praksi, iako je bio na raspustu.

Šifra 2: upisuje/unosi se za osobu koja se ne školuje se u okviru formalnog sistema obrazovanja niti je učenik/student na obaveznoj praksi.

Pitanje 100

KOJU STE ŠKOLU POHAĐALI? (EDUCLEV4)

Odgovor se daje upisivanjem/unosom šifre koja odgovara jednom od nivoa školovanja koju je osoba pohađala tokom zadnje 4 sedmice.

Pitanje 101

DA LI STE U PRETHODNE ČETIRI SEDMICE POHAĐALI NEKU OBUKU IZVAN FORMALNOG SISTEMA OBRAZOVANJA? (kurs, seminar, privatni časovi, konferencija, šegrtovanje, stažiranje i slično) (EDUCNFE4)

Varijabla mjeri učešće u aktivnostima neformalnog obrazovanja i osposobljavanja u posljednje 4 sedmice i omogućava izračunavanje važnih pokazatelja.

Ova varijabla pokriva institucionalizovane aktivnosti učenja izvan formalnog obrazovnog sistema koje je ispitanik pohađao tokom poslednje 4 nedelje (završavajući referentnom nedeljom), kao što su neformalni programi, kursevi (podučavanje u učionici, predavanje, učenje na daljinu), seminari ili radionice, privatne lekcije.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da, pohađali ste kurs, obuku ili više njih, od kojih je barem jedan u vezi sa vašim sadašnjim poslom.

Šifra 2: Da, pohađali ste kurs, obuku ili više njih, zbog ličnog interesa i ambicije, nevezano za vaš sadašnji posao.

Šifra 3: Ne, niste pohađali nijedan kurs ni obuku izvan formalnog sistema obrazovanja.

Pitanje 102

DA LI STE U PRETHODNIH DVANAEST MJESECI POHAĐALI REDOVNU ŠKOLU (formalni sistem obrazovanja)? (EDUCFED12)

Navedeno pitanje se odnosi na obrazovanje anketirane osobe tokom prethodnih dvanaest mjeseci, u sklopu obrazovnog sistema svih nivoa.

Šifra 1: upisuje/unosi se za osobu koje pohađa redovnu školu kao učenik, student ili učenik/student na obaveznoj praksi, iako je bio na raspustu.

Šifra 2: upisuje/unosi se za osobu koja se ne školujete se u okviru formalnog sistema obrazovanja niti je učenik/student na obaveznoj praksi.

Ukoliko je osoba na pitanju 99 rekla da je pohađala redovnu školu u toku prethodne četiri sedmice, onda i na ovom pitanju mora imati isti odgovor.

Odgovori na ovo pitanje treba da budu konzistentni sa odgovorima na pitanje 99. Naime, ukoliko je osoba na pitanju 99 odgovorila da je pohađala školu tada i na pitanju 102 treba da odgovori da je pohađala školu.

Pitanje 103

KOJU STE ŠKOLU POHAĐALI? (EDUCLEV12)

Odgovor se daje upisivanjem/unosom šifre koja odgovara jednom od 10 nivoa školovanja koju je osoba pohađala tokom prethodnih dvanaest mjeseci.

Pitanje 104

DA LI STE U PRETHODNIH DVANAEST MJESECI POHAĐALI NEKU OBUKU IZVAN FORMALNOG SISTEMA OBRAZOVANJA? (kurs, seminar, privatni časovi, konferencija, šegrtovanje, stažiranje i slično) (EDUCNFE12)

Varijabla mjeri učešće u aktivnostima neformalnog obrazovanja i osposobljavanja u prethodnih 12 mjeseci i omogućava sveobuhvatniju mjeru učešća u obrazovanju i osposobljavanju za izračunavanje bitnih pokazatelja.

Ova varijabla pokriva institucionalizovane aktivnosti učenja izvan formalnog obrazovnog sistema koje je ispitanik pohađao prethodnih 12 mjeseci, kao što su kao što su neformalni programi, kursevi (podučavanje u učionici, predavanje, učenje na daljinu), seminari ili radionice, privatne lekcije.

Ukoliko je osoba već navela sudjelovanje u barem jednoj neformalnoj aktivnosti u vezi sa poslom ili zbog ličnog interesa i ambicije u posljednje 4 sedmice, na ovom pitanju bi trebalo imati isti odgovor.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da, pohađali ste kurs, obuku ili više njih, od kojih je barem jedan u vezi sa vašim sadašnjim poslom.

Šifra 2: Da, pohađali ste kurs, obuku ili više njih, zbog ličnog interesa i ambicije, nevezano za vaš sadašnji posao.

4.4 Popunjavanje Upitnika o neodzivu (ARS2)

Prije popunjavanja samog Upitnika o neodzivu (ARS2) potrebno je na naslovnoj stranici popuniti određene identifikacione podatke o izabranom domaćinstvu.

Bosna i Hercegovina AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE				Upitnik o odzivu ARS 1			
REPUBLIKA SRPSKA REPUBLIČKI ZAVOD ZA STATISTIKU RS				FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE FEDERALNI ZAVOD ZA STATISTIKU			
ANKETA O RADNOJ SNAZI							
Godina provođenja:							
Referentna sedmica:							
Referentni mjesec:							
Sedmica anketiranja:							
Panel:							
Broj pojavljivanja panela:							
Entitet/Distrikt:							
Kanton/regija:							
Šifra općine:							
Šifra popisnog kruga:							
Redni broj domaćinstva:							
PODACI O ANKETIRANJU							
Broj dolaska	Datum dolaska		Vrijeme dolaska				
	dan	mjesec	sat	minuta			
1.							
2.							
3.							
Anketar: _____							
ime i prezime						Šifra anketara	
Da li domaćinstvo prihvata anketiranje?							
1 - DA >> naredno pitanje							
2 - NE >> Upitnik o neodzivu ARS 2							

Naslovna stranica upitnika za anketiranje sadrži osnovne identifikacione podatke o domaćinstvu. Identifikacioni podaci o domaćinstvu su: godina provođenja, referentna sedmica, referentni mjesec, sedmica anketiranja, panel, broj pojavljivanja panela, entitet/Distrikt, kanton/regija, šifra općine, šifra popisnog kruga i redni broj domaćinstva.

Godina provođenja (REFYEAR)

Varijabla opisuje godinu na koju se odnose prikupljeni podaci. Varijabla se koristi za određivanje referentnog perioda, ostalih vremenskih perioda, za izračunavanje trajanja, a također je potrebna za upravljanje bazama podataka.

Referentna sedmica (REFWEEK)

Varijabla opisuje sedmicu na koju se odnose prikupljene informacije. To je sedmica koja počinje u ponedjeljak, a završava u nedjelju.

Broj referentne sedmice definiran je prema ISO 8601, što ukazuje da je prva sedmica u godini ona koja uključuje prvi četvrtak te godine. Primjeri:

- Prva sedmica 2021. godine počinje 4. januara 2021. godine
- Prva sedmica 2022. godine počinje 3. januara 2022. godine
- Prva sedmica 2023. godine počinje 2. januara 2023. godine
- Prva sedmica 2024. godine počinje 1. januara 2024. godine
- Prva sedmica 2025. godine počinje 30. decembra 2024. godine.

Varijabla se koristi za određivanje referentnog perioda, ostalih vremenskih perioda, za izračunavanje trajanja, a takođe je potrebna za upravljanje bazama podataka.

Referentni mjesec (REFMONTH)

Varijabla opisuje mjesec na koji se odnose prikupljene informacije. Varijabla je izvedena i definirana vrijednostima referentnog kvartala i referentne sedmice.

Referentni mjesec definiran je kao skup sedmica koje u cijelosti ili djelimično pripadaju kalendarskom mjesecu. Sve sedmice koje u potpunosti pripadaju kalendarskom mjesecu dodjeljuju se odgovarajućem referentnom mjesecu. Kada sedmica prijeđe dva kalendarska mjeseca, najmanje četiri dana u sedmici trebaju pripadati kalendarskom mjesecu koji će biti uključeni u odgovarajući referentni mjesec (pravilo četvrtka).

Varijabla se koristi za određivanje referentnog perioda, ostalih vremenskih perioda, za izračunavanje trajanja, a također je potrebna za upravljanje bazama podataka.

Sedmica anketiranja (INTWEEK)

Varijabla opisuje sedmicu u kojoj se provodi anketiranje. Radna sedmica započinje u ponedjeljak, a završava u nedjelju.

Broj pojavljivanja panela (INTWAVE)

Broj pojavljivanja panela ili redni broj anketnog vala trebao bi odgovarati broju odabira domaćinstva koji će biti u uzorku. Kvartali u kojima domaćinstvo nije odabrano da bude u uzorku treba isključiti iz brojanja. Primjer: ako je domaćinstvo anketirano u talasu 1, pa u talasu 2 nije anketirano jer nije izabrano u uzorak, ali je opet anketirano u talasu 3, tada će mu se dodijeliti broj 2 (broj pojavljivanja domaćinstva će biti 3). Varijablu su anketari dužni unijeti u aplikaciju za unos podataka, a informaciju preuzimaju sa Spiska domaćinstava (ARS4).

Entitet/Distrikt

Anketa o radnoj snazi se provodi u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Entiteti i distrikt imaju svoje šifre (1,2 i 3) koje se automatski upisuju u polje namijenjeno za upis entiteta/distrikta, u zavisnosti na kojoj teritoriji se anketiranje provodi.

Kanton/regija

Anketa o radnoj snazi se provodi u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Administrativne jedinice Federacije Bosne i Hercegovine su kantoni, a Republike Srpske regije. Svaki kanton odnosno regija ima svoju šifru koja se automatski upisuje u polje namijenjeno

za upis šifre kantona/regije, u zavisnosti na kojoj teritoriji se anketiranje provodi. Za teritoriju Brčko distrikta BiH ovo polje će biti prazno.

Šifra općine

Varijabla će se automatski popunjavati prilikom upisa broja pojavljivanja panela i rednog broja domaćinstava. Svaka općina u Bosni i Hercegovini ima svoju šifru koja će se upisivati u polje namijenjeno za upis šifre općine, u zavisnosti u kojoj općini se provodi anketiranje.

Redni broj domaćinstva (HHNUM)

Varijabla je potrebna za identifikaciju domaćinstava u bazama podataka. Serijske brojeve dodjeljuju statističke institucije u Bosni i Hercegovini i ostaju isti za sve valove. Zapisi koji se odnose na različite članove istog domaćinstva nose isti serijski broj. Varijablu su anketari dužni upisati na naslovnu stranicu papirnog Upitnika, a informaciju preuzimaju sa Spiska domaćinstava (ARS4).

Na naslovnu stranicu papirnog Upitnika unose se podaci o identifikaciji domaćinstva, a to su:

- Redni broj domaćinstva,
- Broj pojavljivanja panela.

Identifikacioni podaci domaćinstva (godina provođenja, referentna sedmica, referentni mjesec, sedmica anketiranja, panel, entitet/Distrikt, kanton/regija, šifra općine, šifra popisnog kruga) su podaci koji se ne moraju popunjavati. S obzirom da se papirni Upitnik popunjava samo u slučaju kvara laptopa i da će se naknadno morati unijeti u aplikaciju ovi podaci će se nalaziti u podlozi aplikacije. Prilikom unosa podataka u aplikaciju za redni broj domaćinstva i broja pojavljivanja panela ovi identifikacioni podaci povući će se automatski.

Nakon unosa polja identifikacije popunjavaju se podaci o anketiranju tj. anketar bilježi svaki dolazak u domaćinstvo, kojeg datuma i u koje vrijeme je dolazio. Kod podataka o datumu dolaska popunjava se samo dan i mjesec, bez godine npr. 01. 01. Vrijeme dolaska popunjava se u satima i minutama (od 07 do 22 sata). Moguća su maksimalno tri dolaska anketara i tri bilješke o dolascima. Ukoliko anketar prilikom prvog dolaska ostvari kontakt sa domaćinstvom i provede anketiranje, imati će popunjene podatke samo o jednom dolasku. Obavezno je popunjavanje najmanje jednog dolaska anketara, te tabela o dolascima anketara se ne može ostaviti prazna.

Anketar obavezno popunjava svoje ime i prezime i šifru koja mu je dodijeljena za rad.

Ukoliko domaćinstvo ne prihvati anketiranje, anketar upisuje šifru 2 u kućicu za unos i prelazi na popunjavanje Upitnika o neodzivu (ARS2). U tom slučaju treba da popuni jedan o slijedećih razloga neizvršenog anketiranja:

- Neostvarivanja kontakta sa domaćinstvom
- Domaćinstvo odbija saradnju
- Nemogućnost odgovora domaćinstva
- Neodgovarajući stan/domaćinstvo

Upitnik o neodzivu ARS 2

Redni broj	Pitanja – odgovori	Šifre	Sljedeće pitanja
1	RAZLOG NEIZVRŠENOG ANKETIRANJA DOMAĆINSTVA		
	Neostvarivanje kontakta s domaćinstvom	1	→ 1a
	Domaćinstvo odbija saradnju	2	→ 1b
	Nemogućnost odgovora domaćinstva	3	→ 1c
	Neodgovarajući stan/domaćinstvo	4	→ 1d
	Novo domaćinstvo u ponovljenom anketiranju	5	→ KRAJ
	Domaćinstvo se preselilo na novu adresu (samo za CATI)	6	→ KRAJ
1a	Razlog neostvarivanja kontakta s domaćinstvom		
	Na pronađenoj adresi živi novo domaćinstvo koje se nije moglo kontaktirati	1	} KRAJ
	Nije ostvaren kontakt s domaćinstvom zbog privremene odustnosti (godišnji odmor, službeno putovanje, usavršavanje u inostranstvu)	2	
	Nije ostvaren kontakt s domaćinstvom zbog elementarne nepogode	3	
	Nije ostvaren kontakt iz drugih razloga	4	
1b	Razlog odbijanja saradnje domaćinstva		
	Nedostatak vremena	1	} 2
	Ne želi biti anketiran	2	
	Loše iskustvo sa anketama	3	
	Drugo	4	
1c	Razlog nemogućnosti odgovora domaćinstva		
	Bolest	1	} 2
	Jezička barijera	2	
	Ostali razlozi	3	
1d	Neodgovarajući stan/domaćinstvo		
	Data adresa ne postoji na terenu	1	} KRAJ
	Svi članovi domaćinstva su preminuli	2	
	Domaćinstvo se odselilo u inostranstvo na namjane godinu dana	3	
	Domaćinstvo je prešlo/preselilo u kolektivno domaćinstvo/instituciju (starački dom, samostan, zatvor)	4	
	Prazan stan	5	
	Razrušen stan	6	
	Stambena jedinica se više ne koristi za stanovanje	7	
	Drugo	8	
2	DA LI STE UTVRDILI UKUPAN BROJ DOMAĆINSTAVA U IZABRANOJ STAMBENOJ JEDINICI?		
	Da. Navedite koliko: _____	1	} KRAJ
	Ne, nije moguće ustanoviti koliko domaćinstava živi u stambenoj jedinici.	2	

PRIMJEDBE

Anketar upisuje šifru jednog od ponuđenih razloga neizvršenog anketiranja.

Navedeni razlozi pod šifrom 5 i 6 se popunjavaju samo kod ponovljenog anketiranja. Sva objašnjenja vezana za popunjavanje ova 2 modaliteta su objašnjena u dijelu ponovljenog anketiranja.

NEOSTVARIVANJE KONTAKTA SA DOMAĆINSTVOM

Ukoliko anketiranje nije izvršeno iz razloga neostvarivanja kontakta sa domaćinstvom (modalitet 1), tada se popunjava pitanje 1a gdje treba da izabere 1 od 4 ponuđena razloga neostvarivanja kontakta sa domaćinstvom i tu se popunjavanje upitnika ARS2 završava.

DOMAĆINSTVO ODBIJA SARADNJU

Ukoliko anketiranje nije izvršeno iz razloga jer je domaćinstvo odbilo saradnju (modalitet 2), tada se popunjava pitanje 1b gdje treba da izabere 1 od 4 ponuđena razloga odbijanja saradnje domaćinstva. Nakon što se izabere jedan od ponuđenih razloga odbijanja saradnje domaćinstva, potrebno je još odgovoriti na pitanje 2 da li je utvrđen broj domaćinstava u izabranoj stambenoj jedinici, nakon čega se popunjavanje Upitnika ARS2 završava.

NEMOGUĆNOST ODGOVORA DOMAĆINSTVA

Ukoliko anketiranje nije izvršeno iz razloga nemogućnosti odgovora domaćinstva (modalitet 3), tada se popunjava pitanje 1c gdje treba da izabere 1 od 3 ponuđena razloga nemogućnosti odgovora domaćinstva.

Nakon što se izabere jedan od ponuđenih razloga nemogućnosti odgovora domaćinstva, potrebno je još kao i u prethodnom razlogu odgovoriti na pitanje 2 da li je utvrđen broj domaćinstava u izabranoj stambenoj jedinici, nakon čega se popunjavanje Upitnika ARS2 završava.

NEODGOVARAJUĆI STAN

Ukoliko anketiranje nije izvršeno iz razloga neodgovarajućeg stana/domaćinstva (modalitet 4), tada se popunjava pitanje 1d gdje treba da izabere 1 od 8 ponuđenih razloga neodgovarajućeg stana/domaćinstva i tu se popunjavanje upitnika ARS2 završava.

Prazan stan se obilježava za stan koji je u vrijeme anketiranja nenastanjen (prazan) zbog toga što je:

- nov i još neuseljen (iako je dopušteno useljavanje);
- isprazan radi preseljenja, adaptacije, opravke i sl;
- stan čiji vlasnik živi u drugom stanu ili u drugom mjestu, a ovaj stan još ne koristi niti ga izdaje (npr. stan kupljen za djecu koja tek treba da dođu u to mjesto na školovanje i sl.);

Razrušen stan se obilježava za stan koji je građevinski neispravan, napušten u oronulim kućama i koji se ne može osposobiti za upotrebu.

Stambena jedinica se više ne koristi za stanovanje obilježava se za stan koji se duže vrijeme ne koristi zbog toga što je:

- vlasnik iselio ili preselio u drugo mjesto, a stanom se više ne koristi ni povremeno niti je stan izdao,
- vlasnik umro, pa nasljednici stana ne koriste niti povremeno (npr. za odmor) niti ga iznajmljuju.

Drugo se obilježava ukoliko se razlog neodgovarajućeg stana/domaćinstva ne može svrstati u niti jedan od navedenog.

Na kraju Upitnika o neodzivu (ARS2) anketar unosi sve primjedbe i komentare ukoliko ih ima, te eventualne probleme koji su se javili prilikom anketiranja.

CAPI/CATI METODA

Izgled i osnovni elementi pitanja iz ARS1b dati su na slici 2.

Slika 2. Elementi pitanja iz ARS1b

The screenshot shows a web-based questionnaire interface. At the top, a header bar contains the text "II DIO: Podaci iz ovog dijela odnose se na člana domaćinstva s imenom NOSILAC DOMĆINSTVA". Below this, a question is displayed: "GLAVNI POSAO Q5: DA LI STE U REFERENTNOJ SEDMICI IMALI VIŠE OD JEDNOG POSLA?". The question is followed by three radio button options: "1. Ne, samo jedan posao", "2. Da, dva posla", and "3. Da, tri ili više poslova". At the bottom of the interface, there is a table with columns for question ID, response code, and a checkbox for data entry. The table contains one row for "Q5" with a response code of "1" and a checked checkbox. Labels with arrows point to various elements: "Tekst pitanja" points to the question text, "Redni broj pitanja" points to the question ID "Q5", "Modalitet odgovora" points to the radio button options, "Šifra modaliteta" points to the response code "1", and "Kućica za unos odgovarajuće šifre modaliteta za člana domaćinstva" points to the checkbox in the table.

Objašnjenja data za osnovne elemente kao što su: redni broj pitanja (kolone), tekst pitanja, modalitet odgovora, šifre modaliteta i kućice za unos podataka u tehničkom izgledu papirnog upitnika važi i za tehnički izgled upitnika u aplikaciji za unos.

Jedina razlika je kod **filtera**. Za razliku od papirnog upitnika gdje postoje određeni skokovi koji sugerišu koje pitanje se postavlja slijedeće ili koje treba biti preskočeno, u aplikaciji za unos ti filteri nisu vidljivi. U podlozi aplikacije su implementirane kontrole koje popunjavanjem određenog modaliteta u kućicu za unos automatski prebacuju na slijedeće pitanje koje treba biti popunjeno.

POGLAVLJE VI: Uputstvo za popunjavanje Upitnika u aplikaciji

6.1 Popunjavanje naslovne/identifikacione i posljednje stranice Upitnika u aplikaciji za unos podataka

Za svako izabrano domaćinstvo potrebno je pravilno popuniti naslovnu stranicu na kojoj su sadržani osnovni identifikacioni podaci o domaćinstvu, a koji su neophodni za automatsku obradu podataka. Naslovna stranica u aplikaciji, za razliku od papirnog Upitnika se sastoji iz više dijelova koji se prilikom unosa podataka otvaraju jedan za drugim.

U prvom dijelu aplikacije unose se podaci o identifikaciji domaćinstva, a to su:

- Redni broj domaćinstva (HHID),
- Broj pojavljivanja panela.

Identifikacioni podaci domaćinstva (godina provođenja, referentna sedmica, referentni mjesec, sedmica anketiranja, panel, entitet/Distrikt, kanton/regija, šifra općine, šifra popisnog kruga) su podaci koji će se nalaziti u podlozi aplikacije. Prilikom unosa podataka za redni broj domaćinstva i broja pojavljivanja panela preuzetih sa Spiska domaćinstava (ARS4) povući će se prethodno navedeni identifikacioni podaci i otvoriti će se sljedeći dio naslovne stranice.

Tekstualni dio napisan plavom bojom služi kao pomoć anketaru (operateru) prilikom predstavljanja domaćinstvu. Pritisne se enter i nakon toga se otvara sljedeći dio naslovne stranice.

Nakon unosa polja identifikacije unose se podaci o anketiranju tj. anketar bilježi svaki dolazak u domaćinstvo, kojeg datuma i u koje vrijeme je dolazio. Kod podataka o datumu dolaska unosi se samo dan i mjesec, bez godine npr. 01. 01. Vrijeme dolaska unosi se u satima i minutama (od 07 do 22 sata). Moguća su maksimalno tri dolaska anketara i tri unosa o dolascima. Ukoliko anketar prilikom prvog dolaska ostvari kontakt sa domaćinstvom i provede anketiranje, imati će unesene podatke samo o jednom dolasku. Obavezan je unos najmanje jednog dolaska anketara, te tabela o dolascima anketara se ne može ostaviti prazna.

Naslov	DatDolD	DatDolM	VrDolS	VrDolM
1 - Prvi dolazak	11	10	15	
2 - Drugi dolazak				
3 - Treći dolazak				

Slijedeći set pitanja će se otvarati iz 3 dijela. Prvo se otvori dio gdje se upisuje šifra anketara i da li domaćinstvo prihvata saradnju. Nakon toga se otvori polje gdje se upisuje ukupan broj domaćinstava u stambenoj jedinici, indikator domaćinstva, broj telefona domaćinstva i da li domaćinstvo živi na istoj adresi. Zatim će se otvoriti dio gdje se upisuje ulica i kućni broj, dodatak i broj stana i sprat.

Šifra anketara	Domaćinstvo	Broj telefona	Domaćinstvo živi na istoj adresi	Ulica	Kućni broj	Dodatak	Broj stana i sprat
1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	1	1
3	1	1	1	1	1	1	1

Anketar obavezno unosi šifru koja mu je dodijeljena za rad. Na osnovu unesene šifre moći će vršiti unos podataka samo za domaćinstva koja su mu dodijeljena za anketiranje.

Kada se uspostavi kontakt sa domaćinstvom anketar će pokušati ubijediti domaćinstvo na saradnju. Ukoliko domaćinstvo prihvati anketiranje, anketar upisuje šifru 1 u kućicu za unos i popunjava naredno pitanje. Ukoliko domaćinstvo ne prihvati anketiranje, tada anketar upisuje šifru 2 i tada se otvara aplikacija za unos Upitnika o neodzivu (ARS2). U tom slučaju treba da popuni razloge neizvršenog anketiranja.

Nakon što je domaćinstvo prihvatilo anketiranje popunjavaju se slijedeća pitanja sa naslovne stranice obrasca: ukupan broj domaćinstava u stambenoj jedinici, indikator domaćinstva, broj telefona, ulica i broj, dodatak, broj stana i sprata, vrijeme početka anketiranja i broj osoba u anketiranom domaćinstvu. Podaci o ukupnom broju domaćinstava u stambenoj jedinici, broju telefona, adresi i broju osoba se dobijaju od samog domaćinstva.

Anketar upisuje šifru 1 u kućicu „Indikator domaćinstva“ za domaćinstvo koje je na Spisku domaćinstava (ARS4), a ukoliko nije na Spisku upisuje šifru 2 (novo domaćinstvo na datoj adresi).

Kod prvog anketiranja otvara se unos odziva bilo da je indikator domaćinstva 1 ili 2.

Kod ponovljenog anketiranja odziv se popunjava samo u slučaju da se radi o istom domaćinstvu, indikator domaćinstva=1. Razlog za ovo je obaveza praćenja istog domaćinstva u ponovljenom anketiranju. Ukoliko je indikator domaćinstva u ponovljenom anketiranju 2 – novo domaćinstvo na datoj adresi tada će aplikacija automatski otvoriti unos neodziva.

Prije unosa podataka o domaćinstvu anketar će u razgovoru s osobom koja daje podatke utvrditi broj domaćinstava u stambenoj jedinici, pri čemu nije važan vlasnički odnos prema stambenoj jedinici. U ovom postupku anketar se pridržava definicije domaćinstva koja podrazumijeva zajednicu srodnika i/ili nesrodnika koji zajednički troše sredstva za život. Podstanarska domaćinstva, jednočlana ili višečlana, obuhvaćaju se anketom jednako kao i vlasnici ili stanari stambenih jedinica. Treba anketirati jedno domaćinstvo u izabranoj stambenoj jedinici.

U polje broj telefona je potrebno unijeti najmanje jedan broj, a poželjno je da se unese više brojeva.

Prilikom anketiranja putem CAPI metode pitanje da li domaćinstvo živi na istoj adresi se ne postavlja domaćinstvu, već ga anketar sam popunjava sa modalitetom 1(DA). Razlog tome je što se prilikom anketiranja određenog domaćinstva ide na adresu koja se nalazi u spisku ARS4. U samoj aplikaciji je plavom bojom označena napomena za anketara koja ga upozorava kako treba pravilno odgovoriti na ovo pitanje.

Međutim, prilikom anketiranja domaćinstva putem CATI metode ovo pitanje se mora pitati, i ukoliko domaćinstvo odgovori da se preselilo na novu adresu otvoriti će se Upitnik o neodzivu, gdje anketar popunjava razloge neizvršenog anketiranja.

Nakon toga unosi se ulica, broj, dodatak, zatim broj stana i sprata.

Vrijeme početka anketiranja unosi se u satima i minutama (od 07 do 22 sata). Vrijeme početka anketiranja su podaci koji se unose samo u slučaju popunjavanja odziva i na osnovu istih se računa

prosječno vrijeme trajanja anketiranja. Prilikom popunjavanja vremena početka anketiranja otvoriti će se sljedeći dio naslovne stranice:

Posljednje polje sa naslovne stranice obrasca odnosi se na broj osoba u anketiranom domaćinstvu koje je prihvatilo anketiranje. U zavisnosti od unesenog broja osoba, kod prvog pojavljivanja, otvoriti će se prazni redovi za unos podataka za svaku osobu, člana domaćinstva.

Kod prvog anketiranja, anketar neće popunjavati podatke pod naslovom "SAMO ZA PONOVLJENO ANKETIRANJE". Taj dio se neće otvarati prilikom prvog anketiranja. Popunjavanje ovog dijela upitnika i u kojim slučajevima se popunjava detaljno je objašnjeno u dijelu za ponovljeno anketiranje putem CAPI i CATI metode.

Na kraju aplikacije anketar/operatorer unosi vrijeme završetka anketiranja u satima i minutama (od 07 do 22 sata) i sve primjedbe i komentare o saradnji domaćinstva, te eventualne probleme koji su se javili prilikom anketiranja. Nakon toga će se otvoriti polje u kojem treba da potvrdi da je anketiranje završeno.

Kao pomoć anketaru/operatoreru nalazi se tekst napisan crvenom bojom koji mu može poslužiti da se zahvali domaćinstvu na saradnji. Kada završi anketiranje treba da se unese 1 kako bi se potvrdilo da je anketiranje tog domaćinstva završeno.

The screenshot shows a web application window titled 'Forms Answer Navigate Options Help'. The main content area has a yellow background and contains the following text:

Intervju je sada završen.
Hvala vam na saradnji i želju vam ispunjen dan/večer.

Možete napraviti ispravke prije nego završite intervju.

Unesite 1 kada budete htjeli završiti intervju

Below the message, there is a list of demographic questions with corresponding input fields:

- Redni broj člana domaćinstva:
- Ime i prezime člana domaćinstva:
- Spol člana domaćinstva:
- Datum rođenja člana domaćinstva:
- Državljanstvo člana domaćinstva:
- Naziv države rođenja člana domaćinstva:
- Naziv države rođenja majke i oca člana domaćinstva:
- Razlog migracija, boravak izvan BiH itd.:

6.2 Popunjavanje Upitnika ARS1a u aplikaciji -- DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE

U dijelu Upitnika ARS1a, prikupljaju se podaci o demografskim karakteristikama svih članova domaćinstva, kao što su redni broj člana domaćinstva, ime i prezime člana domaćinstva, spol, datum rođenja, odnos prema nosiocu domaćinstva, redni broj oca i majke člana domaćinstva, državljanstvo člana domaćinstva, naziv države rođenja člana domaćinstva, naziv države rođenja majke i oca člana domaćinstva, razlog migracija, boravak izvan BiH itd.

Pitanje 1

REDNI BROJ ČLANA DOMAĆINSTVA (*HHSEQNUM*)

Redni broj člana domaćinstva pruža jedinstvenu identifikacijsku šifru osobe sa kojom je obavljen razgovor u njegovom/njenom domaćinstvu. Varijabla je potrebna za identifikaciju osobe tokom uzastopnih valova anketiranja. Dati redni broj člana domaćinstva treba da identifikuje jednu i samo jednu osobu u domaćinstvu. Ne bi trebalo da odgovara drugom sadašnjem ili bivšem članu domaćinstva. Redni broj osobe ostaje isti u svim valovima. Konkretno, osoba koja uđe u domaćinstvo ne može imati isti redni broj kao i osoba koja je napustila domaćinstvo. Osobe koje ponovo ulaze u domaćinstvo trebale bi zadržati originalni redni broj. Ako je domaćinstvo uključeno u uzorak domaćinstva, dodatni članovi domaćinstva trebali bi dobiti različite brojeve.

Pod rednim brojem 01 obavezno unijeti nosioca domaćinstva, odnosno osobu na kojoj se vodi domaćinstvo ili za koju se izjasne članovi domaćinstva. Ukoliko se domaćinstvo ne može izjasniti anketar treba predložiti da to bude osoba koja najviše doprinosi prihodima domaćinstva.

Na ovom mjestu dodijeljeni redni brojevi osoba – članova domaćinstva se slijede do kraja upitnika i do kraja pojavljivanja ovog domaćinstva. U popis članova domaćinstva evidentiraju se svi članovi bez obzira na to jesu li prisutni ili trenutno odsutni iz domaćinstva. Kada se domaćinstvo anketira prvi put popisuju se svi članovi domaćinstva koji dobiju svoje redne brojeve. Jednom dodijeljeni redni brojevi osoba - članova domaćinstva se moraju slijediti do kraja (do četvrtog pojavljivanja).

Ukoliko se kod drugog, trećeg ili četvrtog pojavljivanja u domaćinstvu pojavi novi član, istom se daje novi redni broj koji ranije nije pripadao ni jednom članu tog domaćinstva.

Pitanje 2**IME I PREZIME ČLANA DOMAĆINSTVA (IMEPREZI)**

Prvo se unose imena, pa prezimena članova domaćinstva i pri tom je neophodno primijeniti slijedeći redoslijed: nosioc domaćinstva, bračni drug/partner nosioca, djeca nosioca, zet/snaha nosioca, unuča nosioca, roditelji nosioca, roditelji bračnog druga/partnera nosioca, djed/baka nosioca, brat/sestra nosioca, ostali srodnici i ostali nesrodnici.

Nakon toga od pitanja 3 do 24 postavlja se pitanja za svaku osobu koja je navedena u pitanju 2. Popunjavaju se sva pitanja zaključno sa pitanjem 24 za jednog člana, prije nego što se pređe na slijedećeg člana.

Za određivanje ciljanog stanovništva koriste se pitanja pod rednim brojevima 3, 4 i 5. Ciljano stanovništvo u Anketi je svo rezidentno stanovništvo, tj. ono koje boravi na teritoriji BiH 12 mjeseci i duže. Istraživanjem je obuhvaćeno samo stanovništvo koje živi u privatnim domaćinstvima. Privremeno odsutni članovi domaćinstva (kraće od 12 mjeseci), bez drugog uobičajenog boravišta i dalje pripadaju domaćinstvu tj. uključeni su u anketiranje. Osobe koje su odsutne iz domaćinstva više od 12 mjeseci ne obuhvataju se tj. ne smatraju se članovima domaćinstva. Izuzetak su osobe koje su odsutne više od 12 mjeseci iz domaćinstva, ali su i dalje ekonomski vezane za domaćinstvo.

Pitanje 3**DA LI STE ŽIVJELI ILI NAMJERAVATE ŽIVJETI U OVOM DOMAĆINSTVU NAJMANJE 12 MJESECI? (ZIVIDOM)**

Ovim pitanjem utvrđuje se da li je osoba živjela u domaćinstvu ili ne i da li ima namjeru da u njemu živi ili ne. Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da, u ovom domaćinstvu - osoba je živjela u domaćinstvu i namjerava i dalje da živi u njemu najmanje 12 mjeseci.

Šifra 2: Ne- osoba nije živjela u domaćinstvu i/ili ne namjerava da živi u njemu najmanje 12 mjeseci.

Šifra 3: Osoba ne živi više u ovom domaćinstvu - osoba je nekada živjela u ovom domaćinstvu, ali više tu ne živi. Ovaj modalitet se može odabrati samo u ponovljenom anketiranju.

Šifra 4: Osoba je umrla - osoba je preminula i nije više član domaćinstva. Ovaj modalitet se koristi samo u ponovljenom anketiranju.

Ukoliko osoba na ovome pitanju odgovori modalitetom 3 ili joj se dodjeli modalitet 4 (u ponovljenom anketiranju), onda ona završava anketiranje. Osobe koje su odgovorile modalitetom odgovora 1 ulaze u ciljano stanovništvo.

Pitanje 4**GDJE TRENUTNO ŽIVITE? (TRENUTNOZIVI)**

Na ovo pitanje odgovaraju sve osobe koje su na prethodnom pitanju odgovorila sa modalitetom 2 – Ne (nije živjela u domaćinstvu i/ili ne namjerava da živi u njemu najmanje 12 mjeseci). Svrha pitanja je da se utvrdi gdje osoba koja se anketira trenutno živi. Ponuđeni modaliteti su:

Šifra 1: U drugom domaćinstvu u Bosni i Hercegovini - osoba je član nekog drugog domaćinstva, a ne domaćinstva u kome je anketirana.

Šifra 2: U instituciji/kolektivnom smještaju - osoba živi u nekoj instituciji ili kolektivnom domaćinstvu (studentski dom, đački dom, sjemenište, manastir, dom za penzionere, stare ili iznemogle, internat, dom za djecu i omladinu ometenu u razvoju, dom za socijalno ugroženu djecu i omladinu itd.).

Šifra 3: U inostranstvu - osoba ne živi u BiH već u nekoj drugoj stranoj zemlji.

Osobe koje na ovom pitanju odgovore modalitetima odgovora 1 ili 2 završavaju anketiranje, budući da predmet anketiranja nisu osobe članovi drugog domaćinstva, te osobe koje žive u kolektivnim domaćinstvima. Anketiraju se samo osobe koje su članovi privatnih domaćinstava izabranih u uzorak.

Pitanje 5

DA LI NAMJERAVATE DA SE VRATITE I DA ŽIVITE U BiH U NAREDNIH 12 MJESECI? (NAMJERAZIV)

Ovo pitanje se postavlja osobama koje trenutno žive u inostranstvu. Svrha pitanja je da se utvrdi da li osoba namjerava da se vrati u BiH i da živi u BiH (u izabranom domaćinstvu) u narednih 12 mjeseci. Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da, živjet ću u ovom domaćinstvu u BiH - osoba najmerava da se vrati i da živi u izabranom domaćinstvu u BiH narednih 12 mjeseci.

Šifra 2: Da, živjet ću u drugom domaćinstvu u BiH - osoba namjerava da se vrati u BiH i da živi narednih 12 mjeseci u BiH, ali neće živjeti u izabranom već u nekom drugom domaćinstvu.

Šifra 3: Ne, živjet ću u inostranstvu - osoba nema namjeru da se vrati u BiH i da u narednih 12 mjeseci živi u BiH, već će živjeti u inostranstvu.

Ukoliko je osoba odgovorila modalitetima odgovora 2 ili 3 onda završava anketiranje. Osoba koja je odgovorila modalitetom odgovora 1 nastavlja anketiranje i ulazi u ciljano stanovništvo.

Pitanje 6

SPOL (SEX)

Svrha ove varijable je da se dobiju podaci razvrstani prema spolu potrebni da bi se predstavile razlike između žena i muškaraca u društvu i stekli dublji uvidi u rodna pitanja. Varijabla se odnosi na biološke i fiziološke karakteristike koje definiraju osobu da bude muško ili žensko. U slučaju da biološki spol osobe nije poznat, informacije bi trebale biti zamijenjene ili administrativnim spolom (administrativni podaci) ili samoproglašenim spolom (podaci ankete). Za varijablu spol nije dozvoljeno da polje bude „prazno“. Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Muško

Šifra 2: Žensko

Pitanje 7

DATUM ROĐENJA (DAN, MJESEC, YEARBIR)

Na ovom pitanju anketar treba unijeti dan, mjesec i godinu rođenja osobe koju anketira. Polja na ovome pitanju ne smiju ostati prazna, jer se na osnovu ovog pitanja računa starost osobe koja se anketira, što je obavezna varijabla za dalji tok anketiranja. Npr. datum rođenja je 26. 09. 1960. U polje dan upisati 26, u polje mjesec 09 i u polje za godinu 1960. Za osobe koje ne znaju datum rođenja upisuje se za dan i mjesec 01.01., a za godinu se upisuje procijenjena godina.

Ova varijabla se odnosi na dan, mjesec i godinu u kojoj je osoba koja se anketira rođena na osnovu ovih podataka izvodi se varijabla „Starost“. Starost je dob anketirane osobe navršena prije kraja referentne sedmice.

Pitanje 8**DA LI JE VAŠ ROĐENDAN (*PASSBIR*)**

Varijabla PASSBIR zajedno sa varijablom YEARBIR i referentnim datumom omogućava izračunavanje starosti osobe u navršenim godinama (na kraju referentne sedmice), a time i izračun indikatora za relevantne starosne grupe.

Ovom varijablom se mjeri da li je anketirana osoba već imala svoj rođendan na kraju referentne sedmice. Ako rođendan anketirane osobe pada u referentnoj sedmici (uključujući zadnji dan referentne sedmice), treba smatrati da je anketirana osoba već imala rođendan u toj godini.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: U periodu između 1. januara i posljednjeg dana referentne sedmice (uključujući ta dva datuma) u referentnoj kalendarskoj godini

Šifra 2: U periodu nakon posljednjeg dana referentne sedmice i 31. decembra referentne kalendarske godine (uključujući 31. decembar)

Šifra 3: U periodu između 1. januara naredne kalendarske godine i posljednjeg dana referentne sedmice (uključujući ta dva datuma) naredne godine - unosi se za osobu kojoj je rođendan u periodu između 1. januara i posljednjeg dana referentne sedmice koja je ušla u narednu kalendarsku godinu

Šifra 4: U periodu između prvog dana nakon referentne sedmice u narednoj kalendarskoj godini i 31. decembra naredne godine (uključujući ta dva datuma) – unosi se za osobu kojoj je rođendan u navedenom periodu.

U zadnjoj sedmici anketiranja može se izabrati samo modalitet 3 i 4, a za sve ostale sedmice anketiranja moguće je izabrati samo modalitet 1 ili 2.

Ovo je izvedena varijabla koja će se u aplikaciji popunjavati automatski na osnovu pitanja 7.

Pitanje 9**STAROST (*AGE*)**

Ova varijabla mjeri starost anketirane osobe u navršenim godinama na kraju referentne sedmice.

Varijabla starost je izvedena varijabla koja se automatski računa na osnovu pitanja 7. Anketar je dužan da prikupi informacije o datumu rođenja anketirane osobe i nikako ne smije ostaviti ova pitanja nepopunjena.

Varijabla starost omogućava izračunavanje starosti osobe u navršenim godinama, a samim tim i izračunavanje indikatora za relevantne starosne grupe, kao i statistiku raščlanjenu po starosnim grupama. Također, ova varijabla se koristi kao filter za nekoliko drugih varijabli.

Pitanje 10**ODNOS PREMA NOSIOCU DOMAĆINSTVA (*HHLINK*)**

Varijabla Odnos prema nosiocu domaćinstva se koristi za određivanje sastava i vrste domaćinstva i za izradu pojednostavljene matrice domaćinstva za sve članove domaćinstva. Modaliteti odgovora na ovome pitanju predstavljaju odnos svakog člana domaćinstva prema nosiocu domaćinstva. Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Nosilac - svako privatno domaćinstvo mora sadržavati jednu i samo jednu osobu koja je šifrirana kao „referentna osoba“ (nosilac domaćinstva) i ta osoba mora biti osoba starija od 15 godina.

Šifra 2: Bračni drug/partner nosioca „partner“ se može definirati prema pravnom ili faktičkom statusu partnerstva / odnosa. U skladu s tim, kategorija „partner“ obuhvata slijedeće dvije podgrupe:

- „Muž ili žena ili civilni partner“ identificira se prema zakonskom bračnom statusu, tj. pravnom bračnom statusu svakog pojedinca u odnosu na zakone o braku (ili običaje) zemlje. Pripadnici istospolnih parova mogu biti „muž / žena / civilni partner“ ako zakoni o braku (ili običaji) države to predviđaju.
- „Partner ili izvanbračni partner“ identificira se prema de facto odnosu, tj. statusu partnerstva / odnosa svakog pojedinca u smislu njegovog stvarnog životnog aranžmana u domaćinstvu.

Šifra 3: Djeca nosioca (sin ili kćerka): - Biološki ili usvojeni sin ili kćer“ ili „posinak ili pokćerka“ odnosi se na biološkog, usvojenog ili posvojenog člana porodice (bez obzira na dob ili status partnerstva / veze) koji ima uobičajeno prebivalište u domaćinstvu jednog od roditelja.

- „Usvojenje“ znači uzimanje i odgajanje biološkog djeteta drugih roditelja kao vlastitog u mjeri u kojoj to predviđaju zakoni države. Sudskim postupkom usvojeno dijete stiče prava i status biološkog djeteta osobe koja ga je usvojila.
- „Pastorak ili pastorka“ je dijete partnera prema kojem se osoba ponaša kao prema vlastitom djetetu u mjeri u kojoj to predviđaju zakoni države, bez usvajanja.

Šifra 4: Zet/snaha nosioca – je osoba koja je zakonski ili de facto partner djeteta nosioca.

Šifra 5: Unuče nosioca - je dijete djeteta nosioca, bilo da je ono biološko, usvojeno ili posvojeno.

Šifra 6: Roditelji nosioca - osoba koja je majka ili otac nosioca.

Šifra 7: Roditelji bračnog druga /partnera nosioca - je osoba koja je majka ili otac partnera nosioca.

Šifra 8: Djed/baka nosioca- je osoba koja je roditelj roditelja nosioca, bilo da je ta osoba biološki roditelj, usvojitelj ili posvojitelj roditelja nosioca.

Šifra 9: Brat/sestra nosioca – je osoba koja je biološki, usvojeni ili posvojeni brat/sestra nosioca.

Šifra 10: Ostali srodnici - su ostale osobe koje su u srodstvu sa nosiocem, a nisu navedene u prethodnim mkodalitetima odgovora (rođaci, nećaci, tetke, djeveri, zaove itd.)

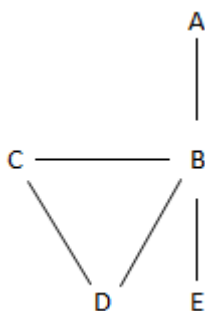
Šifra 11: Ostali nesrodnici - su ostale osobe koje nisu ni u kakvom srodstvu sa nosiocem domaćinstva (prijatelji ili studenti koji žive u domaćinstvu nosioca, udomljena djeca itd.).

Pitanje 11

UPISATI REDNI BROJ BRAČNOG DRUGA/PARTNERA ČLANA DOMAĆINSTVA (HHSP0U)

Varijabla omogućava rekonstrukciju porodičnog jezgra. „Partner“ se može definirati prema pravnom ili faktičkom statusu partnerstva/odnosa. Redni broj bračnog druga/partnera je broj koji je ta osoba dobila na prvom pitanju (Upisati redni broj člana domaćinstva HHSEQNUM).

Primjer:

Gospođa A je majka gospođe B.

Gospođa B je udata za gospodina C i imaju zajedničko dijete

D. Gospođa B ima još jedno dijete iz prvog braka (E).

Popunjavanje varijabli za ovaj primjer vrši se na slijedeći način:

	Redni broj člana domaćinstva (HHSEQNUM)	Redni broj bračnog druga/partnera člana domaćinstva (HHSPOU)	Redni broj oca člana domaćinstva (HHFATH)	Redni broj majke člana domaćinstva (HHMOTH)
Za osobu A:	01	00	00	00
Za osobu B:	02	03	00	01
Za osobu C:	03	02	00	00
Za osobu D:	04	00	03	02
Za osobu E:	05	00	00	02

U ovome primjeru rekonstruisano je jezgro porodice i dat je primjer popunjavanja pitanja pod rednim brojevima 1,11, 12 i 13 u dijelu Upitnika - Demografske karakteristike.

Pitanje 12

UPISATI REDNI BROJ OCA ČLANA DOMAĆINSTVA (HHFATH)

Varijabla omogućava rekonstrukciju porodičnog jezgra. „Otac“ može biti biološki ili usvojitelj ili oćuh. Redni broj oca člana domaćinstva je broj koji je ta osoba dobila na pitanju 1.

U slučaju da se u domaćinstvu zateknu roditelji istog spola, jedan član bi trebao biti upisan kao majka, a drugi kao otac (u odnosu na sina/kćerku).

Ako je otac umro ili ako je otac nepoznat, treba koristiti šifru 00 „Otac ne pripada ovom domaćinstvu“.

Pitanje 13

UPISATI REDNI BROJ MAJKE ČLANA DOMAĆINSTVA (HHMOTH)

Varijabla omogućava rekonstrukciju porodičnog jezgra. „Majka“ može biti biološka ili usvojiteljica ili maćeha. Redni broj majke člana domaćinstva je broj koji je ta osoba dobila na pitanju 1.

U slučaju da se u domaćinstvu zateknu roditelji istog spola, jedan član bi trebao biti upisan kao majka, a drugi kao otac (u odnosu na sina/kćerku).

Ako je majka umrla ili ako je majka nepoznat, treba koristiti šifru 00 „Majka ne pripada ovom domaćinstvu“.

Pitanje 14**ČIJE DRŽAVLJANSTVO POSJEDUJETE? (CITIZENSHIP)**

Varijabla omogućava praćenje i analizu učešća na tržištu rada prema državljanstvu. Varijabla se odnosi na zemlju glavnog državljanstva anketirane osobe.

„Državljanstvo“ se definira kao posebna pravna veza između pojedinca i njegove države, stečena rođenjem ili naturalizacijom, bilo izjavom, izborom, brakom ili drugim sredstvima u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Informacije o zemlji glavnog državljanstva treba dobiti u skladu sa trenutnim administrativnim statusom/pravnom situacijom anketirane osobe. Osobi sa dva ili više državljanstva dodjeljuje se u samo jedna državu državljanstva, koja se određuje prema slijedećem redoslijedu prioriteta:

6. Ako osoba posjeduje državljanstvo zemlje u kojoj se provodi anketa, to će se evidentirati kao zemlja glavnog državljanstva;
7. Ako osoba ne posjeduje državljanstvo zemlje u kojoj se provodi anketa, ali jedno od državljanstva te osobe je druga država članica EU, to će se evidentirati kao glavno državljanstvo te osobe;
8. Ako osoba ne posjeduje državljanstvo zemlje u kojoj se provodi anketa, već dva ili više državljanstava drugih država članica EU, osoba može odabrati koja će državljanstvo biti glavno i dati taj podatak;
9. Ako osoba nema državljanstvo bilo koje države članice EU, osoba može odabrati koja će državljanstvo biti glavno i dati taj podatak;
10. Ako podaci o zemlji državljanstva osobe nisu dostupni, država u kojoj se provodi anketa može odrediti koja država državljanstva će se dodijeliti anketiranoj osobi.

Podaci o zemlji glavnog državljanstva koriste se za razlikovanje nacionalnih državljana (osobe koje imaju državljanstvo države u kojoj se provodi anketa), državljana koji nisu državljani države u kojoj se provodi anketa i osoba bez državljanstva.

Kategorija „apatrid“ odgovara osobi koja nema priznato državljanstvo države.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Državljanstvo BiH - ako osoba ima državljanstvo BiH i državljanstvo neke druge države (unijeti modalitet 1 i automatski će se popuniti BA u kućice).

Šifra 2: Strano državljanstvo - kliknuti dva puta u prazan prostor i izabrati državu sa izbornika.

Šifra 3: Strano državljanstvo, ali je država nepoznata - unijeti modalitet 3 i automatski će se popuniti FOR u kućice.

Šifra 4: Nema državljanstvo - unijeti modalitet 4 i i automatski će se popuniti STLS u kućice.

Pitanje 15**U KOJOJ DRŽAVI STE ROĐENI? (COUNTRYB)**

Varijabla omogućava analizu učešća migranata na tržištu rada prema zemlji porijekla i omogućava identifikaciju naturalizacija.

Država rođenja anketirane osobe definira se kao zemlja uobičajenog boravka (u njenim trenutnim granicama) majke pojedinca u trenutku porođaja. Podaci o zemlji rođenja koriste se za razlikovanje osoba koje su rođene u zemlji u kojoj se provodi anketa i osoba koje su rođene u inostranstvu.

Informacije o zemlji rođenja treba upisati prema trenutnim nacionalnim granicama, a ne prema granicama koje su postojale u trenutku rođenja.

Država rođenja osobe koja je rođena tokom majčina kratkotrajnog posjeta državi koja nije država njenog uobičajenog prebivališta trebala bi biti država u kojoj je majka imala uobičajeno prebivalište. Samo ako podaci o mjestu uobičajenog prebivališta majke u vrijeme rođenja nisu dostupni, treba navesti mjesto gdje se osoba stvarno rodila.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: U BiH - unijeti modalitet 1 i automatski će se popuniti BA u kućice).

Šifra 2: U drugoj državi - kliknuti dva puta u prazan prostor i izabrati državu sa izbornika.

Šifra 3: U inostranstvu, ali je država nepoznata - unijeti modalitet 3 i automatski će se popuniti FOR u kućice.

Pitanje 16

U KOJOJ DRŽAVI JE ROĐEN VAŠ OTAC? (*COBFATH*)

Na ovo pitanje odgovaraju samo osobe mlađe od 75 godina.

Varijabla omogućava identifikaciju migranata druge generacije i analizu njihovog učešća na tržištu rada. Varijabla izvještava o zemlji rođenja oca anketirane osobe, tj. o zemlji uobičajenog prebivališta (u trenutnim granicama) majke oca anketirane osobe u trenutku porođaja ili o stvarnoj državi u kojoj se dogodilo rođenje oca anketirane osobe (ukoliko se ne može utvrditi uobičajeno prebivalište majke oca anketirane osobe).

„Otac“ je muški roditelj „sina / kćeri“, bilo da je on biološki otac, usvojitelj ili očuh.

Podaci o zemlji rođenja oca omogućavaju da se utvrdi da li je otac anketirane osobe rođen u državi u kojoj se provodi anketa ili je rođen u inostranstvu.

U slučaju da osoba ima i biološkog oca i usvojitelja/očuha, kao kriterij za utvrđivanje države rođenja oca anketirane osobe treba se uzeti obzir ko je stvarno odgojio osobu i ponašao se kao otac.

U slučaju osobe koja ima istospolne roditelje, a oba su ženskog spola, ova bi se varijabla mogla koristiti za prijavljivanje države rođenja jedne od majki.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: U BiH - unijeti modalitet 1 i automatski će se popuniti BA u kućice).

Šifra 2: U drugoj državi - kliknuti dva puta u prazan prostor i izabrati državu sa izbornika.

Šifra 3: U inostranstvu, ali je država nepoznata - unijeti modalitet 3 i automatski će se popuniti FOR u kućice.

Pitanje 17

U KOJOJ DRŽAVI JE ROĐENA VAŠA MAJKA? (*COBMOTH*)

Na ovo pitanje odgovaraju samo osobe mlađe od 75 godina.

Varijabla omogućava identifikaciju migranata druge generacije i analizu njihovog učešća na tržištu rada.

Varijabla izvještava o zemlji rođenja majke anketirane osobe, tj. o zemlji uobičajenog prebivališta (u trenutnim granicama) majke anketirane osobe u trenutku porođaja ili o stvarnoj državi u kojoj se dogodilo rođenje majke anketirane osobe (ukoliko se ne može utvrditi uobičajeno prebivalište majke anketirane osobe).

„Majka“ je ženski roditelj „sina / kćeri“, bilo da je ona biološka majka, usvojitelj ili maćeha.

Podaci o zemlji rođenja majke omogućavaju utvrđivanje da li je majka anketirane osobe rođena u državi u kojoj se provodi anketa ili je rođena u inostranstvu

U slučaju da osoba ima i biološku majku i usvojitelja/maćehu, kao kriterij za utvrđivanje države rođenja majke anketirane osobe treba se uzeti u obzir ko je stvarno odgojio osobu i ponašao se kao majka.

U slučaju osobe koja ima istospolne roditelje, a oba su muškog spola, ova bi se varijabla mogla koristiti za prijavljivanje države rođenja jednog od očeva.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: U BiH - unijeti modalitet 1 i automatski će se popuniti BA u kućice).

Šifra 2: U drugoj državi - kliknuti dva puta u prazan prostor i izabrati državu sa izbornika.

Šifra 3: U inostranstvu, ali je država nepoznata - unijeti modalitet 3 i automatski će se popuniti FOR u kućice.

Pitanje 18

KOJI JE GLAVNI RAZLOG DOSELJENJA (MIGRACIJE) U BiH? (MIGREAS)

Varijabla omogućava procjenu zašto osobe migriraju i praćenje dugoročne integracije imigranata na tržištu rada. Ovim pitanjem se želi utvrditi glavni razlog posljednje migracije ispitanika u zemlju domaćina. Pitanje se postavlja svim osobama koje su migrirale kada su bile mlađe od 15 godina.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Zaposlenje, posao pronaden prije doseljenja - uključuje se svaka vrsta posla kojai se nudi (i formalni i neformalni). Ovo pokriva npr. neformalni rad, sezonski rad ili drugi privremeni rad.

Šifra 2: Zaposlenje, posao nije pronaden prije doseljenja - uključuje se svaka vrsta posla kojai se nudi (i formalni i neformalni). Ovo pokriva npr. neformalni rad, sezonski rad ili drugi privremeni rad.

Šifra 3: Porodični razlozi

Šifra 4: Obrazovanje ili osposobljavanje- nije ograničeno na formalne studije - treba uključiti sve vrste obrazovanja u zemlji domaćinu (formalno / neformalno, javno / privatno, profesionalno / neprofesionalno).

Šifra 5: Odlazak u penziju.

Šifra 6: Međunarodna zaštita ili azil - treba shvatiti u širem smislu - osoba ne mora biti formalno priznata kao izbeglica niti se konkretno prijaviti za azil. Ovaj modalitet odgovora pokriva slučajeve kada je glavni razlog migracije bio traženje zaštite u zemlji domaćinu (destinaciji).

Šifra 7: Ostali razlozi

Pitanje 19

DA LI STE IKADA ŽIVJELI U INOSTRANSTVU NAJMANJE GODINU DANA NEPREKIDNO? (PREKIDBA)

Vaijabla služi kako bi se utvrdilo da li je anketirana osoba živjela najmanje godinu dana neprekidno u inostranstvu, tj. da li je imala prekide boravka u BiH.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da - osoba je živjela u inostranstvu najmanje godinu dana neprekidno;

Šifra 2: Ne - osoba nije živjela u inostranstvu najmanje godinu dana neprekidno.

Pitanje 20

KOLIKO GODINA ŽIVITE U BiH OD TADA? (DUZBORBA)

Varijabla služi da bi se utvrdilo koliko anketirana osoba živi u BiH od posljednjeg povratka u BiH, nakon što je utvrđeno da je neprekidno godinu dana živjela u inostranstvu.

Ponudeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Kraće od godinu dana - upisati modalitet 1 u prvu kućicu.

Šifra 2: Godinu dana i duže - upisati modalitet 2 u prvu kućicu i broj godina u ostale kućice.

Pitanje 21

U KOJOJ DRŽAVI STE BORAVILI PRIJE NEGO ŠTO STE DOŠLI U BiH? (COUNTRPR)

Varijabla bi trebala omogućiti analizu prekogranične mobilnosti u vremenskom periodu od posljednjih deset godina. Pitanje se postavlja svim anketiranim osobama koje posljednjih 10 godina borave u BiH, a prethodno su najmanje godinu dana boravile u inostranstvu.

Ponudeni modaliteti odgovora:

Šifra 1: U drugoj državi- unijeti šifru 1 i kliknuti dva puta u prazan prostor i izabrati državu sa izbornika.

Šifra 2: U inostranstvu, ali je država nepoznata- unijeti modalitet 2 i automatski će se popuniti FOR u kućice.

Pitanje 22

DA LI OSOBA PRIPADA CILJNOJ POPULACIJI? (CILJPOP)

Varijabla je izvedena, a izvodi se na osnovu odgovora na pitanjima 3 ili 5. Ova varijabla će se automatski popunjavati u programu za unos podataka.

Osoba pripada ciljnoj populaciji ako je na pitanju 3 (Da li ste živjeli ili namjeravate živjeti u ovom domaćinstvu najmanje 12 mjeseci?) odgovorila modalitetom odovora 1 (Da, u ovom domaćinstvu) ili ako je na pitanju 5 (Da li namjeravate da se vratite i da živite u BiH u narednih 12 mjeseci?) odgovorila modalitetom odgovora 1 (Da, živjet ću u ovom domaćinstvu).za sve ostale slučajeve, osoba ne pripada ciljnoj populaciji.

Ciljna populacija u Anketi je svo rezidentno stanovništvo, tj. ono koje boravi na teritoriji BiH 12 mjeseci i duže. Istraživanjem je obuhvaćeno samo stanovništvo koje živi u privatnim domaćinstvima. Privremeno odsutni članovi domaćinstva (kraće od 12 mjeseci), bez drugog uobičajenog boravišta i dalje pripadaju domaćinstvu tj. uključeni su u anketiranje. Osobe koje su odsutne iz domaćinstva više od 12 mjeseci ne obuhvataju se tj. ne smatraju se članovima domaćinstva. Izuzetak su osobe koje su odsutne više od 12 mjeseci iz domaćinstva, ali su i dalje ekonomski vezane za domaćinstvo.

Pitanje 23

KO DAJE ODGOVORE NA PITANJA U ANKETI? (PROXY)

Varijabla ima za svrhu da se utvrdi ko daje odgovore na pitanja u anketi. Odgovore može da ti svaki član za sebe (direktni intervju) ili jedna osoba,koja je najbolje upućena u situaciju u domaćinstvu, može dati odgovore za sve članove domaćinstva (proxy intervju). Udio proxy intervjuja je osnovni indikator

kvaliteta ankete. Kako bi anketa bila kvalitetnija, najbolje bi bilo da svaki član domaćinstva daje odgovore za sebe.

Varijabla izvještava o tome da li je tražene informacije dala anketirana osoba lično ili putem druge osobe.

„Direktno sudjelovanje“ odnosi se na situaciju kada anketirana osoba sama pružila tražene informacije, bez pomoći druge osobe (osim anketara, u slučaju da je anketar bio prisutan). Direktno sudjelovanje, također, uključuje slučajeve u kojima je anketirana osoba pružila tražene informacije uz pomoć druge osobe (npr. prijevod, fizička pomoć) i potvrdila pružene odgovore.

„Indirektno sudjelovanje“ odnosi se na situaciju kada je informacije tražene od anketirane osobe pružila treća osoba (tj. punomoćnik), a da ih imenovani ispitanik nije potvrdio. Odnosno, situacija u kojoj anketirana osoba učestvuje u anketi putem druge osobe.

Pri provođenju indirektnog sudjelovanja, možda će biti potrebno preformulisati anketna pitanja kako bi se osiguralo da se odnose na imenovanog ispitanika, a ne na stvarnog (zamjenskog) ispitanika.

Ako je čitav zapis kopiran iz prethodnog intervjua, kao u slučaju primjene pravila pojednostavljenja za starije osobe ili osobe s trajnim invaliditetom, tada bi priroda sudjelovanja trebala biti šifrirana kao „Direktno sudjelovanje“.

Ako se s osobom razgovara putem direktnog sudjelovanja u jednom valu, a njegove odgovore tek potvrđuje neko drugi u sljedećim valovima, prirodu sudjelovanja za sljedeće valove treba šifrirati kao „Indirektno sudjelovanje“.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Lično - anketirana osoba daje odgovore za sebe (direktno sudjelovanje).

Šifra 2: Drugi član domaćinstva - za anketiranu osobu neko treći daje podatke (indirektno sudjelovanje).

Pitanje 24

DA LI OSOBA IMA 15-89 GODINA STAROSTI? (CILJGOD)

Ova varijabla je izvedena i izvodi se na osnovu pitanja 7 (Datum rođenja). Varijabla će se u programu za unos podataka popunjavati automatski. Sve osobe starosti 15-89 godina starosti prelaze u naredni dio upitnika, pod uslovom da pripadaju ciljnoj populaciji.

Ponuđeni modaliteti odgovora su:

Šifra 1: Da -osoba je starosti 15-89 godina i prelazi u dio upitnika o radnom statusu;

Šifra 2: Ne -osoba je mlađa od 15 godina ili starija od 89 godina.

Osobe koje odgovore modalitetom odgovora 2 (Ne) završavaju anketiranje i ne prelaze u naredni dio upitnika.

6.3 Popunjavanje Upitnika ARS1b

Na pitanja u dijelu upitnika ARS1b odgovaraju sve osobe koje su filteri u ARS1a doveli do pitanja 24, a to su osobe starosti od 15-89 godina koje su živjele ili namjeravaju živjeti u anketiranom domaćinstvu najmanje 12 mjeseci ili osobe starosti od 15-89 godina koje su odsutne iz domaćinstva, ali njihova odsutnost neće biti duža od godinu dana.

Opći opis dijela ARS1b

U ovom dijelu Upitnika vrši se ispitivanje svih članova domaćinstva koji su prešli u drugi dio upitnika da bi se mogli razvrstati u jednu od slijedećih kategorija: zaposleni, nezaposleni i izvan radne snage. Na osnovu tih kategorija se izvodi struktura i veličina radne snage.

ARS1b se sastoji od 6 slijedećih dijelova:

- **RADNI STATUS** (pitanja od 1-4) koji se odnosi na radnu aktivnost u referentnoj sedmici,
- **GLAVNI POSAO** (pitanja od 5-55) koji se odnosi na karakteristike glavnog posla,
- **DRUGI DODATNI POSAO** (pitanja od 56-66) koji se odnosi na podatke o drugom-dodatnom poslu,
- **PRETHODNI POSAO** (pitanja 67-72) koji se odnosi na prethodno radno iskustvo,
- **TRAŽENJE POSLA** (pitanja 73-95) koji se odnose na aktivnosti preduzete tokom traženja posla i trenutni status,
- **OBRAZOVANJE** (pitanja 96-104) koji se odnosi na obrazovanje,

Popunjavanjem dijela upitnika ARS1b u aplikaciji predviđena je mogućnost anketiranja onoliko osoba koliko je ispunilo uslov za prelazak u drugi dio upitnika. Ukoliko je npr. 6 osoba ispunilo uslov za prelazak u drugi dio upitnika, u aplikaciji će se prvo otvoriti kolone sa pitanjima u koje će se unositi prvo odgovori za prvog člana. Nakon što se unesu svi odgovori za prvog člana, otvoriti će se nova kolona u koju će se unositi odgovori za drugog člana, nakon toga za trećeg i tako redom do posljednjeg člana. Redoslijed anketiranja članova domaćinstva će pratiti onaj iz prvog dijela Upitnika.

Sva objašnjenja pitanja ovih 6 dijelova objašnjena u dijelu PAPI metode važe i za CAPI/CATI metodu.

6.4 Popunjavanje Upitnika o neodzivu (ARS2)

Za svako izabrano domaćinstvo potrebno je pravilno popuniti naslovnu stranicu na kojoj su sadržani osnovni identifikacioni podaci o domaćinstvu, a koji su neophodni za automatsku obradu podataka. Naslovna stranica u aplikaciji, za razliku od papirnog Upitnika se sastoji iz više dijelova koji se prilikom unosa podataka otvaraju jedan za drugim. Sve vezano za popunjavanje naslovne stranice detaljno je objašnjeno u dijelu „Popunjavanje naslovne/identifikacione i posljednje stranice Upitnika u aplikaciji za unos podataka.“

Ukoliko domaćinstvo ne prihvati anketiranje, anketar unosi šifru 2 u kućicu za unos i aplikacija će ga automatski prebaciti na popunjavanje Upitnika o neodzivu (ARS2). U tom slučaju treba da se unese jedan od slijedećih razloga neizvršenog anketiranja:

- Neostvarivanja kontakta sa domaćinstvom,
- Domaćinstvo odbija saradnju,
- Nemogućnost odgovora domaćinstva,
- Neodgovarajući stan/domaćinstvo,
- Novo anketiranje u ponovljenom anketiranju,
- Domaćinstvo se preselilo na novu adresu.

Anketar/operater unose šifru jednog od ponuđenih razloga neizvršenog anketiranja.

NEOSTVARIVANJE KONTAKTA SA DOMAĆINSTVOM

Ukoliko anketiranje nije izvršeno iz razloga neostvarivanja kontakta sa domaćinstvom (modalitet 1), tada se popunjava pitanje 1a gdje treba da izabere 1 od 4 ponuđena razloga neostvarivanja kontakta sa domaćinstvom i tu se popunjavanje upitnika ARS2 završava.

NEMOGUĆNOST ODGOVORA DOMAĆINSTVA

Ukoliko anketiranje nije izvršeno iz razloga nemogućnosti odgovora domaćinstva (modalitet 3), tada se popunjava pitanje 1c gdje treba da izabere 1 od 3 ponuđena razloga nemogućnosti odgovora domaćinstva.

UPITNIK O NEODZIVU

1c. Razlog nemogućnosti odgovora domaćinstva:

☐ 1. Bolest

☐ 2. Jezicka barijera

☐ 3. Ostali razlozi

RazNeizv	3	Nemoguće
RazNeostv		
RazOdb		
RazNemog		

Nakon što se izabere jedan od ponuđenih razloga nemogućnosti odgovora domaćinstva, potrebno je još kao i u prethodnom razlogu odgovoriti na pitanje 2 da li je utvrđen broj domaćinstava u izabranoj stambenoj jedinici, nakon čega se popunjavanje Upitnika ARS2 završava.

NEODGOVARAJUĆI STAN

Ukoliko anketiranje nije izvršeno iz razloga neodgovarajućeg stana/domaćinstva (modalitet 4), tada se popunjava pitanje 1d gdje treba da izabere 1 od 8 ponuđenih razloga neodgovarajućeg stana/domaćinstva i tu se popunjavanje upitnika ARS2 završava.

UPITNIK O NEODZIVU

1d. Neodgovarajući stan/domaćinstvo:

☐ 1. Data adresa ne postoji na terenu

☐ 2. Svi članovi domaćinstva preminuli

☐ 3. Domaćinstvo se odselilo u inostranstvo na najmanje godinu dana

☐ 4. Domaćinstvo je preslo/preselilo u kolektivno domaćinstvo/institucija (staracki dom, samostan, zatvor)

☐ 5. Prazan stan

☐ 6. Rarusen stan

☐ 7. Stambena jedinica se više ne koristi za stanovanje

☐ 8. Drugo

RazNeizv	4	Neodgovar
RazNeostv		

Prazan stan se obilježava za stan koji je u vrijeme anketiranja nenastanjen (prazan) zbog toga što je:

- nov i još neuseljen (iako je dopušteno useljavanje);
- ispraznjen radi preseljenja, adaptacije, opravke i sl;
- stan čiji vlasnik živi u drugom stanu ili u drugom mjestu, a ovaj stan još ne koristi niti ga izdaje (npr. stan kupljen za djecu koja tek treba da dođu u to mjesto na školovanje i sl.);

Na kraju Upitnika o neodzivu (ARS2) anketar/operater unosi sve primjedbe i komentare ukoliko ih ima, te eventualne probleme koji su se javili prilikom anketiranja. Nakon što unese primjedbe potrebno je da upiše 1 kako bi potvrdio da je popunjavanje upitnika o neodzivu završeno.

Obrasci Odgovor Vodi Mogućnosti Pomoć

LP5 | Appointnt |

Intervju je sada završen.
Hvala vam na suradnji i želim vam ugodan dan/večer.

Možete napraviti ispravke prije nego završite intervju.

Unesite 1 kada budete htjeli završiti intervju

Unesi numeričku vrijednost između 1 i 1

RazNetzv	1	Neostv
RazNeostv	1	NovoDom
RazOdb		
RazNemog		
UkupDrD		
KolikoDom		
NeodgStan		
VrZavSat		
VrZavMin		
Primjedbe		
Kraj		

PRILOZI:**PRILOG 1: ŠIFARNIK DRŽAVA**

Varijable: COUNTRYB, COBFATH, COBMOTH, COUNTPR, COUNTRYW	
Kod države	Država
AD	Andora
AE	Ujedinjeni Arapski Emirati
AF	Afganistan
AG	Antigva i Barbuda
AI	Angvila
AL	Albanija
AM	Armenija
AO	Angola
AR	Argentina
AT	Austrija
AU	Australija
AW	Aruba
AZ	Azerbejdžan
BA	Bosna i Hercegovina
BB	Barbados
BD	Bangladeš
BE	Belgija
BF	Burkina Faso
BG	Bugarska
BH	Bahrein
BI	Burundi
BJ	Benin
BL	Sveti Bartolomej
BM	Bermuda
BN	Brunej
BO	Bolivija
BR	Brazil
BS	Bahami
BT	Butan
BW	Bocvana
BY	Bjelorusija
BZ	Beliz
CA	Kanada
CD	Demokratska Republika Kongo
CF	Centralnoafrička Republika
CG	Kongo
CH	Švicarska
CI	Obala Slonovače
CK	Kukovi otoci

CL	Čile
CM	Kamerun
CN	Kina
CO	Kolumbija
CR	Kostarika
CU	Kuba
CV	Cape Verde
CW	Curacao
CY	Kipar
CZ	Češka Republika
DE	Njemačka
DJ	Džibuti
DK	Danska
DM	Komonvelt Dominika
DO	Dominikanska Republika
DZ	Alžir
EC	Ekvador
EE	Estonija
EG	Egipat
EH	Zapadna Sahara
EL	Grčka
ER	Eritreja
ES	Španija
ET	Etiopija
FI	Finska
FJ	Fidži
FK	Foklandska ostrva
FM	Federativne države Mikronezije
FO	Farska Ostrva
FR	Francuska
GA	Gabon
GD	Grenada
GE	Gruzija
GG	Guernsey
GH	Gana
GI	Gibraltar
GL	Grenland
GM	Gambija
GN	Gvineja
GQ	Ekvatorijalna Gvineja
GT	Gvatemala
GW	Gvineja-Bisao
GY	Gvajana
HN	Honduras
HR	Hrvatska
HT	Haiti
HU	Mađarska

ID	Indonezija
IE	Irska
IL	Izrael
IM	Ostrvo Man
IN	Indija
IQ	Irak
IR	Iran
IS	Island
IT	Italija
JE	Jersey
JM	Jamajka
JO	Jordan
JP	Japan
KE	Kenija
KG	Kirgistan
KH	Kambodža
KI	Kiribati
KM	Komori
KN	Sveti Kristofor i Nevis
KP	Sjeverna Koreja
KR	Južna Koreja
KW	Kuvajt
KY	Kajmanska ostrva
KZ	Kazahstan
LA	Laos
LB	Liban
LC	Sveta Lucija
LI	Lihtenštajn
LK	Šri Lanka
LR	Liberija
LS	Lesoto
LT	Litvanija
LU	Luksemburg
LV	Latvija
LY	Libija
MA	Maroko
MC	Monako
MD	Moldavija
ME	Crna Gora
MF	Sveti Martin (Francuski dio)
MG	Madagaskar
MH	Maršalova Ostrva
MK	Republika Sjeverna Makedonija
ML	Mali
MM	Mijanmar/Burma
MN	Mongolija
MR	Mauritanija

Anketa o radnoj snazi

MS	Montserat
MT	Malta
MU	Mauricijus
MV	Maldivi
MW	Malavi
MX	Meksiko
MY	Malezija
MZ	Mozambik
NA	Namibija
NC	Nova Kaledonija
NE	Niger
NG	Nigerija
NI	Nikaragva
NL	Holandija
NO	Norveška
NP	Nepal
NR	Nauru
NZ	Novi Zeland
OM	Oman
PA	Panama
PE	Peru
PF	Francuska Polinezija
PG	Papua Nova Gvineja
PH	Filipini
PK	Pakistan
PL	Poljska
PM	Sveti Petar i Mikelon
PN	Pitkernska Ostrva uključuje otok Ducie Henderson i Oeno
PS	Država Palestina
PT	Portugal
PW	Palau
PY	Paragvaj
QA	Katar
RO	Rumunija
RS	Srbija
RU	Ruska Federacija
RW	Ruanda
SA	Saudijska Arabija
SB	Solomonski otoci
SC	Sejšeli
SD	Sudan
SE	Švedska
SG	Singapur
SH	Sveta Helena
SI	Slovenija
SK	Slovačka

SL	Sijera Leone
SM	San Marino
SN	Senegal
SO	Somalija
SR	Surinam
SS	Južni Sudan
ST	Sao Tome i Principe (sveti Toma i Prinsipe)
SV	Salvador
SX	Sveti Martin
SY	Sirija
SZ	Svazilend
TC	Ostrva Turks i Caicos
TD	Čad
TF	Francuske južne teritorije
TG	Togo
TH	Tajland
TJ	Tadžikistan
TL	Istočni Timor
TM	Turkmenistan
TN	Tunis
TO	Tonga
TR	Turska
TT	Trinidad i Tobago
TV	Tuvalu
TW	Tajvan
TZ	Tanzanija
UA	Ukrajina
UG	Uganda
UK	Velika Britanija
US	Sjedinjene Američke Države
UY	Urugvaj
UZ	Uzbekistan
VA	Vatikan
VC	Sveti Vincent i Grenadini
VE	Venecuela
VG	Britanska djevičanska ostrva
VN	Vijetnam
VU	Vanuatu
WF	Ostrva Valis i Futuna
WS	Samoa
XK	Kosovo (UN SCR 1244/99)
YE	Jemen
ZA	Južnoafrička Republika
ZM	Zambija
ZW	Zimbabve
FOR	Strano državljanstvo, ali zemlja nepoznata

Varijabla :CITIZENSHIP	
Kod države	Država
AD	Andora
AE	Ujedinjeni Arapski Emirati
AF	Afganistan
AG	Antigva i Barbuda
AL	Albanija
AM	Armenija
AO	Angola
AR	Argentina
AT	Austrija
AU	Australija
AW	Aruba
AZ	Azerbejdžan
BA	Bosna i Hercegovina
BB	Barbados
BD	Bangladeš
BE	Belgija
BF	Burkina Faso
BG	Bugarska
BH	Bahrein
BI	Burundi
BJ	Benin
BN	Brunej
BO	Bolivija
BR	Brazil
BS	Bahami
BT	Butan
BW	Bocvana
BY	Bjelorusija
BZ	Beliz
CA	Kanada
CD	Demokratska Republika Kongo
CF	Centralnoafrička Republika
CG	Kongo
CH	Švicarska
CI	Obala Slonovače
CL	Čile
CM	Kamerun
CN	Kina
CO	Kolumbija
CR	Kostarika
CU	Kuba
CV	Cape Verde
CW	Curacao

Anketa o radnoj snazi

CY	Kipar
CZ	Češka Republika
DE	Njemačka
DJ	Džibuti
DK	Danska
DM	Komonvelt Dominika
DO	Dominikanska Republika
DZ	Alžir
EC	Ekvador
EE	Estonija
EG	Egipat
EH	Zapadna Sahara
EL	Grčka
ER	Eritreja
ES	Španija
ET	Etiopija
FI	Finska
FJ	Fidži
FM	Federativne države Mikronezije
FR	Francuska
GA	Gabon
GD	Grenada
GE	Gruzija
GH	Gana
GM	Gambija
GN	Gvineja
GQ	Ekvatorijalna Gvineja
GT	Gvatemala
GW	Gvineja-Bisao
GY	Gvajana
HN	Honduras
HR	Hrvatska
HT	Haiti
HU	Mađarska
ID	Indonezija
IE	Irska
IL	Izrael
IN	Indija
IQ	Irak
IR	Iran
IS	Island
IT	Italija
JM	Jamajka
JO	Jordan
JP	Japan
KE	Kenija
KG	Kirgistan

KH	Kambodža
KI	Kiribati
KM	Komori
KN	Sveti Kristofor i Nevis
KP	Sjeverna Koreja
KR	Južna Koreja
KW	Kuvajt
KZ	Kazahstan
LA	Laos
LB	Liban
LC	Sveta Lucija
LI	Lihtenštajn
LK	Šri Lanka
LR	Liberija
LS	Lesoto
LT	Litvanija
LU	Luksemburg
LV	Latvija
LY	Libija
MA	Maroko
MC	Monako
MD	Moldavija
ME	Crna Gora
MG	Madagaskar
MH	Maršalova Ostrva
MK	Republika Sjeverna Makedonija
ML	Mali
MM	Mijanmar/Burma
MN	Mongolija
MR	Mauritanija
MT	Malta
MU	Mauricijus
MV	Maldivi
MW	Malavi
MX	Meksiko
MY	Malezija
MZ	Mozambik
NA	Namibija
NE	Niger
NG	Nigerija
NI	Nikaragva
NL	Holandija
NO	Norveška
NP	Nepal
NR	Nauru
NZ	Novi Zeland
OM	Oman

PA	Panama
PE	Peru
PG	Papua Nova Gvineja
PH	Filipini
PK	Pakistan
PL	Poljska
PS	Država Palestina
PT	Portugal
PW	Palau
PY	Paragvaj
QA	Katar
RO	Rumunija
RS	Srbija
RU	Ruska Federacija
RW	Ruanda
SA	Saudijska Arabija
SB	Solomonski otoci
SC	Sejšeli
SD	Sudan
SE	Švedska
SG	Singapur
SI	Slovenija
SK	Slovačka
SL	Sijera Leone
SM	San Marino
SN	Senegal
SO	Somalija
SR	Surinam
SS	Južni Sudan
ST	Sao Tome i Principe (sveti Toma i Prinsipe)
SV	Salvador
SX	Sveti Martin
SY	Sirija
SZ	Svazilend
TD	Čad
TG	Togo
TH	Tajland
TJ	Tadžikistan
TL	Istočni Timor
TM	Turkmenistan
TN	Tunis
TO	Tonga
TR	Turska
TT	Trinidad i Tobago
TV	Tuvalu
TW	Tajvan
TZ	Tanzanija

UA	Ukrajina
UG	Uganda
UK	Velika Britanija
US	Sjedinjene Američke Države
UY	Urugvaj
UZ	Uzbekistan
VA	Vatikan
VC	Sveti Vincent i Grenadini
VE	Venecuela
VN	Vijetnam
VU	Vanuatu
WS	Samoa
XK	Kosovo (UN SCR 1244/99)
YE	Jemen
ZA	Južnoafrička Republika
ZM	Zambija
ZW	Zimbabve
FOR	Strano državljanstvo, ali zemlja nepoznata
STLS	Bez državljanstva

PRILOG 2: ŠIFARNIK GRADOVA I OPĆINA

Entitet (1): Federacija Bosne i Hercegovine					
Šifra	Naziv općine	Šifra	Naziv općine	Šifra	Naziv općine
10014	Banovići	10405	Grude	11304	Ravno
10049	Grad Bihać	10847	Hadžići	11541	Sanski Most
11428	Grad Bosanska Krupa	11550	Ilidža	11312	Sapna
11436	Bosanski Petrovac	10863	Ilijaš	10839	Sarajevo - Centar
10146	Bosansko Grahovo	10421	Jablanica	11584	Sarajevo - Stari Grad
10189	Breza	11487	Jajce	10871	Sarajevo - Novi Grad
10197	Bugojno	10448	Kakanj	10987	Grad Srebrenik
10219	Busovača	11495	Kalesija	11606	Grad Stolac
11240	Bužim	10472	Kiseljak	10570	Grad Široki Brijeg
10227	Grad Cazin	10499	Kladanj	11339	Teočak
10243	Grad Čapljina	11509	Ključ	11045	Tešanj
11231	Čelić	10529	Grad Konjic	10308	Tomislavgrad
10260	Čitluk	10545	Kreševo	11061	Travnik
11258	Doboj-Istok	11517	Kupres	11592	Trnovo
11266	Doboj-Jug	10588	Grad Livno	11088	Grad Tuzla
11274	Dobretići	10600	Grad Lukavac	11622	Usora
11282	Domaljevac-Šamac	10626	Grad Ljubuški	11100	Vareš
10294	Donji Vakuf	10634	Maglaj	11118	Velika Kladuša
11614	Drvar	10685	Neum	11126	Grad Visoko
11444	Foča	10774	Novi Travnik	11142	Vitez
10324	Fojnica	11568	Novo Sarajevo	10928	Vogošća
10359	Glamoč	11525	Odžak	11177	Grad Zavidovići
11452	Grad Goražde	10715	Olovo	11185	Grad Zenica
10375	Gornji Vakuf-Uskoplje	11533	Grad Orašje	11207	Žepče
11479	Grad Gračanica	11576	Pale	11215	Grad Živinice
11410	Grad Mostar	10731	Posušje		
10391	Grad Gradačac	10766	Prozor		
Entitet (2): Republika Srpska					
20010	Grad Banja Luka	20249	Kalinovik	20478	Petrovo
20028	Berkovići	20257	Kneževo	20486	Grad Prijedor
20036	Grad Bijeljina	20273	Kostajnica	20494	Prnjavor
20044	Bileća	20281	Kotor Varoš	20508	Ribnik
20079	Brod	20265	Kozarska Dubica	20516	Rogarica
20052	Bratunac	20290	Krupa na Uni	20524	Rudo
20630	Čajniče	20303	Kupres	20532	Sokolac
20648	Čelinac	20311	Grad Laktaši	20559	Srbac
20133	Grad Derventa	20320	Lopare	20567	Srebrenica
20141	Grad Doboj	20338	Ljubinja	20699	Stanari
20150	Donji Žabar	20346	Milići	20656	Šamac
20613	Foča	20354	Modriča	20664	Šekovići
20117	Gacko	20362	Mrkonjić Grad	20672	Šipovo
20125	Grad Gradiška	20389	Nevesinje	20575	Teslić
20621	Han Pijesak	20397	Novi Grad	20583	Grad Trebinje
20184	Istočni Drvar	20419	Novo Goražde	20591	Trnovo
20176	Istočna Ilidža	20427	Osmaci	20605	Ugljevik
20192	Istočni Mostar	20435	Oštra Luka	20087	Višegrad
20214	Istočno Novo Sarajevo	20443	Pale	20095	Vlasenica
20206	Istočni Stari Grad	20451	Pelagićevo	20109	Vukosavlje
20222	Jezero	20460	Petrovac	20168	Grad Zvornik
Entitet (3): Brčko distrikt BiH					
30163	Brčko				

PRILOG 3: KLASIFIKACIJA DJELATNOSTI BiH – KDBiH 2010 (NACE Rev.2)

Oblast	Grana	Naziv i opis djelatnosti
PODRUČJE A		POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBOLOV
01	<i>Biljna i stočarska proizvodnja, lovo i uslužne djelatnosti u vezi s njima</i>	
	01.1	Uzgoj jednogodišnjih usjeva
	01.2	Uzgoj višegodišnjih usjeva
	01.3	Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja
	01.4	Uzgoj životinja
	01.5	Mješovita poljoprivredna proizvodnja (biljna i stočna proizvodnja)
	01.6	Pomoćne djelatnosti u poljoprivredi i djelatnosti koje se obavljaju nakon žetve usjeva
	01.7	Lov, stupačarenje i uslužne djelatnosti u vezi s njima
02	<i>Šumarstvo i sječa drva (iskorištavanje šuma)</i>	
	02.1	Uzgoj šuma i ostale djelatnosti u šumarstvu
	02.2	Sječa drva (iskorištavanje šuma)
	02.3	Sakupljanje nekultiviranih šumskih plodova i proizvoda, osim šumskih sortimenata
	02.4	Pomoćne usluge u šumarstvu
03	<i>Ribolov i akvakultura</i>	
	03.1	Ribolov
	03.2	Akvakultura
PODRUČJE B		VAĐENJE RUDA I KAMENA
05	<i>Vađenje uglja i lignita</i>	
	05.1	Vađenje kamenog uglja
	05.2	Vađenje lignita
06	<i>Vađenje sirove nafte i prirodnog plina</i>	
	06.1	Vađenje sirove nafte
	06.2	Vađenje prirodnog plina
07	<i>Vađenje metalnih ruda</i>	
	07.1	Vađenje željeznih ruda
	07.2	Vađenje ruda obojenih metala
08	<i>Vađenje ostalih ruda i kamena</i>	
	08.1	Vađenje kamena, pijeska i gline
	08.9	Vađenje ruda i kamena d. n.
09	<i>Pomoćne uslužne djelatnosti u vađenju ruda i kamena</i>	
	09.1	Pomoćne djelatnosti za vađenje nafte i prirodnog plina
	09.9	Pomoćne djelatnosti za ostalo vađenje ruda i kamena
PODRUČJE C		PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA
10	<i>Proizvodnja prehrambenih proizvoda</i>	
	10.1	Prerada i konzervisanje mesa i proizvodnja mesnih proizvoda
	10.2	Prerada i konzervisanje riba, ljuskara i mekušaca
	10.3	Prerada i konzervisanje voća i povrća

	10.4	Proizvodnja biljnih i životinjskih ulja i masti
	10.5	Proizvodnja mliječnih proizvoda
	10.6	Proizvodnja mlinskih proizvoda, škroba i škrobnih proizvoda
	10.7	Proizvodnja pekarskih proizvoda, proizvoda od brašna i kolača
	10.8	Proizvodnja ostalih prehrambenih proizvoda
	10.9	Proizvodnja pripremljene hrane za životinje
11	<i>Proizvodnja pića</i>	
	11.0	Proizvodnja pića
12	<i>Proizvodnja duhanskih proizvoda</i>	
	12.0	Proizvodnja duhanskih proizvoda
13	<i>Proizvodnja tekstila</i>	
	13.1	Priprema i predenje tekstilnih vlakana
	13.2	Tkanje tekstila
	13.3	Dovršavanje tekstila
	13.9	Proizvodnja ostalog tekstila
14	<i>Proizvodnja odjeće</i>	
	14.1	Proizvodnja odjeće, osim krznene odjeće
	14.2	Proizvodnja proizvoda od krzna
	14.3	Proizvodnja pletene i heklane odjeće
15	<i>Proizvodnja kože i srodnih proizvoda</i>	
	15.1	Štavljenje i obrada kože; proizvodnja putnih i ručnih torbi, sedlarskih i kaišarskih proizvoda; dorada i bojenje krzna
	15.2	Proizvodnja obuće
16	<i>Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala</i>	
	16.1	Piljenje i blanjanje drva (proizvodnja rezane građe); impregnacija drveta
	16.2	Proizvodnja proizvoda od drva, pluta, slame i pletarskih materijala
17	<i>Proizvodnja papira i proizvoda od papira</i>	
	17.1	Proizvodnja celuloze, papira i kartona
	17.2	Proizvodnja proizvoda od papira i kartona
18	<i>Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa</i>	
	18.1	Štampanje i uslužne djelatnosti u vezi sa štampanjem
	18.2	Umnožavanje snimljenih zapisa
19	<i>Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda</i>	
	19.1	Proizvodnja proizvoda koksnih peći
	19.2	Proizvodnja rafiniranih naftnih proizvoda
20	<i>Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda</i>	
	20.1	Proizvodnja osnovnih hemikalija, gnojiva i dušičnih spojeva, plastike i sintetičkog kaučuka u primarnim oblicima
	20.2	Proizvodnja pesticida i drugih agrohemijskih proizvoda
	20.3	Proizvodnja boja, lakova i sličnih premaza, grafičkih boja i kitova
	20.4	Proizvodnja sapuna i deterdženata, sredstava za čišćenje i poliranje, parfema i toaletno-kozmetičkih preparata
	20.5	Proizvodnja ostalih hemijskih proizvoda
	20.6	Proizvodnja umjetnih vlakana

21	<i>Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata</i>	
	21.1	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda
	21.2	Proizvodnja farmaceutskih preparata
22	<i>Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa</i>	
	22.1	Proizvodnja proizvoda od gume
	22.2	Proizvodnja proizvoda od plastičnih masa
23	<i>Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda</i>	
	23.1	Proizvodnja stakla i proizvoda od stakla
	23.2	Proizvodnja vatrostalnih proizvoda
	23.3	Proizvodnja proizvoda od gline za građevinarstvo
	23.4	Proizvodnja ostalih proizvoda od porculana i keramike
	23.5	Proizvodnja cementa, kreča i gipsa
	23.6	Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa
	23.7	Rezanje, oblikovanje i obrada kamena
	23.9	Proizvodnja brusnih proizvoda i nemetalnih mineralnih proizvoda, d. n.
24	<i>Proizvodnja baznih metala</i>	
	24.1	Proizvodnja sirovog željeza, čelika i ferolegura
	24.2	Proizvodnja cijevi, crijeva, šupljih profila i pripadajućeg pribora od čelika
	24.3	Proizvodnja ostalih proizvoda primarne prerade čelika
	24.4	Proizvodnja baznih plemenitih i ostalih obojenih metala
	24.5	Lijevanje metala
25	<i>Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme</i>	
	25.1	Proizvodnja metalnih konstrukcija
	25.2	Proizvodnja metalnih cisterni, rezervoara i sličnih posuda
	25.3	Proizvodnja parnih kotlova, osim kotlova za centralno grijanje
	25.4	Proizvodnja oružja i municije
	25.5	Kovanje, presovanje, štancanje i valjanje metala; metalurgija praha
	25.6	Površinska obrada i prevlačenje metala; mašinska obrada metala
	25.7	Proizvodnja sječiva, alata i metalnih proizvoda za opću namjenu
	25.9	Proizvodnja ostalih gotovih proizvoda od metala
26	<i>Proizvodnja računara te elektronskih i optičkih proizvoda</i>	
	26.1	Proizvodnja elektronskih komponenata i ploča
	26.2	Proizvodnja računara i periferne opreme
	26.3	Proizvodnja komunikacijske opreme
	26.4	Proizvodnja elektronskih uređaja za široku potrošnju
	26.5	Proizvodnja instrumenata i aparata za mjerenje, ispitivanje i navođenje; proizvodnja satova
	26.6	Proizvodnja opreme za zračenje, elektromedicinske i elektroterapeutske opreme
	26.7	Proizvodnja optičkih instrumenata i fotografske opreme
	26.8	Proizvodnja magnetnih i optičkih medija
27	<i>Proizvodnja električne opreme</i>	
	27.1	Proizvodnja elektromotora, generatora, transformatora, te uređaja za distribuciju i kontrolu električne energije
	27.2	Proizvodnja baterija i akumulatora
	27.3	Proizvodnja žice i elektroinstalacijskog materijala

	27.4	Proizvodnja električne opreme za rasvjetu
	27.5	Proizvodnja aparata za domaćinstvo
	27.9	Proizvodnja ostale električne opreme
28	<i>Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.</i>	
	28.1	Proizvodnja mašina za opće namjene
	28.2	Proizvodnja ostalih mašina za opće namjene
	28.3	Proizvodnja mašina za poljoprivredu i šumarstvo
	28.4	Proizvodnja mašina za obradu metala i alatnih mašina
	28.9	Proizvodnja ostalih mašina za posebne namjene
29	<i>Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica</i>	
	29.1	Proizvodnja motornih vozila
	29.2	Proizvodnja karoserija za motorna vozila; proizvodnja prikolica i poluprikolica
	29.3	Proizvodnja dijelova i pribora za motorna vozila
30	<i>Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava</i>	
	30.1	Gradnja brodova i čamaca
	30.2	Proizvodnja željezničkih lokomotiva i tračničkih vozila
	30.3	Proizvodnja aviona i svemirskih letjelica, te srodnih prijevoznih sredstava i opreme
	30.4	Proizvodnja vojnih borbenih vozila
	30.9	Proizvodnja prijevoznih sredstava, d. n.
31	<i>Proizvodnja namještaja</i>	
	31.0	Proizvodnja namještaja
32	<i>Ostala prerađivačka industrija</i>	
	32.1	Proizvodnja nakita, imitacije nakita (bižuterije) i srodnih proizvoda
	32.2	Proizvodnja muzičkih instrumenata
	32.3	Proizvodnja sportske opreme
	32.4	Proizvodnja igara i igračaka
	32.5	Proizvodnja medicinskih i stomatoloških instrumenata i pribora
	32.9	Prerađivačka industrija, d. n.
33	<i>Popravlak i instaliranje mašina i opreme</i>	
	33.1	Popravlak proizvoda od metala, mašina i opreme
	33.2	Instaliranje industrijskih mašina i opreme
PODRUČJE D PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I		
35	<i>Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija</i>	
	35.1	Proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije
	35.2	Proizvodnja plina; distribucija plinovitih goriva distribucijskom mrežom
	35.3	Proizvodnja i snabdijevanje parom i klimatizacija
PODRUČJE E SNABDIJEVANJE VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, UPRAVLJANJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA		
36	<i>Sakupljanje, pročišćavanje i snabdijevanje vodom</i>	
	36.0	Sakupljanje, pročišćavanje i snabdijevanje vodom
37	<i>Uklanjanje otpadnih voda</i>	
	37.0	Uklanjanje otpadnih voda
38	<i>Sakupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; reciklaža materijala</i>	
	38.1	Sakupljanje otpada

	38.2	Obrada i zbrinjavanje otpada
	38.3	Reciklaža materijala
39	<i>Djelatnosti sanacije okoliša te ostale djelatnosti upravljanja otpadom</i>	
	39.0	Djelatnosti sanacije okoliša te ostale djelatnosti upravljanja otpadom
PODRUČJE F		GRAĐEVINARSTVO
41	<i>Gradnja građevina visokogradnje</i>	
	41.1	Organizacija izvođenja građevinskih projekata
	41.2	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada
42	<i>Gradnja građevina niskogradnje</i>	
	42.1	Gradnja cesta i željezničkih pruga
	42.2	Gradnja cjevovoda, vodova za električnu struju i telekomunikacije
	42.9	Gradnja ostalih građevina niskogradnje
43	<i>Specijalizirane građevinske djelatnosti</i>	
	43.1	Uklanjanje građevina i pripremni radovi na gradilištu
	43.2	Elektroinstalacijski radovi, uvođenje instalacija vodovoda, kanalizacije i plina i ostali građevinski instalacijski radovi
	43.3	Završni građevinski radovi
	43.9	Ostale specijalizirane građevinske djelatnosti
PODRUČJE G		TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA
45	<i>Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala</i>	
	45.1	Trgovina motornim vozilima
	45.2	Održavanje i popravak motornih vozila
	45.3	Trgovina dijelovima i priborom za motorna vozila
	45.4	Trgovina motociklima, dijelovima i priborom za motocikle te održavanje i popravak motocikala
46	<i>Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima</i>	
	46.1	Trgovina na veliko uz naknadu ili na osnovu ugovora
	46.2	Trgovina na veliko poljoprivrednim sirovinama i živim životinjama
	46.3	Trgovina na veliko hranom, pićima i duhanskim proizvodima
	46.4	Trgovina na veliko proizvodima za domaćinstvo
	46.5	Trgovina na veliko informaciono-komunikacionom opremom
	46.6	Trgovina na veliko ostalim mašinama, opremom i priborom
	46.7	Ostala specijalizirana trgovina na veliko
	46.9	Nespecijalizirana trgovina na veliko
47	<i>Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima</i>	
	47.1	Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavnicama
	47.2	Trgovina na malo hranom, pićima i duhanskim proizvodima u specijaliziranim prodavnicama
	47.3	Trgovina na malo motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama
	47.4	Trgovina na malo informacionom-komunikacionom opremom u specijaliziranim prodavnicama
	47.5	Trgovina na malo ostalom opremom za domaćinstvo u specijaliziranim prodavnicama
	47.6	Trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u specijaliziranim prodavnicama
	47.7	Trgovina na malo ostalom robom u specijaliziranim prodavnicama
	47.8	Trgovina na malo na štandovima i tržnicama

	47.9	Trgovina na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica
PODRUČJE H		PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE
49		<i>Kopneni prijevoz i cjevovodni transport</i>
	49.1	Željeznički prijevoz putnika, međugradski
	49.2	Željeznički prijevoz robe
	49.3	Ostali kopneni prijevoz putnika
	49.4	Cestovni prijevoz robe i usluge preseljenja
	49.5	Cjevovodni transport
50		<i>Vodeni prijevoz</i>
	50.1	Pomorski i priobalni prijevoz putnika
	50.2	Pomorski i priobalni prijevoz robe
	50.3	Prijevoz putnika unutrašnjim vodenim putevima
	50.4	Prijevoz robe unutrašnjim vodenim putevima
51		<i>Vazdušni prijevoz</i>
	51.1	Vazdušni prijevoz putnika
	51.2	Vazdušni prijevoz robe i svemirski prijevoz
52		<i>Skladištenje i pomoćne djelatnosti u prijevozu</i>
	52.1	Skladištenje robe
	52.2	Pomoćne djelatnosti u prijevozu
53		<i>Poštanske i kurirske djelatnosti</i>
	53.1	Djelatnosti pružanja univerzalnih poštanskih usluga
	53.2	Djelatnosti pružanja ostalih poštanskih i kurirskih usluga
PODRUČJE I		DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE (HOTELIJERSTVO I UGOSTITELJSTVO)
55		<i>Smještaj</i>
	55.1	Hoteli i sličan smještaj
	55.2	Odmarališta i slični objekti za kraći odmor
	55.3	Kampovi i prostori za kampovanje
	55.9	Ostali smještaj
56		<i>Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića</i>
	56.1	Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane
	56.2	Djelatnosti keteringa i ostale djelatnosti pripreme i usluživanja hrane
	56.3	Djelatnosti pripreme i usluživanja pića
PODRUČJE J		INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE
58		<i>Izdavačke djelatnosti</i>
	58.1	Izdavanje knjiga, periodičnih publikacija i ostale izdavačke djelatnosti
	58.2	Izdavanje softvera
59		<i>Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja muzičkih zapisa</i>
	59.1	Proizvodnja i distribucija filmova, videofilmova i televizijskog programa
	59.2	Djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja muzičkih zapisa
60		<i>Emitovanje programa</i>
	60.1	Emitovanje radijskog programa
	60.2	Emitovanje televizijskog programa

61	<i>Telekomunikacije</i>
	61.1 Djelatnosti žičane komunikacije
	61.2 Djelatnosti bežične komunikacije
	61.3 Djelatnosti satelitske komunikacije
	61.9 Ostale komunikacijske djelatnosti
62	<i>Računarsko programiranje, savjetovanje i djelatnosti u vezi s njima</i>
	62.0 Računarsko programiranje, savjetovanje i djelatnosti u vezi s njima
63	<i>Informacione uslužne djelatnosti</i>
	63.1 Obrada podataka, usluge hostinga i djelatnosti u vezi s njima; internetski portali
	63.9 Ostale informacione uslužne djelatnosti
PODRUČJE K FINANSIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	
64	<i>Finansijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i penzijskih fondova</i>
	64.1 Novčarsko posredovanje
	64.2 Djelatnosti finansijskih holding-društava
	64.3 Trustovi, ostali fondovi i slični finansijski subjekti
	64.9 Ostale finansijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i penzijskih fondova
65	<i>Osiguranje, reosiguranje i penzijski fondovi, osim obaveznog socijalnog osiguranja</i>
	65.1 Osiguranje
	65.2 Reosiguranje
	65.3 Penzijski fondovi
66	<i>Pomoćne djelatnosti kod finansijskih usluga i djelatnosti osiguranja</i>
	66.1 Pomoćne djelatnosti kod finansijskih usluga, osim osiguranja i penzijskih fondova
	66.2 Pomoćne djelatnosti u osiguranju i penzijskim fondovima
	66.3 Djelatnosti upravljanja fondovima
PODRUČJE L POSLOVANJE NEKRETNINAMA	
68	<i>Poslovanje nekretninama</i>
	68.1 Kupovina i prodaja vlastitih nekretnina
	68.2 Iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (leasing)
	68.3 Poslovanje nekretninama uz naknadu ili na osnovu ugovora
PODRUČJE M STRUČNE, NAUČNE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	
69	<i>Pravne i računovodstvene djelatnosti</i>
	69.1 Pravne djelatnosti
	69.2 Računovodstvene, knjigovodstvene i revizijske djelatnosti; porezno savjetovanje
70	<i>Upravljačke djelatnosti; savjetovanje u vezi s upravljanjem</i>
	70.1 Upravljačke djelatnosti
	70.2 Savjetovanje u vezi s upravljanjem
71	<i>Arhitektonske i inženjerske djelatnosti; tehničko ispitivanje i analiza</i>
	71.1 Arhitektonske i inženjerske djelatnosti i s njima povezano tehničko savjetovanje
	71.2 Tehničko ispitivanje i analiza
72	<i>Naučno istraživanje i razvoj</i>
	72.1 Istraživanje i eksperimentalni razvoj u prirodnim, tehničkim i tehnološkim naukama
	72.2 Istraživanje i eksperimentalni razvoj u društvenim i humanističkim naukama

73	<i>Promocija (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta</i>	
	73.1	Promocija (reklama i propaganda)
	73.2	Istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja
74	<i>Ostale stručne, naučne i tehničke djelatnosti</i>	
	74.1	Specijalizirane dizajnerske djelatnosti
	74.2	Fotografske djelatnosti
	74.3	Prevodilačke djelatnosti i usluge tumača
	74.9	Ostale stručne, naučne i tehničke djelatnosti, d. n.
75	<i>Veterinarske djelatnosti</i>	
	75.0	Veterinarske djelatnosti
PODRUČJE N		ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI
77	<i>Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing)</i>	
	77.1	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) motornih vozila
	77.2	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo
	77.3	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) ostalih mašina, opreme te materijalnih dobara
	77.4	Davanje u zakup (leasing) prava na upotrebu intelektualnog vlasništva i sličnih proizvoda, osim radova koji su zaštićeni autorskim pravima
78	<i>Djelatnosti posredovanja u zapošljavanju</i>	
	78.1	Djelatnosti agencija za zapošljavanje
	78.2	Djelatnosti agencija za privremeno zapošljavanje
	78.3	Ostalo ustupanje ljudskih resursa
79	<i>Putničke agencije, organizatori putovanja, turoperator i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti u vezi s njima</i>	
	79.1	Djelatnosti putničkih agencija i turoperatora
	79.9	Ostale rezervacijske usluge i djelatnosti u vezi s njima
80	<i>Zaštitne i istražne djelatnosti</i>	
	80.1	Djelatnosti privatne zaštite
	80.2	Usluge zaštite uz pomoć sigurnosnih sistema
	80.3	Istražne djelatnosti
81	<i>Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja zelenih površina</i>	
	81.1	Pomoćne djelatnosti upravljanja zgradama
	81.2	Djelatnosti čišćenja
	81.3	Uslužne djelatnosti uređenja i održavanja zelenih površina
82	<i>Kancelarijske administrativne i pomoćne djelatnosti te ostale poslovne pomoćne djelatnosti</i>	
	82.1	Kancelarijske administrativne i pomoćne djelatnosti
	82.2	Djelatnosti pozivnih centara
	82.3	Organizacija sastanaka i poslovnih sajmova
	82.9	Poslovne pomoćne uslužne djelatnosti, d. n.
PODRUČJE O		JAVNA UPRAVA I ODBRANA; OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE
84	<i>Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje</i>	
	84.1	Javna uprava te ekonomska i socijalna politika zajednice
	84.2	Pružanje usluga zajednici kao cjelini
	84.3	Djelatnosti obaveznog socijalnog osiguranja

PODRUČJE P		OBRAZOVANJE
85	<i>Obrazovanje</i>	
	85.1	Predškolsko obrazovanje
	85.2	Osnovno obrazovanje
	85.3	Srednje obrazovanje
	85.4	Visoko obrazovanje
	85.5	Ostalo obrazovanje i poučavanje
	85.6	Pomoćne uslužne djelatnosti u obrazovanju
PODRUČJE Q		DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE
86	<i>Djelatnosti zdravstvene zaštite</i>	
	86.1	Djelatnosti bolnica
	86.2	Djelatnosti medicinske i stomatološke prakse
	86.9	Ostale djelatnosti zdravstvene zaštite
87	<i>Djelatnosti socijalne zaštite u ustanovama sa smještajem</i>	
	87.1	Djelatnosti ustanova sa smještajem koje uključuju određeni stepen zdravstvene njege
	87.2	Djelatnosti u ustanovama sa smještajem za osobe s teškoćama u razvoju, duševno bolesne i osobe ovisne o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima s uključenim određenim stepenom zdravstvene njege
	87.3	Djelatnosti socijalne zaštite u ustanovama sa smještajem za starije osobe i osobe s invaliditetom bez ili s minimalnom njegom
	87.9	Ostale djelatnosti socijalne zaštite u ustanovama sa smještajem
88	<i>Djelatnosti socijalne zaštite bez smještaja</i>	
	88.1	Djelatnosti socijalne zaštite bez smještaja za starije osobe i osobe s invaliditetom
	88.9	Ostale djelatnosti socijalne zaštite bez smještaja
PODRUČJE R		UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA
90	<i>Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti</i>	
	90.0	Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti
91	<i>Biblioteke, arhivi, muzeji i ostale kulturne djelatnosti</i>	
	91.0	Biblioteke, arhivi, muzeji i ostale kulturne djelatnosti
92	<i>Djelatnosti kockanja i klađenja</i>	
	92.0	Djelatnosti kockanja i klađenja
93	<i>Sportske, zabavne i rekreacijske djelatnosti</i>	
	93.1	Sportske djelatnosti
	93.2	Zabavne i rekreacijske djelatnosti
PODRUČJE S		OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI
94	<i>Djelatnosti članskih organizacija</i>	
	94.1	Djelatnosti poslovnih organizacija, udruženja poslodavaca i strukovnih članskih organizacija
	94.2	Djelatnosti sindikata
	94.9	Djelatnosti ostalih članskih organizacija
95	<i>Popravak računara i predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo</i>	
	95.1	Popravak računara i komunikacijske opreme
	95.2	Popravak predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo

96	<i>Ostale lične uslužne djelatnosti</i>	
	96.0	Ostale lične uslužne djelatnosti
PODRUČJE T	DJELATNOSTI DOMAĆINSTAVA KAO POSLODAVACA; DJELATNOSTI DOMAĆINSTAVA KOJA PROIZVODE RAZLIČITA DOBRA I OBAVLJAJU RAZLIČITE USLUGE ZA VLASTITE POTREBE	
97	<i>Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca koji zapošljavaju poslugu</i>	
	97.0	Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca koji zapošljavaju poslugu
98	<i>Djelatnosti privatnih domaćinstava koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe</i>	
	98.1	Djelatnosti privatnih domaćinstava koja proizvode različita dobra za vlastite potrebe
	98.2	Djelatnosti privatnih domaćinstava koja obavljaju različite usluge za vlastite potrebe
PODRUČJE U	DJELATNOSTI VANTERITORIJALNIH ORGANIZACIJA I ORGANA	
99	<i>Djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i organa</i>	
	99.0	Djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i organa

PRILOG 4: KLASIFIKACIJA ZANIMANJA - KZ BiH (ISCO 08)

Šifra	Naziv zanimanja
1 RUKOVODIOCI/MENADŽERI	
1111	ZAKONODAVCI/ZAKONODAVKE
1112	VISOKI VLADINI SLUŽBENICI/SLUŽBENICE I OSTALI DUŽNOSNICI/DUŽNOSNICE
1114	VISOKI DUŽNOSNICI/DUŽNOSNICE INTERESNIH ORGANIZACIJA
1120	GENERALNI DIREKTORI/DIREKTORICE I ČLANOVI/ČLANICE UPRAVA
1211	FINANSIJSKI DIREKTORI/DIREKTORICE
1212	KADROVSKI DIREKTORI/DIREKTORICE - DIREKTORI/DIREKTORICE ZA HUMANE RESURSE -
1213	DIREKTORI/DIREKTORICE ZA OPĆE POSLOVE I PLANIRANJE
1219	UPRAVNO - ADMINISTRATIVNI I POSLOVNI DIREKTORI/DIREKTORICE DRUGDJE NERASPOREĐENI
1221	DIREKTORI/DIREKTORICE ZA MARKETING I PRODAJU
1222	DIREKTORI/DIREKTORICE ZA OGLAŠAVANJE I ODNOS S JAVNOŠĆU
1223	DIREKTORI/DIREKTORICE ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ
1311	DIREKTORI/DIREKTORICE PROIZVODNJE U POLJOPRIVREDI I ŠUMARSTVU
1312	DIREKTORI/DIREKTORICE PROIZVODNJE U RIBARSTVU I AKVAKULTURI/RIBOGOSTVU
1321	DIREKTORI/DIREKTORICE PROIZVODNJE U PRERAĐIVAČKIM DJELATNOSTIMA
1322	DIREKTORI/DIREKTORICE PROIZVODNJE U RUDARSTVU
1323	DIREKTORI/DIREKTORICE PROIZVODNJE U GRAĐEVINARSTVU
1324	DIREKTORI/DIREKTORICE NABAVE, LOGISTIKE I SRODNI
1330	DIREKTORI/DIREKTORICE ZA INFORMACIONU I KOMUNIKACIONU TEHNOLOGIJU
1341	DIREKTORI/DIREKTORICE U OBLASTI PRUŽANJA USLUGA ZAŠTITE DJECE
1342	DIREKTORI/DIREKTORICE U OBLASTI PRUŽANJA USLUGA ZDRAVSTVA
1343	DIREKTORI/DIREKTORICE U OBLASTI PRUŽANJA ZAŠTITE STARIJIM OSOBAMA
1344	DIREKTORI/DIREKTORICE U OBLASTI PRUŽANJA USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE
1345	DIREKTORI/DIREKTORICE U OBLASTI OBRAZOVANJA
1346	DIREKTORI/DIREKTORICE U OBLASTI PRUŽANJA FINANSIJSKIH USLUGA I OSIGURANJA
1349	DIREKTORI/DIREKTORICE ZA PROFESIONALNE USLUGE U ZDRAVSTVU, ŠKOLSTVU, SOCIJALNOJ ZAŠTITI, FINANSIJAMA I SRODNI
1411	DIREKTORI/DIREKTORICE U UGOSTITELJSTVU, HOTELIJERSTVO
1412	DIREKTORI/DIREKTORICE U UGOSTITELJSTVU, RESTORANI
1420	DIREKTORI/DIREKTORICE U TRGOVINI NA VELIKO I TRGOVINI NA MALO
1431	DIREKTORI/DIREKTORICE SPORTSKIH, REKREATIVNIH CENTARA I KULTURNIH USTANOVA
1439	DIREKTORI/DIREKTORICE U OBLASTI OSTALIH USLUGA DN
2 STRUČNJACI	
2111	FIZIČARI/FIZIČARKE I ASTRONOMI/ASTRONOMKE
2112	METEOROLOZI/METEOROLOGINJE
2113	HEMIČARI/HEMIČARKE
2114	GEOLOZI/GEOLOGINJE I GEOFIZIČARI/GEOFIZIČARKE
2120	MATEMATIČARI/MATEMATIČARKE, AKTUARI/AKTUARKE I STATISTIČARI/STATISTIČARKE
2131	BIOLOZI/BIOLOGINJE, BOTANIČARI/BOTANIČARKE, ZOOLOZI/ZOOLIGINJE I SRODNI
2132	SAVJETNICI/SAVJETNICE U AGRONOMIJI, ŠUMARSTVU I RIBARSTVU
2133	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA ZAŠTITU OKOLIŠA
2141	INŽENJERI/INŽENJERKE U INDUSTRIJI I PROIZVODNJI
2142	INŽENJERI/ INŽENJERKE GRAĐEVINE
2143	INŽENJERI/INŽENJERKE ZAŠTITE OKOLIŠA

Šifra	Naziv zanimanja
2144	INŽENJERI/INŽENJERKE MAŠINSTVA
2145	HEMIJSKI TEHNOLOZI/TEHNOLOGINJE, PREHRAMBENI TEHNOLOZI/TEHNOLOGINJE
2146	INŽENJERI/INŽENJERKE RUDARSTVA, METALURGIJE I SRODNI
2149	INŽENJERSKI STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE DRUGDJE NERASPOREĐENI
2151	INŽENJERI/INŽENJERKE ELEKTROTEHNIKE
2152	INŽENJERI/INŽENJERKE ELEKTRONIKE
2153	INŽENJERI/INŽENJERKE TELEKOMUNIKACIJA
2161	GRAĐEVINSKI ARHITEKTI/ARHITEKTICE
2162	PEJSAŽNI ARHITEKTI/ARHITEKTICE
2163	PROIZVODNI I TEKSTILNI DIZAJNERI/DIZAJNERICE
2164	URBANISTI/URBANISTICE
2165	KARTOGRAFI/KARTOGRAFKINJE I GEODETI/GEODETICE
2166	GRAFIČKI I MULTIMEDIJALNI DIZAJNERI/DIZAJNERICE
2211	LJEKARI/LJEKARKE OPĆE PRAKSE
2212	LJEKARI/LJEKARKE SPECIJALISTI
2221	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA ZDRAVSTVENU NJEGU
2222	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA AKUŠERSTVO
2230	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA TRADICIONALNU I DOPUNSKU/KOMPLEMENTARNU MEDICINU
2250	VETERINARI/VETERINARKE
2261	ZUBARI/ZUBARKE I STOMATOLOZI/STOMATOLOGINJE
2262	FARMACEUTI/FARMACEUTKINJE
2263	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA OKOLINSKO ZDRAVSTVO, MEDICINU RADA I HIGIJENU
2264	FIZIOTERAPEUTI/FIZIOTERAPEUTKINJE
2265	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA DIJETALNU I ZDRAVU PREHRANU
2266	AUDIOLOZI/AUDIOLOGINJE I GOVORNI TERAPEUTI/TERAPEUTKINJE
2267	OPTOMETRISTI/OPTOMETRISTKINJE I OFTAMOLOŠKI OPTIČARI/OPTIČARKE
2269	ZDRAVSTVENI STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE DRUGDJE NERASPOREĐENI
2310	UNIVERZITETSKI I VISOKOŠKOLSKI NASTAVNICI/NASTAVNICE
2320	NASTAVNICI/NASTAVNICE U STRUČNOM OBRAZOVANJU
2330	NASTAVNICI/NASTAVNICE U SREDNJOŠKOLSKOM OBRAZOVANJU
2341	NASTAVNICI/NASTAVNICE U OSNOVNOŠKOLSKOM OBRAZOVANJU
2342	ODGOJITELJI/ODGOJITELJICE U PREDŠKOLSKOM ODGOJU
2351	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA OBRAZOVNE METODE I SAVJETOVANJE
2352	NASTAVNICI/NASTAVNICE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE OSOBA SA POSEBNIM POTREBAMA
2353	OSTALI NASTAVNICI/NASTAVNICE JEZIKA U NEFORMALNOM OBRAZOVANJU
2354	OSTALI NASTAVNICI/NASTAVNICE MUZIKE U NEFORMALNOM OBRAZOVANJU
2355	OSTALI NASTAVNICI/NASTAVNICE UMJETNOSTI U NEFORMALNOM OBRAZOVANJU
2356	NASTAVNICI/NASTAVNICE INFORMACIONIH TEHNOLOGIJA U NEFORMALNOM OBRAZOVANJU
2359	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE DRUGDJE NERASPOREĐENI
2411	RAČUNOVOĐE/RAČUNOVOTKINJE
2412	SAVJETNICI/SAVJETNICE ZA FINANSIJE I INVESTICIJE
2413	FINANSIJSKI ANALITIČARI/ANALITIČARKE
2421	POSLOVNI I ORGANIZACIONI ANALITIČARI/ANALITIČARKE
2422	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA UPRAVLJANJE OPĆIM POSLOVIMA
2423	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA KADROVE I KARIJERU

Šifra	Naziv zanimanja
2424	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA OSPOSOBLJAVANJE I LIČNI RAZVOJ
2431	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA OGLAŠAVANJE I MARKETING
2432	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA ODNOS S JAVNOŠĆU
2433	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA PRODAJU TEHNIČKIH I MEDICINSKIH PROIZVODA /osim IKT/
2434	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA PRODAJU INFORMACIONE I KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE
2511	SISTEMSKI ANALITIČARI/ANALITIČARKE
2512	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA RAZVOJ SOFTWARE
2513	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA WEB I MULTIMEDIJU
2514	PROGRAMERI/PROGRAMERKE RAČUNARSKIH APLIKACIJA
2519	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA RAZVOJ I ANALITIČARI/ANALITIČARKE PROGRAMSKE OPREME I RAČUN APLIKACIJA, DN
2521	DIZAJNERI/DIZAJNERICE I ADMINISTRATORI/ADMINISTRATORICE BAZA PODATAKA
2522	SISTEM ADMINISTRATORI/ADMINISTRATORICE
2523	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA RAČUNARSKE MREŽE
2529	STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA BAZE PODATAKA I RAČUNARSKE MREŽE, DN
2611	ADVOKATI/ADVOKATICE
2612	SUDIJE/SUTKINJE
2619	PRAVNI STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE DRUGDJE NERASPOREĐENI
2621	ARHIVARI/ARHIVARKE I KONZERVATORI/KONZERVATORKE
2622	BIBLIOTEKARI/BIBLIOTEKARKE I DOKUMENTARISTI/DOKUMENTARISTKINJE
2631	EKONOMISTI/EKONOMISTICE
2632	SOCIOLOZI/SOCIOLOGINJE, ANTROPOLOZI/ANTROPOLOGINJE I SRODNI STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE
2633	FILOZOFI/FILOZOFKINJE, HISTORIČARI/HISTORIČARKE I POLITOLOZI/POLITOLIGINJE
2634	PSIHOLOZI/PSIHOLOGINJE
2635	SOCIJALNI RADNICI/RADNICE I STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE ZA SAVJETOVANJE
2636	VJERSKI STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE
2641	KNJIŽEVNICI /KNJIŽEVNICE I SRODNA ZANIMANJA
2642	NOVINARI/NOVINARKE
2643	PREVODIOCI/PREVODITELJICE, TUMAČI/TUMAČICE I OSTALI JEZIKOSLOVCI - LINGVISTI/LINGVISTICE
2651	VIZUELNI UMJETNICI/UMJETNICE
2652	MUZIČARI/MUZIČARKE, PJEVAČI/PJEVAČICE, KOMPOZITORI/KOMPOZITORICE
2653	PLESAČI/PLESAČICE I KOREOGRAFI/KOREOGRAFKINJE
2654	FILMSKI, POZORIŠNI REŽISERI/REŽISERKE I PRODUCENTI/PRODUCENTKINJE
2655	GLUMCI/GLUMICE
2656	SPIKERI /SPIKERICE NA RADIJU, TELEVIZIJI I DRUGIM MEDIJIMA
2659	UMJETNIČKI STVARAOCI/STVARATELJICE DRUGDJE NERASPOREĐENI
3 TEHNIČARI I STRUČNI SARADNICI	
3111	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA FIZIKU I HEMIJU
3112	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA GRAĐEVINARSTVO, GEODEZIJU
3113	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA ELEKTROTEHNIKU
3114	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA ELEKTRONIKU
3115	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA MAŠINSTVO
3116	TEHNIČARI/ /TEHNIČARKE ZA HEMIJSKU TEHNOLOGIJU
3117	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA RUDARSTVO I METALURGIJU
3118	TEHNIČKI CRTAČI/CRTAČICE
3119	TEHNIČARI/TEHNIČARKE TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE STRUKE, DN

Šifra	Naziv zanimanja
3121	NADZORNICI/NADZORNICE U RUDARSTVU
3122	NADZORNICI/NADZORNICE U PRERAĐIVAČKOJ INDUSTRIJI
3123	NADZORNICI/NADZORNICE U GRAĐEVINARSTVU
3131	OPERATERI/OPERATERKE PROIZVODNOG ENERGETSKOG POSTROJENJA
3132	OPERATERI/OPERATERKE PEĆI I POSTROJENJA ZA PRERADU VODE
3133	KONTROLORI/KONTROLORKE HEMIJSKIH PRERAĐIVAČKIH POSTROJENJA
3134	OPERATERI/OPERATERKE POSTROJENJA ZA PRERADU NAFTE I ZEMNOG PLINA
3135	KONTROLORI /KONTROLORKE METALURŠKIH PROIZVODNIH PROCESA
3139	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA KONTROLU PROCESA, D.N.
3141	LABORATORIJSKI TEHNIČARI/TEHNIČARKE U BIOMEDICINI, BIOLOGIJI, FARMAKOLOGIJI/OSIM U ZDRAVSTVU/
3142	LABORATORIJSKI TEHNIČARI/TEHNIČARKE U POLJOPRIVREDI
3143	LABORATORIJSKI TEHNIČARI/TEHNIČARKE U ŠUMARSTVU
3151	OFICIRI/OFICIRKE BRODSKE MAŠINE I SRODNA ZANIMANJA
3152	OFICIRI/OFICIRKE PALUBE I PELJARI
3153	PILOTI/PILOTKINJE I SRODNI VAZDUHOPLOVNI STRUČNJACI/STRUČNJAKINJE
3154	KONTROLORI/KONTROLORKE VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA
3155	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA SIGURNOST VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA
3211	TEHNIČARI/TEHNIČARKE MEDICINSKE TERAPEUTESKE OPREME I OPREME ZA SNIMANJE
3212	MEDICINSKI LABORATORIJSKI TEHNIČARI/TEHNIČARKE U ZDRAVSTVU I PATOLOGIJI
3213	FARMACEUTSKI TEHNIČARI/TEHNIČARKE I POMOĆNICI/POMOĆNICE
3214	MEDICINSKI TEHNIČARI/TEHNIČARKE I TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA ZUBNU PROTETIKU
3221	STRUČNI SARADNICI/SARADNICE ZA ZDRAVSTVENU NJEGU
3222	STRUČNI SARADNICI/SARADNICE ZA BABINJE
3230	STRUČNI SARADNICI/SARADNICE IZ OBLASTI TRADICIONALNE I KOMPLEMENTARNE MEDICINE
3240	VETERINARSKI TEHNIČARI/TEHNIČARKE I POMOĆNICI/POMOĆNICE
3251	STOMATOLOŠKI POMOĆNICI/POMOĆNICE I TERAPEUTI/TERAPEUTKINJE
3252	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA VOĐENJE ZDRAVSTVENIH KARTOTEKA I ZDRAVSTVENIH PODATAKA
3253	ZDRAVSTVENI PATRONAŽNI RADNICI/RADNICE
3254	OPTIČARI/OPTIČARKE
3255	FIZIOTERAPEUTSKI TEHNIČARI/TEHNIČARKE I POMOĆNICI/POMOĆNICE
3256	MEDICINSKI POMOĆNICI/POMOĆNICE ZA ZDRAVSTVENU NJEGU
3257	INSPEKTORI/INSPEKTORICE I STRUČNI SARADNICI /SARADNICE ZA EKOLOŠKO I PROFESIONALNO ZDRAVSTVO I HIGIJENU
3258	OSOBLJE ZA HITNU MEDICINSKU POMOĆ /AMBULANTNA KOLA/
3259	TEHNIČARI/TEHNIČARKE I POMOĆNICI/POMOĆNICE U ZDRAVSTVU, DN
3311	BERZANSKI POSREDNICI /POSREDNICE
3312	KREDITNI POSREDNICI/POSREDNICE I ZASTUPNICI/ZASTUPNICE
3313	KNJIGOVOĐE/KNJIGOVOTKINJE
3314	STATISTIČKI, RAČUNOVODSTVENI, MATEMATIČKI I SRODNI STRUČNI SARADNICI/SARADNICE
3315	PROCJENITELJI/PROCJENITELJICE VRIJEDNOSTI I ŠTETE
3321	ZASTUPNICI/ZASTUPNICE OSIGURANJA
3322	KOMERCIJALNI PRODAJNI ZASTUPNICI/ZASTUPNICE
3323	REFERENTI/REFERENTICE NABAVKE
3324	TRGOVAČKI POSREDNICI/POSREDNICE
3331	ŠPEDITERI/ŠPEDITERKE I OTPREMNICI/OTPREMNICE

Šifra	Naziv zanimanja
3332	ORGANIZATORI/ORGANIZATORICE KONFERENCIJA I DRUGIH DOGAĐAJA
3333	POSREDNICI/POSREDNICE PRI ZAPOSŁJAVANJU
3334	POSREDNICI/POSREDNICE ZA NEKRETNINE I UPRAVLJAČI/DIREKTORI IMOVINOM
3339	POSREDNICI/POSREDNICE ZA POSLOVNE USŁUGE, DN
3341	KANCELARIJSKI KONTROLORI/KONTROLORKE
3342	PRAVNI SEKRETARI/SEKRETARICE
3343	SEKRETARI/SEKRETARICE U UPRAVI I POSLOVODSTVU
3344	SEKRETARI/SEKRETARICE U ZDRAVSTVU
3351	CARINSKI I GRANIČNI INSPEKTORI/INSPEKTORICE
3352	POREZNICI/POREZNICE
3353	REFERENTI/REFERENTICE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU I OSIGURANJE
3354	REFERENTI/REFERENTICE ZA KONCESIJE, LICENCE, DOZVOLE I SRODNI
3355	POLICIJSKI KOMESARI/KOMESARKE I DETEKTIVI/DETEKTIVKE
3359	REGULATORNI STRUČNI SARADNICI/SARADNICE U JAVNOJ UPRAVI, DN
3411	STRUČNI SARADNICI/SARADNICE ZA PRAVNE I SRODNE POSLOVE
3412	STRUČNI SARADNICI/SARADNICE ZA SOCIJALNU ZAŠTITU
3413	VJERSKI STRUČNI SARADNICI/SARADNICE
3421	ATLETIČARI/ATLETIČARKE I SPORTISTI/SPORTISKINJE
3422	SPORTSKI TRENERI/TRENERICE, INSTRUKTORI/INSTRUKTORICE I ZVANIČNICI/ZVANIČNICE
3423	INSTRUKTORI/INSTRUKTORKE I VOĐE PROGRAMA FITNESA I REKREACIJE
3431	FOTOGRAFI/FOTOGRAFKINJE
3432	DIZAJNERI/DIZAJNERICE I DEKORATERI/DEKORATERKE ENTERIJERA
3433	STRUČNI SARADNICI/SARADNICE U GALERIJAMA, MUZEJIMA I BIBLIOTEKAMA
3434	KUHARI/KUHARICE – VOĐE KUHINJE
3435	OSTALI STRUČNI SARADNICI/SARADNICE ZA UMJETNOST I KULTURU
3511	TEHNIČARI/TEHNIČARKE U OBLASTI INFORMACIONE I KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE
3512	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA KORISNIČKU PODRŠKU INFORMACIONOJ I KOMUNIKACIONOJ TEHNOLOGIJI
3513	TEHNIČARI/TEHNIČARKE RAČUNARSKIH MREŽA I RAČUNARSKIH SISTEMA
3514	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA WEB STRANICE
3521	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA EMITIRANJE I AUDIOVIZUELNO SNIMANJE
3522	TEHNIČARI/TEHNIČARKE ZA TELEKOMUNIKACIJE
4 KANCELARIJSKI SLUŽBENICI I SRODNA ZANIMANJA	
4110	SLUŽBENICI/SLUŽBENICE ZA OPĆE KANCELARIJSKE POSLOVE
4120	SEKRETARICE (GENERALNO)
4131	DAKTILOGRAFI/DAKTILOGRAFKINJE, STENODAKTILOGRAFI/STENODAKTILOGRAFKINJE I UREĐIVAČI/UREDNIKE TEKSTA
4132	OPERATORI/OPERATERKE UNOSA PODATAKA
4211	BANKARSKI I POŠTANSKI ŠALTERSKI SLUŽBENICI/SLUŽBENICE I SRODNI
4212	SLUŽBENICI/SLUŽBENICE U KLADIONICI, KASINU I SRODNI
4213	ZALAGAONIČARI/ZALAGAONIČARKE
4214	INKASANTI/INKASANTICE
4221	ZASTUPNICI/ZASTUPNICE ZA PUTOVANJA I SLUŽBENICI/SLUŽBENICE TURISTIČKIH AGENCIJA
4222	SLUŽBENICI/SLUŽBENICE ZA KONTAKT U CENTRIMA ZA PRUŽANJE INFORMACIJA
4223	TELEFONISTI/TELEFONISTKINJE
4224	HOTELSKI RECEPCIONARI/RECEPCIONARKE

Šifra	Naziv zanimanja
4225	SLUŽBENICI/SLUŽBENICE ZA RJEŠAVANJE PRITUŽBI I VEZU SA STRANKAMA
4226	RECEPCIONARI /RECEPCIONARKE (GENERALNO)
4227	ANKETARI/ANKETARKE ZA PROVOĐENJE OPĆIH I TRŽIŠNIH ISPITIVANJA
4229	SLUŽBENICI/SLUŽBENICE ZA PRUŽANJE INFORMACIJA KLIJENTIMA, DN
4311	SLUŽBENICI/SLUŽBENICE U RAČUNOVODSTVU I KNJIGOVODSTVU
4312	SLUŽBENICI/SLUŽBENICE U FINANSIJAMA, STATISTICI, OSIGURANJU
4313	SLUŽBENICI /SLUŽBENICE ZA PLAĆE
4321	SKLADIŠNI SLUŽBENICI/SLUŽBENICE I SRODNI
4322	SLUŽBENICI/SLUŽBENICE ZA PLANIRANJE PROIZVODNJE, NABAVKU, PRODAJU
4323	SLUŽBENICI /SLUŽBENICE ZA SAOBRAĆAJ/TRANSPORT/
4411	BIBLIOTEKARSKI SLUŽBENICI/SLUŽBENICE
4412	POŠTARI/POŠTARKE I SRODNA ZANIMANJA
4413	ŠIFRANTI/ŠIFRANTKINJE, KOREKTORI/KOREKTORKE I SRODNA ZANIMANJA
4414	JAVNI PISARI/PISARKE I SRODNA ZANIMANJA
4415	SLUŽBENICI/SLUŽBENICE ARHIVA I SLUŽBENICI/SLUŽBENICE ZA KOPIRANJE DOKUMENTACIJE
4416	SLUŽBENICI/SLUŽBENICE ZA KADROVSKE EVIDENCIJE
4419	OSTALI SLUŽBENICI/SLUŽBENICE ZA KANCELARIJSKO POSLOVANJE
5 USLUŽNA ZANIMANJA I PRODAVAČI	
5111	PRATIOCI/PRATILJE PUTNIKA I STJUARDI/STJUARDESE
5112	KONDUKTERI/KONDUKTERKE
5113	PUTNIČKI VODIČI/VODITELJICE
5120	KUHARI/KUHARICE
5131	KONOBARI/KONOBARICE, KELNERI/KELNERICE
5132	BARMENI/BARMENKE - TOČIOCI PIĆA/ŠANKERI/ŠANKERICE
5141	FRIZERI/FRIZERKE
5142	KOZMETIČARI/KOZMETIČARKE I SRODNA ZANIMANJA
5151	NADZORNIK/NADZORNICA ZA ODRŽAVANJE I ČIŠĆENJE U KANCELARIJAMA I DOMAĆINSTVIMA, HOTELIMA I DRUGIM USTANOVAMA
5152	DOMAĆINI/DOMAĆICE U POSEBNIM DOMAĆINSTVIMA
5153	KUĆEPAZITELJI/KUĆEPAZITELJICE
5161	ASTROLOZI/ASTROLOGINJE, PREDSKAZIVAČI/PREDSKAZIVAČICE SREĆE I SRODNA ZANIMANJA
5162	PRATIOCI/PRATILJE I POSLUŽIOCI/POSLUŽITELJICE
5163	GROBARI/GROBARKE, POGREBNICI/POGREBNIČARKE
5164	NJGOVATELJI/NJGOVATELJICE ŽIVOTINJA
5165	INSTRUKTORI/INSTRUKTORICE VOŽNJE
5169	ZANIMANJA ZA LIČNE USLUGE, D. N.
5211	PRODAVAČI/PRODAVAČICE NA PIJACAMA
5212	ULIČNI PRODAVAČI/PRODAVAČICE HRANE
5221	TRGOVCI/TRGOVKINJE U VLASTITIM TRGOVINAMA
5222	TRGOVAČKI POSLOVOĐA/POSLOVOTKINJA
5223	PRODAVAČI/PRODAVAČICE
5230	BLAGAJNICI/BLAGAJNICE, PRODAVAČI/PRODAVAČICE ULAZNICA
5241	MODELI I SRODNA ZANIMANJA
5242	DEMONSTRATORI/DEMONSTRATORICE ZA PRODAJU
5243	AKVIZITERI/AKVIZITERKE

Šifra	Naziv zanimanja
5244	PRODAVAČI/PRODAVAČICE TELEFONOM
5245	PRODAVAČI/PRODAVAČICE NA BENZINSKIM PUMPAMA
5246	PRODAVAČI/PRODAVAČICE BRZE HRANE
5249	PRODAVAČI/PRODAVAČICE, D. N.
5311	NJEGOVATELJI/NJEGOVATELJICE DJECE
5312	POMOĆNICI/POMOĆNICE UČITELJA
5321	POMOĆNICI/POMOĆNICE ZA ZDRAVSTVENU NJEGU
5322	ZANIMANJA ZA ZDRAVSTVENU I SOCIJALNU NJEGU U KUĆI
5329	ZANIMANJA ZA ZDRAVSTVENU NJEGU, D. N.
5411	VATROGASCI/VATROGASICE I SRODNA ZANIMANJA
5412	POLICAJCI/POLICAJKE
5413	ČUVARI/ČUVARKE U ZATVORU
5414	ZAŠTITARI/ZAŠTITARKE
5419	ZANIMANJA ZA ZAŠTITU OSOBA I IMOVINE, D. N.
6 POLJOPRIVREDNICI, ŠUMARI, RIBARI	
6111	POLJOPRIVREDNICI/POLJOPRIVREDNICE, RATARI/RATARKE I POVRTLARI/POVRTLARKE
6112	UZGAJIVAČI/UZGAJIVAČICE DRVEĆA I GRMLJA
6113	VRTLARI/VRTLARKE I UZGAJIVAČI/UZGAJIVAČICE HORTIKULTURE
6114	UZGAJIVAČI/UZGAJIVAČICE MJEŠOVITE RASTINJSKE PROIZVODNJE
6121	STOČARI/STOČARKE
6122	PERADARI/PERADARKE
6123	PČELARI/PČELARKE, SVILOGOJCI/SVILOGOJKE
6129	UZGAJIVAČI/UZGAJIVAČICE ŽIVOTINJA, DN
6130	POLJOPRIVREDNICI /POLJOPRIVREDNICE PROIZVODNJE MJEŠOVITIH USJEVA I UZGOJA ŽIVOTINJA
6210	ŠUMARI/ŠUMARKE I SRODNA ZANIMANJA
6221	RIBARI/RIBARKE I SRODNA ZANIMANJA U RIBOGOJSTVU
6222	OBALSKI RIBARI/RIBARKE I SRODNA ZANIMANJA
6223	RIBARI/RIBARKE NA OTVORENOM MORU
6224	LOVCI I SRODNA ZANIMANJA
7 ZANIMANJA ZA NEINDUSTRIJSKI NAČIN RADA	
7111	GRADITELJI/GRADITELJICE KUĆA
7112	ZIDARI/ZIDARKE I SRODNA ZANIMANJA
7113	KAMENORESCI/KAMENORESKINJE, KLESARI/KLESARKE
7114	BETONIRCI/BETONIRKE I SRODNA ZANIMANJA
7115	TESARI/TESARKE, GRAĐEVINSKI STOLARI/STOLARKE I SRODNA ZANIMANJA
7119	GRAĐEVINSKA I SRODNA ZANIMANJA, D. N.
7121	KROVOPOKRIVAČI/KROVOPOKRIVAČICE
7122	PODOPOLAGAČI/PODOPOLAGAČICE I POSTAVLJAČI /POSTAVLJAČICE PLOČICA
7123	FASADERI/FASADERKE
7124	IZOLATERI/IZOLATERKE
7125	ZASTAKLJIVAČI/ZASTAKLJIVAČICE
7126	INSTALATERI/INSTALATERKE I MONTERI/MONTERKE CJEVOVODA
7127	INSTALATERI/INSTALATERKE I MONTERI/MONTERKE KLIMATSKIH I RASHLADNIH UREĐAJA
7131	MOLERI/MOLERKE I SRODNA ZANIMANJA
7132	LAKIRERI/LAKIRERKE I SRODNA ZANIMANJA

Šifra	Naziv zanimanja
7133	ČISTAČI/ČISTAČICE FASADA, DIMNJAČARI/DIMNJAČARKE
7211	LJEVAČI/LJEVAČICE
7212	ZAVARIVAČI/ZAVARIVAČICE
7213	LIMARI/LIMARKE
7214	MONTERI/MONTERKE METALNIH KONSTRUKCIJA
7215	MONTERI/MONTERKE I POLAGAČI/POLAGAČICE KABLOVA
7221	KOVAČI/KOVAČICE
7222	ALATNIČARI/ALATNIČARKE
7223	PODEŠAVAČI/PODEŠAVAČICE I UPRAVLJAČI/UPRAVLJAČICE MAŠINAMA ZA OBRADU METALA
7224	OBRADIVAČI/OBARADIVAČICE METALNIH POVRŠINA I OŠTRAČI
7231	MEHANIČARI/MEHANIČARKE I SERVISERI/SERVISERKE MOTORNIH VOZILA
7232	MEHANIČARI/MEHANIČARKE I SERVISERI/SERVISERKE VAZDUHOPLOVA
7233	MEHANIČARI/MEHANIČARKE I SERVISERI/SERVISERKE INDUSTRIJSKIH I OSTALIH UREĐAJA
7234	SERVISERI/SERVISERKE KOTAČA I SRODNA ZANIMANJA
7311	IZRAĐIVAČI/IZRAĐIVAČICE I SERVISERI/SERVISERKE PRECIZNIH INSTRUMENATA
7312	IZRAĐIVAČI/IZRAĐIVAČICE I PODEŠAVAČI/PODEŠAVAČICE MUZIČKIH INSTRUMENATA
7313	IZRAĐIVAČI/IZRAĐIVAČICE NAKITA I BIŽUTERIJE
7314	GRNČARI/GRNČARKE
7315	STAKLARI/STAKLARKE, BRUSAČI/BRUSAČICE STAKLA
7316	IZRAĐIVAČI/IZRAĐIVAČICE ZNAKOVA, DEKORATERI/DEKORATERKE, GRAVERI/GRAVERKE I JETKAČI/JETKAČICE
7317	IZRAĐIVAČI/IZRAĐIVAČICE PREDMETA DOMAĆE RADINOSTI OD DRVETA I SLIČNIH MATERIJALA
7318	IZRAĐIVAČI/IZRAĐIVAČICE PREDMETA DOMAĆE RADINOSTI OD TEKSTILA I KOŽE I SLIČNIH MATERIJALA
7319	OBRTNICI/OBRTNICE - ZANATLIJE/ZANATLIJKE, D.N.
7321	SLAGAČI/SLAGAČICE
7322	ŠTAMPARI/ŠTAMPARKE
7323	ZANIMANJA ZA ZAVRŠNE ŠTAMPARKE RADOVE I KNJIGOVESCI
7411	ELEKTROINSTALATERI/ELEKTROINSTALATERKE U GRAĐEVINARSTVU
7412	ELEKTROMEHANIČARI/ELEKTROMEHANIČARKE
7413	INSTALATERI /INSTALATERKE I SERVISERI/SERVISERKE ELEKTRIČNE MREŽE
7421	MEHANIČARI/MEHANIČARKE I SERVISERI/SERVISERKE ELEKTRONSKIH UREĐAJA
7422	INSTALATERI /INSTALATERKE I SERVISERI/SERVISERKE TELEKOMUNIKACIONIH I INFORMACIONIH UREĐAJA
7511	MESARI/MESARKE I SRODNA ZANIMANJA
7512	PEKARI/PEKARKE, SLASTIČARI /SLASTIČARKE I SRODNA ZANIMANJA
7513	PRERAĐIVAČI/PRERAĐIVAČICE MLIJEKA
7514	PRERAĐIVAČI/PRERAĐIVAČICE VOĆA, POVRĆA I SRODNA ZANIMANJA
7515	OCJENJIVAČI/OCJENJIVAČICE I KUŠAČI/KUŠAČICE HRANE
7516	PRERAĐIVAČI /PRERAĐIVAČICE DUHANA I SRODNA ZANIMANJA
7521	OBRADIVAČI/OBRADIVAČICE DRVETA
7522	STOLARI/STOLARKE I SRODNA ZANIMANJA
7523	PODEŠAVAČI/PODEŠIVAČICE I POSLUŽIOCI/POSLUŽITELJICE NA DRVOOBRADIVAČKIM MAŠINAMA
7531	KROJAČI/KROJAČICE, ŠIVAČI/ŠIVAČICE, KRZNARI/KRZNARKE, ŠEŠIRDŽIJE/ŠEŠIRDŽIJE
7532	REZAČI/REZAČICE I SRODNA ZANIMANJA
7533	ŠIVAČI/ŠIVAČICE I VEZILJE

Šifra	Naziv zanimanja
7534	TAPETARI/TAPETARKE I SRODNA ZANIMANJA
7535	KRZNARI/KRZNARKE, IZRAĐIVAČI /IZRAĐIVAČICE KRZNA
7536	IZRAĐIVAČI/IZRAĐIVAČICE OBUĆE, KOŽNE GALANTERIJE I SRODNA ZANIMANJA
7541	RONIOCI
7542	MINERI/MINERKE I SRODNA ZANIMANJA
7543	OCJENJIVAČI /OCJENJIVAČICE PROIZVODA /BEZ HRANE I PIĆA/
7544	DERATIZERI/DERATIZERKE, DEZINSEKTORI/DEZINSEKTORKE I SRODNA ZANIMANJA
7549	ZANIMANJA ZA NEINDUSTRIJSKI NAČIN RADA, DN
8 RUKOVAOCI I MONTAŽERI MAŠINA I POSTROJENJIMA	
8111	RUDARI/RUDARKE I KAMENOLOMCI/KAMENOLOMKE
8112	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PRERADU MINERALA I KAMENA
8113	BUŠAČI/BUŠAČICE BUŠOTINA I SRODNA ZANIMANJA
8114	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJA ZA PROIZVODNJU CEMENTA, KAMENA I OSTALIH MINERALA
8121	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA OBRADU METALA
8122	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA POVRŠINSKU OBRADU METALNIH DIJELOVA
8131	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE MAŠINAMA I POSTROJENJIMA ZA IZRADU HEMIJSKIH PROZVODA
8132	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE MAŠINAMA I POSTROJENJIMA ZA IZRADU FOTOGRAFSKIH PROZVODA
8141	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PROIZVODNJU GUMENIH PROIZVODA
8142	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PROIZVODNJU PLASTIČNIH PROIZVODA
8143	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PROIZVODNJU PAPIRNIH PROIZVODA
8151	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PRIPREMU VLAKANA, PREDENJE I NAMOTAVANJE
8152	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PLETENJE I TKANJE
8153	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA ŠIVENJE ODJEĆE OD TEKSTILA, KOŽE I KRZNA
8154	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA BIJELJENJE, FARBANJE I ČIŠĆENJE
8155	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PROIZVODNJU KOŽE I KRZNA
8156	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PROIZVODNJU OBUĆE I KOŽNE GALANTERIJE
8157	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJA ZA PRANJE
8159	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PROIZVODNJU TEKSTILNIH, KRZNENIH I KOŽARSKIH PROIZVODA, DN
8160	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PROIZVODNJU PREHRAMBENIH PROIZVODA
8171	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PRIPREMU PAPIRA I PROIZVODNJU PAPIRA
8172	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE POSTROJENJIMA ZA PRERADU DRVETA
8181	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE MAŠINAMA ZA PROIZVODNJU STAKLA I KERAMIKE
8182	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE PARNIM MAŠINAMA I KOTLOVIMA
8183	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE MAŠINAMA ZA PAKOVANJE, FLAŠIRANJE I ETIKETIRANJE
8189	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE STABILNIM MAŠINAMA I POSTROJENJIMA, D.N.
8211	SASTAVLJAČI/SASTAVLJAČICE MEHANIČKIH MAŠINA
8212	SASTAVLJAČI /SASTAVLJAČICE ELEKTRIČNE I ELEKTRONSKE OPREME
8219	SASTAVLJAČI/SASTAVLJAČICE, DN
8311	MAŠINOVOĐE/MAŠINOVOTKINJE
8312	ŽELJEZNIČKI SIGNALISTI/SIGNALISTKINJE, SKRETNIČARI /SKRETNIČARKE I KOČNIČARI/KOČNIČARKE
8321	VOZAČI/VOZAČICE MOTOCIKALA
8322	VOZAČI/VOZAČICE AUTOMOBILA, TAKSIJA I LAKIH DOSTAVNIH VOZILA
8331	VOZAČI/VOZAČICE AUTOBUSA I TRAMVAJA
8332	VOZAČI/VOZAČICE TEŠKIH TERETNIH VOZILA I VUČNIH VOZILA

Šifra	Naziv zanimanja
8341	VOZAČI/VOZAČICE POKRETNIH POLJOPRIVREDNIH I ŠUMSKIH MAŠINA
8342	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE MAŠINAMA ZA ZEMLJANE RADOVE I SRODNI
8343	RUKOVAOCI/RUKOVATELJICE DIZALICAMA, LIFTOVIMA I SRODNI
8344	VOZAČI/VOZAČICE TEŠKIM TERETNJACIMA SA DIZALICAMA
8350	BRODSKA POSADA I SRODNA ZANIMANJA
9 JEDNOSTAVNA ZANIMANJA	
9111	ČISTAČI/ČISTAČICE I POMOĆNICI/POMOĆNICE U PRIVATNIM DOMAĆINSTVIMA
9112	ČISTAČI/ČISTAČICE I POMOĆNICI/POMOĆNICE U HOTELIMA, KANCELARIJAMA I OSTALIM USTANOVAMA
9121	RUČNI PERAČI/PERAČICE I PEGLAČI/PEGLAČICE
9122	PERAČI/PERAČICE VOZILA
9123	ČISTAČ/ČISTAČICE PROZORA
9129	OSTALI ČISTAČI/ČISTAČICE
9211	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE POSLOVE U POLJOPRIVREDI
9212	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE POSLOVE U STOČARSTVU
9213	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE POSLOVE U POLJOPRIVREDI NA MJEŠOVITIM IMANJIMA
9214	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE POSLOVE U VRTLARSTVU I HORTIKULTURI
9215	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE POSLOVE U ŠUMARSTVU
9216	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE POSLOVE U RIBARSTVU I RIBOGOJSTVU
9311	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE RADOVE U RUDARSTVU I KAMENOLOMU
9312	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE RADOVE U GRAĐEVINARSTVU
9313	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE RADOVE U VISOKOJ GRADNJI
9321	RADNICI/RADNICE ZA RUČNO PAKOVANJE
9329	RADNICI /RADNICE ZA JEDNOSTAVNE POSLOVE U PROIZVODNJI, D. N.
9331	UPRAVLJAČI/UPRAVLJAČICE RUČNIH VOZILA I VOZILA NA PEDALE
9332	VOZAČI/VOZAČICE VOZILA I MAŠINA SA ŽIVINSKOM SPREGOM
9333	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE POSLOVE PRETOVARA
9334	RADNICI/RADNICE ZA PUNJENJE POLICA
9411	PRIPREMAČI/PRIPREMAČICE BRZE HRANE
9412	KUHARSKI POMOĆNICI/POMOĆNICE
9510	ULIČNI PRODAVAČI /PRODAVAČICE U USLUŽNIM ZANIMANJIMA
9520	ULIČNI PRODAVAČI/PRODAVAČICE RAZNE HRANE
9611	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE KOMUNALNE RADOVE I SRODNI
9612	RAZVRSTAČI OTPADA
9613	SMETLJARI/SMETLJARKE I SRODNA ZANIMANJA
9621	KURIRI/KURIRKE, DOSTAVLJAČI/DOSTAVLJAČICE
9622	RADNICI/RADNICE ZA RAZNE POSLOVE
9623	OČITAVAOCI/ODČITAVAČICE BROJAČA I SNABDJEVAČI/SNABDJEVAČICE PRODAJNIH AUTOMATA
9629	RADNICI/RADNICE ZA JEDNOSTAVNE POSLOVE, DN
0 VOJNA ZANIMANJA	
0110	OFICIRI/OFICIRKE
0210	PODOFICIRI/PODOFICIRKE
0310	VOJNA ZANIMANJA, OSTALI ČINOVI

PRILOG 5: KLASIFIKACIJA PODRUČJA OBRAZOVANJA (FOET 2013)**5.1. Srednje obrazovanje**

Šifre i naziv područja					
00	OPĆI PROGRAMI I KVALIFIKACIJE	001	Osnovni / opći programi i kvalifikacije	0011	Osnovni / opći programi i kvalifikacije
		002	Opismenjavanje (alfabetsko i numeričko)	0021	Opismenjavanje (alfabetsko i numeričko)
		003	Lične vještine i razvoj	0031	Lične vještine i razvoj
		009	Opšti programi i kvalifikacije koje nisu drugdje klasifikovani	0099	Opšti programi i kvalifikacije koje nisu drugdje klasifikovani
01	OBRAZOVANJE	011	Obrazovanje	0110	Obrazovanje koje nije detaljnije definisano
				0119	Obrazovanje koje nije drugdje klasifikovano
		018	Intradisciplinarni programi uključeni u polje 01	0188	Intradisciplinarni programi uključeni u polje 01
02	UMJETNOST I HUMANISTIČKE NAUKE	021	Umjetnost	0210	Umjetnost koja nije drugdje definisane
				0211	Audio-vizuelne tehnike i medijska produkcija
				0212	Moda, dizajn eneterijera i industrijski dizajn
				0213	Likovna umjetnost
				0214	Rukotvorine/Zanatske vještine
				0215	Muzička i scenska umjetnost
				0219	Umjetnost koja nije drugdje klasifikovana
		022	Humanističke nauke (bez jezika)	0220	Humanističke nauke (bez jezika) koji nisu dalje definisani
				0221	Religija i teologija
03	DRUŠTVENE NAUKE, NOVINARSTVO I INFORMISANJE	031	Društvene nauke i nauke o ponašanju	0310	Društvene nauke i nauke o ponašanju koje nisu dalje definisane
				0311	Ekonomija
04	POSLOVANJE, ADMINISTRACIJA I PRAVO	041	Poslovanje i administracija	0410	Poslovanje i administracija koje nisu dalje definisane
				0411	Računovodstvo, knjigovodstvo i obračun poreza
				0412	Finansije, bankarstvo i osiguranje
				0414	Marketing i reklamiranje
				0415	Sekretarsko i kancelarijsko poslovanje
				0416	Trgovina na veliko i malo
				0417	Poslovne vještine
				0419	Poslovanje i administracija koje nisu drugdje klasifikovane
05	PRIRODNE NAUKE, MATEMATIKA I STATISTIKA	053	Fizičke nauke	0530	Fizičke nauke koje nisu dalje definisane
				0531	Hemija
				0532	Geonauka/Nauke o zemlji
06	INFORMACIONE I	061	Informacione i	0610	Informacione i komunikacione

	KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE (IKT)		komunikacione tehnologije		tehnologije koje nisu dalje definisane
				0611	Rad sa računarima
				0612	Kreiranje i upravljanje bazama podataka i mrežama
				0613	Izrada i analiza softvera i softverskih aplikacija
				0619	Informacione i komunikacione tehnologije koje nisu drugdje klasifikovane
		068	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 06	0688	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 06
07	INŽENJERSTVO, PROIZVODNJA I GRAĐEVINARSTVO	071	Inženjerstvo i inženjerska trgovina	0710	Inženjerstvo i inženjerska trgovina koje nisu dalje definisane
				0711	Hemijsko inženjerstvo i procesi
				0712	Tehnologija zaštite životne sredine
				0713	Elektrotehnika i energetika
				0714	Elektronika i automatika
				0715	Mašinstvo i obrada (prerada) metala
				0716	Saobraćajno inženjerstvo (motorno vozila, plovila, letjelice)
				0719	Inženjerstvo i inženjerska trgovina koje nisu drugdje klasifikovane
		072	Proizvodne tehnologije/ Proizvodnja i prerada	0720	Proizvodnja i prerada koje nisu dalje definisane
				0721	Prerada hrane
				0722	Materijali (staklo, papir, plastika, drvo i vuna)
				0723	Tekstil (odjeća, obuća i kožarski proizvodi)
				0724	Rudarstvo (iskopavanje i vađenje ruda)
				0729	Proizvodnja i prerada koje nisu drugdje klasifikovane
		073	Arhitektura i građevinarstvo	0730	Arhitektura i građevinarstvo koje nisu dalje definisane
				0731	Arhitektura i urbanističko planiranje
				0732	Građevinarstvo (konstrukciono građevinarstvo, saobraćajnice i hidrotehnika)
		078	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 07	0788	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 07
		079	Inženjerstvo, proizvodnja i građevinarstvo koje nije drugdje klasifikovano	0799	Druge specijalnosti iz oblasti "Inženjerstvo, proizvodnja i građevinarstvo koje nije drugdje klasifikovano"
08	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO, RIBARSTVO I VETERINARSTVO	081	Poljoprivreda	0810	Poljoprivreda koja nije dalje definisana
				0811	Zemljoradnja i stočarstvo, proizvodnja bilja i uzgoj domaćih životinja

				0812	Hortikultura
				0819	Poljoprivreda koja nije drugdje klasifikovana
		082	Šumarstvo	0821	Šumarstvo
		083	Ribarstvo	0831	Ribarstvo
		084	Veterina	0841	Veterina
		088	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 08	0888	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 08
		089	Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i veterina koje nije drugdje klasifikovano	0899	Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i veterina koje nije drugdje klasifikovano
09	ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA	091	Zdravstvo	0910	Zdravstvo koje nije dalje definisano
				0911	Stomatologija
				0912	Medicina
				0913	Medicinska njega
				0914	Medicinska dijagnostika i liječenje
				0915	Terapija i rehabilitacija
				0916	Farmacija
				0917	Tradicionalna i alternativna medicina i terapija
				0919	Zdravstvo koje nije drugdje klasifikovano
		092	Socijalna zaštita	0920	Socijalna zaštita koja nije dalje definisana
				0921	Njega starih i odraslih osoba sa poteškoćama
				0922	Usluge zaštite djece i omladine
				0923	Socijalni rad i savjetovanje
				0929	Socijalna zaštita koja nije drugdje klasifikovana
		098	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 09	0988	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 09
		099	Zdravstvo i socijalna zaštita koje nije drugdje klasifikovana	0999	Zdravstvo i socijalna zaštita koje nije drugdje klasifikovana
10	USLUŽNE DJELATNOSTI	101	Lične usluge	1010	Lične usluge koje nisu dalje definisane
				1011	Usluge za domaćinstva
				1012	Njega kose i kozmetičke usluge
				1013	Hoteli, restorani i ugostiteljstvo (gastronomija)
				1014	Sport
				1015	Putovanja, turizam i rekreacija
				1019	Lične usluge koje nisu drugdje klasifikovane
		102	Higijena i zdravstvena zaštita, sanitarne i usluge zaštite na radu	1020	Higijena i zdravstvena zaštita, sanitarne i usluge zaštite na radu koje nisu dalje definisane
				1021	Komunalne usluge
				1022	Zaštita i sigurnost na radu
		103	Usluge zaštite	1030	Usluge zaštite koje nisu dalje definisane

Anketa o radnoj snazi

			1031	Vojska i odbrana
			1032	Zaštita ljudi i imovine
			1039	Usluge zaštite koje nisu drugdje klasifikovane
	104	Usluge transporta	1041	Usluge transporta
	108	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 10	1088	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 10
	109	Usluge koje nisu drugdje klasifikovane	1099	Usluge koje nisu drugdje klasifikovane

5.2. Visoko obrazovanje

Šifre i naziv područja					
00	OPĆI PROGRAMI I KVALIFIKACIJE				
01	OBRAZOVANJE	011	Obrazovanje	0110	Obrazovanje koje nije detaljnije definisano
				0111	Obrazovne nauke
				0112	Obrazovanje vaspitača predškolskih ustanova
				0113	Obrazovanje nastavnika za osnovno obrazovanje, bez predmetne specijalizacije 1-5 razred, učitelji
				0114	Obrazovanje nastavnika sa predmetnom specijalizacijom (nastavnici) i stručnih predmeta
				0119	Obrazovanje koje nije drugdje klasifikovano
		018	Intradisciplinarni programi uključeni u polje 01	0188	Intradisciplinarni programi uključeni u polje 01
02	UMJETNOST I HUMANISTIČKE NAUKE	021	Umjetnost	0210	Umjetnost koja nije drugdje definisane
				0211	Audio-vizuelne tehnike i medijska produkcija
				0212	Moda, dizajn eneterijera i industrijski dizajn
				0213	Likovna umjetnost
				0215	Muzička i scenska umjetnost
				0219	Umjetnost koja nije drugdje klasifikovana
		022	Humanističke nauke (bez jezika)	0220	Humanističke nauke (bez jezika) koji nisu dalje definisani
				0221	Religija i teologija
				0222	Istorija i arheologija
				0223	Filozofija i etika
				0229	Humanističke nauke (osim jezika) koje nisu drugdje klasifikovane
		023	Jezici	0230	Jezici koji nisu dalje definisani
				0231	Učenje jezika
				0232	Književnost i lingvistika
				0239	Jezici koji nisu drugdje klasifikovani
		028	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 02	0288	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 02
		029	Umjetnost i humanističke nauke koje nisu drugdje klasifikovane	0299	Umjetnost i humanističke nauke koje nisu drugdje klasifikovane
03	DRUŠTVENE NAUKE, NOVINARSTVO I INFORMISANJE	031	Društvene nauke i nauke o ponašanju	0310	Društvene nauke i nauke o ponašanju koje nisu dalje definisane
				0311	Ekonomija
				0312	Političke nauke i nauke o građanskim pravima
				0313	Psihologija
				0314	Socijologija i kulturološke studije
				0319	Društvene nauke i nauke o ponašanju koje nisu drugdje klasifikovane

		032	Novinarstvo i informisanje	0320	Novinarstvo i informisanje koje nije dalje definisano
				0321	Novinarstvo i izvještavanje
				0322	Bibliotetske, informacione i arhivske studije
				0329	Novinarstvo i informisanje koje nije drugdje klasifikovano
		038	Intradisciplinarni programi uključeni u polje 03	0388	Intradisciplinarni programi uključeni u polje 03
		039	Društvene nauke, novinarstvo i informisanje koje nije drugdje klasifikovano	0399	Društvene nauke, novinarstvo i informisanje koje nije drugdje klasifikovano
		04	POSLOVANJE, ADMINISTRACIJA I PRAVO	0410	Poslovanje i administracija koje nisu dalje definisane
				0411	Računovodstvo, knjigovodstvo i obračun poreza
				0412	Finansije, bankarstvo i osiguranje
				0413	Menadžment i administracija
				0414	Marketing i reklamiranje
				0416	Trgovina na veliko i malo
				0417	Poslovne vještine
				0419	Poslovanje i administracija koje nisu drugdje klasifikovane
		042	Pravo	0421	Pravo
05	PRIRODNE NAUKE, MATEMATIKA I STATISTIKA	048	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 04	0488	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 04
		049	Poslovanje, administracija i pravo koje nije drugdje klasifikovano	0499	Poslovanje, administracija i pravo koje nije drugdje klasifikovano
		051	Biologija i srodne nauke	0510	Biologija i srodne nauke koje nisu dalje definisane
				0511	Biologija
				0512	Biohemija
				0519	Biologija i srodne nauke koje nisu drugdje klasifikovane
		052	Zaštita životne sredine	0520	Zaštita životne sredine koja nije dalje definisana
				0521	Ekološke nauke/Nauke o životnoj sredini
				0522	Prirodna okruženja i biljni i životinjski svijet
				0529	Životna sredina koje nije drugdje klasifikovana
		053	Fizičke nauke	0530	Fizičke nauke koje nisu dalje definisane
				0531	Hemija
				0532	Geonauka/Nauke o zemlji
				0533	Fizika
				0539	Fizičke nauke koje nisu drugdje klasifikovane
		054	Matematika i statistika	0540	Matematika i statistika koje nisu dalje

					definisane
				0541	Matematika
				0542	Statistika
		058	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 05	0588	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 05
		059	Prirodne nauke, matematika i statistika koje nisu drugdje klasifikovane	0599	Prirodne nauke, matematika i statistika koje nisu drugdje klasifikovane
06	INFORMACIONE I KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE (IKT)	061	Informacione i komunikacione tehnologije	0610	Informacione i komunikacione tehnologije koje nisu dalje definisane
				0611	Rad sa računarima
				0612	Kreiranje i upravljanje bazama podataka i mrežama
				0613	Izrada i analiza softvera i softverskih aplikacija
				0619	Informacione i komunikacione tehnologije koje nisu drugdje klasifikovane
		068	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 06	0688	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 06
07	INŽENJERSTVO, PROIZVODNJA I GRAĐEVINARSTVO	071	Inženjerstvo i inženjerska trgovina	0710	Inženjerstvo i inženjerska trgovina koje nisu dalje definisane
				0711	Hemijsko inženjerstvo i procesi
				0712	Tehnologija zaštite životne sredine
				0713	Elektrotehnika i energetika
				0714	Elektronika i automatika
				0715	Mašinstvo i obrada(prerada) metala
				0716	Saobraćajno inženjerstvo (motorno vozila, plovila, letjelice)
				0719	Inženjerstvo i inženjerska trgovina koje nisu drugdje klasifikovane
		072	Proizvodne tehnologije/ Proizvodnja i prerada	0720	Proizvodnja i prerada koje nisu dalje definisane
				0721	Prerada hrane
				0722	Materijali (staklo, papir, plastika, drvo i vuna)
				0723	Tekstil (odjeća, obuća i kožarski proizvodi)
				0724	Rudarstvo (iskopavanje i vađenje ruda)
				0729	Proizvodnja i prerada koje nisu drugdje klasifikovane
		073	Arhitektura i građevinarstvo	0730	Arhitektura i građevinarstvo koje nisu dalje definisane
				0731	Arhitektura i urbanističko planiranje
				0732	Građevinarstvo (konstrukciono građevinarstvo, saobraćajnice i hidrotehnika)
		078	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 07	0788	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 07
		079	Inženjerstvo, proizvodnja i građevinarstvo koje nije drugdje	0799	Inženjerstvo, proizvodnja i građevinarstvo koje nije drugdje klasifikovano

			klasifikovano		
08	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO, RIBARSTVO I VETERINARSTVO	081	Poljoprivreda	0810	Poljoprivreda koja nije dalje definisana
				0811	Zemljoradnja i stočarstvo, proizvodnja bilja i uzgoj domaćih životinja
				0812	Hortikultura
				0819	Poljoprivreda koja nije drugdje klasifikovana
		082	Šumarstvo	0821	Šumarstvo
		083	Ribarstvo	0831	Ribarstvo
		084	Veterina	0841	Veterina
		088	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 08	0888	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 08
		089	Poljoprivreda , šumarstvo, ribarstvo i veterina koje nije drugdje klasifikovano	0899	Poljoprivreda , šumarstvo, ribarstvo i veterina koje nije drugdje klasifikovano
09	ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA	091	Zdravstvo	0910	Zdravstvo koje nije dalje definisano
				0911	Stomatologija
				0912	Medicina
				0913	Medicinska njega
				0914	Medicinska dijagnostika i liječenje
				0915	Terapija i rehabilitacija
				0916	Farmacija
				0917	Tradicionalna i alternativna medicina i terapija
				0919	Zdravstvo koje nije drugdje klasifikovano
		092	Socijalna zaštita	0920	Socijalna zaštita koja nije dalje definisana
				0921	Njega starih i odraslih osoba sa poteškoćama
				0922	Usluge zaštite djece i omladine
				0923	Socijalni rad i savjetovanje
				0929	Socijalna zaštita koja nije drugdje klasifikovana
		098	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 09	0988	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 09
		099	Zdravstvo i socijalna zaštita koje nije drugdje klasifikovana	0999	Zdravstvo i socijalna zaštita koje nije drugdje klasifikovana
10	USLUŽNE DJELATNOSTI	101	Lične usluge	1010	Lične usluge koje nisu dalje definisane
				1011	Usluge za domaćinstva
				1012	Njega kose i kozmetičke usluge
				1013	Hoteli, restorani i ugostiteljstvo (gastronomija)
				1014	Sport
				1015	Putovanja, turizam i rekreacija
				1019	Lične usluge koje nisu drugdje klasifikovane

		102	Higijena i zdravstvena zaštita, sanitarne i usluge zaštite na radu	1020	Higijena i zdravstvena zaštita, sanitarne i usluge zaštite na radu koje nisu dalje definisane
				1021	Komunalne usluge
				1022	Zaštita i sigurnost na radu
				1029	Higijena i zdravstvena zaštita, sanitarne i usluge zaštite na radu koje nisu dalje klasifikovane
		103	Usluge zaštite	1030	Usluge zaštite koje nisu dalje definisane
				1031	Vojska i odbrana
				1032	Zaštita ljudi i imovine
				1039	Usluge zaštite koje nisu drugdje klasifikovane
		104	Usluge transporta	1041	Usluge transporta
		108	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 10	1088	Unutardisciplinarni programi uključeni u polje 10
		109	Usluge koje nisu drugdje klasifikovane	1099	Usluge koje nisu drugdje klasifikovane